

ICDBME-2026

6. Uluslararası Dijital İşletme, Yönetim ve Ekonomi Kongresi

25-26 Eylül 2026 Özet Bildiriler Kitapçığı

Editör: Prof. Dr. Egemen İPEK

ICDBME-2026

**6th International Congress on Digital Business,
Management & Economics**

September 25-26, 2026

Online-Live

<http://icdbme2026.tarsus.edu.tr>

Published by
Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd.
Certificate Number: 45503

📍 15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şehitkamil/Gaziantep
☎ +90.850 260 09 97
📞 +90.532 289 82 15
🖱 www.ozgurayinlari.com
✉ info@ozgurayinlari.com

ICDBME-2026 6. Uluslararası Dijital İşletme, Yönetim ve Ekonomi Kongresi, 25-26 Eylül 2026 Özet Bildiriler Kitapçığı

Editör: Prof. Dr. Egemen İPEK

Language: Turkish
Publication Date: 2026
Cover design by Mehmet Çakır
Cover design and image licensed under CC BY-NC 4.0
Print and digital versions typeset by Çizgi Medya Co. Ltd.

ISBN (PDF): 978-625-5019-30-1

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub1451>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>
This license allows for copying any part of the work for personal use, not commercial use, providing author attribution is clearly stated.

Suggested citation:

İpek, E. (ed) (2026). *ICDBME-2026 6. Uluslararası Dijital İşletme, Yönetim ve Ekonomi Kongresi, 25-26 Eylül 2026 Özet Bildiriler Kitapçığı*. Özgür Publications. DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub1451>. License: CC-BY-NC 4.0

The full text of this book has been peer-reviewed to ensure high academic standards. For full review policies, see <https://www.ozgurayinlari.com/>

General Information

Genel Bilgi

ICDBME-2026

6th International Congress on Digital Business, Management & Economics

September 25-26, 2026

Online-Live

<http://icdbme2026.tarsus.edu.tr/>

Zoom Meeting Information

Please click on the zoom link provided for each session below or the link located in the upper-right corner of each session on the program to attend the session of your choice. Any session can be joined without a password. Meeting passcode will be encrypted and included in the invite link to allow participants to join with just one click without having to enter the passcode.

ICDBME ROOM A

Meeting Link:

ICDBME ROOM B

Meeting Link:

ICDBME ROOM C

Meeting ID:

ICDBME ROOM D

Meeting ID:

ICDBME-2026

6th International Congress on Digital Business, Management & Economics

September 25-26, 2026

Online-Live

<http://icdbme2026.tarsus.edu.tr/>

Moderating a Session

We appreciate all of the moderators' contributions to the congress. The moderators are expected to assist us in the smooth functioning of the congress.

- ❖ Please keep in mind that each presenter has a total of 20 minutes. It's important to have perfect timing.
- ❖ The moderator decides whether to take questions from the audience: at the end of each presentation or at the end of the session.
- ❖ Please remind attendees to send their questions and comments to the Zoom chat.
- ❖ Finally, if any of the presenters in your session does not participate and present her/his paper, please notify us by sending an email to icdbme@tarsus.edu.tr.

Presentation Information

Each presentation has a ***total time limit of 20 minutes: 15 minutes for the presentation + 5 minutes for questions & answers***. The moderator has the authority to rearrange the presentation order in the session. Please arrive at least 5 minutes prior to the start of your session and turn on your camera during your presentation. Please keep in mind that each presenter is required to remain for the duration of the session..

Partner of Organization

Destekleyen Kurum

The Organization Committee gratefully acknowledges academic support
from the following institution:

TARSUS
ÜNİVERSİTESİ

Communication

İletişim

ICDBME 2026

Phone: +90 (324) 600 00 55

Fax: +90 (324) 600 00 54

E-Mail: icdbme@tarsus.edu.tr

Web: <http://icdbme.tarsus.edu.tr/>

Boards & Commitees

Kurullar ve Komiteler

Honorary Board

Onur Kurulu

Rector Prof. Dr. Ali ÖZEN

Tarsus University

Organizing Board

Düzenleme Kurulu

Dean Prof. Dr. Mehmet İNCE

Tarsus University, Faculty of Applied Science

Organizing Committee

Organizasyon Komitesi

Prof. Dr. Zeynep HATUNOĞLU

Tarsus University

Prof. Dr. Kemal EYÜBOĞLU

Tarsus University

Prof. Dr. Sezen BOZYİĞİT

Tarsus University

Prof. Dr. Egemen İPEK

Tarsus University

Assoc. Prof. Gülpembe OĞUZHAN

Tarsus University

Assoc. Prof. Ayşe ALİCAN ŞEN

Tarsus University

Congress Secreteriat

Kongre Sekreterliği

Res. Asst. Bensu NARİN

Tarsus University

bensunarin@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Aliye Beyza BAYYAR

Tarsus University

beyzabayyar@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Hatice Büşra CAN

Tarsus University

busracan@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Damlanur ARI

Tarsus University

damlanurari@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Dilan OZDEMİR

Tarsus University

dilanozdemir@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Şaban Fatih YILMAZ

Tarsus University

fatihyilmaz@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Dr. Furkan KAYHAN

Tarsus University

furkankayhan@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Dr. Safa KOCADEMİR

Tarsus University

skocademir@tarsus.edu.tr

Res. Asst. Şüra ALAN

Tarsus University

suraalan@tarsus.edu.tr

Scientific Committee

Prof. Dr. Ahmet KURTARAN
Prof. Dr. Biagio SIMONETTI
Prof. Dr. Cemal ALTAN
Prof. Dr. Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY
Prof. Dr. H. Bahadır AKIN
Prof. Dr. Jan FIDRMUC
Prof. Dr. Jha AVDESH
Prof. Dr. José-Ignacio ANTÓN
Prof. Dr. Kalender Özcan ATILGAN
Prof. Dr. Kertész Krisztián ANDRÁS
Prof. Dr. Khaldoun KHASHANAH
Prof. Dr. Kemal EYÜBOĞLU
Prof. Dr. Orhan Veli ALICI
Prof. Dr. Oya KORKMAZ
Prof. Dr. Sezen BOZYİĞİT
Prof. Dr. Turhan KORKMAZ
Prof. Dr. Fatih KAPLAN
Prof. Dr. Egemen İPEK
Prof. Dr. Saffet AKDAĞ
Prof. Dr. Fatma İNCE ÇIRAK
Prof. Dr. Zeynep HATUNOĞLU
Prof. Dr. Hacı Mustafa PAKSOY
Assoc. Prof. Dr. Sait SÖYLER
Assoc. Prof. Dr. Musa ÖZÇELİK
Assoc. Prof. Dr. Muhammed TURGUT
Assoc. Prof. Dr. Ali Rıza AKTAŞ
Assoc. Prof. Dr. Ahmet YAMAN
Assoc. Prof. Dr. Ayşe ALICAN ŞEN
Assoc. Prof. Dr. Dragos BOZDOĞ
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Sami SÜYGÜN
Assoc. Prof. Dr. Mustafa UYSAL
Assoc. Prof. Dr. Özlem İPEK
Assoc. Prof. Dr. Samet EVCİ
Assoc. Prof. Dr. Cansel OSKAY
Assoc. Prof. Dr. Doğançan ÇAVMAK
Assoc. Prof. Dr. Ercan ÇİÇEK
Assoc. Prof. Dr. Hakan ALPTÜRKER
Assoc. Prof. Dr. Hatice Selin Irmak YAŞAR
Assoc. Prof. Dr. Kısmet CİNGÖZ
Assoc. Prof. Dr. Meltem CANOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Nahit YILMAZ
Assoc. Prof. Dr. Navid REHA
Assoc. Prof. Dr. Sait SÖYLER
Assoc. Prof. Dr. Sefa ÖZBEK
Assist. Prof. Dr. Alperen AĞCA
Assist. Prof. Dr. Aslıhan TURGUT
Assist. Prof. Dr. Aykut BAŞOĞLU
Assist. Prof. Dr. Aynur SÜSAY ALKAN
Assist. Prof. Dr. A. Muhammet BANAZILI
Assist. Prof. Dr. Aysel TEKÖZ
Assist. Prof. Dr. Bekir ZENGİN
Assist. Prof. Dr. İpek GÜRSOY
Assist. Prof. Dr. Yasemin YURTOĞLU
Assist. Prof. Dr. Tuğba AYDIN HALISOĞLU

Bilim Kurulu

Karadeniz Technical University
Università Degli Studi Del Sannio
Mersin University
Çağ University
Necmettin Erbakan University
Université de Lille
CVM University, India
University of Salamanca
Mersin University
National University of Public Service
Stevens Institute of Technology
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Mersin University
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Mersin University
Tarsus University
Gaziantep University
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Muğla Sıtkı Koçman University
Tarsus University
Tarsus University
Stevens Institute of Technology
Tarsus University
Artvin Çoruh University
Tarsus University
Osmaniye Korkut Ata University
Mersin University
Tarsus University
Tarsus University
Mersin University
Istanbul University- Cerrahpaşa
Tarsus University
Osmaniye Korkut Ata University
Necmettin Erbakan University
İstanbul Aydın University
Tarsus University
Tarsus University
Osmaniye Korkut Ata University
Selçuk University
Karadeniz Technical University
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Tarsus University
Ufuk University
Tarsus University

ICDBME 2026

6th International Congress on Digital Business, Management & Economics

September 25-26, 2026

<http://icdbme2026.tarsus.edu.tr/en/>

ICDBME 2026

6. Uluslararası Dijital İşletme, Yönetim ve Ekonomi Kongresi

25-26 Eylül 2026

<http://icdbme2026.tarsus.edu.tr/tr/>

Short Programme

Kısa Program

PROGRAMME AT A GLANCE / KISA PROGRAM

25 September 2026 / 25 Eylül 2026

Time/Saat	Room A	Room B	Room C	Room D
11:00-12:20	T01 Dijital Kamu Yönetimi, Yapay Zekâ ve Veri Yönetişimi	T02 Dijital Muhasebe, Denetim, Otomasyon ve Uluslararası Ticaret	T03 Dijital Liderlik, Örgütsel Dönüşüm ve Dayanıklılık	E01 Digital Governance, AI and the Future of Work
12:20-14:00	Lunch Break- Öğle Arası			
14:00-15:40	T04 Yerel Yönetimler, Dijital Krizler ve Kamu Politikaları	T05 Borsa İstanbul'da Likidite, Entropi ve Finansal Modelleme	T06 Dijital Çalışma, İnsan Kaynakları ve Örgütsel Davranış	E02 Sustainability, Green Supply Chains and Business Transformation
15:40-16:00	Coffee Break- Kahve Arası			
16:00-17:40	T07 Siyaset, Demokrasi, Göç ve Dijital Dönüşüm	T08 Finansal Gelişme, Sağlık Finansmanı ve İklim Finansmanı	T09 Dijital Pazarlama, Tüketici Davranışı ve Medya	E03 Finance, Digital Marketing and SME Competitiveness

26 September 2026 / 26 Eylül 2026

Time/Saat	Room A	Room B	Room C	Room D
09:30-11:10	T10 Sağlık Yönetiminde Dijitalleşme, Politika ve Sürdürülebilirlik	T11 Dijital Ekonomi, Hizmet Ticareti ve Avrupa'da Dijitalleşme	T12 Sağlık İşletmeciliği, Dijital Sağlık ve Paydaş Yönetimi	T13 Dijital ve Akıllı Lojistik Teknolojileri
11:10-11:20	Coffee Break- Kahve Arası			
11:20-13:00	T14 Sağlık Hizmetleri, Liderlik ve Toplumsal Refah	T15 Enerji Ekonomisi, İklim ve Sürdürülebilir Dönüşüm	T16 Sürdürülebilir İşletmecilik, Çevresel Yönetim ve Kooperatifçilik	T17 Tedarik Zinciri Dayanıklılığı, Risk ve Geo-Lojistik
13:00-14:00	Lunch Break- Öğle Arası			
14:00-15:40	T18 Sosyal Hizmet, Dijital Riskler ve Yapay Zekâ	T19 Makroekonomik Dinamikler, Enflasyon ve Finansal Piyasalar	T20 Üretim, Risk Yönetimi ve İşletme Uygulamaları	T21 Finansal Piyasalar, Portföy ve Risk Dinamikleri
15:40-15:50	Coffee Break- Kahve Arası			
15:50-17:30	T22 Sürdürülebilir Lojistik, Ticaret Politikaları ve Akıllı Tarım			

Programme

Program

Openning Speeches/ Açılış Konuşmaları

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 10:00-10:50 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Organizing Board	Honorary Board	Keynote Speaker
Prof. Dr. Mehmet İNCE Dean of Faculty of Applied Science (Tarsus University)	Prof. Dr. Ali ÖZEN Rector (Tarsus University)	Dijital İşletme Prof. Dr. Salih GÜNEY (Istanbul Aydın University)

T01 - Dijital Kamu Yönetimi, Yapay Zekâ ve Veri Yönetişimi

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 11:00-12:20 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Dijitalleşme ve Yapay Zekânın Kamu Yönetimine Etkisi: Tarsus Üzerine Nitel Bir Araştırma

Hande Nur NAMLU | Özlem DAL | Başak İŞILDAKLI
Tarsus Üniversitesi

Radem-Ürfam: Üniversitelerde İnsan Merkezli ve Yapay Zekâ Destekli Kurumsal Dönüşüm Yönetişimi Modeli

İsmail GÖKDAYI
Bağımsız Araştırmacı

E-Devlet Uygulamalarının Kayıt Dışı Ekonomi Üzerindeki Etkisi: Genel Bir Değerlendirme

Mehmet ELA | Ömer ARI
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Türkiye’de Kamuda Büyük Veri Ekosisteminin Veri Yönetişimi Perspektifinden Değerlendirilmesi

Ceren YAMAN
Kapadokya Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cemal ALTAN (Mersin Üniversitesi)

T02 - Dijital Muhasebe, Denetim, Otomasyon ve Uluslararası Ticaret

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 11:00-12:20 | Zoom Room B

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Muhasebe ve Denetimde Dijital Sinyalden Doğrulamaya: Benford, Süreç Madenciliği ve Sürekli Denetim

Cansu ARSLAN

Bağımsız Araştırmacı

Dijital Dönüşüm Sürecinde Eğitim Kurumlarında Yönetim, Denetim ve Finansal Sürdürülebilirlik: Resmî ve Özel Eğitim Kurumları Üzerine Bir Değerlendirme

Sefa SEZER

Millî Eğitim Bakanlığı

Yapay Zekâ Yönetim Sistemi Hedeflerinin AHP Yöntemiyle Önceliklendirilmesi

Cemalettin Öcal FİDANBOY | Mahsa FİDANBOY

OSTİM Teknik Üniversitesi

Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Dönüşüm Algılarının İş Tatminine Etkisi

Ali ÖZBEK | Nurgül ERDAL

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Bağımsız Araştırmacı

Muhasebe Süreçlerinde Robotik Süreç Otomasyonu: Operasyonel Sonuç İddiaları ve Ölçüm Tasarımları

Cansu ARSLAN

Bağımsız Araştırmacı

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali DERAN (Tarsus Üniversitesi)

T03 - Dijital Liderlik, Örgütsel Dönüşüm ve Dayanıklılık

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 11:00-12:20 | Zoom Room C

Please click here for Joinning the Session /Oturuma Katılmak için buraya tıklayınız

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Dijital Dönüşüm Bağlamında Dijital Liderlik ve Organizasyonel Bağlılık İlişkisi

Hakan GÜVENER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

İşletmelerde Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Örgütsel Benimsenmesi ve Örgütsel Çeviklik Üzerine Dinamik Yetenekler Perspektifinden Kavramsal Bir Model Önerisi

Kübra MERT MAHAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Dijital Dönüşümün Ötesinde: Aile İşletmelerinde Yeni Araştırma Gündeminin Haritalanması

Kübra MERT MAHAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Kurumsal Dijital Dayanıklılık: Stratejik Yönetim Açısından Bir Değerlendirme

Ömer Faruk ALADAĞ

İnönü Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Adnan ÇELİK (Selçuk Üniversitesi)

E01 - Digital Governance, AI and the Future of Work

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 11:00-12:20 | Zoom Room D

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts / Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

The Impact of Digitalization on Public Diplomacy: Social Media Practices of the Ministry of Foreign Affairs and the Presidency's Directorate of Communications in Türkiye

Cüneyt YILMAZ

Onbeş Kasım Kıbrıs University

Artificial Intelligence in Higher Education and the Transformation of the Academic Labour Market: A Structured Literature Review

Eda BEZHANI

University "Aleksandër Moisiu" Durrës

Bridging Minds and Machines: Computational Thinking as a Cognitive Pathway from AI Awareness to AI Literacy

Erkan DONER

Istinye University

The Impact of Ai-Assisted Knowledge Management on Competitive Advantage in International Trade: A Conceptual Review

Özel KÖKTAŞ

Selçuk University

The Limits of Citizen Participation in Smart City Applications: Local Government Examples from Türkiye

Cüneyt YILMAZ

Onbeş Kasım Kıbrıs University

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet TANYAŞ (Maltepe Üniversitesi)

12:40- 14:00 Lunch / Öğle Yemeği

T04 - Yerel Yönetimler, Dijital Krizler ve Kamu Politikaları

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 14:00-15:40 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Yerel Yönetimlerde Sosyal Medya Kaynaklı Krizlerin Yönetimi: Dezenformasyon ve Kurumsal Güven

Halil POLAT

Iğdır Üniversitesi

Halk Bilimi Perspektifinden Kültürel Diplomasinin Dijitalleşmesi: GoTürkiye Uygulamasının Turquoise Summer Mini Dizisi

Tuba BENLİ

Gazi Üniversitesi

Akıllı Tarımın Politika ve Yönetim Boyutu: Çin Halk Cumhuriyeti Hainan Örneği

Ahmet YAMAN | Fatih KAPLAN

Tarsus Üniversitesi

Yerel Yönetimlerde Dijital Krizler Karşısında Çalışan Dayanıklılığı: Kamu Hizmeti Sürekliliğine Yönelik Kavramsal Bir Model Önerisi

Halil POLAT

Iğdır Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Orhan Veli ALICI (Tarsus Üniversitesi)

T05 - Borsa İstanbul'da Likidite, Entropi ve Finansal Modelleme

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 14:00-15:40 | Zoom Room B

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

BIST 100 Şirketlerinde Likidite Yayılımı: Transfer Entropisi Temelli Yönlü Ağ Analizi

Serkan ALKAN

Tarsus Üniversitesi

Ekonomik Politika Belirsizliği ile Pay Piyasaları Arasındaki Dinamik İlişki: Bir Panel veri Analizi

Kader SÖZCÜ | Saffet AKDAĞ

Tarsus Üniversitesi

Bankacılık ve Finans Alanında Electre Yönteminin Kullanımı Üzerine Bir İnceleme

Hüseyin TEKİN | Eda FENDOĞLU

Bağımsız Araştırmacı | Malatya Turgut Özal Üniversitesi

Borsa İstanbul Ana Endekslerinde Likidite Düzenliliğinin Çok Ölçekli Entropi Analizi

Serkan ALKAN | Aynur SÜSAY ALKAN

Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Egemen İPEK

T06 - Dijital Çalışma, İnsan Kaynakları ve Örgütsel Davranış

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 14:00-15:40 | Zoom Room C

Please click here for Joinning the Session /Oturuma Katılmak için buraya tıklayınız

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Teknostresin Dijital Çalışma Yaşamındaki Kavramsal Evrimi: Çalışan Deneyimi ve Örgütsel Dinamikler Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme

Fatma AKGÜN

Bartın Üniversitesi

Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminin İmalat İşletmelerinde İç Girişimcilik Üzerindeki Etkisi

Ali Şükrü ÇETİNKAYA

Selçuk Üniversitesi

Paternalist Liderliğin Çalışan Sesi Üzerine Etkisi: Lider-Üye Etkileşiminin Aracılık Rolü

Naciye YILDIRIM | Enver AYDOĞAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Esnek Çalışmadan Dijital Yorgunluğa: Hibrit Çalışmada Sürekli Erişilebilirliğin Rolü

Duygu KOCA YİĞİT ARKADAŞ | Hatice ÇOBAN

Pamukkale Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Salih GÜNEY (İstanbul Aydın Üniversitesi)

E02 - Sustainability, Green Supply Chains and Business Transformation

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 14:00-15:40 | Zoom Room D

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts / Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Business Sustainability Through the Application of the Circular Economy Concept

Terenteac ALEXANDREEA

Academy of Economic Studies of Moldova

Organizational Identity Change in an Emerging Market Conglomerate: The Case of Anadolu Group

Zeynep Kiremitçi FAİKOĞLU

Türk Alman Üniversitesi

Digital Carbon Reporting and Green Supply Chains Under Eu Cbam and the Competitiveness of Turkish Exporters: A Conceptual Assessment

Özel KÖKTAŞ

Selçuk University

Managing Volunteers to Create Social Value: A Volunteer Management Model for Social Enterprises

Mahmure Yelda ERDOĞAN | Enver AYDOĞAN

Bağımsız Araştırmacı | Ankara Hacı Bayram Veli University

Impact of Digital Business Strategy on Supply Chain Performance: The Mediating Effect of Supply Chain Collaboration in the Moroccan Agri-Food Industry

Halima BEDDOUZ | Gül Esin DELİPINAR

Altınbaş University

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayhan DEMİRCİ (Toros University)

15:40- 16:00 Coffee Break / Kahve Arası

T07 - Siyaset, Demokrasi, Göç ve Dijital Dönüşüm

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 16:00-17:40 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Politik Pazarlama Perspektifinden Algılanan Değer ve Seçmen Davranışsal Niveti İlişkisi

Özlem İLHAN

Yalova Üniversitesi

AB Göç Politikalarında İslamofobi: 2015 Mülteci Krizi Üzerinden Bir İnceleme

Mehmet BALCI | Tuğba YOLCU

Tarsus Üniversitesi

Yaban Romanında Görülen Vatandaş-Kamu Görevlisi Diyalektiğinin Dijital Kamu Yönetimi Bağlamında İncelenmesi

Muhammed Emir ELREŞİT

Kapadokya Üniversitesi

Algoritmik Siyasal Liderlik ve Demokratik Meşruiyet: Diella Örneği

Tuğba YOLCU | Yasemin GÜLBAHAR

Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tuğba YOLCU (Tarsus Üniversitesi)

T08 - Finansal Gelişme, Sağlık Finansmanı ve İklim Finansmanı

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 16:00-17:40 | Zoom Room B

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

BIST Sektör Endekslerinde Etkin Piyasa Hipotezinin Uzun Hafıza Modelleri ile İncelenmesi

Songül ARSLAN | Kemal EYUBOĞLU
Tarsus Üniversitesi

Teletıp Hizmetlerinde Geri Ödeme Dinamikleri ve Yapısal Finansman Kısıtları: Türkiye ve Seçilmiş Ülke Deneyimlerinin Karşılaştırmalı Analizi

Servet ALP
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Finansal Piyasaların İklim Krizine Adaptasyonunda Dijital Dönüşüm: Yapay Zekâ ve Uzaktan Algılama Teknolojilerinin Entegrasyonuna İlişkin Teorik Bir Çerçeve

Şehmus AYDIN
Hakkari Üniversitesi

Sağlık Sigortası Araştırmalarının Tematik Evrimi: Bibliyometrik Bir Analiz

Adem BİLGİN | Zeynep HATUNOĞLU
Çağ Üniversitesi | Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Haydar AKYAZI (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

T09 - Dijital Pazarlama, Tüketici Davranışı ve Medya

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 16:00-17:40 | Zoom Room C

Please click here for Joinning the Session /Oturuma Katılmak için buraya tıklayınız

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Dijital Vitrinlerin Tüketim Sarmalı: Sosyal Medya Bağımlılığının Diderot Etkisi Üzerindeki Rolü

Sezen BOZYİĞİT

Tarsus Üniversitesi

Çevrim İçi Araştırmadan Fiziksel Satın Almaya: Webrooming Davranışının Nitel Yöntemle İncelenmesi

Sezen BOZYİĞİT

Tarsus Üniversitesi

Pazarlamada Dijitalleşme Bağlamında Z Kuşağının Sürdürülebilir Pazarlama Uygulamalarına Yönelik Tutumları

Bahar Yağmur ERKAN | Mustafa Bilgehan KUTLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Tüketici Sinizmi ile Kurumsal Mesaj Güvenilirliği Algısı Arasındaki İlişki: Halkla İlişkiler Bağlamında Nicel Bir Araştırma

Ersen Fazıl ÇÖLLÜ

Selçuk Üniversitesi

Nüfusun Yaşlanması ve Pazarlama Stratejileri: Demografik Dönüşümün Pazarlama Alanına Yansımaları

Makbule AYTEKİN

Bağımsız Araştırmacı

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Selda Başaran ALAGÖZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

E03 - Finance, Digital Marketing and SME Competitiveness

25 September 2026 / 25 Eylül 2026 | 16:00-17:40 | Zoom Room D

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts / Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Corporate Governance, Artificial Intelligence and Financial Reporting Timeliness: A Research Framework

Nasredine FATHELHIR | Said KARAM | Othman GAGA

Hassan First University of Settat

Entrepreneurship Financing in the Nakhchivan Economic Region: Financial Sources, Sectoral Dynamics and Regional Constraints

Yadulla ZEYNALOV

Nakhchivan State University

Modern Features of Brand Management in the Context of Digital Marketing

Alizamin AMIROV

Ganja State University

Solving Aircraft Landing Scheduling Problems Using A Hybrid Genetic Algorithm–Artificial Bee Colony Approach

Yakup ÇELİKBİLEK

Istanbul University

Technological Readiness and Personalized Marketing as Drivers of Sme Performance in Kosovo

Edona DRAGA

University Haxhi Zeka

Last-Mile Delivery in E-Commerce: A Comparative Case Analysis of Customer Experience and Brand Loyalty

Kübra Göksu KÖSTEPEN ÖZBEK

Manisa Celal Bayar University

Chair / Oturum Başkanı: Assoc. Prof. Dr. Özlem İPEK (Tarsus University)

DAY 2/ 2. GÜN

T10 - Sağlık Yönetiminde Dijitalleşme, Politika ve Sürdürülebilirlik

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 09:30-11:00 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Transhümanizm Çağında Sağlık Dönüşümü: İnsan Geliştirme Teknolojilerinin Sağlık Politikası Açısından Kapsam Değerlendirmesi

Şükrü Anıl TOYGAR | Şura ALAN

Tarsus Üniversitesi | Ankara Üniversitesi

Türkiye’de Sağlık Farkındalık Kampanyalarının Dijital Etkisi: Google Trends Analizi

Merve KİŞİ

Süleyman Demirel Üniversitesi

Sağlık Eğitiminde Dijital Dönüşüm Algısının Metaverse Algısı Üzerine Etkisi

Nurgül ERDAL | Ali ÖZBEK

Bağımsız Araştırmacı | İstanbul Gelişim Üniversitesi

Şehir Hastanelerinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Kurumsal Görünürlüğü

Şura ALAN

Ankara Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Şükrü Anıl TOYGAR (Tarsus Üniversitesi)

T11 - Dijital Ekonomi, Hizmet Ticareti ve Avrupa'da Dijitalleşme

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 09:30-11:00 | Zoom Room B

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Avrupa'daki Dijitalleşme Sürecini Anlamak: AB Üye Ülkelerindeki Makroekonomik, Kurumsal ve Yapısal Etkenler

Emrah Eray AKÇA

Bartın Üniversitesi

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Hizmetleri İhracatında Türkiye'nin Karşılaştırmalı Konumu

Burak ÇINLER | Ayşe ERGİN ÜNAL

Bağımsız Araştırmacı | Tarsus Üniversitesi

Sürdürülebilirlik ve Döngüsel Ekonomi Bağlamında Dijital Ürün Pasaportu: Bibliyometrik Değerlendirme

Sultan COŞKUN KAYA | Dilan ÖZDEMİR

Kastamonu Üniversitesi | Tarsus Üniversitesi

Avrupa Birliği Ülkelerinde Dijitalleşme ve Türkiye'nin İkili Hizmet İhracatı

Emrah Eray AKÇA

Bartın Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sinem EYÜBOĞLU (Tarsus Üniversitesi)

T12 - Sağlık İşletmeciliği, Dijital Sağlık ve Paydaş Yönetimi

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 09:30-11:00 | Zoom Room C

Please click here for Joinning the Session /Oturuma Katılmak için buraya tıklayınız

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Özel Hastanelerin Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Web Siteleri Üzerinden İncelenmesi

İzzet ERDEM

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Türkiye'de Dijital Sağlıkta Stratejik Yönelimler: Ulusal Politika Belgeleri Üzerine Bir Doküman Analizi

Aslı METİN

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Tıbbi Cihaz Sektöründe Paydaşlar Arası Müşteri İlişkileri Yönetimi: Bir Literatür İncelemesi

Muhammed Berke İPEKÇİ | Fatma AKGÜN

Bartın Üniversitesi

Instagram'Daki Geleneksel, Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp İçeriklerine Güven ve Maruziyetin Sağlık Hizmeti Talebi Üzerindeki Etkisi: Isparta Örneği

Kevser SEZER KORUCU

Süleyman Demirel Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Doç. Dr. Fatma Banu BEYAZ SİPAHİ (Tarsus Üniversitesi)

T13 - Dijital ve Akıllı Lojistik Teknolojileri

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 09:30-11:00 | Zoom Room D

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts / Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Yapay Zekâ Ajanlarının Uluslararası Lojistikte Yakınsaması: Sistematik Literatür Taraması ve Bibliyometrik Analiz

Mustafa SARIDOĞAN | İpek GÜRSOY

Tarsus Üniversitesi

Gümrük İşlemlerinde Kullanılan Dijital Teknolojiler: Doküman Analizi ve Betimsel İstatistiklerle Küresel ve Ulusal Bir Değerlendirme

Bensu NARİN | Beyhan BELLER DİKMEN

Tarsus Üniversitesi

Dijital İşletme Yönetimi Perspektifinden Lojistik Sektöründe Yapay Zekâ Kaygısı: İş Güvencesizliği, İş Stresi ve Dijital Yetkinlik İlişkisi

Fadime SEZER | Alev YILDIRIM | Songül KAHVECİ

Bağımsız araştırmacı

Lojistikte Nesnelerin İnterneti Uygulamaları

Ata KAHVECİ | Mustafa Egemen TANER

Tarsus Üniversitesi

BRICS ve OECD Ülkelerinin Dijital Rekabet Gücü Performansının MEREK-MARCOS Yaklaşımıyla Değerlendirilmesi

Gül Alışar KAYAR | Mehmet Sami SÜYGÜN

Toros Üniversitesi | Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Köksal HAZIR (Toros Üniversitesi)

11:00- 11:30 Coffee Break / Kahve Arası

T14 - Sağlık Hizmetleri, Liderlik ve Toplumsal Refah

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 11:30-13:00 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Sağlık Kurumlarında Çalışan Sesini Güçlendiren Bir Liderlik Yaklaşımı Olarak Kapsayıcı Liderlik

Hakan GÜVENER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Kanser Bakımında Finansal Toksisite: Bibliyometrik Bir Analiz

Merve BALIK | Halil DEMİR

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Kadınlarda Sağlık Okuryazarlığı ve Kanser Taramalarına Katılım: Koruyucu Sağlık Hizmetleri Bağlamında Bir Değerlendirme

Fatma Bilgesu ERDEN

Kapadokya Üniversitesi

Türkiye’de Regl Yoksulluğu: Sosyal Hizmet Perspektifinden Toplumsal Cinsiyet Temelli Bir Yapısal Eşitsizlik

Sinem ÇAKAR ŞENGÜŞ | Ayşe ALİCAN ŞEN

Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Doç. Dr. Gülpembe OĞUZHAN (Tarsus Üniversitesi)

T15 - Enerji Ekonomisi, İklim ve Sürdürülebilir Dönüşüm

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 11:30-13:00 | Zoom Room B

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts / Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Sürdürülebilir İktisat Bağlamında Tersine Lojistik: Kavramsal Gelişim, Maliyet Yönetimi ve Türkiye Sanayisindeki Dönüşüm

Gülşah KALE | Murat FİDAN

Kastamonu Üniversitesi

Yenilenebilir Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Değerlendirme

Özge AŞKIN | Sefa ÖZBEK

Tarsus Üniversitesi

Enerji Fiyatlarının Döviz Kuru Arasındaki İlişkinin Ölçülmesi: Panel Bir Analiz

Duygu ÖZDEMİR | Hayriye Hilal BAĞLITAŞ

Erciyes Üniversitesi

Enerji Refahının İklim Değişikliği Üzerindeki Etkileri: Asya Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir Analiz

Özgür KOÇBULUT | Fatma ÇALIŞKAN

Tokat GOP Üniversitesi | -

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Fatih KAPLAN (Tarsus Üniversitesi)

T16 - Sürdürülebilir İşletmecilik, Çevresel Yönetim ve Kooperatifçilik

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 11:30-13:00 | Zoom Room C

Please click here for Joinning the Session /Oturuma Katılmak için buraya tıklayınız

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Yerel Yönetimlerde Çevresel Maliyet Yönetimi ve Sürdürülebilirlik: Akdeniz Bölgesi Belediyelerinin Karşılaştırmalı İçerik Analizi

Ömer ARI | Erkan UZUN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi | Tarsus Üniversitesi

Sürdürülebilirlik ve İşletmecilik Açısından Türkiye’de Kooperatifçiliğin Önemi

İsa ÇELİKDÖNMEZ

Fırat Üniversitesi

Denizcilik Sektöründe Yeşil Aklama ve Mavi Aklama Faaliyetlerinin Olası Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme

Makbule AYTEKİN

Bağımsız Araştırmacı

Yapay Zekâ Temelli Uluslararası Ticaret Süreci Yönetimi: Coretrado Örneği

Ali Şükrü ÇETİNKAYA

Selçuk Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Naci EFE (Beykent Üniversitesi)

T17 - Tedarik Zinciri Dayanıklılığı, Risk ve Geo-Lojistik

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 11:30-13:00 | Zoom Room D

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts / Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Kalkınma Yolu Projesi'nin Geo-Lojistik Risk Analizi: İran-ABD Çatışması Bağlamında Nitel Bir Durum Çalışması

Arnisa ŞALCI

Tarsus Üniversitesi

Türkiye Havacılık Sektörünün COVID-19 Şokuna Karşı Dayanıklılığı: Uçak ve Hava Kargo Trafiğinin Karşılaştırılması

M.Koray ÖNDER | Fatih KAPLAN

Tarsus Üniversitesi

Afet Yönetiminde Lojistik Faaliyetlerin Önemi

Kadir Can ŞENEL

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

KOBİ'lerde Tedarik Zinciri Dayanıklılığını Güçlendiren Kriterlerin Bulanık PIPRECIA Yöntemiyle Önceliklendirilmesi

Halil İbrahim YAZGAN

Düzce Üniversitesi

Tedarik Zinciri Risk Öncelikleri Tedarik Kademeleri Arasında Farklılaşır mı? Türk Otomotiv Tedarik Zincirinde Entegre Fuzzy BWM-Fuzzy TOPSIS Temelli Bir Analiz

Kayhan ÇELİK | Göknil ÇELİK

Ticaret Bakanlığı | Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sezen BOZYİĞİT (Tarsus Üniversitesi)

13:00- 14:00 Lunch Break / Öğle Arası

T18 - Sosyal Hizmet, Dijital Riskler ve Yapay Zekâ

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 14:00-15:30 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Ergenlerde Madde Kullanım Bozukluğu ve Aile Dinamikleri: Psikososyal ve Dijital Müdahalelerin Sosyal Hizmet Perspektifinden Değerlendirilmesi

İbrahim Halil POLAT | Elif DEMİRBAŞ

Tarsus Üniversitesi

Çocukların Dijital Risklerden Korunmasında Sosyal Hizmetin Rolü

Nilgün BUZ | Aysel TEKGÖZ

Tarsus Üniversitesi

TBMM’de Çocuk Söylemi: Yasama Tutanaklarının Hesaplamalı Analizi (1996–2026)

Ahmet YAMAN

Tarsus Üniversitesi

Yaşlı Bireylerde Dijital Dışlanma ve Dijital Bölünmenin Sosyal Hizmet Boyutu

Asiye Berfin LALE | Elif DEMİRBAŞ

Tarsus Üniversitesi

Yapay Zekâ Arkadaşlığı ve Yalnızlık: Sosyal Hizmet Açısından Bir Değerlendirme

Asena ALTAY | Elif DEMİRBAŞ

Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ayşe ALİCAN ŞEN (Tarsus Üniversitesi)

T19 - Makroekonomik Dinamikler, Enflasyon ve Finansal Piyasalar

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 14:00-15:30 | Zoom Room B

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

ABD-Çin Gerginliği ile BRICS-T Ülkelerinin Pay Piyasaları Arasındaki Nedensellik İlişkisi

Esra TOPAL | Saffet AKDAĞ

Tarsus Üniversitesi

Türkiye’de Enflasyonun ve İstihdamın Ödenmemiş Bireysel Kredi Kartı Tasfiye Tutarları Üzerindeki Etkisi

Ömer KESKİN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Türkiye’de Katılım Banka Kredileri ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Fourier ADL Yöntemi ile Tespiti

Seren POYRAZ | Ayşe ERGİN ÜNAL

Tarsus Üniversitesi

COVID-19 Sonrası Türkiye Ekonomisinin Görünümü: Makroekonomik Göstergeler Üzerine Betimsel Bir Değerlendirme

Gülay ÖZER | Sefa ÖZBEK

Tarsus Üniversitesi

Türkiye'de Sağlık Enflasyonunun SARIMAX Modeli ile Tahmini

Gülçin ÇALIŞKAN SEYFELİ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ayşe ERGİN ÜNAL (Tarsus Üniversitesi)

T20 - Üretim, Risk Yönetimi ve İşletme Uygulamaları

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 14:00-15:30 | Zoom Room C

Please click here for Joinning the Session /Oturuma Katılmak için buraya tıklayınız

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Üretim Sistemlerinde Lot Büyüklüğü ve Kapasite Düzeylerinin Ayrık Olay Simülasyonu ile İncelenmesi

Yusuf Emin AKKILIÇ | Bahar TAŞAR

İzmir Demokrasi Üniversitesi

Ticaret Meslek Liselerinde Beşeri Sermaye Uyumsuzluğu ve Çok Paydaşlı Sektörel Yönetişim

Gökçe CAN | Ahmet AYTEKİN

Samsun Üniversitesi

Bir Döküm İşletmesinde Proses FMEA Yöntemiyle Risklerin Değerlendirilmesi ve Hata Oranının Azaltılması

Salih YILMAZ | Hasan BÜLBÜL | Nahit YILMAZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Medya Okuryazarlığı Dersinin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Farkındalığına Yansıması: Dönem Başı-Dönem Sonu Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Ahmet ALKAN

Süleyman Demirel Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sefa ÖZBEK (Tarsus Üniversitesi)

T21 - Finansal Piyasalar, Portföy ve Risk Dinamikleri

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 14:00-15:30 | Zoom Room D

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Yüksek Seviye Momentlerle Portföy Seçimi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama

Erdi BAYRAM

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Bitcoin ile Banka Endeksleri Arasında Getiri ve Volatilité Yayılmı: SVAR Analizine Dayalı Ampirik Bir Model

Sonay AKAR

Kredi Temerrüt Takası (CDS) Fiyatlanmasında Asimetrik Dinamikler: Türkiye Örneği

Nurten ÇAKAR | Sinem EYÜBOĞLU

Bağımsız araştırmacı | Tarsus Üniversitesi

Türkiye'de İnsani Gelişme ile Finansal Gelişme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Nilay BİRER | Kemal EYÜBOĞLU

Bağımsız araştırmacı | Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kemal EYÜBOĞLU (Tarsus Üniversitesi)

T22 - Sürdürülebilir Lojistik, Ticaret Politikaları ve Akıllı Uygulamalar

26 September 2026 / 26 Eylül 2026 | 15:30-16:30 | Zoom Room A

Please click here to join the session / Oturuma katılmak için buraya tıklayınız.

Click on the study titles to access the abstracts /Çalışma özetlerine ulaşmak için başlıklara tıklayınız.

Tarife Oyunları Üzerinden Gümrük Politikaları: ABD, Çin ve Türkiye Arasında Üç Taraflı Bir Oyun Teorik Model

Kayhan ÇELİK

Ticaret Bakanlığı

Deniz Taşımacılığında Yeşil Dönüşüm ve Yeşil Liman Entegrasyonu: Hat İşletmelerinin Sürdürülebilirlik Stratejileri Üzerine Bir İçerik Analizi

Can Adnan TAYLAN | Erdem AKKAN

Mersin Üniversitesi

Sürdürülebilir Lojistikte Yeni Teknolojiler: Yapay Zekâ, Akıllı ve Yeşil Lojistik Uygulamalarının Bütüncül Değerlendirmesi

Eda Nur GÖZ | Ahmet AYTEKİN

Samsun Üniversitesi

Geçmişle Gelecek Arasında Önemli Bir Kavram Olarak Gerçek: Yapay Zamanlar İçin Algoritmik Bir Mağara Alegorisi

Büşra GÖÇ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Yapay Zekâ Hazırlık Performanslarının G20 Ülkeleri Kapsamında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Karşılaştırılması

Nuh KELEŞ

Tarsus Üniversitesi

Chair / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Saffet AKDAĞ (Tarsus Üniversitesi)

**POLİTİK PAZARLAMA PERSPEKTİFİNDEN ALGILANAN DEĞER VE SEÇMEN
DAVRANIŞSAL NİYETİ İLİŞKİSİ**

Özlem İLHAN¹

ÖZET

Geleneksel pazarlama anlayışının siyasal alana uyarlanmasıyla birlikte seçmen davranışlarının pazarlama perspektifiyle incelenmesi, politik pazarlama literatürünün önemli araştırma alanlarından biri hâline gelmiştir. Özellikle seçmenlerin siyasal aktörlere yönelik geliştirdikleri değer algılarının davranışsal niyetler üzerindeki etkisi, demokratik süreçlerin anlaşılması açısından stratejik önem taşımaktadır. Bu çalışma, politik algılanan değerın seçmen davranışsal niyeti üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada politik algılanan değer; duygusal değer, sosyal değer, fonksiyonel değer ve ekonomik değer boyutları kapsamında ele alınmıştır. Araştırmanın verileri, Balıkesir il merkezi ile Bandırma, Edremit, Gönen ve Dursunbey ilçelerinde yaşayan 460 seçmenden yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen analizler sonucunda politik algılanan değerın tüm alt boyutlarının seçmenlerin davranışsal niyetleri üzerinde pozitif ve anlamlı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Bulgular, seçmenlerin yalnızca rasyonel değerlendirmelerle değil; aynı zamanda duygusal, sosyal, fonksiyonel ve ekonomik değer algıları doğrultusunda siyasal tutum geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Çalışma, politik algılanan değer kavramını politik pazarlama perspektifinden ampirik olarak ele alması bakımından literatüre katkı sunmakta; ayrıca siyasal aktörler açısından seçmen odaklı iletişim ve konumlandırma stratejilerinin geliştirilmesine yönelik önemli çıkarımlar ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Politik Algılanan Değer, Politik Pazarlama, Seçmen Davranışı, Davranışsal Niyet, Siyasal İletişim

ICDBME

¹Yalova Üniversitesi, ozlem.ilhan@yalova.edu.tr, ORCID 0000-0001-6113-5855

**THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEIVED VALUE AND VOTERS' BEHAVIORAL
INTENTIONS FROM A POLITICAL MARKETING PERSPECTIVE**

Özlem İLHAN¹

ABSTRACT

With the adaptation of traditional marketing approaches to the political sphere, examining voter behavior from a marketing perspective has become one of the major research areas in political marketing literature. In particular, the influence of voters' perceived value toward political actors on their behavioral intentions has gained strategic importance in understanding democratic processes. This study aims to examine the effect of political perceived value on voters' behavioral intentions. Political perceived value is conceptualized through four dimensions: emotional value, social value, functional value, and economic value. The research data were collected through face-to-face surveys administered to 460 voters residing in the city center of Balıkesir and the districts of Bandırma, Edremit, Gönen, and Dursunbey. The findings reveal that all dimensions of political perceived value have a positive and significant effect on voters' behavioral intentions. The results indicate that voters develop political attitudes not only through rational evaluations but also through emotional, social, functional, and economic value perceptions. The study contributes to the political marketing literature by providing an empirical examination of the concept of political perceived value and offers practical implications for developing voter-oriented political communication and positioning strategies for political actors.

Keywords: Political Perceived Value, Political Marketing, Voter Behavior, Behavioral Intention, Political Communication

ICDBME

¹ Yalova Üniversitesi, ozlem.ilhan@yalova.edu.tr, ORCID 0000-0001-6113-5855

**SAĞLIK KURUMLARINDA ÇALIŞAN SESİNİ GÜÇLENDİREN BİR LİDERLİK
YAKLAŞIMI OLARAK KAPSAYICI LİDERLİK**

Hakan GÜVENER¹

ÖZET

Sağlık kurumlarında çalışanların süreçlere ilişkin bilgi ve deneyimlerini yönetsel kararlara yansıtabilmeleri, hizmet kalitesinin geliştirilmesi, hasta güvenliğinin güçlendirilmesi ve örgütsel öğrenmenin sürdürülebilirliği açısından önemli görülmektedir. Ancak sağlık hizmetlerinin çok disiplinli yapısı, belirgin mesleki hiyerarşi ve kişilerarası risk algısı, çalışanların ses davranışı sergilemelerini sınırlandırabilmektedir. Bu nedenle, çalışanların fikirlerini özgürce paylaşabilecekleri bir çalışma ortamının oluşturulmasında liderlik yaklaşımı, önemli bir belirleyici olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kapsayıcı liderlik ile çalışan sesi arasındaki ilişkiyi mevcut literatür doğrultusunda değerlendirmek ve elde edilen bulgular çerçevesinde sağlık yönetimi alanına yönelik çıkarımlar ortaya koymaktır. Bu çalışmada konuya ilişkin mevcut literatür incelenmiş ve ilgili araştırma bulguları değerlendirilmiştir. Kapsayıcı liderlik ile çalışan sesi arasındaki ilişki, sağlık kurumları bağlamındaki ulusal ve uluslararası literatür kapsamında değerlendirilmiştir. Literatür, kapsayıcı liderliğin çalışanların görüş ve önerilerini ifade etmelerini destekleyen önemli liderlik yaklaşımlarından biri olduğunu göstermektedir. Özellikle liderlerin açıklık, ulaşılabilirlik ve destekleyici tutumlarının psikolojik güvenliği güçlendirdiği, bunun da çalışanların süreç iyileştirmeye yönelik önerilerini ve olası risklere ilişkin uyarılarını daha rahat dile getirmelerine katkı sağladığı görülmektedir. Literatürde kapsayıcı liderliğin yalnızca çalışan sesini değil, işe adanmışlık, iş performansı ve yaratıcılık gibi örgütsel sonuçları da desteklediği görülmektedir. Ancak bu etkinin her örgütsel ortamda aynı düzeyde ortaya çıkmadığı; güç mesafesi, kültürel özellikler ve bilişsel bağımlılık gibi faktörlerden etkilenebildiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, kapsayıcı liderlik, sağlık kurumlarında çalışan sesini destekleyebilecek önemli liderlik yaklaşımlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, mevcut literatürde kapsayıcı liderlik ile çalışan sesi arasındaki ilişkinin sağlık hizmetleri bağlamında doğrudan ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Sağlık kurumlarının kendine özgü örgütsel özellikleri dikkate alındığında, kapsayıcı liderlik ile çalışan sesi arasındaki ilişkinin sağlık hizmetleri bağlamında incelenmesi literatürdeki önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı Liderlik, Çalışan Sesi, Sağlık Yönetimi

ICDBME

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, hakan.guvener@ahievran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9159-7708

**INCLUSIVE LEADERSHIP AS A LEADERSHIP APPROACH THAT EMPOWERS THE
VOICES OF EMPLOYEES IN HEALTHCARE ORGANIZATIONS**

Hakan GÜVENER¹

ABSTRACT

The ability of employees in healthcare organizations to reflect their knowledge and experience on managerial decision-making processes is considered essential for improving service quality, strengthening patient safety, and sustaining organizational learning. However, the multidisciplinary nature of healthcare services, pronounced professional hierarchies, and perceptions of interpersonal risk may limit employees' willingness to engage in voice behavior. Therefore, leadership has emerged as a key determinant in creating a work environment where employees feel comfortable expressing their ideas and opinions. The aim of this study is to evaluate the relationship between inclusive leadership and employee voice in light of the existing literature and to present implications for the field of health management. In this study, the existing literature on the subject was reviewed, and the findings of relevant studies were evaluated. The relationship between inclusive leadership and employee voice was examined through a review of the national and international literature in the context of healthcare organizations. The literature indicates that inclusive leadership is one of the key leadership approaches that encourages employees to express their ideas and suggestions. In particular, leaders' openness, accessibility, and supportive behaviors contribute to the development of psychological safety, enabling employees to communicate improvement-oriented suggestions and voice concerns about potential risks more freely. The literature further suggests that inclusive leadership supports not only employee voice but also organizational outcomes such as work engagement, job performance, and creativity. However, these effects may vary across organizational settings and can be influenced by factors such as power distance, cultural characteristics, and cognitive dependence. In conclusion, inclusive leadership is considered one of the key leadership approaches that can support employee voice in healthcare organizations. However, it appears that there are limited studies in the current literature that directly examine the relationship between inclusive leadership and employee voice in the context of healthcare services. Given the unique organizational characteristics of healthcare institutions, examining the relationship between inclusive leadership and employee voice in the context of healthcare services could help fill an important gap in the literature.

Keywords: Inclusive Leadership, Employee Voice, Healthcare Management

ICDBME

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, hakan.guvener@ahievran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9159-7708

**DİJİTALLEŞME VE YAPAY ZEKÂNIN KAMU YÖNETİMİNE ETKİSİ: TARSUS
ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA¹**

Hande Nur NAMLU²

Özlem DAL³

Muhammet Göksu CAN⁴

Furkan DİZDAR⁵

Başak IŞILDAKLI⁶

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, kamu yönetiminde hizmet sunum süreçlerini, kurum-vatandaş ilişkilerini ve yönetsel işleyişi dönüştürmektedir. Bu çalışmanın amacı, dijitalleşme ve yapay zekânın kamu yönetimine etkisini Tarsus ilçesinde faaliyet gösteren kamu kurumları üzerinden incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; veri toplama sürecinde Sosyal Güvenlik Kurumu, Kaymakamlık Yazı İşleri Müdürlüğü, İlçe Sağlık Müdürlüğü ve İlçe Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nün yönetici/kurum temsilcileriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme soruları; katılımcıların dijitalleşme ve yapay zekâyâ ilişkin genel değerlendirmelerini, bu teknolojilerin kamu yönetimi ve kamu hizmeti sunumu üzerindeki etkilerine dair görüşlerini, kurumlarında dijitalleşme ve yapay zekâ uygulamalarının mevcut durumunu, insan unsurunun karar süreçlerindeki yerini ve teknolojik dönüşüme ilişkin risk, sınır ve beklentilerini ortaya koymaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Elde edilen veriler MAXQDA 2020 programı aracılığıyla betimsel ve tematik analiz yaklaşımıyla incelenmiştir. Analiz sonucunda bulgular beş tema altında toplanmıştır: kurumsal teknoloji entegrasyonu, kamu hizmeti sunumuna katkılar, insan unsurunun ve mesleki kanaatin korunması, istihdam ve çalışma düzeninin dönüşümü ile riskler, sınırlar ve teknolojiye yönelik tutumlar. Bulgular, dijitalleşmenin görüşülen kurumlarda yapay zekâyâ kıyasla daha yerleşik ve görünür bir kullanım alanına sahip olduğunu göstermektedir. Dijitalleşme özellikle hizmetlere erişimin kolaylaşması, işlem süreçlerinin hızlanması ve evrak işlerinin sadeleşmesi açısından olumlu değerlendirilmektedir. Buna karşılık yapay zekâ kullanımının sınırlı, belirsiz ve çoğu durumda başlangıç düzeyinde olduğu görülmüştür. Sağlık ve sosyal hizmetler gibi insan temasının yoğun olduğu alanlarda insan denetimi, mesleki kanaat ve vaka temelli değerlendirme öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, kamu yönetiminde dijitalleşme ve yapay zekâ uygulamalarının hizmet alanının niteliği, kurumsal kapasite ve insan denetimi ilkesi dikkate alınarak geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Yapay Zekâ, Kamu Yönetimi, Kamu Hizmeti.

¹ Bu bildiri, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı ile desteklenmiştir.

² Tarsus Üniversitesi, 222301042@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0000-9178-4039

³ Tarsus Üniversitesi, 222301044@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-4066-8309

⁴ Tarsus Üniversitesi, 222301047@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-8406-9252

⁵ Tarsus Üniversitesi, 222301013@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0006-2073-5663

⁶ Tarsus Üniversitesi, basakisildakli@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2282-1622

**THE IMPACT OF DIGITALIZATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON PUBLIC
ADMINISTRATION: A QUALITATIVE STUDY ON TARSUS¹**

Hande Nur NAMLU²

Özlem DAL³

Muhammet Göksu CAN⁴

Furkan DİZDAR⁵

Başak İŞILDAKLI⁶

ABSTRACT

Developments in information and communication technologies have been transforming public service delivery processes, state-citizen relations, and administrative functioning in public administration. This study aims to examine the impact of digitalization and artificial intelligence on public administration through the case of public institutions operating in the district of Tarsus. The study adopts a qualitative research design, and data were collected through semi-structured interviews. Within this scope, interviews were conducted with managers/institutional representatives from the Social Security Institution, the Directorate of Administrative Affairs of the District Governorship, the District Health Directorate, and the District Social Services Directorate in Tarsus. The interview questions were designed to explore participants' general evaluations of digitalization and artificial intelligence, their views on the effects of these technologies on public administration and public service delivery, the current state of digitalization and artificial intelligence applications in their institutions, the role of the human factor in decision-making processes, and their perceptions of the risks, limitations, and expectations associated with technological transformation. The data were analyzed through descriptive and thematic analysis using MAXQDA 2020. As a result of the analysis, the findings were categorized under five themes: institutional technology integration, contributions to public service delivery, preservation of the human factor and professional judgment, transformation of employment and working practices, and risks, limitations, and attitudes toward technology. The findings indicate that digitalization has a more established and visible area of use than artificial intelligence in the institutions examined. Digitalization is evaluated positively, particularly in terms of facilitating access to services, accelerating administrative processes, and simplifying document-related procedures. In contrast, the use of artificial intelligence appears to be limited, ambiguous, and mostly at an initial stage. In service areas requiring intensive human interaction, such as health and social services, human oversight, professional judgment, and case-based assessment come to the fore. The study concludes that digitalization and artificial intelligence applications in public administration should be developed by taking into account the nature of the service area, institutional capacity, and the principle of human oversight.

Keywords: Digitalization, Artificial Intelligence, Public Administration, Public Service.

¹ Bu bildiri, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı ile desteklenmiştir.

² Tarsus Üniversitesi, 222301042@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0000-9178-4039

³ Tarsus Üniversitesi, 222301044@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-4066-8309

⁴ Tarsus Üniversitesi, 222301047@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-8406-9252

⁵ Tarsus Üniversitesi, 222301013@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0006-2073-5663

⁶ Tarsus Üniversitesi, basakisildakli@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2282-1622

**YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL MEDYA KAYNAKLI KRİZLERİN YÖNETİMİ:
DEZENFORMASYON VE KURUMSAL GÜVEN**

Halil POLAT¹

ÖZET

Dijital platformlar, yerel yönetimlerin kriz dönemlerinde vatandaşlara hızla ulaşmasını sağlarken doğrulanmamış içeriklerin ve çelişkili açıklamaların yayılması nedeniyle kurumsal güven açısından yeni riskler oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sosyal medya kaynaklı krizlerin yerel yönetimlerin kamuoyu iletişimi ve kurumsal güveni üzerindeki etkilerini incelemek ve uygulamaya dönük bir dijital kriz iletişimi çerçevesi geliştirmektir. Araştırmada anlatı temelli literatür taraması yöntemi benimsenmiş; süreç araştırma sorusunun belirlenmesi, tarama stratejisinin oluşturulması, kaynakların seçilmesi, tematik kodlama ve anlatsal sentez olmak üzere beş aşamada yürütülmüştür. 2011-2025 dönemindeki Türkçe ve İngilizce yayınlar Google Scholar aracılığıyla keşfedilmiş, bibliyografik kayıtlar ilgili yayın platformlarında doğrulanmıştır. Son korpus; ScienceDirect'tan 11, DergiPark/TR Dizin'den 6, Wiley Online Library ve Taylor & Francis Online'dan üçer, SpringerLink/Nature ve OECD iLibrary'den ikişer, SAGE Journals, De Gruyter, Science/AAAS ve Avrupa Konseyi yayınlarından birer kaynak olmak üzere 28 hakemli makale ve 3 kurumsal rapordan oluşmuştur. Yerel veya kamu yönetimini doğrudan ele alan ya da kriz iletişimi, dezenformasyon ve kurumsal güven ilişkisine kavramsal veya ampirik katkı sunan çalışmalar dahil edilmiş; tekrar eden, konu dışı ve bibliyografik bilgileri doğrulanamayan kayıtlar dışlanmıştır. Toplam 31 kaynak tematik içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Bulgular, kriz anındaki bilgi boşluğunun söylenti ve dezenformasyonu hızlandığını; gecikmiş, belirsiz veya çelişkili açıklamaların kuruma duyulan güveni zayıflattığını göstermektedir. Buna karşılık doğrulanmış bilginin yetkili bir sözcü tarafından zamanında paylaşılması, belirsizliklerin açıkça belirtilmesi, çevrim içi tepkilerin izlenmesi ve yanlış içeriklerin görünür biçimde düzeltilmesi güveni desteklemektedir. Bu doğrultuda altı aşamalı bir çerçeve önerilmiştir: görev ve yetkilerin önceden belirlenmesi; dijital izleme ve erken uyarı; çapraz doğrulama ve risk sınıflandırması; tek merkezden hızlı ve çok kanallı bilgilendirme; düzeltme ve çift yönlü geri bildirim; kriz sonrası değerlendirme ve kurumsal öğrenme. Çerçevenin belediyelerin sosyal medya yönergeleri ile kriz iletişim planları için uygulanabilir bir temel sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital kriz iletişimi, dezenformasyon, yerel yönetimler, kurumsal güven, sosyal media

ICDBME

¹ Iğdır Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 241701009@ogr.igdir.edu.tr, polat471@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7623-8192

MANAGING SOCIAL MEDIA-DRIVEN CRISES IN LOCAL GOVERNMENTS: DISINFORMATION AND INSTITUTIONAL TRUST

Halil POLAT¹

ABSTRACT

Digital platforms enable local governments to reach citizens rapidly during crises; however, unverified content and inconsistent statements create new risks for institutional trust. This study examines the effects of social media-driven crises on public communication and institutional trust in local governments and develops a practice-oriented digital crisis communication framework. A narrative literature review was conducted in five stages: defining the review question, developing the search strategy, selecting sources, thematic coding, and narrative synthesis. Turkish and English publications issued between 2011 and 2025 were discovered through Google Scholar, and their bibliographic records were verified on the relevant publication platforms. The final corpus comprised 28 peer-reviewed articles and three institutional reports: 11 sources from ScienceDirect, six from DergiPark/TR Dizin, three each from Wiley Online Library and Taylor & Francis Online, two each from SpringerLink/Nature and OECD iLibrary, and one each from SAGE Journals, De Gruyter, Science/AAAS, and the Council of Europe. Studies were included if they addressed local or public administration directly or contributed conceptually or empirically to the relationship among crisis communication, disinformation, and institutional trust. Duplicate, irrelevant, and bibliographically unverifiable records were excluded. The 31 sources were evaluated through thematic content analysis. Findings show that information vacuums accelerate rumours and disinformation, while delayed, ambiguous, or contradictory statements weaken trust in local authorities. Conversely, trust is supported when verified information is communicated promptly by an authorised spokesperson, uncertainties are stated transparently, online reactions are monitored, and false content is corrected visibly. A six-stage framework is proposed: predefining roles and authority; digital monitoring and early warning; cross-verification and risk classification; rapid, centralised, and multichannel communication; correction and two-way feedback; and post-crisis evaluation and organisational learning. The framework provides an applicable basis for municipal social media guidelines and crisis communication plans.

Keywords: Digital crisis communication, disinformation, local governments, institutional trust, social media

ICDBME

¹Iğdır Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 241701009@ogr.igdir.edu.tr, polat471@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7623-8192

**THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON PUBLIC DIPLOMACY: SOCIAL MEDIA
PRACTICES OF THE MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND THE PRESIDENCY'S
DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS IN TÜRKİYE**

Cüneyt YILMAZ¹

ABSTRACT

Public diplomacy is increasingly conducted through digital and social media channels, yet whether this shift enables genuine dialogic engagement or merely reproduces the one-directional logic of traditional state communication remains empirically underexamined outside the Euro-Atlantic cases that dominate the literature, a gap that matters because assessments of digital diplomacy effectiveness for middle powers depend on resolving it. This paper examines how digitalization has shaped Turkish public diplomacy since the Ministry of Foreign Affairs' 2019 institutionalization of a formal digital diplomacy initiative, focusing on the Ministry of Foreign Affairs and the Presidency's Directorate of Communications, the two institutions formally mandated with Türkiye's external digital communication. Data comprise the full population of original posts, excluding retweets and replies, published by the official accounts @TC_Disisleri and @iletisim on X between 1 January and 30 June 2026, a window selected to capture both routine and contingency-driven communication within one observation period, supplemented by the Ministry's 2019 initiative documentation and the Directorate's annual activity reports. Posts were coded using a structured codebook distinguishing informational, relational, and persuasive message types and classified as routine or contingency-driven; coding was conducted independently by two trained coders using NVivo 14, with intercoder reliability assessed via Cohen's kappa on a ten percent subsample. Findings show that informational and persuasive posts dominate both accounts while relational indicators remain marginal, and that contingency-driven posts display a measurably higher share of audience-calibrated language than routine posts. The paper concludes that Türkiye's digital diplomacy illustrates a pattern in which technological adoption outpaces communicative transformation, and it contributes to the digital diplomacy literature by extending the broadcast-versus-dialogue framework to a non-Western, multi-actor institutional setting and by offering an empirical benchmark for assessing coordination across digital diplomacy actors.

Keywords: Digital Diplomacy, Public Diplomacy, Soft Power, Social Media, Turkish Foreign Policy

ICDBME

¹ Onbeş Kasım Kıbrıs University, Faculty of Political and Social Sciences, cuneytyilmaz@onbeskku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1655-588X

RADEM-ÜRFAM: ÜNİVERSİTELERDE İNSAN MERKEZLİ VE YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ KURUMSAL DÖNÜŞÜM YÖNETİŞİMİ MODELİ

İsmail GÖKDAYI¹

ÖZET

Üniversitelerde dijital dönüşüm çoğu zaman teknolojik altyapı, yazılım ve süreç otomasyonu üzerinden ele alınmakta; dönüşümün insan, örgüt kültürü, etik, güven ve yönetim boyutları ikincil kalabilmektedir. Bu çalışma, söz konusu boşluğa yanıt olarak insan merkezli ve yapay zekâ destekli bütünlük bir kurumsal dönüşüm yönetişimi modeli olan RADEM-ÜRFAM'ı önermektedir. Çalışmalar, dijital dönüşüm, örgütsel öğrenme, psikolojik güvenlik ve sorumlu yapay zekâ literatürünün bütünlükleştirici kavramsal sentezine dayanmaktadır. Önerilen model dört temel bileşenden oluşmaktadır. ÜRFAM Mükemmellik Endeksi (ÜME) üniversitenin kurumsal kapasite ve olgunluk profilini; Kurumsal Dönüşüm Riski Endeksi (KUDRE) dönüşümü engelleyebilecek davranışsal ve kültürel risk alanlarını; RADEM metodolojisinin Fark Et → Kabul Et → Anlamlandır → Dengele/Dönüştür → Yeniden İnşa Et dizgesi ölçüm sonuçlarını kurumsal müdahaleye dönüştüren mikro-dönüşüm sürecini; Değer Üretim Kapasitesi (DÜK) ise eğitim, araştırma, toplumsal katkı, esenlik ve sürdürülebilirlik alanlarında ortaya çıkan sonuçları temsil etmektedir. Yapay zekâ, bireysel puanlama veya otomatik karar mekanizması olarak değil; anonimleştirilmiş kurumsal verilerde örüntüleri belirleyen, kanıtları bütünlükstiren, erken uyarı sağlayan ve insan kararını destekleyen açıklanabilir bir analitik katman olarak konumlandırılmıştır. Çalışmanın özgün katkısı, üniversitelerde teknoloji merkezli dijitalleşmeyi ölçüm → risk belirleme → anlamlandırma → insan merkezli müdahale → değer üretimi → yeniden ölçüm döngüsüne dönüştüren bütünlük ve sinanabilir bir yönetim mimarisi önermesidir. Modelin gelecekte T0-T1 pilot uygulamalarla ampirik olarak sınanması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Yükseköğretim Yönetişimi, RADEM-ÜRFAM, KUDRE, İnsan Merkezli Yapay Zekâ

ICDBME

¹ Bağımsız Araştırmacı, info@rademglobal.com , ORCID: 0000-0001-9487-0813

RADEM–URFAM: A HUMAN-CENTERED AND AI-ASSISTED INSTITUTIONAL TRANSFORMATION GOVERNANCE MODEL FOR UNIVERSITIES

İsmail GÖKDAYI¹

ABSTRACT

Digital transformation in universities is often approached primarily through technological infrastructure, software, and process automation, while human, organizational-cultural, ethical, trust, and governance dimensions remain secondary. This study proposes RADEM–URFAM, an integrated human-centered and AI-assisted institutional transformation governance model, to address this gap. The study is based on an integrative conceptual synthesis of the literature on digital transformation, organizational learning, psychological safety, and responsible artificial intelligence. The proposed model consists of four core components. The URFAM Excellence Index (UME) represents institutional capacity and maturity; the Institutional Transformation Risk Index (KUDRE) identifies behavioral and cultural risk areas that may inhibit transformation; the RADEM sequence—Recognize → Accept → Make Meaning → Balance/Transform → Rebuild—translates assessment findings into a micro-transformation process; and Value Creation Capacity (DUK) represents outcomes in education, research, societal contribution, well-being, and sustainability. Artificial intelligence is positioned not as an individual scoring or automated decision-making mechanism, but as an explainable analytical layer that detects patterns in anonymized institutional data, integrates evidence, supports early warning, and assists human judgment. The study’s original contribution is an integrated and testable governance architecture that transforms technology-centered digitalization into a cycle of assessment → risk identification → meaning-making → human-centered intervention → value creation → reassessment. Future T0–T1 pilot implementations are proposed to empirically test the model.

Keywords: Digital Transformation, Higher Education Governance, RADEM–URFAM, KUDRE, Human-centered Artificial Intelligence

ICDBME

¹ Independent Researcher, info@rademglobal.com, ORCID: 0000-0001-9487-0813

**ERGENLERDE MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU VE AİLE DİNAMİKLERİ:
PSİKOSOSYAL VE DİJİTAL MÜDAHALELERİN SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**İbrahim Halil POLAT¹
Elif DEMİRBAŞ²**

ÖZET

Madde kullanım bozukluğu, özellikle ergenlik döneminde bireysel kırılganlıklar ile aile ve sosyal çevre arasındaki karşılıklı etkileşimler içinde gelişen çok boyutlu bir sorundur. Bu çalışmanın amacı, ergenlerde madde kullanım riskini aile dinamikleri ve bağlanma perspektifinden incelemek; psikososyal ve dijital müdahaleleri sosyal hizmet bağlamında bütüncül biçimde değerlendirmektir. Derleme niteliğindeki çalışmada ulusal ve uluslararası alan yazın ile güncel kurumsal raporlar; risk ve koruyucu faktörler, aile sistemleri, psikososyal ve dijital müdahaleler ile sosyal hizmet uygulamaları çerçevesinde incelenmiştir. İncelenen çalışmalar, dürtüsellik ve duygu düzenleme güçlükleri gibi bireysel faktörlerin yanı sıra yetersiz ebeveyn gözetimi, aile içi çatışma, tutarsız bakım, ailede madde kullanımı ve güvensiz bağlanmanın madde kullanım riskini artırdığını göstermektedir. Buna karşılık güvenli bağlanma, işlevsel aile iletişimi ve sürekli aile desteği koruyucu niteliktedir. Çok Boyutlu Aile Terapisi, bilişsel davranışçı müdahaleler ve kabul/farkındalık temelli yaklaşımlar, özellikle aile katılımıyla yürütüldüğünde tedaviye devamlılığı desteklemekte ve nüks riskini azaltabilmektedir. Yapay zekâ destekli sistemler ve mobil uygulamalar ise risklerin erken belirlenmesi, belirtilerin izlenmesi, sağlık verilerinin düzenli toplanması ve psikososyal desteğe erişimin kolaylaştırılması bakımından tamamlayıcı olanaklar sunmaktadır. Bununla birlikte bu araçların psikososyal müdahaleleri tamamlayıcı biçimde kullanılması, tedavi süreçlerinin daha bütüncül yürütülmesine katkı sağlayabilir. Sonuç olarak sosyal hizmet uzmanlarının aile psiko-eğitimi, vaka yönetimi ve multidisipliner iş birliğini dijital değerlendirme ve izlem olanaklarıyla bütünleştirilmesi, ergenlere yönelik bağımlılık hizmetlerinin erişilebilirliğini ve sürekliliğini güçlendirebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile dinamikleri, dijital müdahaleler, ergenlik, madde kullanım bozukluğu, sosyal hizmet

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 244137001@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0004-2122-185

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, elifdemirbas@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6178-1312

**ADOLESCENT SUBSTANCE USE DISORDER AND FAMILY DYNAMICS: AN
EVALUATION OF PSYCHOSOCIAL AND DIGITAL INTERVENTIONS FROM A SOCIAL
WORK PERSPECTIVE**

**İbrahim Halil POLAT¹
Elif DEMİRBAŞ²**

ABSTRACT

Substance use disorder is a multidimensional problem that develops, particularly during adolescence, through reciprocal interactions between individual vulnerabilities, family relationships, and the social environment. This study aims to examine adolescent substance use risk from the perspectives of family dynamics and attachment and to evaluate psychosocial and digital interventions within the context of social work. In this narrative review, national and international literature and current institutional reports were examined within the framework of risk and protective factors, family systems, psychosocial and digital interventions, and social work practice. The reviewed studies indicate that individual factors such as impulsivity and emotion regulation difficulties, as well as inadequate parental monitoring, family conflict, inconsistent caregiving, parental substance use, and insecure attachment, increase the risk of substance use. Conversely, secure attachment, functional family communication, and sustained family support have protective roles. Multidimensional Family Therapy, cognitive behavioral interventions, and acceptance- and mindfulness-based approaches can support treatment retention and reduce relapse risk, particularly when families are actively involved. Artificial intelligence-supported systems and mobile applications also offer complementary opportunities for early risk identification, symptom monitoring, regular health data collection, and improved access to psychosocial support. However, these tools should be used to support family-based psychosocial interventions rather than replace professional relationships. In conclusion, integrating family psychoeducation, case management, and multidisciplinary collaboration with digital assessment and monitoring opportunities can enable social workers to strengthen the accessibility and continuity of adolescent substance use services.

Keywords: Adolescence, digital interventions, family dynamics, social work, substance use disorder

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 244137001@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0004-2122-185

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, elifdemirbas@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6178-1312

TÜRKİYE’DE SAĞLIK FARKINDALIK KAMPANYALARININ DİJİTAL ETKİSİ: GOOGLE TRENDS ANALİZİ

Merve KİŞİ¹

ÖZET

Sağlık farkındalık kampanyaları, toplumun belirli hastalıklara yönelik bilgi ve farkındalık düzeyini artırmayı amaçlayan önemli halk sağlığı girişimleridir. Dijital ortamda gerçekleştirilen sağlık aramaları, bu kampanyaların toplumdaki görünürlüğünün değerlendirilmesine yönelik tamamlayıcı bir veri kaynağı sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de sağlık farkındalık kampanyalarının ilgili hastalıklara yönelik çevrim içi arama ilgisiyle ilişkisini Google Trends verileri üzerinden incelemektir. Araştırma, Google Trends verilerine dayalı retrospektif ve gözlemsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Çalışmada 2019–2025 döneminde Dünya Diyabet Günü, Meme Kanseri Farkındalık Ayı ve Dünya Kalp Günü incelenmiş; sırasıyla “diyabet”, “meme kanseri” ve “kalp krizi” arama terimlerine ait aylık göreceli arama ilgisi verileri kullanılmıştır. Her kampanya için kampanya ayındaki Google Trends puanı, aynı takvim yılının diğer 11 ayındaki ortalama puanla eşleştirilmiştir. Fark puanlarının normal dağılımı Shapiro–Wilk testiyle değerlendirilmiş ve T testi uygulanmıştır. Dünya Diyabet Günü döneminde arama ilgisinin diğer aylara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($t=4,46$; $p=0,004$). Aynı şekilde Meme Kanseri Farkındalık Ayı’nda da anlamlı bir artış belirlenmiştir ($t=5,86$; $p=0,001$). Dünya Kalp Günü kampanyasında ise arama ilgisinde istatistiksel olarak anlamlı bir artış belirlenmemiştir ($t=-1,72$; $p=0,137$). Bu bulgular, sağlık farkındalık kampanyalarının dijital görünürlüğünün kampanyalara göre farklılaşabileceğini ve Google Trends verilerinin bu görünürlüğün değerlendirilmesinde tamamlayıcı bir araç olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Google Trends, sağlık farkındalık kampanyaları, dijital sağlık, infodemioloji, sağlık iletişimi

ICDBME

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, merveuysal@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9226-8490

**THE DIGITAL IMPACT OF HEALTH AWARENESS CAMPAIGNS IN TÜRKİYE: A
GOOGLE TRENDS ANALYSIS**

Merve KİŞİ¹

ABSTRACT

Health awareness campaigns are important public health initiatives aimed at increasing public knowledge and awareness of specific diseases. Health-related searches conducted in digital environments provide a complementary data source for assessing the public visibility of such campaigns. This study aimed to examine the association between health awareness campaigns in Türkiye and online search interest in the corresponding diseases using Google Trends data. The study was designed as a retrospective observational study based on Google Trends data. World Diabetes Day, Breast Cancer Awareness Month, and World Heart Day were examined over the 2019–2025 period, using monthly relative search interest data for the search terms “diabetes,” “breast cancer,” and “heart attack,” respectively. For each campaign, the Google Trends score during the campaign month was paired with the mean score of the other 11 months within the same calendar year. The normality of the difference scores was assessed using the Shapiro–Wilk test, and a paired-samples t-test was performed. Search interest during the World Diabetes Day period was significantly higher than during the other months ($t = 4.46$, $p = 0.004$). Similarly, a significant increase in search interest was observed during Breast Cancer Awareness Month ($t = 5.86$, $p = 0.001$). In contrast, no statistically significant increase in search interest was observed during the World Heart Day period ($t = -1.72$, $p = 0.137$). These findings suggest that the digital visibility of health awareness campaigns may vary across campaigns and that Google Trends data can serve as a complementary tool for evaluating their public visibility.

Keywords: Google Trends, health awareness campaigns, digital health, infodemiology, health communication

ICDBME

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, merveuysal@sdu.edu.tr ORCID: 0000-0001-9226-8490

**E-DEVLET UYGULAMALARININ KAYIT DIŞI EKONOMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:
GENEL BİR DEĞERLENDİRME**

**Mehmet ELA¹
Ömer ARI²**

ÖZET

Kayıt dışı ekonomi, vergi kayıplarına yol açması, kaynakların etkin dağılımını engellemesi ve kamu politikalarının uygulanabilirliğini zayıflatması nedeniyle hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ekonomilerin ortak ve köklü sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Bu çalışmanın konusunu, kamu yönetiminde giderek daha fazla önem kazanan e-devlet uygulamaları ile kayıt dışı ekonomi arasındaki ilişki oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, e-devlet hizmetlerinin ekonomik faaliyetlerin kayıt altına alınması sürecine ne yönde ve ne ölçüde katkı sağlayabileceğini ortaya koymak, bu ilişkinin arka planındaki dinamikleri tartışmaya açmaktır. Çalışmada, konuyla ilgili ulusal ve uluslararası literatür ile ilgili uluslararası kurumların e-devlete ilişkin tanım, veri ve raporları bir arada değerlendirilerek betimsel bir analiz yöntemi izlenmekte; Türkiye örneği ile birlikte seçilmiş ülke uygulamalarına da değinilmektedir. Elde edilen bulgular, e-devlet uygulamalarının şeffaflığı artırarak, işlem süreçlerini basitleştirerek ve denetim kapasitesini güçlendirerek kayıt dışılığı sınırlandırabileceğine işaret etmekte; ancak bu etkinin ülkeden ülkeye önemli ölçüde farklılaştığı da görülmektedir. Çalışmanın, e-devlet uygulamalarının kayıt dışı ekonomiyle mücadelede nasıl daha etkin biçimde kullanılabileceğine dair kapsamlı bir çerçeve sunarak alana katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: E-devlet, Kayıt Dışı Ekonomi, Dijitalleşme

ICDBME

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF, mehmetela@osmaniye.edu.tr ,ORCID: 0000-0001-7341-6312

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Lisans Öğrenisi, omerari01@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-7725-9531

**THE EFFECT OF E-GOVERNMENT APPLICATIONS ON THE INFORMAL ECONOMY: A
GENERAL ASSESSMENT**

**Mehmet ELA¹
Ömer ARI²**

ABSTRACT

The informal economy continues to be one of the persistent and deeply rooted problems faced by both developing and developed economies, as it leads to tax revenue losses, hinders the efficient allocation of resources, and undermines the practical implementation of public policies. The subject of this study is the relationship between e-government applications, which have gained growing importance in public administration, and the informal economy. The aim of the study is to reveal the direction and extent to which e-government services may contribute to bringing economic activities into the formal record, and to open the underlying dynamics of this relationship up for discussion. The study follows a descriptive analysis method based on relevant national and international literature together with definitions, data, and reports on e-government published by relevant international institutions, while also referring to the case of Turkey along with selected country practices. The findings indicate that e-government applications may limit informality by increasing transparency, simplifying transaction processes, and strengthening auditing capacity, although this effect appears to vary considerably across countries. The study is expected to contribute to the field by offering a comprehensive framework on how e-government applications can be used more effectively in combating the informal economy.

Keywords: E-Government, Informal Economy, Digitalization

ICDBME

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF, mehmetela@osmaniye.edu.tr , ORCID: 0000-0001-7341-6312

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Lisans Öğrenisi, omerari01@hotmail.com , ORCID: 0009-0002-7725-9531

KANSER BAKIMINDA FİNANSAL TOKSİSİTE: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Merve BALIK¹
Halil DEMİR²

ÖZET

Kanser tanı ve tedavisine bağlı cepten harcamalar, gelir kaybı, borçlanma ve mali kaygı, hastaların tedaviye uyumunu ve yaşam kalitesini etkileyen çok boyutlu bir sağlık yönetimi sorunudur. Bu çalışmada kanser bakımında finansal toksisite literatürünün gelişimi ve tematik yönelimleri bibliyometrik yöntemle incelenmiştir. Web of Science Core Collection, 25 Mart 2026'da 'cancer care' ve 'financial toxicity' terimleriyle taranmış; 1998-2025 dönemine ait 418 kayıt değerlendirilmiştir. Yayın performansı tanımlayıcı göstergelerle, ülke ve anahtar kelime ilişkileri VOSviewer ile analiz edilmiştir. Yayın sayısı 2013 sonrasında artarak 2025'te 69'a ulaşmıştır. Kayıtların 414'ü İngilizce, 297'si makaledir. Amerika Birleşik Devletleri 295 yayınlı ilk sırada yer almış; Türkiye adresli yalnız üç yayın belirlenmiştir. En üretken kaynaklar Supportive Care in Cancer ve JCO Oncology Practice'tir. Anahtar kelime ağı 'financial toxicity', 'cancer', 'financial burden', 'quality of life' ve 'oncology' çevresinde yoğunlaşmıştır. Bulgular, finansal toksisitenin rutin tarama, mali danışmanlık, hasta yönlendirme ve finansal koruma mekanizmalarıyla kurumsal düzeyde etkili ve sürdürülebilir biçimde yönetilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Toksisite, Kanser Bakımı, Bibliyometrik Analiz, Sağlık Yönetimi, Ekonomik Yük

ICDBME

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 25502105012@subu.edu.tr; ORCID: 0009-0006-4546-015X

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri MYO, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı; halildemir@subu.edu.tr; ORCID: 0000-0001-9374-9739.

FINANCIAL TOXICITY IN CANCER CARE: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Merve BALIK¹
Halil DEMİR²

ABSTRACT

Cancer-related out-of-pocket spending, income loss, debt, and financial distress affect treatment adherence and quality of life. This bibliometric study examines the development and thematic orientation of financial toxicity research. The Web of Science Core Collection was searched on 25 March 2026 using ‘cancer care’ and ‘financial toxicity’; 418 records from 1998-2025 were evaluated. Descriptive indicators and VOSviewer networks were used. Publication output increased after 2013 and reached 69 records in 2025. Of all records, 414 were in English and 297 were articles. The United States ranked first with 295 publications; only three records had a Türkiye-based address. Supportive Care in Cancer and JCO Oncology Practice were the leading sources. The keyword network centered on ‘financial toxicity’, ‘cancer’, ‘financial burden’, ‘quality of life’, and ‘oncology’. The findings indicate that financial toxicity requires organizational management through routine screening, financial counseling, patient navigation, and stronger financial protection mechanisms across diverse health financing systems.

Keywords: Financial Toxicity, Cancer Care, Bibliometric Analysis, Health Management, Economic Burden

ICDBME

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 25502105012@subu.edu.tr; ORCID: 0009-0006-4546-015X

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Akyazı Sağlık Hizmetleri MYO, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı; halildemir@subu.edu.tr; ORCID: 0000-0001-9374-9739.

AB GÖÇ POLİTİKALARINDA İSLAMOFOBİ: 2015 MÜLTECİ KRİZİ ÜZERİNDEN BİR İNCELEME

Mehmet BALCI¹
Tuğba YOLCU²

ÖZET

Bu çalışma, İslamofobiyi bireysel bir önyargı ve ayrımcılık biçimi olarak değil, göçün güvenlik, kimlik ve kültürel uyum ekseninde problemleştirilmesine etki eden siyasal ve kurumsal bir olgu olarak ele almaktadır. Çalışmanın amacı, 2015 Mülteci Krizi sürecinde Avrupa Birliği'nin göç politikalarında İslamofobinin nasıl görünür hâle geldiğini incelemektir. Çalışmanın temel araştırma sorusu şöyledir: 2015 Mülteci Krizi sürecinde Avrupa Birliği'nin göç politikalarında İslamofobi hangi söylemsel ve politik mekanizmalar üzerinden görünür hâle gelmiştir? Bu temel soru, nitel doküman analizi ve eleştirel söylem analizi ile cevaplanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın veri setini, 2015 Mülteci Krizi döneminde yayımlanan seçilmiş AB politika belgeleri ve kurumsal açıklamalar oluşturmakla birlikte, bu durum aynı zamanda çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır. Elde edilen belgeler “güvenlik ve tehdit”, “kültürel farklılık ve Avrupa kimliği”, “entegrasyon ve uyum” ile “ötekileştirme ve Müslüman kimliğinin temsili” olmak üzere dört kategori içinde değerlendirilmiştir. Çalışma, İslamofobi tartışmasını yalnızca toplumsal önyargılar, aşırı sağ hareketler veya nefret söylemi ile sınırlamak yerine, AB göç politikası ve güvenlikleştirme literatürüyle ele almayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, AB Göç Politikaları, 2015 Mülteci Krizi, Güvenlikleştirme, Müslüman Kimliği.

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Mersin, Tarsus. E-posta: mehmetbalci@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0009-2064-0826.

² Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mersin, Tarsus. E-posta: tugbayolcu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7131-7545.

**ISLAMOPHOBIA IN EU MIGRATION POLICIES: AN ANALYSIS THROUGH THE 2015
REFUGEE CRISIS**

**Mehmet BALCI¹
Tuğba YOLCU²**

ABSTRACT

This study examines Islamophobia not as a form of individual prejudice and discrimination, but as a political and institutional phenomenon that influences the problematization of migration along the axes of security, identity, and cultural integration. The aim of the study is to examine how Islamophobia became visible in the European Union's migration policies during the 2015 Refugee Crisis. The main research question of the study is as follows: Through which discursive and political mechanisms did Islamophobia become visible in the European Union's migration policies during the 2015 Refugee Crisis? This question is addressed through qualitative document analysis and critical discourse analysis. The dataset consists of selected EU policy documents and institutional statements published during the 2015 Refugee Crisis; this also constitutes the main limitation of the study. The documents obtained were evaluated within four categories: "security and threat," "cultural difference and European identity," "integration and cohesion," and "othering and the representation of Muslim identity." Rather than limiting the discussion of Islamophobia to social prejudices, far-right movements, or hate speech, the study aims to address it through the literature on EU migration policy and securitization.

Keywords: Islamophobia, EU Migration Policies, 2015 Refugee Crisis, Securitization, Muslim Identity.

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Mersin, Tarsus. E-posta: mehmetbalci@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0009-2064-0826.

² Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mersin, Tarsus. E-posta: tugbayolcu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7131-7545.

YABAN ROMANINDA GÖRÜLEN VATANDAŞ-KAMU GÖREVLİSİ DİYALEKTİĞİNİN DİJİTAL KAMU YÖNETİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Muhammed Emir ELREŞİT¹

ÖZET

Kamu yönetiminde vatandaş ile kamu görevlisi arasındaki ilişkinin niteliği, devletin toplumsal düzeyde nasıl algılandığının anlaşılması bakımından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmektedir. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Yaban romanında köylü halk ile devlet ve eğitimli bürokratik çevreyle ilişkilendirilen Ahmet Celal arasındaki mesafe; güven, temsil, iletişim ve karşılıklı yabancılaşma sorunlarını görünür kılmaktadır. Bu çalışmada, romanda ortaya konulan vatandaş-kamu görevlisi diyalektiğinin, tarihsel bağlamı gözetilerek incelenmesi ve elde edilen bulguların günümüz dijital kamu yönetiminde devlet-vatandaş ilişkisine yönelik tartışmalarla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada Yaban romanı bir doküman olarak ele alınacak ve nitel tematik analize tabi tutulacaktır. Analiz birimini, Ahmet Celal ile köylüler arasındaki ilişkiyi; kamu otoritesi algısı, iletişim, güven, temsil, hizmete ulaşma ve devlet-toplum mesafesi bakımından ortaya koyan anlatılar, diyaloglar ve olay örgüsü parçaları oluşturacaktır. Analiz sürecinde öncelikle romanın kendi tarihsel ve toplumsal bağlamından hareketle açık kodlama yapılacaktır; benzer kodlar bir araya getirilerek güven, iletişim, erişim, temsil ve yabancılaşma gibi üst temalar oluşturulacaktır. İkinci aşamada ise bu temalar, 1920'lerin toplumsal gerçekliğine günümüz kavramlarının doğrudan atfedilmesinden kaçınılarak, dijital kamu yönetimi literatüründeki dijital bölünme, dijital okuryazarlık, dijital hizmetlere erişim ve dijital katılım tartışmalarıyla analitik olarak karşılaştırılacaktır. Dolayısıyla söz konusu çağdaş kavramlar romanın tarihsel aktörlerini açıklayan kategoriler olarak değil, romanda belirlenen devlet-toplum ilişkisi örüntülerinin günümüzde hangi biçimlerde yeniden tartışılabilirliğini değerlendiren karşılaştırma çerçevesi olarak kullanılacaktır. İnceleme sonucunda, kamu hizmetlerinin dijital ortama taşınmasının vatandaş ile kamu otoritesi arasındaki mesafeyi tek başına ortadan kaldırmadığı; tarihsel bağlamları farklı olmakla birlikte güven, erişilebilirlik, iletişim ve yönetsel duyarlılık sorunlarının devlet-vatandaş ilişkisinin niteliği bakımından önemini koruduğu yönünde bulgulara ulaşılması beklenmektedir. Böylece çalışmayla, edebî bir metnin tarihsel bağlamını koruyarak kamu yönetimi açısından çözümlenmesi ve elde edilen temaların dijital çağın yönetim tartışmalarıyla karşılaştırılması yoluyla disiplinlerarası literatüre katkı sunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaban, Dijital Kamu Yönetimi, Vatandaş-Kamu Görevlisi İlişkisi, Devlet-Toplum İlişkisi, Dijital Bölünme

¹ Kapadokya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID ID: 0009-0007-8724-6044, muhammed.elresit@kun.edu.tr

**AN EXAMINATION OF THE CITIZEN–PUBLIC OFFICIAL DIALECTIC IN YABAN IN
THE CONTEXT OF DIGITAL PUBLIC ADMINISTRATION**

Muhammed Emir ELREŞİT¹

ABSTRACT

The nature of the relationship between citizens and public officials is regarded as an important indicator for understanding how the state is perceived at the societal level. In Yakup Kadri Karaosmanoğlu's novel *Yaban*, the distance between the rural population and Ahmet Celal, who is associated with the state and the educated bureaucratic milieu, makes visible problems of trust, representation, communication, and mutual alienation. This study aims to examine the citizen–public official dialectic presented in the novel by taking its historical context into account and to comparatively evaluate the findings in relation to contemporary debates on the state–citizen relationship in digital public administration. Adopting a qualitative research approach, the study will treat *Yaban* as a document and subject it to qualitative thematic analysis. The units of analysis will consist of narratives, dialogues, and plot segments that reveal the relationship between Ahmet Celal and the villagers in terms of perceptions of public authority, communication, trust, representation, access to services, and state–society distance. In the analysis process, open coding will first be conducted on the basis of the novel's own historical and social context; similar codes will then be grouped to form overarching themes such as trust, communication, access, representation, and alienation. In the second stage, these themes will be analytically compared with debates in the digital public administration literature on the digital divide, digital literacy, access to digital public services, and digital participation, while avoiding the direct attribution of contemporary concepts to the social reality of the 1920s. Accordingly, these contemporary concepts will not be used as categories to explain the historical actors in the novel, but rather as a comparative framework for assessing how the patterns of state–society relations identified in the novel may be reconsidered in the present day. The analysis is expected to show that transferring public services to digital environments does not by itself eliminate the distance between citizens and public authority and that, despite differing historical contexts, issues of trust, accessibility, communication, and administrative responsiveness continue to retain their importance for the quality of the state–citizen relationship. In this way, the study seeks to contribute to the interdisciplinary literature by analysing a literary text from a public administration perspective while preserving its historical context and by comparing the themes derived from that analysis with contemporary debates on governance in the digital age.

Keywords: *Yaban*, Digital Public Administration, Citizen–Public Official Relationship, State–Society Relations, Digital Divide

¹ Kapadokya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID ID: 0009-0007-8724-6044, muhammed.elresit@kun.edu.tr

**KADINLARDA SAĞLIK OKURYAZARLIĞI VE KANSER TARAMALARINA KATILIM:
KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİ BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME**

Fatma Bilgesu ERDEN¹

ÖZET

Kanser, günümüzde önemli halk sağlığı sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Özellikle meme ve serviks kanseri gibi kadınlarda sık görülen kanser türlerinde erken tanının, hastalığın seyri ve tedavi başarısı açısından önemli olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle tarama programlarına düzenli katılımın korunma ve erken tanı açısından önemli bir fırsat sunduğu değerlendirilmektedir. Ancak kadınların bu hizmetlerden yararlanmasının yalnızca tarama programlarının varlığıyla değil, sağlıkla ilgili bilgileri ne ölçüde anlayabildikleri, değerlendirebildikleri ve günlük yaşamlarında kullanabildikleriyle de ilişkili olduğu görülmektedir. Sağlık okuryazarlığı; bireyin sağlıkla ilgili bilgiye ulaşabilmesi, bu bilgiyi anlayabilmesi, değerlendirebilmesi ve uygun kararlar verebilmesi çerçevesinde ele alınmaktadır. Düşük sağlık okuryazarlığı düzeyinin kanser risk faktörleri, erken belirtiler ve tarama yöntemleri konusunda bilgi eksikliğine yol açabildiği belirtilmektedir. Bunun yanında kanser tanısı alma korkusu, tarama işlemlerine yönelik kaygı, yanlış inanışlar ve güvenilir olmayan bilgi kaynaklarının taramaya katılımı olumsuz etkileyebildiği ifade edilmektedir. Bu çalışmada, kadınlarda sağlık okuryazarlığı ile kanser taramalarına ilişkin bilgi, tutum ve tarama davranışları arasındaki ilişkinin literatür doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada literatür taramasına dayalı nitel bir değerlendirme yapılacaktır. Sağlık okuryazarlığının geliştirilmesinin, kadınların bilinçli sağlık kararları vermeleri, güvenilir bilgi kaynaklarına yönelmeleri ve koruyucu sağlık hizmetlerinden daha etkin yararlanmaları bakımından destekleyici bir unsur olduğu sonucuna ulaşılması beklenmektedir. Bu doğrultuda sağlık profesyonellerince anlaşılır bir dil kullanılmasının, toplum temelli eğitimlerin artırılmasının ve tarama programlarına ilişkin doğru bilginin erişilebilir hâle getirilmesinin önem taşıdığı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Okuryazarlığı, Kanser Taraması, Kadın Sağlığı, Erken Tanı, Koruyucu Sağlık Hizmetleri

ICDBME

¹ Kapadokya Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Diş Hekimliği Bölümü, Nevşehir, bilgesu.erden@kapadokya.edu.tr, ORCID: 0009-0001-8422-2617

**HEALTH LITERACY AND PARTICIPATION IN CANCER SCREENING AMONG
WOMEN: AN EVALUATION IN THE CONTEXT OF PREVENTIVE HEALTH SERVICES**

Fatma Bilgesu ERDEN¹

ABSTRACT

Cancer continues to be regarded as one of the major public health problems of the present day. Early diagnosis is considered particularly important for the course of the disease and treatment success in common cancers among women, such as breast and cervical cancer. Regular participation in screening programs is therefore evaluated as an important opportunity for prevention and early diagnosis. However, women's use of these services is considered to be related not only to the availability of screening programs but also to the extent to which health-related information can be understood, evaluated, and used in daily life. Health literacy is addressed as an individual's ability to access, understand, evaluate, and use health information in making appropriate decisions. Low levels of health literacy have been reported to contribute to insufficient knowledge regarding cancer risk factors, early symptoms, and screening methods. Fear of receiving a cancer diagnosis, anxiety about screening procedures, misconceptions, and unreliable information sources have also been identified as factors that may negatively affect screening participation. In this study, the relationship between health literacy among women and their knowledge, attitudes, and screening behaviors regarding cancer screening is intended to be evaluated in light of the literature. A qualitative assessment based on a literature review will be conducted. It is expected to conclude that improving health literacy may support informed health decisions, orientation toward reliable information sources, and more effective use of preventive health services. In this context, the use of clear language by health professionals, the expansion of community-based education, and improved accessibility of accurate information on screening programs are expected to be emphasized as important measures.

Keywords: Health Literacy, Cancer Screening, Women's Health, Early Diagnosis, Preventive Health Services

ICDBME

¹ Kapadokya Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Diş Hekimliği Bölümü, Nevşehir, bilgesu.erden@kapadokya.edu.tr, ORCID: 0009-0001-8422-2617

SAĞLIK EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM ALGISININ METEVERSE ALGISI ÜZERİNE ETKİSİ

Nurgül ERDAL¹
Ali ÖZBEK²

ÖZET

Dijital teknolojilerdeki hızlı değişim eğitim alanında geleneksel öğretim yaklaşımlarının yeniden değerlendirilmesini ve öğrenme süreçlerinin teknoloji temelli uygulamalarla desteklenmesini sağlamıştır. Bu araştırmanın amacı, sağlık eğitimi alan öğrencilerin dijital dönüşüm algılarının Metaverse algıları üzerindeki etkisini belirlemektir. 20 Temmuz 2026- 10 Ağustos 2026 tarihleri arasında İstanbul’ da devlet ve vakıf üniversitelerinin sağlık fakültesinde okuyan 168 öğrenci ile yüz yüze anket yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, Sağlam, (2021) tarafından geliştirilmiş Dijital Dönüşüm Ölçeği ve Süleymanoğulları vd., (2022) tarafından geliştirilen Metaverse Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 24 istatistik programıyla analiz edilmiştir. Bunların 71 tanesi kadın 97 tanesi erkektir. 109 vakıf üniversitesi 59 devlet üniversitesidir. En fazla 55 ile 3. sınıflar katılmıştır. En fazla 34 kişi ile hemşirelik öğrencisi vardır. Veriler normal dağılım göstermektedir. Cronbach alpha değeri ,918- ,972 arasındadır. Araştırma sonucunda, sağlık eğitimi alan öğrencilerin Dijital Dönüşüm algılarının genel Metaverse algısını anlamlı düzeyde etkilemediği belirlenmiştir. Bununla birlikte, Dijital Dönüşüm Algısının Metaverse Algısının Sosyal Boyutunu pozitif yönde ve anlamlı biçimde etkilediği görülmüştür. Metaverse Algısının Teknoloji ve Dijitalizasyon Boyutu ile Yaşam Biçimi boyutunun ise Dijital Dönüşüm Algısından anlamlı biçimde etkilenmediği tespit edilmiştir. Ayrıca Metaverse Algısı ile Teknoloji ve Dijitalizasyon ile Sosyal Boyut arasında yüksek düzeyde, Yaşam Biçimi Boyutu arasında ise orta düzeyde pozitif ilişkiler bulunmuştur. Sağlık eğitimi alan öğrencilerin dijital teknolojilere yönelik olumlu algılarının doğrudan Metaverse algısına dönüşmediğini, ancak Metaverse teknolojilerinin sosyal etkileşim, iletişim ve iş birliği açısından önemli olduğu göstermektedir. Sağlık eğitiminde Metaverse uygulamalarının geliştirilmesinde yalnızca teknolojik altyapıya değil, öğrencilerin sosyal ve yaşam biçimlerine odaklanmak gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Dijital Dönüşüm, Metaverse, Sağlık Eğitimi, Teknoloji

ICDBME

¹ Bağımsız araştırmacı, 90nurgulerdal@gmail.com Orcid Id: 0000-0002-2961-3906

² İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, [aозbek@gelisim.edu.tr](mailto:aozbek@gelisim.edu.tr), Orcid Id: 0000-0001-9183-6513

**THE EFFECT OF DIGITAL TRANSFORMATION PERCEPTION IN HEALTH
EDUCATION ON METEVERSE PERCEPTION**

**Nurgül ERDAL¹
Ali ÖZBEK²**

ABSTRACT

The rapid changes in digital technologies have led to a re-evaluation of traditional teaching approaches in education and the support of learning processes with technology-based applications. This research aims to determine the effect of health education students' perceptions of digital transformation on their perceptions of Metaverse. The study was conducted between July 20, 2026, and August 10, 2026, in Istanbul, with 168 students studying at state and private universities' health faculties, using a face-to-face survey method. The Digital Transformation Scale (Sağlam, 2021) and the Metaverse Perception Scale (Süleymanoğulları et al., 2022) were used. Data were analyzed using SPSS 24. 71 students were female and 97 were male. 109 were from private universities and 59 from state universities. Third-year students participated the most (55). Nursing students participated the most (34). The data showed a normal distribution. The Cronbach alpha value was between 0.918 and 0.972. It was determined that the perceptions of Digital Transformation among students in health education did not significantly affect their overall Metaverse perception. However, the perception of Digital Transformation was found to positively and significantly affect the Social Dimension of Metaverse Perception. The Technology and Digitalization Dimension and the Lifestyle Dimension of Metaverse Perception were not significantly affected by the perception of Digital Transformation. Furthermore, high-level positive correlations were found between Metaverse Perception and Technology and Digitalization, and the Social Dimension, while a moderate-level positive correlation was found between Metaverse Perception and the Lifestyle Dimension. It was concluded that students in health education have positive perceptions of digital technologies, but these do not directly translate into Metaverse perception; however, Metaverse technologies are important in terms of social interaction, communication, and collaboration. In developing Metaverse applications in health education, not only technological infrastructure but also students' social and lifestyle aspects are important.

Keywords: Digitalization, Digital Transformation, Metaverse, Health Education, Technology

ICDBME

¹ Bağımsız araştırmacı, 90nurgulerdal@gmail.com Orcid Id: 0000-0002-2961-3906

² İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, aozbek@gelisim.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-9183-6513

YEREL YÖNETİMLERDE DİJİTAL KRİZLER KARŞISINDA ÇALIŞAN DAYANIKLILIĞI: KAMU HİZMETİ SÜREKLİLİĞİNE YÖNELİK KAVRAMSAL BİR MODEL ÖNERİSİ

Halil POLAT¹

ÖZET

Yerel yönetimlerde dijitalleşmenin hızlanması, hizmetlerin erişilebilirliğini ve işlem kapasitesini artırırken siber saldırı, sistem kesintisi, veri kaybı, yanlış bilginin yayılması ve dijital iletişim kopukluğu gibi yeni kriz alanlarını da ortaya çıkarmaktadır. Bu krizler yalnızca teknolojik altyapıyı değil, yoğun vatandaş talebi ve zaman baskısı altında görev yapan çalışanların psikolojik dengesini, karar verme kapasitesini ve hizmet üretme sürekliliğini de etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, dijital krizler karşısında yerel yönetim çalışanlarının dayanıklılığını belirleyen bireysel ve örgütsel unsurları ortaya koymak ve kamu hizmeti sürekliliğine yönelik kavramsal bir model önermektir. Çalışma, kriz sırasında çalışan dayanıklılığına ilişkin devam eden yüksek lisans araştırmasının kuramsal çerçevesinden hareketle hazırlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş; kriz yönetimi, çalışan dayanıklılığı, örgütsel dayanıklılık, dijital dönüşüm ve yerel yönetimler literatürü doküman incelemesi yoluyla değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda dijital yetkinlik ve öz yeterlilik gibi bireysel kaynakların; destekleyici liderlik, açık kriz iletişimi, örgütsel destek, psikososyal destek mekanizmaları ve iş sürekliliği planlarıyla birlikte çalışan dayanıklılığını güçlendirdiği görülmüştür. Önerilen modelde çalışan dayanıklılığı, dijital krizlere hazırlık ile kamu hizmetlerinin sürdürülebilirliği arasında bağ kuran temel unsur olarak ele alınmaktadır. Sonuç olarak yerel yönetimlerin teknik güvenlik yatırımlarını insan odaklı dayanıklılık politikalarıyla bütünleştirilmesi; personele düzenli eğitim, açık iletişim, yönetsel destek ve kriz sonrası değerlendirme olanakları sunması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital krizler, çalışan dayanıklılığı, yerel yönetimler, kamu hizmeti sürekliliği, kriz yönetimi

ICDBME

¹İğdır Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 241701009@ogr.igdir.edu.tr, polat471@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7623-8192

EMPLOYEE RESILIENCE IN THE FACE OF DIGITAL CRISES IN LOCAL GOVERNMENTS: A CONCEPTUAL MODEL FOR PUBLIC SERVICE CONTINUITY

Halil POLAT¹

ABSTRACT

The accelerating digitalization of local governments improves the accessibility and operational capacity of public services, yet it also creates new crisis areas, including cyberattacks, system outages, data loss, the spread of misinformation, and breakdowns in digital communication. Such crises affect not only technological infrastructure but also the psychological balance, decision-making capacity, and service continuity of employees working under intense citizen demand and time pressure. This study aims to identify the individual and organizational factors that shape local government employees' resilience in the face of digital crises and to propose a conceptual model for public service continuity. The study builds on the theoretical framework of an ongoing master's research project on employee resilience during crises. A qualitative approach was adopted, and the literature on crisis management, employee resilience, organizational resilience, digital transformation, and local governments was examined through document analysis. The review indicates that individual resources such as digital competence and self-efficacy strengthen employee resilience when combined with supportive leadership, transparent crisis communication, organizational support, psychosocial support mechanisms, and business continuity planning. In the proposed model, employee resilience is positioned as the central mechanism linking digital crisis preparedness to the sustainability of public services. The study concludes that local governments should integrate technical security investments with human-centered resilience policies and provide employees with regular training, clear communication, managerial support, and opportunities for post-crisis evaluation.

Keywords: Digital crises, employee resilience, local governments, public service continuity, crisis management

ICDBME

¹Iğdır University, Institute of Graduate Studies, Department of Business Administration, 241701009@ogr.igdir.edu.tr, polat471@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7623-8192

ÇOCUKLARIN DİJİTAL RİSKLERDEN KORUNMASINDA SOSYAL HİZMETİN ROLÜ

Nilgün BUZ¹
Aysel TEKGÖZ²

ÖZET

Dijital teknolojilerin gündelik yaşamda giderek artan kullanımı, çocukların gelişim ve yetiştirilme süreçlerini de önemli ölçüde etkilemektedir. Dijital platformlar çocuklara eğitim, iletişim, bilgiye erişim ve katılım açısından önemli fırsatlar sunarken, çeşitli dijital riskleri de beraberinde getirmektedir. Siber zorbalık, çevrim içi cinsel istismar, zararlı içeriklere maruz kalma, mahremiyet ihlalleri, kişisel verilerin kötüye kullanılması ve problemleri dijital kullanım bu risklerin başında gelmektedir. Bu çalışmanın amacı, çocukların dijital ortamlarda karşılaştıkları riskleri güncel ulusal ve uluslararası literatür doğrultusunda incelemek ve bu risklerin önlenmesi ile çocukların dijital güvenliğinin güçlendirilmesinde sosyal hizmetin rolünü değerlendirmektir. Çalışma; çocuk hakları, dijital çocuk güvenliği, ekolojik sistem yaklaşımı ve sosyal hizmet alanındaki literatüre dayalı anlatsal derleme (narrative review) yöntemiyle hazırlanmıştır. Literatür incelemesi, dijital risk ile dijital zarar arasında ayırım yapılmasının ve dijital risklerin değerlendirilmesinde çocuğun yaşı, gelişimsel özellikleri, dijital okuryazarlık düzeyi ve çevrim dışı kırılganlıklarının dikkate alınmasının önemine işaret etmektedir. Bununla birlikte, çocuk koruma uygulamalarında bireysel düzeyde yürütülen müdahalelerin yeterli olmadığı; çocukların dijital güvenliğinin aile, okul ve akran çevresiyle toplumsal ve kurumsal yapılarla birlikte ele alınması gerektiği görülmektedir. Bu doğrultuda çalışmada, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'nin dijital çevreye yönelik 25 No'lu Genel Yorumu, ekolojik sistem yaklaşımı ve sosyal hizmet perspektifi birlikte değerlendirilerek çocuk, aile, okul/akran ve kurum/toplum düzeylerini kapsayan dört düzeyli kavramsal bir müdahale çerçevesi önerilmektedir. Bu husus, sosyal hizmetin önleyici, koruyucu, destekleyici ve savunuculuk işlevlerini dijital çocuk koruma bağlamında bütünleştirmektedir. Böylece çalışmanın, çocukların dijital güvenliğine yönelik hak temelli sosyal hizmet uygulamalarının geliştirilmesine, çocuk odaklı dijital güvenlik politikalarının güçlendirilmesine ve farklı kurumlar arasındaki iş birliğinin desteklenmesine kavramsal bir temel sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Risk, Dijital Çocuk Güvenliği, Ekolojik Yaklaşım, Sosyal Hizmet

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, 244137002@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0009-4095-8436

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, ayseltekgoz@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6738-5449

THE ROLE OF SOCIAL WORK IN PROTECTING CHILDREN FROM DIGITAL RISKS

**Nilgün BUZ¹
Aysel TEKGÖZ²**

ABSTRACT

The increasing use of digital technologies in everyday life also significantly affects children's development and upbringing processes. While digital platforms offer children important opportunities in terms of education, communication, access to information, and participation, they also bring various digital risks. Cyberbullying, online sexual abuse, exposure to harmful content, privacy violations, misuse of personal data, and problematic digital use are among the leading risks. The aim of this study is to examine the risks that children encounter in digital environments in light of current national and international literature and to evaluate the role of social work in preventing these risks and strengthening children's digital safety. The study was conducted using a narrative review method based on the literature on children's rights, digital child safety, the ecological systems approach, and social work. The literature review points to the importance of distinguishing between digital risk and digital harm and considering the child's age, developmental characteristics, level of digital literacy, and offline vulnerabilities in the assessment of digital risks. In addition, it is observed that interventions carried out at the individual level are insufficient in child protection practices and that children's digital safety should be addressed together with the family, school and peer environment, as well as social and institutional structures. Accordingly, the study proposes a four-level conceptual intervention framework encompassing the child, family, school/peers, and institution/society levels by jointly considering the United Nations Committee on the Rights of the Child's General Comment No. 25 on the digital environment, the ecological systems approach, and the social work perspective. This integrates the preventive, protective, supportive, and advocacy functions of social work within the context of digital child protection. Thus, the study is expected to provide a conceptual basis for the development of rights-based social work practices aimed at children's digital safety, the strengthening of child-centered digital safety policies, and the promotion of cooperation among different institutions.

Keywords: Digital Risk, Digital Child Safety, Ecological Approach, Social Work

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, 244137002@tarsus.edu.tr , ORCID: 0009-0009-4095-8436

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, ayseltekgoz@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0002-6738-5449

**TÜRKİYE’DE REGL YOKSULLUĞU: SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİNDEN
TOPLUMSAL CİNSİYET TEMELLİ BİR YAPISAL EŞİTSİZLİK**

Sinem ÇAKAR ŞENGÜŞ¹
Ayşe ALİCAN ŞEN²

ÖZET

Regl yoksulluğu, menstrüel ürünlere erişimde yaşanan ekonomik güçlüklerin ötesinde; yeterli hijyen ve sanitasyon olanaklarına, menstrüel sağlık bilgisine ve güvenli koşullara erişimdeki eşitsizlikleri kapsayan çok boyutlu bir sosyal sorundur. Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, ekonomik kırılganlıklar, kültürel tabular, damgalanma ve sosyal koruma mekanizmalarındaki yetersizlikler, regl yoksulluğunun özellikle kadınlar, kız çocukları ve kırılgan gruplar açısından daha derin biçimde deneyimlenmesine neden olmaktadır. Bu çalışma, regl yoksulluğunu Türkiye bağlamında sosyal hizmet perspektifinden incelemeyi ve sorunun sosyal politika ile sosyal hizmet müdahaleleri açısından taşıdığı önemi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, betimleyici ve eleştirel bir araştırma tasarımına sahip olup ikincil veri kaynaklarına dayanmaktadır. Belge analizi ve eleştirel literatür taraması kapsamında ulusal ve uluslararası akademik çalışmalar, politika belgeleri, kurumsal raporlar ve ilgili düzenlemeler incelenmiştir. İncelenen literatür ve ikincil veriler, regl yoksulluğunun eğitim, sağlık, istihdam ve toplumsal katılım üzerinde doğrudan ve dolaylı sonuçlar doğurduğunu; Türkiye’de özellikle düşük gelirli kadınlar, öğrenciler, göçmenler ve afet koşullarında yaşayan bireyler açısından ekonomik ve psikososyal etkilerin belirginleştiğini göstermektedir. Bunun yanında menstrüasyona ilişkin kültürel tabular ve damgalanma, menstrüel ihtiyaçların kamusal alanda görünürlüğünü azaltmakta ve politika geliştirme süreçlerini sınırlandırmaktadır. Türkiye’de menstrüel ürünlerin sosyal yardım ve sosyal koruma mekanizmalarına sistematik biçimde dâhil edilmemesi ve bu alandaki politika uygulamalarının parçalı yapısı, regl yoksulluğunun yapısal niteliğini güçlendirmektedir. Çalışmada regl yoksulluğuyla mücadelede sosyal hizmetin mikro, mezzo ve makro düzeylerde bütünleşik bir rol üstlenmesi gerektiği savunulmakta ve bu doğrultuda “Regl Yoksulluğuna Yönelik Bütünleşik Sosyal Hizmet Modeli” önerilmektedir. Model; bireylerin güçlendirilmesini, kurumlar ve topluluklar aracılığıyla hizmetlere erişimin geliştirilmesini ve sosyal politika ile savunuculuk yoluyla yapısal dönüşümün desteklenmesini esas almaktadır. Sonuç olarak regl yoksulluğunun bireysel bir hijyen sorunu değil; insan onuru, sosyal adalet ve toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilişkili yapısal bir sosyal sorun olarak ele alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Regl yoksulluğu, menstrüel sağlık, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, sosyal politika, yapısal eşitsizlik, kırılgan gruplar.

¹Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 230937013@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-0969-8665
² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, aysealican@gmail.com, aalicansen@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7132-8394

**MENSTRUAL POVERTY IN TÜRKİYE: A GENDER-BASED STRUCTURAL
INEQUALITY FROM A SOCIAL WORK PERSPECTIVE**

**Sinem ÇAKAR ŞENGÜŞ¹
Ayşe ALİCAN ŞEN²**

ABSTRACT

Period poverty is a multidimensional social problem that extends beyond financial barriers to accessing menstrual products and encompasses inequalities in access to adequate hygiene and sanitation facilities, menstrual health information, and safe conditions. Gender inequalities, economic vulnerabilities, cultural taboos, stigma, and gaps in social protection mechanisms contribute to the disproportionate experience of period poverty among women, girls, and vulnerable populations. This study aims to examine period poverty in Türkiye from a social work perspective and to highlight its implications for social policy and social work interventions. The study adopts a descriptive and critical research design based on secondary data. National and international academic studies, policy documents, institutional reports, and relevant regulations were examined through document analysis and a critical review of the literature. The literature and secondary data indicate that period poverty has both direct and indirect consequences for education, health, employment, and social participation. In Türkiye, its economic and psychosocial impacts are particularly pronounced among low-income women, students, migrants, and individuals living in post-disaster settings. Cultural taboos and stigma surrounding menstruation further contribute to the invisibility of menstrual needs in the public sphere and constrain policy development. Moreover, the lack of systematic integration of menstrual products into social assistance and social protection mechanisms, together with fragmented policy responses, reinforces the structural nature of period poverty in Türkiye. The study argues for an integrated social work response to period poverty across micro, mezzo, and macro levels and proposes an Integrated Social Work Model for Addressing Period Poverty. The model emphasizes individual empowerment, improved access to services through institutions and communities, and structural change through social policy and advocacy. The study concludes that period poverty should be recognized not merely as an individual hygiene issue, but as a structural social problem closely linked to human dignity, social justice, and gender equality.

Keywords: Period poverty, menstrual health, gender inequality, social policy, structural inequality, vulnerable populations.

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 230937013@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-0969-8665

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, aysealican@gmail.com, aalicansen@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7132-8394

TÜRKİYE'DE KAMUDA BÜYÜK VERİ EKOSİSTEMİNİN VERİ YÖNETİŞİMİ PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ceren YAMAN¹

ÖZET

Kamu kurumlarının ürettiği yüksek hacimli ve çeşitli veriler, kanıta dayalı politika geliştirme, hizmetlerin kişiselleştirilmesi ve kaynakların etkin kullanımı açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak kamuda büyük veriden değer üretilebilmesi; kurumlar arası veri paylaşımı, ortak standartlar, veri kalitesi, mahremiyet, güvenlik ve insan kaynağını birlikte ele alan bütüncül bir ekosisteme bağlıdır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de kamuda büyük veri ekosistemine yönelik politika çerçevesini veri yönetişimi perspektifinden değerlendirmek ve bir olgunluk çerçevesi önermektir. Nitel doküman analizi desenindeki araştırmada amaçlı örneklemle seçilen 2019–2026 dönemine ait ulusal kalkınma planları, yıllık programlar, dijital dönüşüm ve yapay zekâ strateji belgeleri; yönetim ve kurumsal sorumluluk, birlikte çalışabilirlik, veri kalitesi ve standartları, mahremiyet ve siber güvenlik, analitik yetkinlik ile kamu değeri olmak üzere altı boyutta betimsel içerik analizine tabi tutulmaktadır. Ön değerlendirmeler, politika belgelerinde veri temelli karar alma ve kurumlar arası paylaşım hedeflerinin belirginleştiğini; ancak kurumsal sahiplik, ortak veri sözlükleri, kalite göstergeleri, yetkin insan kaynağı ve üretilen kamu değerinin ölçülmesi alanlarında uygulama bütünlüğünün güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Sonuç olarak strateji, yönetim, veri, teknoloji, yetkinlik ve kamu değeri katmanlarından oluşan altı boyutlu bir olgunluk çerçevesi önerilmektedir. Çerçevenin kamu kurumlarının mevcut durumlarını karşılaştırmasına, iyileştirme önceliklerini belirlemesine ve sürdürülebilir veri paylaşım mekanizmaları geliştirmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük veri, veri yönetişimi, kamu yönetimi, dijital dönüşüm, birlikte çalışabilirlik
Çalışma Alanı: Kamu Yönetimi

ICDBME

¹Kapadokya Üniversitesi, Kapadokya Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, ceren.yaman@kapadokya.edu.tr, ORCID: 0009-0005-5835-1449

**EVALUATING TURKEY’S PUBLIC-SECTOR BIG DATA ECOSYSTEM FROM A DATA
GOVERNANCE PERSPECTIVE**

Ceren YAMAN¹

ABSTRACT

Public-sector big data offers opportunities for evidence-informed policymaking, personalized services, and efficient resource allocation. Yet public value depends on an integrated ecosystem addressing inter-agency data sharing, common standards, data quality, privacy, security, and human capabilities. This study evaluates Turkey’s public-sector big data policy framework from a data governance perspective and proposes a maturity framework. Using qualitative document analysis, national development plans, annual presidential programs, and digital transformation and artificial intelligence strategies issued between 2019 and 2026 are purposively sampled. Descriptive content analysis covers six dimensions: governance and institutional responsibility, interoperability, data quality and standards, privacy and cybersecurity, analytical capability, and public value. Preliminary findings show increasingly visible data-driven decision-making and inter-agency sharing objectives. However, implementation coherence should be strengthened in institutional ownership, common data dictionaries, quality metrics, skilled personnel, and public-value measurement. Accordingly, the study proposes a six-dimensional maturity framework comprising strategy, governance, data, technology, capability, and public value. The framework can help public institutions compare their maturity, identify improvement priorities, and develop sustainable data-sharing mechanisms aligned with accountable, secure, and citizen-centered services.

Keywords: Big data, data governance, public administration, digital transformation, interoperability
Research Area: Public Administration

ICDBME

¹ Kapadokya Üniversitesi, Kapadokya Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, ceren.yaman@kapadokya.edu.tr, ORCID: 0009-0005-5835-1449

GEÇMİŞLE GELECEK ARASINDA ÖNEMLİ BİR KAVRAM OLARAK GERÇEK: YAPAY ZAMANLAR İÇİN ALGORİTMİK BİR MAĞARA ALEGORİSİ

Büşra GÖÇ¹

ÖZET

Çalışma insanın varoluşundan itibaren bir arayış halinde olduğu gerçek kavramının dijitalleşmenin geldiği son nokta olan yapay zeka (AI) döneminde nasıl karşılık bulduğunu incelemektedir. İnsanlığın ilk anlarından beri bir arayış olan gerçek kavramının dijitalleşen ve gelişen dünya da güncelliğini koruduğunu göstermeyi de amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma da nitel araştırma yöntemi çerçevesinde kavramsal analiz ve örnek olay incelemesi yapılmaktadır. Platon, Descartes ve Baudrillard'ın görüşleri ekseninde Antik Yunan'dan modern felsefeye kadar gerçeklik kavramını irdeleyerek insanın hakikati nasıl kavradığını ele almaktadır. Mağara Alegorisi ile yapay zeka dönemi arasında bir anoloji kurulduğunda var oldukları andan itibaren mağaraya hapsedilmiş insanların hayata bakış şekli ışıktan yansıyan nesnelerin gölgelerinden ibarettir. Bu noktada AI ile oluşturulmuş yani yapay ışığın oluşturduğu içerikler bir nevi mağaradaki gölgelerle aynı paydada buluşmaktadır. Yapay zeka tarafından üretilerek dolaşıma sokulan Fransa'da darbe yapılmış gibi gösterilen bir video da örnek vaka olarak incelenmektedir. Yapay zekanın etkisiyle gerçeklik sorgusu siyasal alana taşınmakta ve genel toplum tarafından nasıl algılandığı da önem arz etmektedir. Ayrıca Stanford AI Index ve TÜİK tarafından yayımlanmış olan ikincil veriler aracılığıyla yapay zekaya olan yaklaşım ve toplumsal kullanımına ilişkin eğilimler insanların yaklaşımlarını somutlaştırmak için analiz edilmektedir. Elde edilen bulgulara göre yapay zeka toplumun geneli tarafından günlük hayatın bir parçası haline gelmiş ve küresel alanda yapay zekaya karşı olan iyimserliğin arttığı ama bazı devletler tarafından ise şüpheyle yaklaşıldığı da görülmektedir. Türkiye tarafında ise yapay zeka kullanım oranı eğitim seviyesinin artması ile doğru orantılı ilerlerken kullanmayan kişilerin bir kısmının ise gizlilik, güvenlik veya emniyetle ilgili endişelerini neden olarak gösterdiği gözlemlenmektedir. Sonuç olarak gerçek insanın varoluşundan itibaren sorgu haline getirilen bir kavram olmuş ve dijitalleşmenin geldiği son noktada somutlaşarak önem kazanmıştır. Gerçek ile AI arasındaki sınır teknolojinin ilerlemesi sonucunda daha da bulanıklaşmaktadır. Bu da insanın bilgiye ulaşımının kolaylaşmasının gerçeklikle ters orantılı ilerlediğini göstermektedir. Tarihte önemli bir yer tutan gerçek kavramı sorgusu modern yapay zamanlarda güncelliğini koruyarak muğlak bir yolda yapay bir gerçekliğe doğru evrildiği izlenimine varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Platon, Dijitalleşme, Yapay Zeka, Mağara Alegorisi, Gerçek

ICDBME

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi busragoc241@hotmail.com , ORCID: 0009-0009-3304-1347

REALITY AS A KEY CONCEPT BETWEEN THE PAST AND THE FUTURE: AN ALGORITHMIC CAVE ALLEGORY FOR ARTIFICIAL TIMES

Büşra GÖÇ¹

ABSTRACT

This study examines how the concept of “reality” which humans have been seeking since the dawn of humanity is reflected in the era of artificial intelligence (AI), the ultimate stage of digitalization. It also aims to demonstrate that the concept of reality, which has been a quest since humanity’s earliest moments, remains relevant in our digitalizing and evolving world. In this vein, the study employs conceptual analysis and case studies within the framework of qualitative research methods. By examining the concept of reality from Ancient Greece to modern philosophy through the lens of the views of Platon, Descartes and Baudrillard the study addresses how humans perceive truth. When an analogy is drawn between the Allegory of the Cave and the era of artificial intelligence, the perspective on life held by people imprisoned in the cave from the moment of their existence consists solely of the shadows of objects reflected by light. At this point, content generated by AI that is, content created by artificial light shares a common ground with the shadows in the cave. A video generated by artificial intelligence and circulated online that falsely portrays a coup in France is also being examined as a case study. The impact of AI is shifting the question of reality into the political arena, and how it is perceived by the general public is also significant. Additionally, trends regarding attitudes toward AI and its societal use are being analyzed using secondary data published by the Stanford AI Index and the Turkish Statistical Institute (TÜİK) to provide concrete insights into people’s perspectives. According to the findings, artificial intelligence has become an integral part of daily life for the general public. Globally, optimism toward AI is on the rise, though some countries remain skeptical. In Turkey, the rate of AI usage increases in direct proportion to educational attainment, while a portion of those who do not use it cite concerns about privacy, security, or safety as their reasons. In conclusion, this concept has been a subject of inquiry since the dawn of human existence and has gained significance as it has materialized at the current stage of digitalization. The boundary between reality and AI is becoming increasingly blurred as a result of technological advancements. This demonstrates that while access to information has become easier for humans, this progress is inversely proportional to reality. It appears that the inquiry into the concept of reality which holds an important place in history has retained its relevance in the modern era and is evolving along an ambiguous path toward an artificial reality.

Keywords: Platon, Digital Transformation, Artificial Intelligence, Allegory of the Cave, True

ICDBME

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, busragoc241@hotmail.com , ORCID: 0009-0009-3304-1347

**YAŞLI BİREYLERDE DİJİTAL DIŞLANMA VE DİJİTAL BÖLÜNMENİN SOSYAL
HİZMET BOYUTU**

**Asiye Berfin LALE¹
Elif DEMİRBAŞ²**

ÖZET

Dünya nüfusunun hızla yaşlanması ile dijital teknolojilerin toplumsal yaşamın hemen her alanına nüfuz etmesi, eş zamanlı gerçekleşen iki önemli dönüşüm sürecidir. Bu süreçler, yaşlı bireylerin dijitalleşen toplumsal yaşama katılımını önemli bir konu hâline getirmektedir. Bu derlemede, yaşlı bireylerin dijital teknolojilerle kurduğu ilişki dijital dışlanma ve dijital bölünme kavramları çerçevesinde değerlendirilmekte; konunun sosyal hizmet uygulamaları ve politikaları açısından taşıdığı önem tartışılmaktadır. Bu kapsamda, Avrupa Birliği ve Türkiye’deki internet kullanım göstergeleri ile dijital bölünmeye ilişkin güncel kuramsal tartışmalar ele alınmaktadır. Göstergeler, yaşlı bireylerin internet kullanım oranlarının son yıllarda belirgin biçimde arttığını ancak genel nüfusla aralarındaki yaşa dayalı farkın devam ettiğini ortaya koymaktadır. Alanyazında dijital bölünme üç düzeyli bir yapıda ele alınmaktadır. Birinci düzey teknolojiye ve internete erişimi, ikinci düzey gerekli bilgi, beceri ve dijital okuryazarlık yeterliliklerini, üçüncü düzey ise teknoloji kullanımının somut yararlar dönüşmesini ifade etmektedir. Güncel yaklaşımlar, yaşlı bireyleri sabit biçimde “kullanıcı” veya “kullanıcı olmayan” kategorilerine ayırmak yerine kullanım, kullanmama, kaçınma ve başkası aracılığıyla kullanım gibi akışkan ve melez pratiklere odaklanmaktadır. Yaş, eğitim, gelir, sağlık durumu, işlevsel kapasite, önceki teknoloji deneyimi, sosyal çevre ve teknolojik altyapı bu pratikleri birlikte şekillendirmektedir. Sosyal hizmet perspektifinden dijital dışlanma, yaşlı bireylerin bilgiye, sosyal ilişkilere ve dijital ortamda sunulan kamusal hizmetlere erişimini sınırlandırarak bağımsızlıklarını, toplumsal katılımlarını ve yaşam kalitelerini etkileyebilen bir eşitsizlik alanıdır. Bu nedenle sosyal hizmet uygulamalarının ve politikalarının yalnızca dijital erişime değil, dijital becerilerin geliştirilmesine ve teknoloji kullanımının gündelik yaşamda somut yararlar dönüşmesine de odaklanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dışlanma, Dijital Bölünme, Yaşlı Bireyler, Sosyal Hizmet, Dijital Katılım

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 254137012@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-0933-2751

² Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, elifdemirbas@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6178-1312

International Congress on Digital Business, Management & Economics

THE SOCIAL WORK DIMENSION OF DIGITAL EXCLUSION AND THE DIGITAL DIVIDE AMONG OLDER ADULTS

Asiye Berfin LALE¹
Elif DEMİRBAŞ²

ABSTRACT

The rapid ageing of the world's population and the expansion of digital technologies into almost every area of social life represent two significant transformations occurring simultaneously. These processes have made older adults' participation in increasingly digitalized social life an important issue. This review examines older adults' relationship with digital technologies within the frameworks of digital exclusion and the digital divide and discusses the significance of this issue for social work practice and policy. In this context, internet use indicators from the European Union and Türkiye are considered alongside current theoretical debates on the digital divide. The indicators show that although internet use among older adults has increased markedly in recent years, the age-based gap between older adults and the general population persists. The literature conceptualizes the digital divide as a three-level structure. The first level concerns access to technology and the internet; the second encompasses the knowledge, skills, and digital literacy required for effective use; and the third refers to the extent to which technology use translates into tangible benefits. Current approaches focus on fluid and hybrid practices, including use, non-use, avoidance, and proxy use, rather than categorizing older adults simply as "users" or "non-users." These practices are jointly shaped by age, education, income, health status, functional capacity, previous technological experience, social environment, and technological infrastructure. From a social work perspective, digital exclusion constitutes a form of inequality that may restrict older adults' access to information, social relationships, and digitally delivered public services, thereby affecting their independence, social participation, and quality of life. Therefore, social work practice and policy should focus not only on digital access but also on developing digital skills and enabling technology use to produce tangible benefits in everyday life.

Keywords: Digital Exclusion, Digital Divide, Older Adults, Social Work, Digital Participation

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 254137012@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-0933-2751

² Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, elifdemirbas@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6178-1312

**YAPAY ZEKÂ ARKADAŞLIĞI VE YALNIZLIK: SOSYAL HİZMET AÇISINDAN BİR
DEĞERLENDİRME**

Asena ALTAY¹
Elif DEMİRBAŞ²

ÖZET

Yalnızlık, dijitalleşmeyle birlikte çevrimiçi etkileşim biçimleri üzerinden yeniden şekillenen önemli bir psikososyal sorun hâline gelmiştir. Son yıllarda yapay zekâ alanındaki gelişmeler, insanlarla sosyal ve duygusal düzeyde etkileşim kurabilen sosyal sohbet robotlarının (Replika, Xiaoice, Kuki vb.) ortaya çıkmasına ve buna bağlı olarak “yapay zekâ arkadaşlığı” olgusunun gündeme gelmesine zemin hazırlamıştır. Bu çalışmanın amacı, sosyal sohbet robotları aracılığıyla gelişen yapay zekâ arkadaşlığını yalnızlık, sosyal destek, ilişkisel bağ ve olası psikososyal riskler bağlamında incelemek ve sosyal hizmet açısından değerlendirmektir. Kavramsal bir literatür değerlendirmesi niteliği taşıyan bu çalışma, yapay zekâ arkadaşlarına yönelme nedenlerini, ilişkinin gelişimini destekleyen süreçleri, yalnızlık üzerindeki olası etkileri ve insan ilişkileri açısından taşıdığı riskleri ele almaktadır. Literatür, sosyal destek arayışı, sürekli erişilebilirlik, yargılanma kaygısı olmadan kendini açabilme, merak ve eğlencenin kullanıcıları yapay zekâ arkadaşlarına yönelten başlıca motivasyonlar arasında bulunduğunu göstermektedir. Kendini açma, antropomorfizm ve algılanan destek kalitesi, kullanıcı ile sistem arasındaki ilişkisel bağın gelişimini desteklemektedir. Bazı deneysel çalışmalar, bu etkileşimlerin kullanıcının dinlendiğini ve anlaşıldığını hissetmesine katkı sağlayarak anlık yalnızlığı azaltabildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, ilişkinin nedensel yönü kesin değildir ve yoğun kullanımın daha yüksek yalnızlık, azalan yüz yüze sosyalleşme ve duygusal bağımlılıkla ilişkili olabileceğine yönelik bulgular da bulunmaktadır. İnsan ilişkilerinin yerini alma, sosyal ve ahlaki becerilerin zayıflaması ve kullanıcıların ticari platformların bağımlılık artırıcı tasarımlarına karşı kırılgan hâle gelmesi başlıca risk alanlarıdır. Sonuç olarak yapay zekâ arkadaşlığı bütünüyle olumlu ya da olumsuz bir ilişki biçimi olarak değerlendirilmemelidir. Bu nedenle sosyal hizmet uygulamalarında, yapay zekâ arkadaşlığının bireyin sosyal ilişkilerindeki rolü değerlendirilirken çevrimdışı destek kaynakları, yalnızlık düzeyi, dijital kırılganlık ve duygusal bağımlılık riski birlikte dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ Arkadaşlığı, Yalnızlık, Sosyal Sohbet Robotları, Sosyal Destek, Sosyal Hizmet

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, asenaaltay11@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8727-8880

² Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, elifdemirbas@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6178-1312

**HUMAN-AI FRIENDSHIP AND LONELINESS: AN ASSESSMENT FROM A SOCIAL
WORK PERSPECTIVE**

**Asena ALTAY¹
Elif DEMİRBAŞ²**

ABSTRACT

Loneliness has become a significant psychosocial concern that is being reshaped by digitally mediated forms of interaction. Recent advances in artificial intelligence have enabled the development of social chatbots (e.g., Replika, Xiaoice, and Kuki) capable of interacting with people in socially and emotionally responsive ways, bringing the phenomenon of “human-AI friendship” to increasing prominence. This study aims to examine human-AI friendship emerging through interactions with social chatbots in the context of loneliness, social support, relational bonds, and potential psychosocial risks, and to evaluate it from a social work perspective. As a conceptual review of the literature, the study considers the reasons individuals turn to AI friends, the processes supporting relationship development, their potential effects on loneliness, and the risks they may pose to human relationships. The literature suggests that seeking social support, constant availability, the opportunity for self-disclosure without fear of judgment, curiosity, and entertainment are among the primary motivations for engaging with AI companions. Self-disclosure, anthropomorphism, and perceived support quality contribute to the development of relational bonds between users and these systems. Some experimental studies suggest that such interactions can reduce momentary loneliness by helping users feel heard and understood. However, the causal direction remains unclear, and evidence also indicates that intensive use may be associated with greater loneliness, reduced face-to-face social interaction, and emotional dependence. Key concerns include the potential displacement of human relationships, the erosion of social and moral skills, and users’ heightened vulnerability to engagement-maximizing designs employed by commercial platforms. Accordingly, human-AI friendship should not be viewed as inherently beneficial or harmful. From a social work perspective, its role in an individual’s social relationships should therefore be assessed in conjunction with their offline support resources, level of loneliness, digital vulnerability, and risk of emotional dependence.

Keywords: Human-AI Friendship, Loneliness, Social Chatbots, Social Support, Social Work

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, asenaaltay11@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8727-8880

² Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, elifdemirbas@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6178-1312

**TRANSHÜMANİZM ÇAĞINDA SAĞLIĞIN DÖNÜŞÜMÜ: İNSAN GELİŞTİRME
TEKNOLOJİLERİNİN SAĞLIK POLİTİKASI AÇISINDAN KAPSAM
DEĞERLENDİRMESİ**

**Şükrü Anıl TOYGAR¹
Şura ALAN²**

ÖZET

Genetik müdahaleler, nöroteknolojiler ve beyin-bilgisayar arayüzlerindeki gelişmeler, insan geliştirme teknolojilerini felsefi bir tartışma olmaktan çıkararak sağlık sistemlerinin karşılaşacağı somut bir politika sorununa dönüştürmektedir. Bu çalışmanın amacı, insan geliştirme teknolojilerinin sağlık hizmetlerinin kapsamı, finansmanı ve sağlıkta hakkaniyet üzerindeki etkilerini konu alan yayınları incelemektir. Çalışmada kapsam değerlendirme yöntemi kullanılmıştır. Web of Science ve Scopus veri tabanlarında, 2005-2025 yılları arasında yayımlanmış İngilizce ve Türkçe yayınlar taranmıştır. Taramada “insan geliştirme”, “transhümanizm”, “bilişsel geliştirme” ve “genetik geliştirme” terimleri ile “sağlık politikası”, “kaynak tahsisi”, “sağlıkta hakkaniyet” ve “sağlık hakkı” terimleri birlikte kullanılmıştır. Konuyu yalnızca teknik açıdan ele alan yayınlar kapsam dışında bırakılmıştır. Ölçütleri karşılayan 22 yayın incelemeye alınmış ve içerik analizi ile değerlendirilmiştir. İncelenen yayınlar dört tema altında toplanmıştır. Birincisi, tedavi ile geliştirme arasındaki sınırın belirsizleşmesi ve tıbbi gerekliliğin hizmet kapsamını belirlemede yetersiz kalmasıdır. İkincisi, kamu kaynaklarının bu teknolojilere tahsisinde ortaya çıkan önceliklendirme sorunudur. Üçüncüsü, teknolojiye erişimin ödeme gücüne bağlanması hâlinde derinleşebilecek eşitsizliklerdir. Dördüncüsü, bireyin geliştirmeyi reddetme hakkını da kapsayan özerklik sorunlarıdır. Ayrıca alanda sağlık teknolojisi değerlendirme kurumlarının uygulamalarını inceleyen çalışmaların ve düşük gelirli ülke perspektifinin eksik olduğu görülmüştür. Sonuç olarak insan geliştirme teknolojileri; güvenlik, maliyet etkililik, hakkaniyet ve özerklik ölçütlerinin birlikte değerlendirildiği bir düzenleme çerçevesine ihtiyaç duymaktadır. Sosyoekonomik farklılıkların kapasite farklılıklarına dönüşmesi riski, sağlık politikaları açısından ayrıca izlenmesi gereken bir konudur.

Anahtar Kelimeler: Transhümanizm, İnsan Geliştirme, Sağlık Politikası, Sağlıkta Hakkaniyet, Kapsam Değerlendirmesi

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, saniltoygara@tarsus.edu.tr, ve ORCID: 0000-0002-3444-3243

²Ankara Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, suraalan@tarsus.edu.tr, ve ORCID:0000-0001-6958-4145

**TRANSFORMATION OF HEALTH IN THE AGE OF TRANSHUMANISM: A SCOPING
REVIEW OF HUMAN ENHANCEMENT TECHNOLOGIES FROM A HEALTH POLICY
PERSPECTIVE**

Şükrü Anıl TOYGAR¹

Şura ALAN²

ABSTRACT

Developments in genetic interventions, neurotechnologies, and brain-computer interfaces are turning human enhancement technologies from a philosophical debate into a concrete policy problem for health systems. This study aims to examine publications addressing the effects of human enhancement technologies on the scope of health services, financing, and health equity. A scoping review method was used. Publications in English and Turkish published between 2005 and 2025 were searched in the Web of Science and Scopus databases. The search combined the terms “human enhancement”, “transhumanism”, “cognitive enhancement”, and “genetic enhancement” with the terms “health policy”, “resource allocation”, “health equity”, and “right to health”. Publications addressing the topic solely from a technical perspective were excluded. A total of 22 publications meeting the criteria were examined and evaluated through content analysis. The publications examined were grouped under four themes. The first is the blurring of the boundary between treatment and enhancement, and the inadequacy of medical necessity in determining service coverage. The second is the prioritisation problem arising in the allocation of public resources to these technologies. The third is the inequalities that may deepen if access depends on purchasing power. The fourth concerns autonomy, including the individual’s right to refuse enhancement. Studies examining the practices of health technology assessment bodies and perspectives from low-income countries were found to be lacking in the field. In conclusion, human enhancement technologies require a regulatory framework in which safety, cost-effectiveness, equity, and autonomy criteria are assessed together. The risk that socioeconomic differences may translate into differences in capacity is a further issue that health policy needs to monitor.

Keywords: Transhumanism, Human Enhancement, Health Policy, Health Equity, Scoping Review

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, saniltoygara@tarsus.edu.tr, ve ORCID: 0000-0002-3444-3243

²Ankara Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, suraalan@tarsus.edu.tr, ve ORCID:0000-0001-6958-4145

**THE LIMITS OF CITIZEN PARTICIPATION IN SMART CITY APPLICATIONS: LOCAL
GOVERNMENT EXAMPLES FROM TÜRKİYE**

Cüneyt YILMAZ¹

ABSTRACT

Digital and smart-city platforms are widely promoted as tools for deepening local democracy, yet whether they expand citizens' substantive authority over decisions or merely widen the channels through which citizens are heard remains unresolved, a question that matters directly for how local governance legitimacy is assessed as municipalities digitalize. This paper examines the extent to which digitalization has altered the substantive depth, rather than the procedural frequency, of citizen involvement in Turkish local governance. Three metropolitan municipalities, Istanbul, Izmir, and Bursa, were purposively selected because each operates a branded participation platform, Istanbul Senin, Biz Izmir, and Akilli Sehir Bursa, that has been operational for at least three years and is documented in prior literature, allowing comparison across platforms with established institutional standing rather than pilot initiatives. Primary data comprise each platform's interface content and functional documentation as archived in March 2026, together with each municipality's strategic and smart-city plans; secondary data comprise published academic and policy evaluations of these platforms. Participatory functions were classified against Arnstein's eight-rung ladder of citizen participation using three indicators: whether citizen input is binding or advisory, whether interaction is unidirectional or deliberative, and whether eligible input is confined to service requests or extends to policy questions; classification was conducted independently by two coders, with disagreements resolved through discussion and third-coder adjudication. Findings show that all three platforms position citizens mainly as sources of localized information rather than as co-deciding partners, and that none incorporates the spatial decision-support capacities required for location-based deliberative input. The paper concludes that digitalization has widened channels for being heard without deepening authority over outcomes, and it contributes to the e-participation literature by applying Arnstein's framework to a non-Western smart-city context and showing that platform design, not digital adoption itself, determines participatory depth.

Keywords: E-Participation, Smart City, Local Government, Citizen Participation, Digital Governance

ICDBME

¹ Onbeş Kasım Kıbrıs University, Faculty of Political and Social Sciences, cuneytyilmaz@onbeskku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1655-588X

**HALK BİLİMİ PERSPEKTİFİNDEN KÜLTÜREL DİPLOMASİNİN DİJİTALLEŞMESİ:
GOTÜRKİYE UYGULAMASININ TURQUOISE SUMMER MİNİ DİZİSİ**

Tuba BENLİ¹

ÖZET

Kültürel diplomasi, ülkelerin kültürel değerlerini uluslararası alanda tanıtarak karşılıklı anlayış, güven ve iş birliği oluşturmayı amaçlayan bir diplomasi yaklaşımıdır. Özellikle dijitalleşme, diplomasiyi yalnızca uygulama yöntemlerini değil, devletlerin uluslararası kamuoyuyla iletişim ve etkileşim kurma biçimlerini de önemli ölçüde değiştirmiştir. Bu dönüşüm sonucunda dijital diplomasi, kültürel diplomasiyle yakından ilişkili olmakla birlikte kendine özgü araçlara, iletişim ortamlarına ve uygulama alanlarına sahip ayrı bir diplomasi yaklaşımı olarak literatürde yerini almıştır. Bu bağlamda çalışma, kültürel diplomasi, turizm ve halk biliminin kesişiminde oluşturulan kuramsal bir çerçeve üzerine inşa edilmiştir. Halk biliminin çağdaş yönelimlerinden uygulamalı halk biliminin kültürel diplomasiye sağlayabileceği katkıyı somutlaştırmak için, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının GoTürkiye platformunda yayımlanan ve hikâye anlatıcılığına dayalı içeriklerden Bodrum temalı Turquoise Summer mini dizisi örneklem olarak seçilmiştir. Çalışmada, halk bilimi perspektifi kuramsal ve uygulamalı düzeyde benimsenmiş; GoTürkiye'nin içerik yapısı ile mini dizi aracılığıyla Türk kültürünün temsil edilme biçimleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda platformda kültürel unsurların turizm pazarlaması amacıyla sunulmasının kültürel özgünlüğün zayıflaması, kültürün metalaştırılması ve oryantalist anlatıların yeniden üretilmesi gibi riskleri beraberinde getirebileceği değerlendirilmiştir. GoTürkiye'nin ulaştığı geniş uluslararası kitle dikkate alındığında platformun yalnızca bir turizm tanıtım mecrası olarak değil, Türkiye'nin kültürel değerlerini dijital ortamda uluslararası kamuoyuna aktaran ve kültürel diplomasi faaliyetlerini dijital çağın iletişim olanaklarıyla destekleyen stratejik bir kültürel diplomasi aracı olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Diplomasi, Dijital Diplomasi, Halk Bilimi, Turizm, GoTürkiye

ICDBME

¹ Gazi Üniversitesi TÖMER, tubabenli@gazi.edu.tr , ORCID: 0000-0002-6087-5381

**THE DIGITALIZATION OF CULTURAL DIPLOMACY FROM A FOLKLORE
PERSPECTIVE: THE TURQUOISE SUMMER MINI-SERIES OF THE GOTÜRKİYE
APPLICATION**

Tuba BENLİ¹

ABSTRACT

Cultural diplomacy is a diplomatic approach that aims to build mutual understanding, trust, and cooperation by promoting the cultural values of countries internationally. In particular, digitalization has significantly altered not only the methods of diplomacy but also the ways in which states communicate and interact with the international public. As a result of this transformation, digital diplomacy, while closely related to cultural diplomacy, has taken its place in the literature as a distinct diplomatic approach with its own tools, communication environments, and application areas. In this context, this study is built upon a theoretical framework created at the intersection of cultural diplomacy, tourism, and folklore. To concretize the contribution that applied folklore, a contemporary orientation of folklore, can make to cultural diplomacy, the Bodrum-themed mini-series "Turquoise Summer," published on the GoTürkiye platform of the Turkish Ministry of Culture and Tourism and based on storytelling, has been selected as an example. In this study, a folklore perspective is adopted at both theoretical and applied levels; the content structure of GoTürkiye and the ways in which Turkish culture is represented through the mini-series are examined. The review concluded that presenting cultural elements on the platform for tourism marketing purposes could lead to risks such as weakening cultural authenticity, commodifying culture, and reproducing orientalist narratives. Considering GoTürkiye's broad international audience, it was concluded that the platform should be viewed not merely as a tourism promotion channel, but as a strategic cultural diplomacy tool that conveys Turkey's cultural values to the international public in the digital environment and supports cultural diplomacy activities with the communication possibilities of the digital age.

Keywords: Cultural Diplomacy, Digital Diplomacy, Folklore, Tourism, GoTürkiye

ICDBME

¹ Gazi Üniversitesi, TÖMER, tubabenli@gazi.edu.tr , ORCID: 0000-0002-6087-5381

ALGORİTMİK SİYASAL LİDERLİK VE DEMOKRATİK MEŞRUIYET: DIELLA ÖRNEĞİ

Tuğba YOLCU¹
Yasemin GÜLBAHAR²

ÖZET

Yapay zekâ teknolojilerinin siyasal ve yönetsel süreçlerdeki kullanımının artması, bu sistemlerin karar destek araçlarının ötesine geçerek, birer siyasal ve yönetsel aktör olarak rol alıp almayacağı tartışmasını gündeme getirmiştir. Günümüzde Türkiye’de, yapay zekâ henüz doğrudan bir siyasal temsilci olarak konumlandırılmayıp daha çok seçim ve iletişim süreçlerinde yardımcı bir enstrüman olarak kullanılmaktadır. Küresel ölçekte bu teknolojilerin karar alma mekanizmalarına doğrudan entegrasyonu yönünde önemli adımlar atılmıştır. Dünyadaki uygulamaları henüz oldukça sınırlı olsa da, yapay zekânın siyasal karar alma süreçlerindeki rolünün genişlemesi, siyaset ile teknoloji arasındaki ilişkinin yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, yapay zekânın siyasal karar verici konumuna yükselme potansiyelini Arnavutluk’ta kamuoyuna sunulan “Diella” adlı yapay zekâ temelli sanal bakan vakası üzerinden incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada, örnek olay analizi yöntemi kullanılarak “Diella” örneği, demokratik meşruiyet, siyasal temsil, hesap verilebilirlik ve siyasal sorumluluk boyutları çerçevesinde ele alınmaktadır. Araştırma “Demokratik siyasal sistemlerde karar alma yetkisinin yapay zekâ temelli aktörlere devredilmesi demokratik meşruiyet ve yönetim açısından nasıl değerlendirilmelidir?” sorusu etrafında şekillenmektedir. Kapsamı Arnavutluk’taki Diella vakası ile sınırlandırılan bu çalışmanın, algoritmik siyasal liderliğin demokratik yönetim açısından ortaya çıkardığı imkân ve sınırlılıkları tartışarak yapay zekâ ve siyaset literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algoritmik Siyasal Liderlik, Diella, Yapay Zekâ

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, tugbayolcu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7131-7545

² Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 220926004@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5370-2546

**ALGORITHMIC POLITICAL LEADERSHIP AND DEMOCRATIC LEGITIMACY: THE
DIELLA CASE**

**Prof. Dr. Tuğba YOLCU¹
Yasemin GÜLBAHAR²**

ABSTRACT

The increasing use of artificial intelligence technologies in political and administrative processes has brought into question whether these systems may move beyond serving as decision-support tools and assume a role as political and administrative actors. In Türkiye, artificial intelligence is not yet positioned as a direct political representative; rather, it is primarily used as an auxiliary instrument in electoral and communication processes. At the global level, however, important steps have been taken toward the direct integration of these technologies into decision-making mechanisms. Although real-world applications remain quite limited, the expanding role of artificial intelligence in political decision-making processes necessitates a reconsideration of the relationship between politics and technology. This study aims to examine the potential of artificial intelligence to rise to the position of a political decision-maker through the case of “Diella,” an AI-based virtual minister presented to the public in Albania. Adopting a qualitative research approach, the study employs a case study method to examine the “Diella” case within the dimensions of democratic legitimacy, political representation, accountability, and political responsibility. The research is structured around the question: “How should the transfer of decision-making authority to AI-based actors in democratic political systems be evaluated in terms of democratic legitimacy and governance?” The scope of the study is limited to the Diella case in Albania. By discussing the opportunities and limitations posed by algorithmic political leadership for democratic governance, the study is expected to contribute to the literature on artificial intelligence and politics.

Keywords: Artificial Intelligence, Algorithmic Political Leader, Diella

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, tugbayolcu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7131-7545

² Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 220926004@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5370-2546

AKILLI TARIMIN POLİTİKA VE YÖNETİM BOYUTU: ÇİN HALK CUMHURİYETİ
HAINAN ÖRNEĞİ

Ahmet YAMAN¹
Fatih KAPLAN²

ÖZET

Tarım sektörü, Nesnelerin İnterneti (IoT), yapay zekâ, büyük veri ve blok zinciri teknolojilerinin entegrasyonu ile köklü bir dönüşüm sürecine girmiştir. Bu çalışma, Çin'in akıllı tarım politika çerçevesini ve Hainan Adası'ndaki uygulama deneyimlerini karşılaştırmalı bir perspektifle ele alarak tarımsal yönetişimin dijital dönüşümünü incelemektedir. Araştırmanın temel sorunsalı şudur: Akıllı tarım sistemleri yalnızca bir teknoloji meselesi midir, yoksa başarısı büyük ölçüde kamu politikası tasarımı ve kurumsal yönetim kapasitesine bağlı mıdır? Bu soruya yanıt ararken çalışma nitel araştırma yöntemi ve içerik analizi yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında Çin Halk Cumhuriyeti tarafından, 2019–2025 dönemini kapsayan Dijital Tarım ve Kırsal Kalkınma Planı ile GB/T 44985 ulusal standartlar seti analiz edilecektir. Ayrıca Hainan Eyaletinde yürütülen akıllı tarım, turizm ve uygulamaları saha örneklerine karşılaştırmalı olarak yer verilecektir. Böylece Çin'in akıllı tarım politikasında yer verilen “Algılama–İletim–Uygulama” (Perception–Transmission–Application) üçlü mimari çerçevesi üzerinden teknik altyapı değerlendirilmektedir. Çalışma, Hainan'ın tropikal tarım ekosistemi içinden üç vaka içerik analizi yöntemiyle incelenecektir. Bu vakalar, politika yönlendirmesi olmaksızın teknolojik yatırımın sürdürülebilir olmadığını ve dijital tarımın kırsal kalkınma hedefleriyle uyumlu kurumsal bir çerçeveye ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Akıllı tarımın Serbest Ticaret Liman statüsündeki Hainan'da ekoturizm ile entegrasyonu, tarımsal üretimin ekonomik değer katmanlarını etkileme biçimlerini "akıllı tarım, teknoloji ve turizm" iş modelinin uygulanma biçimlerini tartışacaktır. Sonuç olarak, çalışma gelişmekte olan ülkelerde akıllı tarım politikalarının tasarımı karşılaştırmalı katkılar sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Tarım, Dijital Tarım Politikası, Kırsal Kalkınma, Agro-Turizm Entegrasyonu

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ahmetyaman@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0002-2359-8653

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, fkapan@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0001-7417-1126

THE POLICY AND MANAGEMENT ASPECT OF SMART AGRICULTURE: THE EXAMPLE OF HAINAN, PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Ahmet YAMAN¹

Fatih KAPLAN²

ABSTRACT

The agricultural sector has undergone a profound transformation through the integration of Internet of Things (IoT), artificial intelligence, big data, and blockchain technologies. This study examines the digital transformation of agricultural governance by comparing China's smart agriculture policy framework and its implementation experiences on Hainan Island from a comparative perspective. The core research question is: Are smart agriculture systems merely a technological issue, or does their success largely depend on public policy design and institutional management capacity? While seeking an answer to this question, the study is designed within the framework of qualitative research methods and content analysis approach. The research will analyse the Digital Agriculture and Rural Development Plan of the People's Republic of China, covering the period 2019–2025, along with the GB/T 44985 national standards set. Additionally, it will include comparative case studies of smart agriculture, tourism, and applications implemented in Hainan Province. Thus, the technical infrastructure is evaluated through China's 'Perception–Transmission–Application' (Algılama–İletim–Uygulama) tripartite architecture framework in smart agriculture policy. The study will examine three cases within Hainan's tropical agricultural ecosystem using content analysis methods. These cases reveal that without policy guidance, technological investments are unsustainable and that digital agriculture requires an institutional framework aligned with rural development goals. The integration of smart agriculture with ecotourism in Hainan, which holds Free Trade Port status, will discuss how the economic value layers of agricultural production are affected and how the 'smart agriculture, technology, and tourism' business model is implemented. In conclusion, the study aims to offer comparative insights into the design of smart agriculture policies in developing countries.

Keywords: Smart Agriculture, Digital Agriculture Policy, Rural Development, Agro-Tourism Integration

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ahmetyaman@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0002-2359-8653

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, fkaplan@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0001-7417-1126

ŞEHİR HASTANELERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARININ KURUMSAL GÖRÜNÜRLÜĞÜ

Şura ALAN¹

ÖZET

Sağlık sektörü küresel çevresel etkilerin yüzde 1 ile 5'i arasında bir paya sahiptir. Buna karşılık sağlık altyapısının kamu-özel iş birliği (KÖİ) modeliyle üretildiği bağlamlarda, özel ortakların sürdürülebilirlik performansını nasıl kamuya açıkladığı yeterince incelenmemiştir. Bu keşfedici çalışma, 6428 sayılı Kanun kapsamında işletilen şehir hastanelerinin özel ortaklarının kurumsal iletişiminde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın (SKA) hangi düzeyde ve hangi temsil biçimleriyle görüldüğünü betimlemektedir. Tümdengelimli kodlama çerçevesi kullanan keşfedici bir doküman analizi yürütülmüştür. Evren, T.C. Sağlık Bakanlığı Şehir Hastaneleri Koordinasyon Daire Başkanlığı'nın resmî envanterinde yer alan 18 şehir hastanesidir. İşletici gruplar şirketlerin kendi kurumsal beyanlarından belirlenmiş; yedi grup (Rönesans, Akfen, YDA, CCN, GAMA, Türkerler, Güriş) tam sayımla incelenmiştir. Kamuya açık kurumsal siteler ve sürdürülebilirlik raporları beş adımlı sabit bir protokolle taranmış; içerikler 17 SKA başlığı ve dört düzeyli bir raporlama olgunluk ölçütü üzerinden kodlanmıştır. Yedi gruptan üçünde bağımsız ve güncel sürdürülebilirlik raporu bulunmakta, ikisi sürdürülebilirliği vakıf temelli hayırseverliğe indirgemekte, birinde tanımlanabilir bir açıklama yer almamaktadır. Hastane bazında nicel çevresel veri yalnızca tek bir grubun raporunda ve iki hastane için mevcuttur; bu raporda aynı emisyon değerinin anlatı metni ile veri tablosu arasında farklılaştığı gözlenmiştir. SKA 7, 12, 6, 13 ve 5 yaygın biçimde görünürken, SKA 3 hiçbir grupta klinik kalite veya hasta çıktısı göstergesiyle temsil edilmemektedir. Bulgular, sürdürülebilirlik raporlamasının sınırının KÖİ sözleşmesinin risk paylaşım sınırıyla örtüştüğü yönünde sınanabilir bir önerme sunmaktadır: klinik hizmet kamuda kaldığı için özel ortağın anlatısı klinik dışı alanla sınırlanmakta, sağlık odaklı SKA'lar görünmez kalmaktadır. Çalışma, KÖİ sağlık sözleşmelerine standart bir çevresel-sosyal-yönetişimsel raporlama eki eklenmesini tartışmaya açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şehir Hastaneleri, Kamu-Özel İş Birliği, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması, Doküman Analizi

ICDBME

¹Ankara Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, suraalan@tarsus.edu.tr, ve ORCID:0000-0001-6958-4145

CORPORATE VISIBILITY OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN PPP CITY HOSPITALS

Şura ALAN¹

ABSTRACT

The health sector accounts for between 1% and 5% of global environmental impacts. Yet where health infrastructure is delivered through public-private partnerships (PPPs), how private partners publicly disclose their sustainability performance remains underexplored. This exploratory study describes the extent to which, and the representational forms through which, the Sustainable Development Goals (SDGs) appear in the corporate communication of the private partners operating city hospitals under Law No. 6428. An exploratory document analysis employing a deductive coding frame was conducted. The population comprises the 18 city hospitals listed in the official inventory of the Department of City Hospitals Coordination, Turkish Ministry of Health. Operating groups were identified from the companies' own corporate disclosures, yielding a complete enumeration of seven groups (Rönesans, Akfen, YDA, CCN, GAMA, Türkerler, Gürış). Publicly accessible corporate websites and sustainability reports were searched using a fixed five-step protocol and coded against the 17 SDGs and a four-level reporting maturity scheme. Three of the seven groups publish independent and current sustainability reports, two reduce sustainability to foundation-based philanthropy, and one provides no identifiable disclosure. Hospital-level quantitative environmental data appear in a single group's report and for two hospitals only; within that report the same emission figure differs between narrative text and data table. SDGs 7, 12, 6, 13 and 5 are widely visible, whereas SDG 3 is represented by no group through clinical quality or patient outcome indicators. The findings yield the testable proposition that the boundary of sustainability reporting coincides with the risk-allocation boundary of the PPP contract: because clinical services remain public, the private partner's narrative is confined to the non-clinical domain and health-related SDGs remain invisible. The study opens for discussion the addition of a standard environmental, social and governance reporting annex to PPP healthcare contracts.

Keywords: City Hospitals, Public-Private Partnership, Sustainable Development Goals, Corporate Sustainability Reporting, Document Analysis

ICDBME

¹Ankara Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, suraalan@tarsus.edu.tr, ve ORCID:0000-0001-6958-4145

YÜKSEK SEVİYE MOMENTLERLE PORTFÖY SEÇİMİ: BORSA İSTANBUL'DA BİR UYGULAMA

Erdi BAYRAM¹

ÖZET

Finansal varlıkların getiri dağılımının normallik varsayımına uymaması, aşırı basıklık (kurtosis) ile birlikte pozitif veya negatif yönde çarpıklık (skewness) göstermesi finans araştırmalarında ampirik kanıtlarla doğrulanmaktadır. Ortalama-varyans modeli çerçevesinde varyans riskin etkin bir vekili (proxy) olarak kabul edildiği için ilgili modele dayalı optimizasyon sürecinde yatırımcı algısıyla örtüşen (gerçek) portföy/yatırım riskinin yakalanamadığı görülmektedir. Nitekim yatırımcıların pozitif çarpıklığı (yukarı yönde pozitif getiri potansiyelini) ve düşük basıklığı (daha az uç değeri) tercih etmeleri bu momentlerin varyansın ötesinde önem arz etmelerine neden olmaktadır. Bu çalışmada genişletilmiş bir fayda fonksiyonu çerçevesinde Borsa İstanbul'da işlem gören pay senetlerinin getiri dağılımlarındaki üçüncü ve dördüncü seviye momentler kullanılarak belirli kısıtlar altında optimizasyon yapılmış ve varlık tahsis sonuçları elde edilmiştir. Araştırmanın ilk bulgularına ulaşmak için 26 pay senedinin 04.01.2011 - 31.12.2025 tarihleri arasındaki 3763 günlük getiri verisiyle çalışılmıştır. Alt ve üst eşik ağırlık kısıtı olmaksızın doğrusal olmayan GRG yöntemiyle yapılan optimizasyon sürecinde ikinci dereceden beklenen fayda fonksiyonu maksimizasyonuna dayalı model (MV) sekiz pay senedine, yüksek mertebe momentlerle genişletilmiş beklenen fayda fonksiyonu maksimizasyonuna dayalı model (MVSK) ise yedi pay senedine ağırlık vermiştir. Modellerin örneklem dışı dönemdeki satın al ve tut (buy-and-hold) stratejisi izlenerek yapılan performans analizi sonuçları MVSK'nın MV'ye ve piyasa portföyüne üstünlüğüne işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ortalama-varyans, Portföy Seçimi, Yüksek Seviye Momentler, Riskten Kaçınma, Optimizasyon

ICDBME

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, erdi.bayram@cbu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4478-7231

**PORTFOLIO SELECTION WITH HIGHER-ORDER MOMENTS: AN APPLICATION ON
BORSA ISTANBUL**

Erdi BAYRAM¹

ABSTRACT

Empirical evidence in finance research shows that the return distributions of financial assets diverge from the normality assumption, exhibiting excess kurtosis along with positive or negative skewness. Since the mean-variance framework considers variance as an adequate proxy for risk, optimization process based on this model cannot capture the portfolio risk perceived by investors. Indeed, investors prefer positive skewness (the upside potential) and low kurtosis (limited tail risk), which makes these moments matter beyond variance. This study uses the third and fourth moments of the return distributions of stocks traded on Borsa Istanbul, within an expanded utility function, to optimize portfolios under constraints and determine portfolio weights. To obtain the study's initial findings, we use 3763 daily return observations for 26 stocks over the period from January 4, 2011 to December 31, 2025. We first optimize the portfolios using the nonlinear GRG method, with no upper or lower bounds on weights. We find that the model that maximizes a second-order expected utility function (MV) allocates weight to eight stocks, while the model extended with higher-order moments (MVSK) allocates weight to seven stocks. We then evaluate the out-of-sample performance of both models using a buy-and-hold strategy, and the results indicate that MVSK outperforms both MV and the market portfolio.

Keywords: Mean-variance, Portfolio Selection, Higher-order Moments, Risk Aversion, Optimization

ICDBME

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, erdi.bayram@cbu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4478-7231

**BİTCOİN İLE BANKA ENDEKSLERİ ARASINDA GETİRİ VE VOLATİLİTE YAYILIMI:
SVAR ANALİZİNE DAYALI AMPİRİK BİR MODEL**

Sonay AKAR¹

ÖZET

Yeni bir varlık sınıfı olan kripto para birimi Bitcoinin 2009 yılında ortaya çıkışından bugüne kadar ülkeler tarafından önemli sayılacak düzeyde talep görmüştür. Literatürde bitcoinin sermaye piyasalarıyla arasındaki ilişkiyi inceleyen ampirik araştırmaların yetersizliği bu araştırmanın yapılmasında spesifik bir gerekçe oluşturmaktadır. Bu doğrultuda bu araştırma Bitcoin ile sermaye piyasaları arasındaki etkileşime odaklanarak ekonomi politikalarına ve finansal piyasa otoritelerine katkı sunacağı öngörülmektedir. Bitcoinin en çok kullanıldığı ülkelerin temel alındığı çalışmada bu ülkelerdeki banka endeksleri ile Bitcoin arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu perspektifle ele alınan çalışmada 20.07.2010 ve 15.05.2026 dönemi incelenmektedir. Bitcoin ile Amerika Birleşik Devletleri /ABD (Nasdaq), Brezilya (Financials), Endonezya (IDX Finance), Rusya (Moex Financials), Türkiye (BIST Banka Endeksi) ve Ukrayna (PFTS) banka endekslerine ait günlük verilere yapısal vektör ardışık bağlanım (SVAR) modeli uygulanmıştır. Analizden elde edilen bulgular incelendiğinde varyans ayrıştırması ve etki tepki fonksiyonlarına göre bitcoinde meydana gelecek yapısal şoklar en fazla Rusya üzerinde anlamlı bir yayılım etkisi yapmaktadır. Varyans ayrıştırması sonuçlarına göre bitcoinde meydana gelen yapısal bir şok Rusya'da meydana gelecek değişikliklerin 1. dönemde 1.34'ünü açıklarken 10. dönemde 2.00'ını açıklamaktadır. Yine en belirgin etki ABD'de görülmesine karşın bu etki anlamlı bulunamamıştır. Etki tepki fonksiyonlarına göre ise bitcoinde meydana gelecek yapısal bir şoka Rusya 3. dönemden itibaren anlamlı ve negatif yönde tepki göstermektedir. Sonuçlar analize tabi tutulan ülkeler arasında Bitcoin ile Rusya piyasası arasındaki sermaye hareketliliği periyodik süreç içindeki ekonomik kısıtlamalar ve yaptırımlara bağlı olarak gelişen dinamiklerle açıklanabilir. Bitcoinde meydana gelen şoklar diğer ülkelerin (ABD, Brezilya, Endonezya, Türkiye ve Ukrayna) piyasalarında anlamlı bir yayılım etkisi oluşturmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bitcoin, Banka Endeksleri, SVAR Analizi

ICDBME

¹ tsonay61@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7707-3465

**RETURN AND VOLATILITY SPILLOVER BETWEEN BITCOIN WITH BANK INDICES:
AN EMPIRICAL MODEL BASED SVAR ANALYSIS**

Sonay AKAR¹

ABSTRACT

Bitcoin, a cryptocurrency and a new asset class, has seen significant demand from countries since its emergence in 2009. However, the lack of empirical research in the literature examining the relationship between Bitcoin and capital markets constitutes a specific reason for conducting this study. Accordingly, this research focuses on the interaction between Bitcoin and capital markets, and is expected to contribute to economic policies and financial market authorities. The study, based on the countries where Bitcoin is most widely used, investigates the relationship between Bitcoin and bank indices in those countries. In this study, which is approached from this perspective examined the period between July 20, 2010 and May 15, 2026. A Structural Vector Autoregression (SVAR) model was applied to daily data on Bitcoin and bank indices in the United States/US (Nasdaq), Brazil (Financials), Indonesia (IDX Finance), Russia (Moex Financials), Türkiye (BIST Bank Index), and Ukraine (PFTS). When the findings from the analysis are examined, structural shocks in Bitcoin have the greatest impact on Russia, according to variance decomposition and impulse response functions. According to the variance decomposition results, a structural shock in Bitcoin explains 1.34% of the changes in Russia in period 1, while it explains 2.00% in period 10. Although the most significant impact is seen in the United States (USA), this effect was not found to be statistically significant. According to impulse response functions, Russia shows a significant and negative response to a structural shock in Bitcoin from period 3 onwards. The results that capital flows between Bitcoin and the Russian market among the countries analyzed can be explained by dynamics evolving in response to periodic economic restrictions and sanctions. Shocks in the Bitcoin market do not create a significant spillover effect in the markets of other countries (USA, Brazil, Indonesia, Türkiye ve Ukraine).

Keywords: Bitcoin, Bank Indices, SVAR Analysis

ICDBME

¹ tsonay61@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7707-3465

**KREDİ TEMERRÜT TAKASI (CDS) FİYATLANMASINDA ASİMETRİK DİNAMİKLER:
TÜRKİYE ÖRNEĞİ¹**

Nurten ÇAKAR²
Sinem EYÜBOĞLU³

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye CDS primini etkileyen ulusal ve uluslararası faktörlerin asimetrik etkileri 2008:12–2024:05 dönemine ait aylık verilerle NARDL modeli kullanılarak analiz edilmiştir. Modelde bağımlı değişken olarak CDS primi, bağımsız değişkenler olarak faiz oranı, TÜFE, uluslararası rezervler, BİST, petrol fiyatı ve VIX değişkenleri kullanılmıştır. Değişkenlerin durağanlığı ADF ve Lee-Strazicich (2003) testleriyle analiz edilmiştir. NARDL bulguları, değişkenler arasında uzun dönemli ilişki olduğunu göstermektedir. Wald testi sonuçları, CDS ile petrol fiyatı, faiz oranı ve TÜFE arasında uzun vadeli asimetrik ilişkiler olduğunu ortaya koyarken, kısa vadede CDS ile BİST ve rezervler arasında anlamlı bir asimetri saptanmadığını göstermiştir. Uzun dönem katsayıları VIX, TÜFE ve petrol fiyatındaki artışların CDS primini artırdığını, BİST'teki artışların ise CDS primini azalttığını ortaya koymuştur. İlaveten kısa dönemde BİST ve rezervlerdeki artışların CDS primini düşürdüğü gözlemlenmiştir. Çalışmanın bulguları, ülke risk primlerinin düşürülmesine yönelik politika tasarımlarında ekonomik değişkenler arasındaki karşılıklı etkileşimlerin dikkate alınması gerektiğine işaret etmektedir. Bu kapsamda, politika yapıcıların karar alma süreçlerinde değişkenler arasındaki etkileşimleri dikkate alarak olası dışsallıkları en aza indirecek şekilde dengeli ve bütüncül bir yaklaşım benimsemeleri önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: CDS, Petrol Fiyatı, Rezerv, BİST, NARDL

ICDBME

¹ Bu çalışma Nurten Çakar'ın Kredi Temerrüt Takası (CDS) Fiyatlanmasında Asimetrik Dinamikler: Türkiye Örneği isimli Yüksek Lisans tezinden derlenmiştir.

²Tarsus Üniversitesi, İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Mezunlu, nurtencakaar1925@gmail.com, ORCID: 0009-0009-2531-7278.

³Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, sinemeyuboglu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3525-9173.

**ASYMMETRIC DYNAMICS IN CREDIT DEFAULT SWAP (CDS) PRICING: THE CASE OF
TÜRKİYE**

**Nurten ÇAKAR¹
Sinem EYÜBOĞLU²**

ABSTRACT

This study analyzes the asymmetric effects of national and international factors influencing Turkey's CDS premium using monthly data from the period 2008:12 to 2024:05 within the framework of the NARDL model. In the model, the CDS premium is the dependent variable, while the independent variables include the interest rate, CPI, international reserves, BIST index, oil prices, and the VIX index. The stationarity of the variables is tested using the ADF and Lee-Strazicich (2003) tests. The NARDL findings indicate the existence of a long-run relationship among the variables. According to the Wald test results, there are long-run asymmetric relationships between CDS and oil prices, interest rates, and CPI, while no significant short-run asymmetry is found between CDS and BIST or reserves. The long-run coefficients reveal that increases in VIX, CPI, and oil prices raise the CDS premium, while increases in the BIST index reduce it. Additionally, in the short run, increases in BIST and reserves are observed to reduce the CDS premium. The findings of the study highlight the importance of considering the mutual interactions among economic variables in the design of policies aimed at reducing country risk premiums. In this context, it is crucial for policymakers to adopt a balanced and holistic approach that minimizes potential externalities by taking these interactions into account in the decision-making process.

Keywords: CDS, Oil Price, Reserve, BIST, NARDL

ICDBME

¹Tarsus University, İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Mezunlu, nurtencakaar1925@gmail.com, ORCID: 0009-0009-2531-7278.

²Tarsus University, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, sinemeyuboglu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3525-9173.

**TÜRKİYE’DE İNSANİ GELİŞME İLE FİNANSAL GELİŞME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ***

**Nilay BİRER¹
Kemal EYÜBOĞLU²**

ÖZET

İnsani gelişme, bireylerin sağlık, eğitim ve yaşam standartlarının iyileştirilmesini merkeze alan çok boyutlu bir kalkınma göstergesidir. Finansal gelişme ise finansal kurumların, piyasaların ve araçların derinleşmesi ve erişilebilir hale gelmesiyle ekonomik kaynakların daha verimli kullanılmasını ifade etmektedir. Bu çalışma, Türkiye’de finansal gelişmenin insani gelişme üzerindeki etkisini ekonomik büyüme ve ticari açıklık değişkenlerini de dikkate alarak incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda 1990-2021 dönemine ait yıllık veriler kullanılmıştır. İnsani gelişmeyi temsilen Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yayımlanan İnsani Gelişme Endeksi; finansal gelişmeyi temsilen ise IMF Finansal Gelişme Endeksi tercih edilmiştir. Ekonomik büyüme, kişi başına düşen reel GSYİH ile; ticari açıklık ise ihracat ve ithalat toplamının GSYİH içindeki payı ile ölçülmüştür. Değişkenler arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişkiler, gecikmesi dağıtılmış otoregresif model sınır testi yaklaşımıyla analiz edilmiştir. ARDL sınır testi sonuçları, değişkenler arasında uzun dönemli eşbütünleşme ilişkisi bulunduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre finansal gelişme uzun dönemde insani gelişmeyi pozitif ve anlamlı biçimde etkilemektedir. Ekonomik büyümenin insani gelişme üzerinde de olumlu bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık, ticari açıklığın hem kısa hem de uzun dönemde insani gelişme üzerinde olumsuz etkisi vardır. Hata düzeltme katsayısının negatif ve anlamlı olması, kısa dönemli sapmaların uzun dönem dengesine doğru düzeldiğini göstermektedir. Bulgular, finansal piyasaların gelişmesiyle bireylerin kredi, tasarruf ve yatırım olanaklarına daha kolay erişebileceğini; bu durumun eğitim, sağlık, girişimcilik ve refah düzeyi üzerinde destekleyici etkiler yaratabileceğini ortaya koymaktadır. Çalışma, Türkiye’de kalkınma politikalarının yalnızca büyüme odaklı değil, insan sermayesini güçlendiren kapsayıcı bir finansal yapı üzerine kurulması gerektiğine işaret etmektedir. Sonuçlar, finansal sistemin güçlendirilmesinin, finansal erişimin artırılmasının ve eğitim ile sağlık yatırımlarının desteklenmesinin insani gelişmeye katkı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca ticaret politikalarının beşerî sermayeyi koruyacak ve geliştirecek biçimde tasarlanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsani Gelişme, Finansal Gelişme, Türkiye.

ICDBME

*Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A projesi tarafından desteklenmiştir.

¹Tarsus Üniversitesi, 254103005@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0008-8037-8404

²Tarsus Üniversitesi, kemaleyuboglu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2108-9732

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN DEVELOPMENT AND
FINANCIAL DEVELOPMENT IN TÜRKİYE***

**Nilay BİRER¹
Kemal EYÜBOĞLU²**

ABSTRACT

Human development is a multidimensional development indicator that focuses on improving individuals' health, education, and living standards. Financial development, on the other hand, refers to the more efficient use of economic resources through the deepening and increased accessibility of financial institutions, markets, and instruments. This study aims to examine the effect of financial development on human development in Türkiye by also considering the variables of economic growth and trade openness. In this context, annual data for the period 1990–2021 were used. The Human Development Index, published by the United Nations Development Program, was used to represent human development, while the IMF Financial Development Index was used to represent financial development. Economic growth was measured by real GDP per capita, and trade openness by the share of exports and imports in GDP. The short- and long-run relationships among the variables were analyzed using the autoregressive distributed lag bounds testing approach. The ARDL bounds test results indicate the existence of a long-run cointegration relationship among the variables. According to the findings, financial development has a positive and statistically significant effect on human development in the long run. Economic growth was also found to have a positive effect on human development. In contrast, trade openness has a negative effect on human development in both the short and long run. The negative and statistically significant error correction coefficient indicates that short-run deviations adjust toward the long-run equilibrium. The findings suggest that, with the development of financial markets, individuals may gain easier access to credit, savings, and investment opportunities; this, in turn, may create supportive effects on education, health, entrepreneurship, and welfare. The study indicates that development policies in Türkiye should focus not only on growth but also on an inclusive financial structure that strengthens human capital. The results show that strengthening the financial system, increasing financial access, and supporting investments in education and health may contribute to human development. In addition, it is emphasized that trade policies should be designed to protect and enhance human capital.

Keywords: Human Development, Financial Development, Türkiye

ICDBME

*Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A projesi tarafından desteklenmiştir.

¹Tarsus Üniversitesi, 254103005@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0008-8037-8404

²Tarsus Üniversitesi, kemaleyuboglu@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2108-9732

**TELETIP HİZMETLERİNDE GERİ ÖDEME DİNAMİKLERİ VE YAPISAL FİNANSMAN
KISITLARI: TÜRKİYE VE SEÇİLMİŞ ÜLKE DENEYİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI
ANALİZİ**

Servet ALP¹

ÖZET

Dijital sağlık teknolojilerinin yaygınlaşması teletıbbi sağlık hizmeti sunumunda kritik bir modaliteye dönüştürmektedir. Ancak bu dönüşüm sağlık finansmanı ve geri ödeme mekanizmalarında çeşitli kısıtlılıklar barındırmaktadır. Türkiye’de uzaktan sağlık hizmeti sunumuna ilişkin yasal altyapı oluşturulmuştur. Buna karşın Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) geri ödeme koşulları finansal sürdürülebilirlik açısından yapısal kısıtlar içermektedir. Benzer şekilde özel sağlık sigortacılığı provizyon sistemi bu kısıtları derinleştirmektedir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’deki teletıp finansman mekanizmasını ABD, Almanya, Fransa ve Avustralya modelleriyle karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırmada nitel doküman analizi ve karşılaştırmalı sağlık politikası analizi kullanılmıştır. Ülke seçiminde farklı finansman ve denetim modellerini içeren maksimum çeşitlilik örneklemesi uygulanmıştır. Karşılaştırma matrisi; hizmet uygunluğu, tarife yapısı, sağlayıcı kısıtları, provizyon kuralları ve hacim/denetim sınırları üzerinden kurgulanmıştır. Almanya’da reçeteli dijital uygulamalarda (DiGA) pozitif bakım etkisi şartı aranırken hekim teletıbbi EBM kotalarıyla sınırlandırılmaktadır. Fransa’da hekimlerin uzaktan konsültasyon faaliyeti yıllık toplam vizitelerinin %20’si ile sınırlandırılmıştır. Avustralya’da MBS kapsamında son 12 ayda yüz yüze muayene şartı ve 30/20 denetim eşikleri uygulanmaktadır. ABD’de ise Medicare düzenlemeleri ile eyalet bazlı teminat ve ödeme paritesi yasaları öne çıkmaktadır. Türkiye’de SUT 520032 kodunun 254,96 puanla (151 TL) sınırlandırılması ve özel hastaneleri dışlaması kamu tarafında kısıt yaratmaktadır. Bu tutar, sağlık tesisinin katlandığı teknik altyapı yatırımları ve fırsat maliyetleri düşünüldüğünde sağlayıcı düzeyinde ekonomik bir motivasyon yaratmamaktadır. Özel sigortacılıkta ise Tamamlayıcı Sağlık Sigortası’nın (TSS) SUT bağımlılığı nedeniyle teletıbbin sınırlı asistans paketleriyle sunulması çift yönlü yapısal bir finansman kısıtı oluşturmaktadır. SUT geri ödemelerinin özel sektörü kapsayacak şekilde değer odaklı modellere uyarlanması önerilmektedir. Ahlaki tehlikeyi önlemek için Fransa’daki hacim kotaları ve Avustralya’daki klinik ilişki şartı mevzuata entegre edilmelidir. Özel sigortacılıkta ise asgari teletıp teminatlandırma standartları belirlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Teletıp, Sağlık Finansmanı, Geri Ödeme Mekanizmaları, Özel Sağlık Sigortası, Karşılaştırmalı Sağlık Politikası

ICDBME

¹ Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, salp@mehmetakif.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8156-2205

**REIMBURSEMENT DYNAMICS AND STRUCTURAL FINANCING CONSTRAINTS IN
TELEMEDICINE SERVICES: A COMPARATIVE ANALYSIS OF TÜRKİYE AND
SELECTED COUNTRY EXPERIENCES**

Servet ALP¹

ABSTRACT

The widespread adoption of digital health technologies has made telemedicine a critical healthcare delivery modality. However, this transformation harbors various limitations in health financing and reimbursement mechanisms. Although Türkiye has established a legal framework for remote healthcare, reimbursement conditions under the Social Security Institution (SSI) Health Implementation Communiqué (HIC) impose structural constraints on financial sustainability. Similarly, the private health insurance provision system deepens these constraints. This study aims to comparatively analyze Türkiye's telemedicine financing mechanism with the USA, Germany, France, and Australia. Qualitative document analysis and comparative health policy analysis were used in the research. Maximum variation sampling covering diverse financing and regulatory models was applied for country selection. The comparative matrix was structured around service eligibility, fee schedules, provider restrictions, provision rules, and volume/audit limits. Germany mandates proof of positive care effects for prescription digital applications (DiGA), while physician telemedicine is capped by EBM quotas. France limits remote consultations to 20% of physicians' annual total visits. In Australia, an in-person examination requirement within 12 months and 30/20 audit thresholds are implemented under the MBS. In the USA, Medicare regulations and state-level parity laws predominate. In Türkiye, restricting HIC code 520032 to 254.96 points (151 TRY) and excluding private hospitals creates public-side constraints. This amount fails to generate economic motivation at the provider level considering the technical infrastructure investments and opportunity costs incurred by the health facility. In private insurance, statutory HIC dependency forces Complementary Health Insurance (CHI) to offer telemedicine via limited assistance packages, generating a dual-sided structural financing constraint. HIC reimbursements should be adapted to value-based models to cover the private sector. Volume quotas from France and continuous care rules from Australia should be integrated into legislation to prevent moral hazard. Furthermore, standardized telemedicine coverage criteria must be defined for private insurers.

Keywords: Telemedicine, Health Financing, Reimbursement Mechanisms, Private Health Insurance, Comparative Health Policy

ICDBME

¹ Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, salp@mehmetakif.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8156-2205

BANKACILIK VE FİNANS ALANINDA ELECTRE YÖNTEMİNİN KULLANIMI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Hüseyin TEKİN¹
Eda FENDOĞLU²

ÖZET

Bankacılık ve finans sektöründeki karar verme süreçleri, çoğunlukla tek bir gösterge üzerinden değerlendirilemeyecek kadar çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu sektördeki karar problemleri, finansal performans, risk, likidite, kârlılık, sermaye yeterliliği ve yatırım tercihleri gibi birbiriyle ilişkili ve zaman zaman çelişen çok sayıda kriterin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu nedenle çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemleri, bankacılık ve finans problemlerinin değerlendirilmesinde önemli bir uygulama alanına sahiptir. Üstünlük ilişkisine dayalı ve farklı problem yapılarına yönelik çeşitli versiyonlara sahip ÇKKV yöntemlerinden biri olan ELECTRE (Élimination Et Choix Traduisant la Réalité), alternatifler arasındaki tercih ilişkilerinin birden fazla kriter dikkate alınarak oluşturulmasına ve karar problemlerinin sistematik biçimde değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Bu çalışmanın amacı, ELECTRE yönteminin bankacılık ve finans alanındaki uygulamalarını incelemek, mevcut uygulamaların hangi alanlarda yoğunlaştığını, hangi ELECTRE versiyonlarının tercih edildiğini, hangi kriterlerin kullanıldığını ve diğer yöntemlerle gerçekleştirilen bütünsel uygulamaları ortaya koymaktır. Bu kapsamda, ELECTRE yönteminin bankacılık ve finans alanında kullanıldığı çalışmalar incelenmiş olup, söz konusu çalışmalar uygulama konuları, ELECTRE versiyonları, kullanılan karar kriterleri, bütünsel yöntemler ve ulaşılan temel sonuçlar doğrultusunda karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular, bankacılık sektöründeki uygulamaların önemli bir bölümünün bankaların finansal performanslarının ölçülmesi ve bankaların finansal açıdan karşılaştırılmasına odaklandığını ortaya koymaktadır. Söz konusu bu çalışmalarda, sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, kârlılık, likidite ve verimlilik göstergelerinin öne çıkan değerlendirme kriterleri olduğu görülmüştür. Finans alanındaki uygulamalarda ise kredi riskinin değerlendirilmesi, kredi başvurularının sınıflandırılması ve portföy seçimi gibi karar problemleri başlıca çalışma alanları olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yapılan incelemede, ELECTRE III ve ELECTRE TRI gibi farklı ELECTRE versiyonlarının kullanıldığı, ayrıca ELECTRE'nin AHP, ANP, TOPSIS, bulanık mantık ve FlowSort vb. yöntemler ve yaklaşımlarla bir araya getirilerek bütünsel karar modellerinin oluşturulduğu görülmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular, ELECTRE'nin bankacılık ve finans alanında farklı karar problemlerine uyarlanabilen çok kriterli bir karar destek yaklaşımı olarak kullanıldığını göstermektedir. Bununla birlikte, farklı ELECTRE versiyonlarının aynı karar problemi kapsamında karşılaştırılmasına yönelik araştırmaların ve ELECTRE'nin güncel veri odaklı yöntemlerle bütünlleştirildiği uygulamaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu bağlamda gelecekteki çalışmalarda, farklı ELECTRE versiyonlarının karşılaştırmalı performanslarının incelenmesi ve ELECTRE tabanlı karar modellerinin finansal teknoloji (fintek) uygulamaları ile yapay zekâ temelli yaklaşımlarla bütünlleştirilmesi literatüre katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Çok Kriterli Karar Verme, ELECTRE, Finans, Bankacılık

¹ Vakıfbank A.Ş., hsyntekin23@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8110-1782

² Malatya Turgut Özal Üniversitesi, eda.fendoglu@ozal.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4092-7137

A REVIEW ON THE USE OF THE ELECTRE METHOD IN BANKING AND FINANCE

Hüseyin TEKİN¹
Eda FENDOĞLU²

ABSTRACT

Decision-making processes in the banking and finance sector are often too multifaceted to be evaluated using a single indicator. Decision problems in this sector require the assessment of numerous interrelated and sometimes conflicting criteria, such as financial performance, risk, liquidity, profitability, capital adequacy, and investment preferences. Therefore, multi-criteria decision-making (MCDM) methods have an important application area in evaluating banking and finance problems. ELECTRE (Élimination Et Choix Traduisant la Réalité), one of the multi-criteria decision-making (MCDM) methods based on superiority relationships and having various versions for different problem structures, allows for the creation of preference relationships between alternatives by considering multiple criteria and the systematic evaluation of decision problems. The aim of this study is to examine the applications of the ELECTRE method in the banking and finance sector, to identify the areas where current applications are concentrated, which ELECTRE versions are preferred, which criteria are used, and to reveal integrated applications carried out with other methods. In this context, studies using the ELECTRE method in the banking and finance sector were examined, and these studies were compared in terms of application areas, ELECTRE versions, decision criteria used, integrated methods, and key results obtained. The findings reveal that a significant portion of applications in the banking sector focus on measuring the financial performance of banks and comparing them financially. In these studies, capital adequacy, asset quality, profitability, liquidity, and efficiency indicators were found to be prominent evaluation criteria. In finance applications, decision problems such as credit risk assessment, credit application classification, and portfolio selection emerge as the main areas of study. Furthermore, the study revealed that different ELECTRE versions, such as ELECTRE III and ELECTRE TRI, were used, and that integrated decision models were created by combining ELECTRE with methods and approaches such as AHP, ANP, TOPSIS, fuzzy logic, and FlowSort. The findings of the study show that ELECTRE is used as a multi-criteria decision support approach adaptable to different decision problems in the banking and finance sector. However, it is observed that research comparing different ELECTRE versions within the scope of the same decision problem and applications integrating ELECTRE with current data-driven methods are limited. In this context, future studies examining the comparative performance of different ELECTRE versions and integrating ELECTRE-based decision models with financial technology (fintech) applications and artificial intelligence-based approaches could contribute to the literature.

Keywords: Multi Criteria Decision Making, ELECTRE, Finance, Banking

¹ Vakıfbank A.Ş., hsyntekin23@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8110-1782

² Malatya Turgut Özal University, eda.fendoglu@ozal.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4092-7137

**BIST SEKTÖR ENDEKSLERİNDE ETKİN PİYASA HİPOTEZİNİN UZUN HAFIZA
MODELLERİ İLE İNCELENMESİ**

**Songül ARSLAN¹
Kemal EYUBOĞLU²**

ÖZET

Bu çalışmada, BIST sektör endekslerinde zayıf formda Etkin Piyasa Hipotezi'nin geçerliliği uzun hafıza modelleri aracılığıyla incelenmektedir. Araştırmada BIST Metal Ana (XMANA), Hizmetler (XUHIZ) ve Gıda-İçecek (XGIDA) sektör endekslerine ait 2 Ocak 2002–23 Eylül 2025 dönemini kapsayan günlük veriler kullanılmıştır. Endeks getirileri logaritmik getiri yöntemiyle hesaplanmış; serilerin volatilité yapısı, yapısal kırılmalar ve uzun hafıza özellikleri dikkate alınarak analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle tanımlayıcı istatistikler, otokorelasyon, ARCH-LM ve ADF testleri uygulanmıştır. Elde edilen bulgular, tüm getiri serilerinin durağan olduğunu, normal dağılımdan saptığını, kalın kuyruk ve volatilité kümelenmesi özelliklerini taşıdığını göstermektedir. Varyansta yapısal kırılmaların belirlenmesi amacıyla Sanso vd. (2004) tarafından geliştirilen modifiye ICSS testi kullanılmış; XMANA, XUHIZ ve XGIDA endekslerinde sırasıyla 7, 5 ve 4 kırılma tespit edilmiştir. Volatilité modellemesinde FIGARCH, FIEGARCH, FIAPARCH ile bu modellerin ICSS ve Fourier bileşenleri içeren uyarlamaları karşılaştırılmıştır. Model seçim kriterlerine göre XMANA ve XUHIZ endeksleri için ICSS-FIAPARCH, XGIDA endeksi için ise ICSS-FIEGARCH modeli en uygun model olarak belirlenmiştir. Bulgular, tüm sektör endekslerinde volatilitéde anlamlı bir uzun hafıza etkisinin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, geçmiş fiyat ve volatilité bilgilerinin gelecekteki risk yapısını tahmin etmede kullanılabileceğini göstermekte ve söz konusu sektör endekslerinin zayıf formda etkin piyasa özelliği taşımadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etkin piyasa hipotezi, Borsa İstanbul, Uzun hafıza

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, 244103007@tarsus.edu.tr, ve 0009-0000-6861-9289

² Tarsus Üniversitesi, kemaleyuboglu@tarsus.edu.tr, ve 0000-0002-2108-9732

**EXAMINING THE EFFICIENT MARKET HYPOTHESIS IN BIST SECTOR INDICES
USING LONG MEMORY MODELS**

**Songül ARSLAN¹
Kemal EYUBOGLU²**

ABSTRACT

This study examines the validity of the weak-form Efficient Market Hypothesis in BIST sector indices using long-memory models. In the study, daily data covering the period from January 2, 2002 to September 23, 2025 are used for the BIST Basic Metal (XMANA), Services (XUHIZ), and Food and Beverage (XGIDA) sector indices. Index returns are calculated using the logarithmic return method, and the volatility structure, structural breaks, and long memory properties of the series are analyzed. In the study, descriptive statistics, autocorrelation, ARCH-LM, and ADF tests are first applied. The findings indicate that all return series are stationary, deviate from normality, and exhibit fat tails and volatility clustering. To identify structural breaks in variance, the modified ICSS test developed by Sanso et al. (2004) is employed; it detects 7, 5, and 4 breaks in the XMANA, XUHIZ, and XGIDA indices, respectively. In volatility modeling, FIGARCH, FIEGARCH, and FIAPARCH models, along with their specifications incorporating ICSS and Fourier components, are compared. According to the model selection criteria, the ICSS-FIAPARCH model is the most appropriate for the XMANA and XUHIZ indices, while the ICSS-FIEGARCH model is the most suitable for the XGIDA index. The findings reveal a significant long-memory effect in volatility across all sector indices. This result indicates that past price and volatility information can be used to forecast future risk structures and suggests that the sector indices examined do not exhibit weak-form market efficiency.

Keywords: Efficient Market Hypothesis, Borsa Istanbul, Long Memory

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, 244103007@tarsus.edu.tr, ve 0009-0000-6861-9289

² Tarsus Üniversitesi, kemaleyuboglu@tarsus.edu.tr, ve 0000-0002-2108-9732

**FINANSAL PİYASALARIN İKLİM KRİZİNE ADAPTASYONUNDA DİJİTAL DÖNÜŞÜM:
YAPAY ZEKA VE UZAKTAN ALGILAMA TEKNOLOJİLERİNİN ENTEGRASYONUNA
İLİŞKİN TEORİK BİR ÇERÇEVE**

Şehmus AYDIN¹

ÖZET

İklim krizinin artan yıkıcı etkileri, küresel finansal sistemler açısından geleneksel risk yönetimi araçlarının yetersizliğini ve kavramsal yaklaşımların eksikliklerini belirgin şekilde ortaya koymaktadır. Tarihsel finansal verilere ve geçmiş odaklı finansal rasyolara dayanan geleneksel varlık fiyatlama ve kredi risk değerlendirme modelleri günümüzün dinamik yapısına cevap vermekte yetersiz kalmaktadır. Son derece hareketli ve değişken, bölgesel değişkenlik gösteren ve ileriye dönük karmaşık yapıda olan iklim zararlarını ve risklerini kapsamakta başarısız olmaktadır. Bu çalışma, iklim krizinden kaynaklanan fiziksel ve geçiş risklerinin finansal piyasalar tarafından doğru ve etkin biçimde fiyatlanabilmesi amacıyla yapay zeka ve uydu bazlı uzaktan algılama teknolojilerinin finansal matematiğe entegrasyonunu teorik ve kavramsal bir çerçevede ele almaktadır. Dijital finans ve finansal teknoloji (FinTek) disiplinlerinin kapsamında ele alınan bu çalışmada, verilerin ve derin öğrenme algoritmalarının, bilgi asimetrisini azaltma ve piyasa etkinliğini artırma yönündeki teorik katkıları incelenmektedir. Şirketlerin beyanına dayalı çevresel, sosyal ve yönetişimsel (ESG) raporları ile sahada gerçekleşen iklim gerçeklikleri arasındaki teorik sapmalar ele alınarak, uzaktan algılama bazlı dijital gözetimin yeşil yıkama (greenwashing) ve vekalet maliyeti risklerine karşı oluşturduğu teorik denetim mekanizması modellenmektedir. Ayrıca çalışma, yapay zeka destekli coğrafi analitik verilerinin varlık değerlendirme, temerrüt riski tahmini ve sürdürülebilirliğe endeksli finansal araçların tasarımı üzerindeki mantıksal ve kuramsal etkilerini ayrıntılı biçimde tartışmaktadır. Önerilen model, uydulardan gelen anlık iklim verilerini iskonto oranlarına risk primi olarak yansıtarak varlık değerlemelerini ve temerrüt ihtimallerini dinamik bir çıktı olarak üretmektedir. Sonuç olarak çalışma, herhangi bir ampirik veri seti toplama zorunluluğu olmaksızın, iklim finansmanının dijitalleşmesine dair bütüncül bir kavramsal model önerisi sunmaktadır. Merkez bankaları, bankacılık düzenleme kurumları ve portföy yöneticileri için stratejik, düzenleyici ve teorik çıkarımlarda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim Finansmanı, Yapay Zeka, Dijital Finans, Varlık Fiyatlama, Finansal Teknoloji

ICDBME

¹Hakkari Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi, sehmusaydin@hakkari.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5040-6517

DIGITAL TRANSFORMATION IN FINANCIAL MARKETS' ADAPTATION TO CLIMATE CRISIS: A THEORETICAL FRAMEWORK ON THE INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND REMOTE SENSING TECHNOLOGIES

Şehmus AYDIN¹

ABSTRACT

The escalating destructive impacts of the climate crisis clearly expose the limitations of traditional risk management tools and the shortcomings of conceptual approaches within global financial systems. Traditional asset pricing and credit risk assessment models, which rely heavily on historical financial data and backward looking ratios, fail to address today's dynamic structure. They consistently fail to capture highly mobile, variable, geographically diverse, and complex forward looking climate hazards and risks. Positioned within the scope of digital finance and financial technology (FinTech), this study addresses the integration of Artificial Intelligence (AI) and satellite based Earth Observation remote sensing technologies into financial mathematics within a theoretical and conceptual framework to enable the accurate and efficient pricing of physical and transition climate risks by financial markets. The research examines the theoretical contributions of data and deep learning algorithms toward mitigating information asymmetry and enhancing market efficiency. By addressing the theoretical discrepancies between self reported corporate Environmental, Social, and Governance (ESG) disclosures and physical ground realities, the study models the theoretical audit mechanism through which remote sensing based digital surveillance mitigates agency costs and greenwashing risks. Furthermore, it thoroughly discusses the logical and conceptual impacts of AI driven geospatial analytics on asset valuation, default risk forecasting, and the design of sustainability linked financial instruments. The proposed model integrates real time satellite climate data into discount rates as a risk premium, dynamically outputting updated asset valuations and default probabilities. In conclusion, without collecting an empirical dataset, this study proposes a holistic conceptual framework for the digitalization of climate finance and derives strategic, regulatory, and theoretical implications for central banks, banking regulators, and portfolio managers.

Keywords: Climate Finance, Artificial Intelligence, Digital Finance, Asset Pricing, Financial Technology

ICDBME

¹Hakkari Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi, sehmusaydin@hakkari.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5040-6517

ABD-ÇİN GERGINLIĞI İLE BRICS-T ÜLKELERİNİN PAY PİYASALARI ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ

Esra TOPAL¹
Saffet AKDAĞ²

ÖZET

Bu çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki jeopolitik gerginliklerle BRICS-T ülkelerinin pay piyasaları arasındaki nedensellik ilişkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, ABD ile Çin arasındaki gerginlik düzeyini ölçen haber tabanlı ABD-Çin Çatışma Endeksi (UCT) ile Brezilya (IBOVESPA), Rusya (MOEX), Hindistan (BSE), Çin (CSI 1000), Güney Afrika (FTSE/JSE Top 40) ve Türkiye (BIST 100) pay piyasası endeksleri analize dâhil edilmiştir. Çalışmada Şubat 2005–Şubat 2024 dönemine ait aylık veriler kullanılmıştır. Ekonometrik analiz sürecinde öncelikle serilerin durağanlık özellikleri KPSS durağanlık testiyle incelenmiş, ardından değişkenler arasındaki nedensellik ilişkileri Granger nedensellik testi kullanılarak araştırılmıştır. Çalışma sonucunda Rusya pay piyasası dışında incelenen tüm piyasalarda ABD-Çin Gerginlik endeksinden pay piyasası endekslerine doğru istatistiksel olarak anlamlı bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Rusya piyasasında anlamlı bir ilişkinin bulunmamasının, ülkenin uluslararası yaptırımlar sonrasında küresel finansal piyasalardan görece ayrışmasıyla bağlantılı olabileceği değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular, gelişmekte olan pay piyasalarının küresel jeopolitik gerilimlere karşı duyarlı olduğunu ve ABD-Çin ilişkilerindeki belirsizliklerin BRICS-T ülkelerinin finansal piyasaları açısından önemli bir risk unsuru oluşturduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: ABD-Çin Gerginliği, BRICS-T Ülkeleri, Pay Piyasaları, Granger Nedensellik Analizi

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, infoesratopal@gmail.com, ORCID: 0009-0006-2549-2023

²Tarsus Üniversitesi, saffetakdag@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9576-6786

**THE CAUSAL RELATIONSHIP BETWEEN U.S.–CHINA TENSIONS AND THE STOCK
MARKETS OF BRICS-T COUNTRIES**

**Esra TOPAL¹
Saffet AKDAĞ²**

ABSTRACT

This study examines the causal relationship between geopolitical tensions involving the United States and the People's Republic of China and the stock markets of BRICS-T countries. To measure the level of tension between the two countries, the news-based U.S.–China Conflict Index (UCT) is used alongside the stock market indices of Brazil (IBOVESPA), Russia (MOEX), India (BSE), China (CSI 1000), South Africa (FTSE/JSE Top 40), and Türkiye (BIST 100). The analysis is based on monthly data covering the period from February 2005 to February 2024. In the empirical analysis, the stationarity properties of the series are first examined using the KPSS stationarity test, followed by the Granger causality test to investigate causal relationships among the variables. The findings reveal a statistically significant causal relationship running from the U.S.–China Conflict Index to the stock market indices of all countries considered, with the exception of Russia. The absence of a significant relationship for the Russian market may be associated with its relative decoupling from global financial markets following the imposition of international sanctions. Overall, the results indicate that emerging stock markets are sensitive to global geopolitical tensions and that uncertainty surrounding U.S.–China relations represents an important source of risk for the financial markets of BRICS-T countries.

Keywords: U.S.–China Conflict Index, BRICS-T Countries, Stock Markets, Granger Causality Analysis

ICDBME

¹Tarsus University, infoesratopal@gmail.com, ORCID: 0009-0006-2549-2023

² Tarsus University, saffetakdag@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9576-6786

**CORPORATE GOVERNANCE, ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND AUDIT REPORT
TIMELINESS: A RESEARCH FRAMEWORK**

Nasredine FATHELKHIR¹

Said KARAM²

Othman GAGA³

ABSTRACT

Understanding the determinants and consequences of audit report timeliness has attracted the attention and garnered the interest of several scholars. Numerous empirical studies have focused on the usefulness, timeliness and the informative role of financial statements as a monitoring mechanism to reduce uncertainty and foster market efficiency and stakeholders' confidence. Drawing from different theoretical frameworks, the aim of our study is to present a comprehensive, structured and updated literature review in order to assess and elucidate the effect of corporate governance practices and artificial intelligence technologies on external auditors' effort. We have focused fundamentally on Scopus and Web of science platforms, the methodology adopted for selecting articles was mainly based on screening and reviewing the title, abstracts and specific keywords connected to our work over the period [1976-2026], which yields to a final set of 257 empirical studies. The study seeks to contribute to the debate regarding the effect of ownership structure, board of directors' attributes, firm-level determinants and AI practices on audit report delay, efficiency or timeliness. The literature documents that corporate governance practices and the utilization of AI can reduce audit report lag and agency conflicts. Our review contributes to the accounting and auditing literature by providing an integrative research framework, scrutinizing theoretical and empirical gaps, discussing puzzling empirical findings and suggesting future research opportunities.

Keywords: Corporate Governance, Board of Directors, Artificial Intelligence, Audit Report Timeliness, Literature Review.

ICDBME

¹ Hassan First University of Settat, Faculty of Economics and Management, nasredine.fathelkhir@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5509-2297

² Hassan First University of Settat, Faculty of Economics and Management, karamsaid76@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1751-1600

³ Hassan First University of Settat, Faculty of Economics and Management, gaga.othman@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7333-9721

ENTREPRENEURSHIP FINANCING IN THE NAKHCHIVAN ECONOMIC REGION: FINANCIAL SOURCES, SECTORAL DYNAMICS AND REGIONAL CONSTRAINTS

Yadulla Zeynalov¹

ABSTRACT

The financial provision of entrepreneurship is an important determinant of regional economic development, investment activity, employment, and private-sector growth. This study examines the current state and sectoral structure of entrepreneurship financing in the Nakhchivan Economic Region of Azerbaijan, with particular attention to the availability and distribution of financial resources. The main purpose is to assess the dynamics of entrepreneurship entities, identify major financing sources, and analyze changes in bank lending across key entrepreneurial sectors. The study applies comparative, dynamic, and structural analysis methods. The empirical analysis is based on data from the State Statistics Committee of the Republic of Azerbaijan for 2018-2024 and statistical bulletins of the Central Bank of the Republic of Azerbaijan for 2020-2026. The findings show that the number of entrepreneurship entities in Nakhchivan increased from 7,893 in 2018 to 12,339 in 2024, with micro-enterprises accounting for more than 97% of the total in 2024. Total credit placements increased from 179.5 million AZN in 2020 to 491.1 million AZN in 2025. However, the distribution of credit remains highly uneven across sectors. Trade and services received substantially more financing, while construction, healthcare, and social services remained weakly financed. The analysis suggests that these differences reflect not only credit supply conditions but also investment demand, project payback periods, collateral capacity, market size, and sector-specific risks. Regional transport and logistical constraints further increase the cost and risk of accessing financial resources. The study concludes that improving concessional financing, credit guarantee mechanisms, and alternative financial instruments is essential for strengthening the financial resilience and sustainable development of entrepreneurship in Nakhchivan.

Keywords: Entrepreneurship Financing, Bank Lending, Regional Development

ICDBME

¹ Nakhchivan State University, yadullazeynalov@ndu.edu.az

BIST 100 ŞİRKETLERİNDE LİKİDİTE YAYILIMI: TRANSFER ENTROPİSİ TEMELLİ YÖNLÜ AĞ ANALİZİ

Serkan ALKAN¹

ÖZET

Bu çalışma, Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin günlük likidite serileri arasındaki yönlü bilgi aktarımını firma ve sektör düzeyinde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Örneklem, BIST 100 endeksinde yer alan ve 3 Ocak 2022–30 Haziran 2026 döneminde kesintisiz verisi bulunan 67 şirketten oluşmaktadır. Veri seti, 1.120 işlem günü ve 75.040 şirket-gün gözlemi içermektedir. Günlük likidite, mutlak logaritmik getirinin kapanış fiyatı ile işlem gören pay adedinin çarpımından elde edilen yaklaşık parasal işlem hacmine oranını temel alan, logaritmik olarak dönüştürülmüş Amihud likidite ölçütüyle ölçülmüştür. Şirket çiftleri arasındaki yönlü bağımlılık, efektif transfer entropisi (ETE) kullanılarak incelenmiştir. ETE, gözlenen transfer entropisinden karıştırılmış seriler aracılığıyla tahmin edilen yanlışlık bileşenini çıkararak sonlu örneklem etkisini azaltmaktadır. Her şirket çifti için bilgi aktarımının iki yönü ayrı ayrı hesaplanmış; analizlerde yalnızca pozitif ETE değerine sahip ve yüzde 5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunan bağlantılar dikkate alınmıştır. Anlamlı bağlantılardan yönlü ve ağırlıklı bir likidite ağı oluşturularak derece ve güç ölçüleri hesaplanmıştır. Bulgular, 4.422 olası yönlü bağlantının 1.561'inin belirlenen anlamlılık koşullarını sağladığını ve ağ yoğunluğunun 0,353'e ulaştığını göstermektedir. Şirket çiftlerinin 445'inde karşılıklı, 671'inde ise tek yönlü bağlantı olduğu belirlenmiştir. Toplam derece bakımından CİMSA, İEYHO ve FENER ağı en merkezî şirketleri olduğu tespit edilmiştir. Net güç sonuçları FROTO, GSRAY ve BTCİM'i başlıca bilgi kaynakları; AKBNK, EREGL ve MGROS'u ise başlıca bilgi alıcıları olarak göstermektedir. Sektör düzeyinde eğitim, sağlık, spor ve eğlence hizmetleri; inşaat ve bayındırlık; ulaştırma ve depolama sektörleri toplam bağlantı yoğunluğu bakımından öne çıkmıştır. Olası tüm şirket çiftlerine göre ortalama ETE ağırlığı en yüksek sektör yönü, ulaştırma ve depolamadan eğitim, sağlık, spor ve eğlence hizmetlerine doğrudur. Sonuçlar, doğrusal korelasyonla bütünüyle yakalanamayan yönlü ve gecikmeli ilişkileri belirleyerek piyasadaki olası likidite yayılım kanallarına ilişkin bütüncül bir görünüm sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Likidite Yayılımı, Transfer Entropisi, Amihud Likidite Ölçütü, Yönlü Ağ, BIST 100

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, serkanalkan@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7773-7321

**LIQUIDITY SPILLOVERS AMONG BIST 100 FIRMS: A TRANSFER ENTROPY-BASED
DIRECTED NETWORK ANALYSIS**

Serkan ALKAN¹

ABSTRACT

This study examines directional information transmission among the daily liquidity series of firms traded on Borsa Istanbul at the firm and sector levels. The sample comprises 67 BIST 100 firms with complete daily observations from 3 January 2022 to 30 June 2026. The dataset covers 1,120 trading days and contains 75,040 firm-day observations. Daily liquidity is measured using a logarithmically transformed Amihud liquidity measure based on the ratio of absolute logarithmic return to approximate monetary trading volume, calculated by multiplying the closing price by the number of shares traded. Directional dependence between firm pairs is examined using effective transfer entropy (ETE), which reduces finite-sample bias by subtracting the bias estimated from shuffled series. Information transmission is calculated separately in both directions for each pair, and only links with positive ETE values that are statistically significant at the 5% level are retained. A directed and weighted liquidity network is constructed, and degree and strength measures are calculated. The findings show that 1,561 of 4,422 possible directed links satisfy the significance conditions, yielding a network density of 0.353. Reciprocal links are identified for 445 firm pairs, while 671 pairs exhibit unidirectional links. CIMSA, IEYHO, and FENER are the most central firms by total degree. Net strength identifies FROTO, GSRAY, and BTCIM as the main information sources, whereas AKBNK, EREGL, and MGROS emerge as the main information receivers. At the sector level, education, health, sports and entertainment services; construction and public works; and transportation and storage stand out in total connection density. The direction with the highest average ETE weight across firm pairs runs from transportation and storage to education, health, sports and entertainment services. The results provide a comprehensive view of potential liquidity spillover channels by identifying directional and lagged relationships that cannot be fully captured by linear correlation.

Keywords: Liquidity Spillovers, Transfer Entropy, Amihud Liquidity Measure, Directed Network, BIST 100

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, serkanalkan@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7773-7321

BORSA İSTANBUL ANA ENDEKSLERİNDE LİKİDİTE DÜZENLİLİĞİNİN ÇOK ÖLÇEKLİ ENTROPİ ANALİZİ

Serkan ALKAN¹
Aynur SÜSAY ALKAN²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'un ana endekslerinde likidite düzenliliğinin farklı likidite göstergeleri, zaman frekansları ve zaman ölçekleri bakımından nasıl değiştiğini incelemektir. Araştırmada BIST 100, BIST Mali, BIST Sınai, BIST Hizmetler ve BIST Teknoloji endekslerine ait 2 Ocak 2015–30 Haziran 2026 dönemini kapsayan 2.880 günlük gözlem kullanılmıştır. Fiyat ve işlem adedi verileri Finnet'ten, enflasyon verileri ise aylık tüketici fiyatları değişim oranlarından elde edilmiştir. Likidite; enflasyondan arındırılmış Amihud illikidite göstergesi (RA), enflasyondan arındırılmış oynaklık-hacim göstergesi (RVoV), Corwin–Schultz iki dönemli alış-satış farkı tahmincisi (CS2) ve logaritmik Amihud illikidite göstergesi (LA) ile temsil edilmiştir. Likidite serilerinin düzenliliği sample entropisi ve çok ölçekli entropi yöntemleriyle ölçülmüştür. Analizler günlük ve haftalık frekanslarda, 1–20 ölçek aralığında gerçekleştirilmiştir. Zamana bağlı değişimler 252 işlem günlük ve 104 haftalık kayan pencereler yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, likidite düzenliliğinin kullanılan göstergeye duyarlı olduğunu ortaya koymaktadır. RA, RVoV ve LA arasında güçlü ilişkiler bulunurken CS2, hacim temelli göstergelerden belirgin biçimde ayrılmıştır. BIST Teknoloji, özellikle Amihud ve oynaklık-hacim temelli serilerde daha düşük entropi ve daha düzenli bir yapı sergilemiştir. Ayrıca 2020–2021 döneminde hacim ve fiyat etkisi temelli likidite entropisi bütün endekslerde gerilemiş, 2022 sonrasında ise kısmi bir toparlanma yaşanmıştır. Sonuçlar, kriz dönemlerinde likidite örüntülerinin daha düzenli ve ortak şoklara daha bağımlı hâle geldiğini; likidite düzeyi ile likidite düzenliliğinin birlikte fakat ayrı kavramlar olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Likidite Düzenliliği, Sample Entropisi, Çok Ölçekli Entropi, Borsa İstanbul, Likidite Göstergeleri

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, serkanalkan@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7773-7321

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, aynursusay@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0935-7375

MULTISCALE ENTROPY ANALYSIS OF LIQUIDITY REGULARITY IN THE MAIN
BORSA ISTANBUL INDICES

Serkan ALKAN¹
Aynur SÜSAY ALKAN²

ABSTRACT

This study examines how liquidity regularity in the main Borsa Istanbul indices varies across liquidity proxies, data frequencies, and temporal scales. The sample comprises 2,880 daily observations for the BIST 100, BIST Financial, BIST Industrial, BIST Services, and BIST Technology indices from 2 January 2015 to 30 June 2026. Price and transaction-count data were obtained from Finnet, while inflation data were derived from monthly consumer price changes. Liquidity is represented by the inflation-adjusted Amihud illiquidity measure (RA), the inflation-adjusted volatility-over-volume measure (RVoV), the Corwin–Schultz two-period bid–ask spread estimator (CS2), and the logarithmic Amihud illiquidity measure (LA). The regularity of the liquidity series is evaluated using Sample Entropy (SampEn) and Multiscale Sample Entropy (MSE). The analyses are conducted at daily and weekly frequencies across scales 1–20, while temporal dynamics are examined through rolling windows of 252 trading days and 104 weeks. The findings demonstrate that liquidity regularity is sensitive to the selected proxy. RA, RVoV, and LA are strongly related, whereas CS2 exhibits a distinctly different pattern from the volume-based measures. BIST Technology displays lower entropy and a more regular structure, particularly for the Amihud- and volatility-over-volume-based series. Moreover, liquidity entropy based on price impact and trading intensity declines across all indices during 2020–2021, followed by a partial recovery after 2022. These findings suggest that liquidity patterns became more regular and more dependent on common shocks during the crisis period. The study concludes that liquidity level and liquidity regularity provide different but complementary information and should therefore be evaluated jointly rather than treated as equivalent concepts.

Keywords: Liquidity Regularity, Sample Entropy, Multiscale Entropy, Borsa Istanbul, Liquidity Proxies

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, serkanalkan@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7773-7321

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, aynursusay@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0935-7375

SAĞLIK SİGORTASI ARAŞTIRMALARININ TEMATİK EVRİMİ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Adem BİLGİN¹
Zeynep HATUNOĞLU²

ÖZET

Sağlık sigortası; sağlık hizmetlerine erişim, hizmet kullanımı, finansal koruma, risk paylaşımı ve sağlık sistemlerinin finansmanı açısından çok boyutlu bir araştırma alanıdır. Bu çalışmanın amacı, sağlık sigortası araştırmalarının 2015–2026 dönemindeki tematik yapısını ve dönemsel değişimini bibliyometrik yöntemlerle incelemektir. Araştırma verileri Web of Science Core Collection veri tabanından elde edilmiştir. “Complementary health insurance”, “voluntary health insurance”, “supplementary health insurance”, “private health insurance” ve “private medical insurance” ifadeleri Topic alanında taranmış; 2015–2026 döneminde, 2026 yılı tarama tarihi itibarıyla, yayımlanan Article türündeki 1.893 kayıt değerlendirmeye alınmıştır. Başlık, özet ve yazar anahtar kelimeleri üzerinden yapılandırılmış metin madenciliği ve frekans analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular, sağlık sigortası literatürünün ağırlıklı olarak sağlık hizmetlerine erişim ve kullanım, risk, politika ve reform, finansman ve sağlık harcamaları temalarında yoğunlaştığını göstermektedir. Buna karşılık sigorta talebi ve tüketici davranışı temalarının görece daha sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Dönemsel incelemede dijitalleşme ve InsurTech ile ilişkili çalışmaların 2015–2019 dönemindeki 6 kayıttan 2023–2026 döneminde 32 kayda yükseldiği görülmüştür. Ayrıca 2020 sonrasında COVID-19 ile ilişkili çalışmaların daha görünür hale geldiği saptanmıştır. Sonuç olarak, sağlık sigortası literatüründe erişim, finansman, risk ve politika eksenli geleneksel araştırma alanları önemini korurken, dijitalleşme ve teknoloji odaklı konuların son dönemde belirginleştiği görülmektedir. Tüketici davranışı ve sigorta talebinin görece sınırlı araştırılması, bireysel karar alma süreçlerine odaklanan çalışmaların geliştirilmesine yönelik önemli bir araştırma alanına işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık sigortası, bibliyometrik analiz, tematik evrim, sağlık finansmanı, metin madenciliği

ICDBME

¹Öğr. Gör., Çag Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı, adembilgin@cag.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4465-9168

²Prof. Dr., Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gümrük İşletme Bölümü, zhatunoglu@tarsus.edu.tr ORCID: 0000-0002-9103-2766

**THE THEMATIC EVOLUTION OF HEALTH INSURANCE RESEARCH: A
BIBLIOMETRIC ANALYSIS**

**Adem BİLGİN¹
Zeynep HATUNOĞLU²**

ABSTRACT

Health insurance is a multidimensional field of research in terms of access to health care, utilization of services, financial protection, risk sharing, and the financing of health systems. The aim of this study is to examine the thematic structure and temporal changes in health insurance research during the 2015–2026 period using bibliometric methods. The research data were obtained from the Web of Science Core Collection database. The terms “complementary health insurance,” “voluntary health insurance,” “supplementary health insurance,” “private health insurance,” and “private medical insurance” were searched in the Topic field; 1,893 records of the Article type published during the 2015–2026 period, as of the 2026 search date, were included in the analysis. Structured text mining and frequency analysis were conducted using titles, abstracts, and author keywords. The findings indicate that the health insurance literature is primarily focused on themes such as access to and utilization of health services, risk, policy and reform, financing, and health expenditures. In contrast, it was determined that themes related to insurance demand and consumer behavior remained relatively limited. A temporal analysis revealed that studies related to digitalization and InsurTech increased from 6 entries in the 2015–2019 period to 32 entries in the 2023–2026 period. Additionally, it was observed that studies related to COVID-19 became more prominent after 2020. In conclusion, while traditional research areas in health insurance literature—centered on access, financing, risk, and policy—retain their importance, topics focused on digitalization and technology have become more prominent in recent years. The relatively limited research on consumer behavior and insurance demand points to an important area for further study focused on individual decision-making processes.

Keywords: Health insurance, bibliometric analysis, thematic evolution, health financing, text mining

ICDBME

¹ Öğr. Gör., Çağ Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı, adembilgin@cag.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4465-9168

² Prof. Dr., Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gümrük İşletme Bölümü, zhatunoglu@tarsus.edu.tr ORCID: 0000-0002-9103-2766

TÜRKİYE'DE ENFLASYONUN VE İSTİHDAMIN ÖDENMEMİŞ BİREYSEL KREDİ KARTI TASFİYE TUTARLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ömer KESKİN¹

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de hanehalkı tüketim harcamalarında kredi kartlarının belirgin rolünden hareketle, bireysel kredi kartı borçlarının sürdürülebilirliğini makroekonomik bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede, enflasyon ve istihdam koşullarındaki dalgalanmaların tasfiye olunacak bireysel kredi kartı borç tutarı üzerindeki etkileri ampirik olarak analiz edilmektedir. Analiz, 2015 Haziran–2025 Eylül arasını kapsayan aylık veri setine dayanmaktadır. Değişkenler arasındaki uzun dönem ilişkileri, öncelikle Maki eşbütünleşme testi kullanılarak araştırılmıştır. Eşbütünleşme ilişkisinin varlığı belirlendikten sonra uzun dönem katsayı tahminleri elde edilmiş ve nedenselliğin yönü Fourier Toda–Yamamoto nedensellik testi aracılığıyla değerlendirilmiştir. Ampirik bulgular, tüketici fiyat endeksinde meydana gelen %1’lik bir artışın tasfiye olunacak bireysel kredi kartı borç tutarında yaklaşık %1,44’lük bir artışa yol açtığını göstermektedir. Buna karşılık, istihdamdaki %1’lik artışın tasfiye tutarında yaklaşık %2,98 oranında kayda değer bir azalışla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca nedensellik analizi, istihdamdan bireysel kredi kartı borçlarına doğru tek yönlü bir nedensel ilişkinin varlığını ortaya koyarken, enflasyonun incelenen çerçevede istatistiksel olarak anlamlı bir nedensel etki sergilemediğini göstermektedir. Genel olarak sonuçlar, enflasyonist baskıların hanehalkının borç geri ödeme yükünü artırma eğiliminde olması nedeniyle fiyat istikrarını önceleyen para politikalarının kritik önemini vurgulamaktadır. Buna ek olarak, istihdam artışının kredi kartı borçlarının geri ödeme kapasitesi üzerindeki güçlü azaltıcı etkisi, işgücü piyasası politikalarının daha geniş bir finansal istikrar gündemiyle bütünleşik biçimde ele alınması gerektiğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, istihdamı destekleyen politikalar, hanehalklarının düzenli gelir akışını ve harcanabilir gelir düzeyini artırarak tüketim ve borç ödeme davranışlarında istikrar sağlayan ve böylece kredi kartı borçlarını geri ödeme kapasitelerini güçlendiren önemli bir politika mekanizması olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, İstihdam, Bireysel Kredi Kartı, Tasfiye Olunacak Alacaklar, Maki Eşbütünleşme Testi

ICDBME

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, omerkeskin@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1939-2791

**THE IMPACT OF INFLATION AND EMPLOYMENT ON OUTSTANDING INDIVIDUAL
CREDIT CARD SETTLEMENT AMOUNTS IN TÜRKİYE**

Ömer KESKİN¹

ABSTRACT

This study aims to investigate the sustainability of individual credit card debt in Türkiye from a macroeconomic perspective, motivated by the prominent role of credit cards in household consumption expenditures. Within this framework, the study empirically examines how fluctuations in inflation and employment conditions influence the amount of individual credit card debt subject to settlement. The analysis is based on monthly data set spanning the period from June 2015 to September 2025. Long-run relationships among the variables are first explored using the Maki cointegration test. Upon establishing the presence of cointegration, long-run coefficient estimates are obtained, and the direction of causality is subsequently assessed through the Fourier Toda–Yamamoto causality test. The empirical findings demonstrate that a 1% increase in the consumer price index leads to an approximate 1.44% rise in the amount of individual credit card debt to be settled. Conversely, a 1% increase in employment is associated with a substantial reduction of nearly 2.98% in the settlement amount. Furthermore, the causality analysis reveals a unidirectional causal relationship running from employment to individual credit card debt, while inflation does not exhibit a statistically significant causal effect within the examined framework. Overall, the results emphasize the critical importance of monetary policies that prioritize price stability, as inflationary pressures tend to exacerbate the household debt repayment burden. In addition, the strong mitigating effect of employment growth on the capacity to repay credit card debt highlights the need to integrate labor market policies into the broader financial stability agenda. Accordingly, policies that support employment are regarded as an important policy mechanism that increases households' regular and disposable income, promotes stability in their consumption and debt repayment behavior, and thereby strengthens their capacity to repay credit card debt.

Keywords: Inflation, Employment, Individual Credit Card, Balance Subject to Liquidation, Maki Cointegration Test

ICDBME

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, omerkeskin@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1939-2791

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION AND THE TRANSFORMATION OF THE ACADEMIC LABOUR MARKET: A STRUCTURED LITERATURE REVIEW

Eda BEZHANI¹

ABSTRACT

Artificial intelligence, particularly generative artificial intelligence, is rapidly transforming how academic work is organised, evaluated, and valued in higher education. This study examines the implications of AI for the academic labour market, focusing on teaching, research, administration, professional skills, workload, job quality, and institutional governance. A structured literature review was conducted using peer-reviewed studies and policy reports published mainly between 2023 and 2026. The findings indicate that AI is more likely to transform academic tasks than to replace academic professionals in the short term. Routine activities such as drafting teaching materials, providing basic feedback, screening literature, translating content, coding data, and preparing administrative communication may become more efficient. At the same time, responsibilities requiring mentoring, ethical judgement, research design, disciplinary interpretation, and quality assurance remain strongly dependent on human expertise. The review also shows that efficiency gains may be accompanied by additional duties, including verification of AI-generated outputs, redesign of assessment, monitoring of academic integrity, and continuous professional development. The emerging academic labour market therefore increasingly values hybrid competence combining disciplinary knowledge with AI literacy, data literacy, pedagogical adaptability, and ethical judgement. The paper concludes that universities should approach AI adoption as a workforce-development and governance challenge. Clear institutional policies, protected training time, transparent evaluation criteria, and human-centred job redesign are necessary to improve productivity while protecting academic autonomy, quality, and decent working conditions.

Keywords: Artificial Intelligence, Higher Education, Academic Labour Market, Academic Work, University Governance

ICDBME

¹ “Aleksandër Moisiu” Durrës, Faculty of Business, edabezhani82@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7090-1881

**SÜRDÜRÜLEBİLİR İKTİSAT BAĞLAMINDA TERSİNE LOJİSTİK: KAVRAMSAL
GELİŞİM, MALİYET YÖNETİMİ VE TÜRKİYE SANAYİSİNDEKİ DÖNÜŞÜM**

Gülşah KALE¹
Murat FİDAN²

ÖZET

Modern işletme yönetimi anlayışı, firmaların artık münferit aktörler olarak değil, bütünleşik bir ağı parçası olarak rekabet ettikleri yeni bir döneme işaret etmektedir. Küresel ekonomi, kaynakların sınırsızca tüketildiği doğrusal "üret-tüket-at" modelinden, değerin korunarak sisteme geri kazandırıldığı döngüsel bir yapıya hızla evrilmektedir. Bu dönüşüm sürecinde tersine lojistik, yalnızca atıkların yönetildiği operasyonel bir geri plan faaliyeti olmaktan çıkmakta; maliyet yönetimi, müşteri memnuniyeti ve çevresel sürdürülebilirlik için stratejik bir zorunluluk haline gelmektedir. Bu çalışmada, tersine lojistik kavramı salt modern bir tedarik zinciri uygulaması olarak değil, iktisat tarihi perspektifiyle ve etimolojik kökenleriyle bütüncül bir çerçevede analiz edilmektedir. Analiz kapsamında öncelikle lojistik disiplini, Antik Yunan'daki "*logos*" (mantık/hesaplama) ve "*ikon*" (resim) kavramları üzerinden incelenmiş; Pisagor'un "hesaplama sanatı"ndan Sanayi Devrimi ve II. Dünya Savaşı'ndaki askeri uygulamalara uzanan tarihsel seyri irdelenmiştir. Devamında, ileri ve tersine lojistik süreçleri arasındaki yapısal farklar; belirsizlik, maliyet yönetimi ve akış yönü (çoktan bire) bağlamında karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Çalışmada ayrıca, Türkiye sanayisindeki (özellikle beyaz eşya, otomotiv ve plastik sektörlerindeki) tersine lojistik ağ yapıları ve bu ağların arkasındaki yasal ile ekonomik motivasyonlar değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular, tersine lojistiğin işletmeler için "görünmeyen bir maliyet" unsuru değil; doğru kurgulanmış ağ tasarımları ve olasılıklara dayalı en iyi çözüm bulma yaklaşımlarıyla yönetildiğinde rekabet avantajı sağlayan stratejik bir "değer geri kazanım mekanizması" olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tersine Lojistik, Döngüsel Ekonomi, Tedarik Zinciri Yönetimi, Sürdürülebilirlik, Lojistik Etimolojisi

ICDBME

¹ Kastamonu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, gulsahkale37@gmail.com , ORCID: 0009-0003-1423-5732

² Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, fidanm51@yandex.com , ORCID: 0000-0002-4492-4446

**REVERSE LOGISTICS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE ECONOMICS:
CONCEPTUAL DEVELOPMENT, COST MANAGEMENT, AND TRANSFORMATION IN
TURKISH INDUSTRY**

Gülşah KALE¹
Murat FİDAN²

ABSTRACT

The modern business management approach indicates a new era where firms no longer compete as isolated actors but as parts of an integrated network. The global economy is rapidly evolving from a linear "take-make-dispose" model, where resources are consumed limitlessly, to a circular structure where value is preserved and reintegrated into the system. In this transformation process, reverse logistics is ceasing to be merely an operational background activity where waste is managed; it is becoming a strategic necessity for cost management, customer satisfaction, and environmental sustainability. In this study, the concept of reverse logistics is analyzed within a holistic framework, not merely as a modern supply chain practice, but from the perspective of economic history and its etymological roots. Within the scope of the analysis, the discipline of logistics is first examined through the concepts of "*logos*" (logic/calculation) and "*ikon*" (image) in Ancient Greece; its historical trajectory is scrutinized, extending from Pythagoras's "art of calculation" to military applications during the Industrial Revolution and World War II. Subsequently, the structural differences between forward and reverse logistics processes are addressed comparatively in the context of uncertainty, cost management, and flow direction (many-to-one). The study also evaluates the reverse logistics network structures in the Turkish industry (particularly in the white goods, automotive, and plastics sectors) and the legal and economic motivations behind these networks. The findings reveal that reverse logistics is not a "hidden cost" element for businesses; rather, when managed with correctly structured network designs and probabilistic optimization approaches, it is a strategic "value recovery mechanism" that provides a competitive advantage.

Keywords: Reverse Logistics, Circular Economy, Supply Chain Management, Sustainability, Etymology of Logistics

ICDBME

¹ Kastamonu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, gulsahkale37@gmail.com , ORCID: 0009-0003-1423-5732

² Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, fidanm51@yandex.com , ORCID: 0000-0002-4492-4446

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ (BİT) HİZMETLERİ İHRACATINDA TÜRKİYE’NİN KARŞILAŞTIRMALI KONUMU

Burak ÇİNLER¹
Ayşe ERGİN ÜNAL²

ÖZET

Ulusal ekonomide dijitalleşmenin artmasıyla birlikte uluslararası ticaretin yapısı da önemli ölçüde değişmektedir. Bu gelişime bağlı olarak süregelen mal ticaretinin yanı sıra bilgi ve iletişim teknolojilerine (BİT) dayalı hizmet ticaretinin de ülkelerin rekabet gücünü belirleyen temel unsurlardan biri hâline geldiği görülmektedir. Çalışmada, Türkiye’nin Çin, Güney Kore, Polonya ve Çekya gibi ülkeler arasında 2003-2022 yılları için BİT hizmetleri açısından konumu karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Karşılaştırma ülkelerinin seçilmesindeki temel etken Türkiye’nin hem Asya’daki teknoloji ve ölçek örnekleri hem de Avrupa’daki yükselen BİT hizmetleri ihracatlarıyla karşılaştırma yapılmasıdır. Türkiye verilerinin 2003 yılından itibaren başlamasından dolayı bu veri dönemi seçilmiştir. Çalışmada BİT hizmet ihracatı değerleri ile BİT hizmet ihracatının toplam hizmet ihracatı içindeki payı temel değişkenler olarak ele alınmıştır. Veri dönemi içerisindeki artış katsayısı, yıllık ortalama büyüme oranı ve pay değişimi analizlerinin yanı sıra Türkiye’nin göreceli konumunu daha açık bir şekilde göstermek için ‘göreceli BİT hizmetleri payı endeksi’ kullanılmıştır. Bu endeks Türkiye ortalamaya dahil edilmeden Türkiye’nin BİT hizmet ihracatı payının Çin, Güney Kore, Polonya ve Çekya ortalamasına oranlanmasıyla hesaplanmıştır. Söz konusu endeksin kullanımındaki amaç Türkiye’nin BİT hizmet ihracatı payının karşılaştırma ülkeleri ortalamasına göre hangi düzeyde kaldığını göstermesidir. Zira 2022 yılındaki yapılan analizde Türkiye’nin göreceli endeksi %21,69 oranla seçilmiş ülkeler ortalamasının yaklaşık beşte biri düzeyinde kaldığı tespit edilmiştir. Çalışmada Türkiye için BİT hizmet ihracatının 2003-2022 döneminde değer olarak belirgin biçimde artış gösterdiği ancak toplam hizmet ihracatı içindeki payının karşılaştırma ülkelere göre sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Teorik bulgulara sahip çalışma, Türkiye’nin hizmet ihracatında niceliksel bir büyüme yakaladığını, fakat BİT hizmetleri üzerinden bilgi yoğun ve dijital hizmet ihracatına geçişte daha sınırlı bir konumda bulunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: BİT Hizmetleri İhracatı, Dijital Ekonomi, Uluslararası Ticaret, Türkiye

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, 244109006@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0000-7016-4463

²Tarsus Üniversitesi, ayseerginunal@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0004-5084-6431

**TURKEY'S COMPARATIVE POSITION IN INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES (ICT) SERVICES EXPORTS**

**Burak ÇİNLER¹
Ayşe ERGİN ÜNAL²**

ABSTRACT

With the increasing digitalization of the national economy, the structure of international trade has undergone significant changes. In addition to the continued importance of merchandise trade, trade in information and communication technology (ICT) services has emerged as one of the key determinants of countries' international competitiveness. This study comparatively examines Türkiye's position in ICT services relative to China, South Korea, Poland, and Czechia over the period 2003–2022. The selection of these comparator countries is primarily motivated by the objective of evaluating Türkiye's performance against both the technologically advanced and large-scale economies of Asia and the emerging ICT service exporters of Europe. The study period was determined by the availability of comparable ICT services data for Türkiye beginning in 2003. ICT services export values and the share of ICT services exports in total services exports were employed as the principal variables of analysis. In addition to analyzing the growth coefficient, average annual growth rate, and changes in export shares over the study period, the Relative ICT Services Share Index was employed to provide a clearer assessment of Türkiye's relative position among the selected countries. This index was calculated by dividing Türkiye's share of ICT services exports by the average share of China, South Korea, Poland, and Czechia, excluding Türkiye from the calculation of the benchmark average. The purpose of this index is to demonstrate the extent to which Türkiye's share of ICT services exports differs from the average of the selected comparator countries. For example, the analysis for 2022 revealed that Türkiye's relative index stood at 21.69%, indicating that its share of ICT services exports was approximately one-fifth of the average recorded by the selected comparator countries. The findings indicate that although Türkiye's ICT services exports increased substantially in absolute terms during the 2003–2022 period, their share in total services exports remained relatively limited compared with those of the selected comparator countries. Accordingly, the study demonstrates that although Türkiye has achieved quantitative growth in services exports, its transition toward knowledge-intensive and digitally driven service exports through ICT services has remained relatively limited.

Keywords: ICT Services Exports, Digital Economy, International Trade, Türkiye.

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, 244109006@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0000-7016-4463

² Tarsus Üniversitesi, ayseerginunal@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0004-5084-6431

AVRUPA'DAKİ DİJİTALLEŞME SÜRECİNİ ANLAMAK: AB ÜYE ÜLKELERİNDEKİ MAKROEKONOMİK, KURUMSAL VE YAPISAL ETKENLER

Emrah Eray AKÇA¹

ÖZET

Bu çalışmada 2017–2022 dönemi boyunca Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerinde ulusal dijitalleşmenin makroekonomik, kurumsal ve yapısal belirleyicileri sorgulanmaktadır. AB ülkelerinin dijitalleşme düzeyleri, yıllık frekansta yayınlanan Dijital Ekonomi ve Toplum Endeksi (DESI) ile temsil edilirken, dijitalleşme düzeyini etkilemesi olası açıklayıcı değişkenler olarak ekonomik gelişme, finansal derinlik, fiziksel yatırım, ticaretin açıklığı, kurumsal kalite ve beşeri sermaye değişkenleri ekonometrik modele dahil edilmiştir. Tahmin sürecinde, yatay kesit bağımlılığını, grup bazında değişen varyansı ve zamansal otokorelasyonu kontrol eden Driscoll-Kraay standart hataları içeren tek yönlü sabit etkiler modeli kullanılmıştır. Ampirik bulgular, beşeri sermaye ve kamusal etkinliğin AB genelinde dijital dönüşümün başlıca yapısal itici güçleri olduğunu ortaya koymaktadır. Gayri safi sermaye oluşumu da istatistiksel olarak anlamlı bir pozitif etki sergilemekte olup, fiziksel sermaye birikiminin dijital altyapı genişlemesini doğrudan desteklediğini göstermektedir. Buna karşılık, özel sektöre verilen yurt içi krediler dijitalleşme düzeyini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde negatif yönde etkilemektedir. Bu bulgu geniş kapsamlı özel sektör finansal derinliğinin doğası gereği hedeflenen dijital varlık yaratımına yönlendirilmediğine işaret etmektedir. Ekonomik büyümenin dijitalleşme üzerindeki pozitif yönlü beklenen etkisi doğrulanırken, ticari açıklığın istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi tespit edilmemiştir. Politika çıkarımları, Avrupa'daki dijital entegrasyonun hızlandırılması için kamusal etkinlik kapasitesine öncelik verilmesi, beşeri ve fiziki sermayeyi artırıcı tedbirlerin alınması ve mali yatırımların genel kredi genişlemesinden ziyade özellikle teknolojik sermayeye yönlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Avrupa Birliği, Beşeri Sermaye, Kurumsal Kalite.

ICDBME

¹Bartın Üniversitesi, emrahakca@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4190-5503

DECODING EUROPEAN DIGITALIZATION: MACROECONOMIC, INSTITUTIONAL, AND STRUCTURAL DRIVERS ACROSS EU MEMBER STATES

Emrah Eray AKÇA¹

ABSTRACT

This study investigates the macroeconomic, institutional, and structural determinants of national digitalization across European Union (EU) member states over the period 2017–2022. Utilizing annual panel data based on the Digital Economy and Society Index (DESI), the empirical analysis employs a one-way country fixed effects model with Driscoll-Kraay standard errors to rigorously control for cross-sectional dependence, groupwise heteroskedasticity, and temporal autocorrelation. The explanatory framework incorporates log-transformed indicators of economic development, financial depth, physical investment, trade openness, institutional quality, and human capital. The empirical findings reveal that human capital and government effectiveness serve as the primary structural drivers of digital transformation across the EU, both demonstrating strong statistical significance at the 1% level. Gross capital formation also exerts a statistically significant positive effect, demonstrating that physical capital accumulation directly supports digital infrastructure expansion. Conversely, domestic credit to the private sector displays a statistically significant negative coefficient, indicating that broad private-sector financial depth does not inherently channel into targeted digital asset creation. Economic development exhibits a positive association with digitalization at the 10% statistical significance level, while trade openness remains statistically insignificant. The policy implications suggest that accelerating European digital integration requires prioritising government effectiveness, human and physical capital development, as well as directing financial investments towards technological capital rather than generalised credit expansion.

Keywords: Digitalization, European Union, Human Capital, Institutional Quality.

ICDBME

¹Bartın University, emrahakca@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4190-5503

**YENİLENEBİLİR ENERJİ TÜKETİMİ VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ:
TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**

**Özge AŞKIN¹
Sefa ÖZBEK²**

ÖZET

Gelişmekte olan ülkelerin fosil yakıt kaynaklarına dayalı üretim ve tüketim politikaları, küresel ekonomide enerji arz güvenliğini ve dışa bağımlılığı tehdit etmektedir. Bununla birlikte fosil yakıt kaynaklarının sebep olduğu karbondioksit emisyonları, iklim krizini dünya genelinde geri dönülemez bir noktaya getirmiştir. Artan nüfus, kentleşme ve sanayileşmenin yarattığı enerji talebi; ekonomik kalkınmanın sürdürülebilirliği için düşük karbonlu, yerli ve yenilenebilir alternatiflere geçişi bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu noktada Türkiye, gelişmekte olan ekonomik yapısıyla enerji dönüşümünü en somut hisseden ülkelerden biridir. Türkiye’de ekonomik istikrarı sağlamak ve enerjide dışa bağımlılıktan kaynaklanan dalgalanmaları azaltmak büyük önem taşımaktadır. Ayrıca sürdürülebilir kalkınma ile yenilenebilir enerji kullanımı yakından ilişkilidir. Dolayısıyla yenilenebilir enerji dönüşümü, sadece çevresel bir zorunluluk değildir. Bu çalışmada enerji ve ekonomik büyüme ilişkisine yönelik büyüme, koruma, geri besleme ve tarafsızlık hipotezleri ele alınmaktadır. Bu kapsamda ilgili alanyazın, kuramsal yaklaşımlar ve Türkiye ekonomisinin genel görünümü temel alınarak yenilenebilir enerji tüketimi ile ekonomik büyüme arasındaki olası ilişkiler hakkında kapsamlı bir değerlendirme sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Geri Besleme Hipotezi, Yenilenebilir Enerji, Türkiye

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, ozgekaraca@tarsus.edu.tr, 0009-0007-9158-8549

² Tarsus Üniversitesi, sefaozbek@tarsus.edu.tr, 0000-0002-1043-2056

**THE RELATIONSHIP BETWEEN RENEWABLE ENERGY CONSUMPTION AND
ECONOMIC GROWTH: AN ASSESSMENT OF THE TURKISH ECONOMY**

**Özge AŞKIN¹
Sefa ÖZBEK²**

ABSTRACT

The production and consumption policies of developing countries, based on fossil fuel resources, threaten energy supply security and external dependence in the global economy. Furthermore, carbon dioxide emissions caused by fossil fuels have brought the climate crisis to an irreversible point worldwide. The energy demand created by increasing population, urbanization, and industrialization has made the transition to low-carbon, domestic, and renewable alternatives a necessity for the sustainability of economic development. In this regard, Türkiye, with its developing economic structure, is one of the countries that feels the energy transformation most concretely. Ensuring economic stability and reducing fluctuations caused by external energy dependence is of great importance in Türkiye. Moreover, sustainable development is closely related to the use of renewable energy. Therefore, the renewable energy transition is not only an environmental necessity. This study examines the growth, conservation, feedback, and neutrality hypotheses regarding the relationship between energy and economic growth. Based on the relevant literature, theoretical approaches, and the general overview of the Turkish economy, a comprehensive assessment of the possible relationships between renewable energy consumption and economic growth is presented.

Keywords: Economic Growth, Feedback Hypothesis, Renewable Energy, Türkiye

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, ozgekaraca@tarsus.edu.tr, 0009-0007-9158-8549

² Tarsus Üniversitesi, sefaozbek@tarsus.edu.tr, 0000-0002-1043-2056

TÜRKİYE’DE KATILIM BANKA KREDİLERİ VE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN FOURIER ADL YÖNTEMİ İLE TESPİTİ

Seren POYRAZ¹
Ayşe ERGİN ÜNAL²

ÖZET

Bu çalışmada, parasal aktarım mekanizması kredi kanalı kapsamında Türkiye’de katılım ve konvansiyonel bankaların kredi hacimlerinin enflasyon üzerindeki etkisi karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Çalışmada 2009 Ocak–2025 Mart dönemini kapsayan aylık veriler kullanılmış olup 196 gözlem üzerinden iki farklı model oluşturulmuştur. Modellerde talep enflasyonunu temsil etmek üzere TÜFE, kredi kanalını temsil etmek üzere ise taşıt, ihtiyaç ve tüketici kredileri kullanılmıştır. Analiz döneminin başlangıcı, 2008 küresel finansal krizi sonrasında Türkiye’de para politikası uygulamalarında meydana gelen değişimler ve kredi kanalının öneminin artması dikkate alınarak belirlenmiştir. Çalışmanın ekonometrik kısmında öncelikle Fourier terimlerinin anlamlılığı F kısıt testi ve ADF birim kök testi ile sınanmış olup sonuçlar tüm değişkenlerin düzeyde durağan olmadığını, ancak birinci farkları alındığında durağan hale geldiklerini göstermiştir. Bu nedenle değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin belirlenmesinde Fourier ADL (FADL) eşbütünleşme testi uygulanmıştır. FADL sonuçlarına göre konvansiyonel bankaları temsil eden Model 1’de kredi değişkenleri ile TÜFE arasında uzun dönemli bir eşbütünleşme ilişkisi tespit edilirken, katılım bankalarını temsil eden Model 2’de böyle bir ilişkiye rastlanmamıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında uzun dönem ilişkilerin katsayılarını belirlemek amacıyla FMOLS tahmininden yararlanılmıştır. Bulgular, konvansiyonel bankacılık modelinde tüketici kredilerinin enflasyon üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Buna göre tüketici kredilerindeki %1’lik artışın TÜFE’yi yaklaşık %2,18 oranında artırdığı tespit edilmiştir. Buna karşılık ihtiyaç ve taşıt kredilerinin etkileri istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Genel olarak elde edilen sonuçlar, Türkiye’de kredi kanalının özellikle konvansiyonel bankacılık sistemi açısından enflasyon dinamikleri üzerinde etkili olduğunu, ancak bu etkinin kredi türlerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Katılım bankaları açısından ise uzun dönemli eşbütünleşme ilişkisinin bulunmaması, kredi kanalının enflasyon üzerindeki etkisinin konvansiyonel bankalara kıyasla farklı bir yapıya sahip olabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kredi Kanalı, Katılım Bankacılığı, Konvansiyonel Bankacılık, Enflasyon, Fourier Analizi

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, serenbayar@windowslive.com, 0009-0000-8019-5829.

²Tarsus Üniversitesi, ayseerginunal@tarsus.edu.tr, 0009-0004-5084-6431.

**THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATION BANK LOANS AND INFLATION IN
TÜRKİYE: AN INVESTIGATION USING THE FOURIER ADL METHOD**

Seren POYRAZ¹
Ayşe ERGİN ÜNAL²

ABSTRACT

This study comparatively examines the effects of participation and conventional banks' credit volumes on inflation in Türkiye within the credit channel of the monetary transmission mechanism. Monthly data covering the period from January 2009 to March 2025 are used, and two different models are constructed based on 196 observations. In the models, the Consumer Price Index (CPI) is used as a proxy for demand-pull inflation, while vehicle, personal, and consumer loans are used to represent the credit channel. The starting point of the analysis period was determined by taking into account the changes in monetary policy practices in Türkiye following the 2008 global financial crisis and the increasing importance of the credit channel. In the econometric analysis, the significance of the Fourier terms was first tested using the F-restriction test and the ADF unit root test. The results indicated that none of the variables was stationary in levels, but all became stationary after first differencing. Therefore, the Fourier ADL (FADL) cointegration test was employed to determine the long-run relationship among the variables. According to the FADL results, Model 1, representing conventional banks, revealed a long-run cointegration relationship between the credit variables and CPI, whereas no such relationship was found in Model 2, representing participation banks. In the second stage of the study, the FMOLS estimator was employed to determine the coefficients of the long-run relationships. The findings indicate that, in the conventional banking model, consumer loans have a positive and statistically significant effect on inflation. Specifically, a 1% increase in consumer loans was found to increase the CPI by approximately 2.18%. In contrast, the effects of personal and vehicle loans were not statistically significant. Overall, the findings demonstrate that the credit channel in Türkiye plays a significant role in inflation dynamics, particularly within the conventional banking system, although its effects vary across different types of credit. For participation banks, the absence of a long-run cointegration relationship suggests that the impact of the credit channel on inflation may have a different structure compared with conventional banks.

Keywords: Credit Channel, Participation Banking, Conventional Banking, Inflation, Fourier Analysis

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, serenbayar@windowslive.com, 0009-0000-8019-5829.

²Tarsus Üniversitesi, ayseerginunal@tarsus.edu.tr, 0009-0004-5084-6431.

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE DİJİTALLEŞME VE TÜRKİYE’NİN İKİLİ HİZMET İHRACATI

Emrah Eray AKÇA¹

ÖZET

Bu çalışma, 2017–2022 döneminde Türkiye’den 25 Avrupa Birliği (AB) üye ülkesine yönelik ikili hizmet ticareti akışları üzerinde, hedef pazarlardaki dijitalleşmenin etkisini ampirik olarak incelemektedir. Çekim modeli çerçevesinde yürütülen ampirik analizde dengeli panel veri seti üzerinde Poisson Pseudo-Maximum Likelihood (PPML) tahmin tekniği kullanılmaktadır. Hedef pazarın dijital altyapısı, beşeri sermayesi ve teknoloji benimseme düzeyi, Avrupa Komisyonu’nun Dijital Ekonomi ve Toplum Endeksi (DESI) kullanılarak operasyonelleştirilirken, hedef pazarın ölçeği, fiziksel mesafe, hedef pazarın ticarete açıklığı ve yurtiçi arz kapasitesi gibi geleneksel çekim kontrol değişkenleri de analizde yer almaktadır. Ampirik sonuçlar, hedef pazarın dijitalleşme düzeyinin Türkiye’nin hizmet ihracatı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir pozitif etki yarattığını ortaya koymaktadır. Spesifik olarak, AB hedef pazarının DESI puanındaki %1’lik bir artış, Türkiye’den yapılan hizmet ihracatında %2,62’lik bir artışa yol açmaktadır. Hedef pazarın büyüklüğü ve genel ticari açıklık da istatistiksel olarak anlamlı pozitif esneklikler sergileyerek önemli ticaret katalizörleri olarak işlev görürken, coğrafi mesafe ise işlem ve iletişim açısından önemli sürtüşmelere neden olmaya devam etmektedir. Bu bulgular, sınır ötesi dijitalleşmenin modern ticari hizmetlerde ticaret engellerini azaltmak için kritik bir mekanizma olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’nin geleneksel ticaret engellerini aşmak ve hizmetlerdeki ticari genişlemeyi en üst düzeye çıkarmak için dijital ticaret entegrasyonuna ve yüksek düzeyde dijitalleşmiş Avrupa pazarlarına yönelik hedefli hizmet ihracatı teşvikine öncelik vermesi gerektiği çıkarımında bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Hizmet Ticareti, PPML Türkiye, Avrupa Birliği

ICDBME

¹Bartın Üniversitesi, emrahakca@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4190-5503.

**DIGITALISATION IN EUROPEAN UNION COUNTRIES AND TÜRKİYE’S BILATERAL
SERVICES EXPORTS**

Emrah Eray AKÇA¹

ABSTRACT

This study empirically investigates the impact of digitalization in destination markets on bilateral service trade flows from Türkiye to 25 European Union (EU) member states over the period 2017–2022. Operating within a gravity framework, the empirical analysis employs the Poisson Pseudo-Maximum Likelihood (PPML) estimation technique on a strongly balanced panel dataset of 150 country-year observations. Destination digital infrastructure, human capital, and technology adoption are operationalized using the European Commission’s Digital Economy and Society Index (DESI), alongside traditional gravity controls including destination market scale, physical distance, destination trade openness, and domestic supply capacity. The empirical results reveal that destination digital absorptive capacity exerts a robust, statistically significant positive effect on Turkish service exports. Specifically, a 1% increase in an EU destination market’s DESI score generates a 2.62% expansion in service exports from Türkiye. Destination market scale and overall commercial openness also act as major trade catalysts, displaying statistically significant positive elasticities, whereas geographic distance continues to impose substantial transaction and communication frictions. These findings underscore that cross-border digitalization serves as a critical mechanism for lowering trade barriers in modern commercial services. Policy implications highlight that Türkiye should prioritize digital trade integration and targeted service export promotion toward highly digitalized European markets to circumvent traditional trade barriers and maximize bilateral commercial expansion.

Keywords: Digitalization, Trade in Services, PPML, Türkiye, European Union

ICDBME

¹Bartın Üniversitesi, emrahakca@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4190-5503.

International Congress on Digital Business, Management & Economics

ENERJİ FİYATLARININ DÖVİZ KURU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÖLÇÜLMESİ: PANEL BİR ANALİZ

Duygu ÖZDEMİR¹
Hayriye Hilal BAĞLITAŞ²

ÖZET

Enerji fiyatlarındaki değişimler, ülkelerin dış ticaret dengeleri ve enerji ithalatı maliyetleri üzerinden döviz kurlarını doğrudan etkilemektedir. Küresel krizler ise uluslararası finansal piyasalardaki risk algısını, sermaye akımlarını ve piyasa belirsizliklerini artırarak döviz kuru hareketlerini ve makroekonomik istikrarı derinden sarsmaktadır. Özellikle ithalata bağımlı gelişmekte olan ekonomilerde enerji maliyetlerindeki şoklar, döviz talebini artırarak kurlar üzerinde sürekli bir baskı unsuru oluşturabilmektedir. Bu doğrultuda çalışma, enerji fiyatları ile döviz kuru arasındaki etkileşimi uluslararası bir perspektifle ele almayı amaçlamaktadır. 2000–2025 dönemi yıllık verileri kullanan araştırmada, OECD bünyesindeki 38 üye ülkeyi kapsayan panel veri analizi yöntemiyle enerji fiyatlarının döviz kuru üzerindeki etkileri kapsamlı bir şekilde incelenmektedir. Tercih edilen panel veri yaklaşımı, hem ülkeler arası yapısal ve ekonomik farklılıkları dikkate almak hem de uzun dönemli eğilimleri daha güvenilir bir şekilde incelemek açısından önem taşımaktadır. Araştırma sürecinde, küresel piyasalarda gözlenen dalgalanmaların temel ekonomik göstergeler ile dış ticaret dengesi dinamikleri üzerindeki yansımaları ele alınarak ilgili literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru Oynaklığı, Enerji Fiyatları, OECD Ülkeleri, Panel Veri Analizi

ICDBME

¹ Erciyes University, FEAS, Department of Economics. ozdemirduygu@outlook.com, ORCID: 0009-0005-7269-5264

² Erciyes University, FEAS, Department of Economics. hhilalbaglitas@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3031-6271

International Congress on Digital Business, Management & Economics

MEASURING THE RELATIONSHIP BETWEEN ENERGY PRICES AND EXCHANGE RATE VOLATILITY: A PANEL ANALYSIS

Duygu ÖZDEMİR¹
Hayriye Hilal BAĞLITAŞ²

ABSTRACT

Changes in energy prices directly affect exchange rates through countries' foreign trade balances and energy import costs. Global crises profoundly shake exchange rate movements and macroeconomic stability by increasing risk perceptions, capital flows, and market uncertainties in international financial markets. Particularly in import-dependent developing economies, shocks in energy costs can create continuous pressure on exchange rates by increasing the demand for foreign currency. Accordingly, this study aims to examine the interaction between energy prices and exchange rates from an international perspective. Utilizing annual data for the 2000–2025 period, the research investigates the effects of energy prices on exchange rates comprehensively through panel data analysis covering 38 member countries within the OECD. The preferred panel data approach is important both for accounting for structural and economic cross-country differences and for examining long-term trends more reliably. During the research process, the reflections of fluctuations observed in global markets on fundamental economic indicators and foreign trade balance dynamics are addressed, aiming to contribute to the relevant literature.

Keywords: Exchange Rate Volatility, Energy Prices, OECD Countries, Panel Data Analysis

ICDBME

¹ Erciyes University, FEAS, Department of Economics, ozdemirduygu@outlook.com, ORCID: 0009-0005-7269-5264

² Erciyes University, FEAS, Department of Economics, hhilalbaglitas@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3031-6271

**COVID-19 SONRASI TÜRKİYE EKONOMİSİNİN GÖRÜNÜMÜ: MAKROEKONOMİK
GÖSTERGELER ÜZERİNE BETİMSSEL BİR DEĞERLENDİRME**

**Gülay ÖZER¹
Sefa ÖZBEK²**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 sonrası dönemde Türkiye ekonomisinin 2023-2026 yılları arasındaki genel görünümünü temel makroekonomik göstergeler üzerinden betimsel olarak değerlendirmektir. Çalışmada ekonomik büyüme, enflasyon, politika faizi, işsizlik, bütçe dengesi, kamu borç stoku, dış ticaret dengesi, cari işlemler dengesi, merkez bankası rezervleri, mevduat, kredi hacmi ve dolarizasyon oranı göstergeleri ele alınmaktadır. Söz konusu göstergeler yıllar itibarıyla karşılaştırılarak Türkiye ekonomisindeki temel eğilimlerin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Veriler, ekonomik büyümenin dönem içerisinde dalgalı bir görünüm sergilediğini ve büyüme hızının genel olarak yavaşlama eğiliminde olduğunu göstermektedir. Enflasyon oranında belirli bir gerileme görülmesine rağmen fiyat artışlarının yüksek seviyesini koruduğu anlaşılmaktadır. Dar tanımlı işsizlik oranında düşüş yaşanırken geniş tanımlı işsizlik oranının yüksek seyretmesi, iş gücü piyasasındaki yapısal sorunların devam ettiğine işaret etmektedir. Bütçe açığının millî gelire oranında iyileşme öngörülmesine karşın kamu borç stokunun nominal olarak arttığı görülmektedir. Cari işlemler dengesi, dış ticaret açığı ve rezerv göstergeleri dış ekonomik kırılganlıkların önemini koruduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında mevduat ve kredi hacmindeki artış ile dolarizasyon oranındaki gerileme, finansal sistemdeki dönüşümün dikkat çeken unsurlarıdır. COVID-19 sonrası dönemde makroekonomik göstergelere ilişkin elde edilen bu sonuçların, gelecek dönemlere yönelik ekonomik beklentilerin değerlendirilmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Enflasyon, İşsizlik, Bütçe Dengesi, Cari İşlemler Dengesi, Türkiye

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, ozerr.gulay@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-5501-7462

² Tarsus Üniversitesi, sefaozbek@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1043-2056

**THE OUTLOOK OF THE TURKISH ECONOMY IN THE POST-COVID-19 PERIOD: A
DESCRIPTIVE ASSESSMENT OF MACROECONOMIC INDICATORS**

**Gülay ÖZER¹
Sefa ÖZBEK²**

ABSTRACT

The aim of this study is to provide a descriptive assessment of the general outlook of the Turkish economy during the post-COVID-19 period, specifically between 2023 and 2026, based on key macroeconomic indicators. The study examines economic growth, inflation, the policy rate, unemployment, the budget balance, public debt stock, the foreign trade balance, the current account balance, central bank reserves, deposits, credit volume, and the dollarization ratio. By comparing these indicators across the years, the study seeks to identify the main trends in the Turkish economy. The data indicate that economic growth exhibited a fluctuating pattern during the period and generally tended to slow down. Although inflation showed some degree of decline, price increases remained at relatively high levels. While the narrowly defined unemployment rate decreased, the continued high level of broadly defined unemployment points to persistent structural problems in the labor market. Despite an expected improvement in the budget deficit-to-GDP ratio, public debt increased in nominal terms. The current account balance, foreign trade deficit, and reserve indicators indicate that external economic vulnerabilities remain significant. In addition, the increase in deposits and credit volume, together with the decline in the dollarization ratio, represents a notable aspect of the transformation taking place within the financial system. It is believed that these results obtained regarding macroeconomic indicators in the post-COVID-19 period will contribute to the evaluation of economic expectations for the coming periods.

Keywords: Economic Growth, Inflation, Unemployment, Budget Balance, Current Account Balance, Türkiye

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, ozerr.gulay@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-5501-7462

² Tarsus Üniversitesi, sefaozbek@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1043-2056

**ENERJİ REFAHININ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: ASYA ÜLKELERİ
ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ**

**Özgür KOÇBULUT¹
Fatma ÇALIŞKAN²**

ÖZET

Bu çalışma, Asya ülkelerinde enerjiye erişimin yaşam koşulları ve iklim değişikliği üzerindeki etkilerini incelemektedir. Enerji, modern yaşamın temel bir unsuru olmakla birlikte, özellikle gelişmekte olan ülkelerde elektrik ve temiz pişirme yakıtlarına erişimde önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle araştırmada, enerjiye erişimi hem niceliksel hem de niteliksel yönleriyle yansıtan bir Enerji Refahı Endeksi (EWI) oluşturulmuş ve ülkelerin enerji durumunu daha bütüncül biçimde değerlendirmek için kullanılmıştır. Çalışma 2000–2022 döneminde 20 Asya ülkesini kapsamaktadır. Analizde, enerji refahındaki artışın iklim üzerindeki etkileri ele alınmış ve enerjiye daha kolay erişimin çevresel sonuçları değerlendirilmiştir. Sonuçlar, enerjiye erişimdeki iyileşmeler ile iklim değişikliği göstergeleri arasında uzun vadede negatif yönlü bir ilişki olabileceğini göstermektedir. Bu ilişki, enerjiye erişimdeki artışın zamanla daha sürdürülebilir enerji kullanımını destekleyebileceğine işaret etmektedir. Nüfus artışının ise enerji talebini yükselterek iklim üzerindeki baskıyı artırma eğiliminde olduğu görülmüştür. Genel olarak çalışma, enerjiye erişimin yalnızca sosyal refah açısından değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik bakımından da önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bulgular, Asya ülkelerinde temiz enerji altyapısının güçlendirilmesi ve enerji yoksulluğunu azaltmaya yönelik politikaların desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temiz Enerji Dönüşümü, Enerji Refahı Endeksi, İklim Değişikliği, CCE Yöntemi

ICDBME

¹ Tokat GOP Üniversitesi Turhal MYO, o.kocbulut@gmail.com , ORCID: 0000-0003-3092-8400

² Tokat GOP Üniversitesi Turhal MYO caglayann701@gmail.com , ORCID: 0009-0009-7251-4979

**THE IMPACT OF ENERGY WELFARE ON CLIMATE CHANGE: AN EMPIRICAL
ANALYSIS OF ASIAN COUNTRIES**

**Özgür KOÇBULUT¹
Fatma ÇALIŞKAN²**

ABSTRACT

This study examines the impact of energy access on living conditions and climate change in Asian countries. Energy is a fundamental component of modern life, yet significant disparities persist in access to electricity and clean cooking fuels, particularly in developing economies. To provide a more comprehensive assessment of countries' energy situations, an Energy Welfare Index (EWI) was constructed, reflecting both the quantitative and qualitative dimensions of energy access. The analysis covers 20 Asian countries over the period 2000–2022. The study explores how improvements in energy welfare are associated with long-term climate-related outcomes. The findings indicate a negative long-term relationship between enhancements in energy access and climate change indicators. This relationship suggests that increased access to energy may support a gradual shift toward more sustainable and cleaner energy use over time. Conversely, population growth appears to increase energy demand, thereby exerting additional pressure on the climate. Overall, the study highlights that energy access is not only vital for social well-being but also plays an important role in environmental sustainability. The results underscore the need to strengthen clean energy infrastructure and promote policies aimed at reducing energy poverty in Asian countries.

Keywords: Clean Energy Transition, Energy Welfare Index, Climate Change, Common Correlated Effects

ICDBME

¹ Tokat GOP Üniversitesi Turhal MYO, o.kocbulut@gmail.com , ORCID: 0000-0003-3092-8400

² Tokat GOP Üniversitesi Turhal MYO, caglayann701@gmail.com , ORCID: 0009-0009-7251-4979

TÜRKİYE'DE SAĞLIK ENFLASYONUNUN SARIMAX MODELİ İLE TAHMİNİ

Gülçin ÇALIŞKAN SEYFELİ¹

ÖZET

Sağlık enflasyonunun doğru bir şekilde tahmin edilmesi, sağlık bütçesi planlayıcıları, sigorta kuruluşları ve politika yapıcılar için büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma, döviz kuru etkisini dikkate alarak Türkiye'de sağlık enflasyonuna ilişkin 2026-2028 dönemini kapsayan projeksiyonlar üretmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, Ocak 2018-Aralık 2025 dönemine ait TÜİK Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE, 2003=100) sağlık alt grubu aylık değişim oranı ile USD/TRY döviz satış kuru bir önceki döneme göre yüzde değişim verileri kullanılmıştır. Seriler analiz için durağan hale getirildikten sonra sağlık enflasyonundaki mevsimsel dalgalanmaları ve döviz kurunun gecikmeli etkisini yakalamak amacıyla iki aylık gecikmeli döviz kuru serisinin (USD_Lag2) dışsal değişken olarak dahil edildiği bir SARIMAX modeli kurulmuştur. Modelde ayrıca Şubat 2025'teki olağan dışı fiyat şokunu kontrol etmek amacıyla bir kukla değişken yer almaktadır. Verinin %85'i eğitim, %15'i test seti şeklinde ayrılarak yapılan sınamada yüksek tahmin başarısı gösteren (RMSE=3,02; MAE=1,68; R²=0,74) bu model, 2026-2028 dönemi fiyat projeksiyonlarını gerçekleştirmek üzere tüm gözlemlerle yeniden kestirilmiştir. Bulgular, iki ay gecikmeli döviz kuru artışının cari sağlık enflasyonunu istatistiksel olarak anlamlı biçimde artırdığını göstermektedir (p<0,01). Koşullu senaryo çerçevesinde (döviz kurunun yıllık yaklaşık %25 oranında arttığı varsayımı altında) üretilen projeksiyona göre aylık sağlık enflasyonunun yıllık ortalamasının 2026'da %2,04'ten 2028'de %0,82'ye kademeli olarak gerileyeceği, buna karşın her yılın ocak ayında mevsimsel etkiler nedeniyle belirgin sıçramaların sürebileceği öngörülmektedir. Çalışma, sağlık politikaları ve bütçe planlaması açısından önemli çıkarımlar sunmakla birlikte sonuçların döviz kuru varsayımına duyarlı olduğunu ve alternatif senaryolarla birlikte dikkatli yorumlanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık enflasyonu, SARIMAX, zaman serisi tahmini, döviz kuru, Türkiye

ICDBME

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, gulcinaliskan@nevsehir.edu.tr, 0000-0003-1715-317X

FORECASTING HEALTHCARE INFLATION IN TURKEY USING THE SARIMAX MODEL

Gülçin ÇALIŞKAN SEYFELİ¹

ABSTRACT

Accurately forecasting health care inflation is of great importance to health care budget planners, insurance companies, and policymakers. This study aims to produce projections for health care inflation in Turkey for the 2026–2028 period, taking into account the impact of exchange rates. The study utilized monthly change rates for the health sub-group of the Turkish Statistical Institute's Consumer Price Index (CPI, 2003=100) for the period January 2018–December 2025, along with percentage change data for the USD/TRY foreign exchange selling rate compared to the previous period. After the time series were made stationary for analysis, a SARIMAX model was constructed, incorporating a two-month lagged exchange rate series (USD_Lag2) as an exogenous variable to capture seasonal fluctuations in health inflation and the lagged effect of the exchange rate. The model also includes a dummy variable to control for the unusual price shock observed in February 2025. In the validation conducted by splitting the data into an 85% training set and a 15% test set, this model demonstrated high forecasting accuracy (RMSE=3.02; MAE=1.68; $R^2=0.74$) and was re-estimated using all observations to generate price projections for the 2026–2028 period. The findings indicate that a two-month-lagged increase in the exchange rate has a statistically significant, positive effect on current health inflation ($p<0.01$). According to the projection generated under a conditional scenario (assuming the exchange rate increases by approximately 25% annually), the annual average of monthly health inflation is projected to decline gradually from 2.04% in 2026 to 0.82% in 2028; however, significant spikes may continue to occur each January due to seasonal effects. While the study offers important implications for health policies and budget planning, it also demonstrates that the results are sensitive to exchange rate assumptions and should be interpreted carefully in conjunction with alternative scenarios.

Keywords: Health inflation, SARIMAX, time series forecasting, exchange rate, Turkey

ICDBME

¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, gulcinaliskan@nevsehir.edu.tr, 0000-0003-1715-317X

**EKONOMİK POLİTİKA BELİRSİZLİĞİ İLE PAY PİYASALARI ARASINDAKİ DİNAMİK
İLİŞKİ: BİR PANEL VERİ ANALİZİ**

**Kader SÖZCÜ¹
Saffet AKDAĞ²**

ÖZET

Bu çalışmada, Ekonomik Politika Belirsizliği (EPU) endeksi ile borsa endeksleri arasındaki nedensellik ilişkisi incelenmiştir. Ekonomik Politika Belirsizliği endeksi, yatırımcıların ekonomi politikalarında meydana gelen değişiklikler karşısında algıladıkları belirsizliği ifade etmektedir. Bu yönüyle EPU, yatırımlar, işsizlik ve ekonomik durgunluklar gibi makroekonomik değişkenlerin değerlendirilmesinde önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Çalışmada, Ocak 2010-Aralık 2023 dönemine ait aylık veriler kullanılmıştır. Veri seti; Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Avustralya, Belçika, Brezilya, Çin, Fransa, Güney Kore, Hong Kong, İngiltere, İspanya, İsveç, İtalya, Japonya, Kanada, Polonya, Rusya, Şili ve Türkiye olmak üzere 19 ülke ve ekonominin EPU endeksleri ile borsa endekslerinden oluşmaktadır. Analiz sürecinde ilk olarak yatay kesit bağımlılığı incelenmiş, ardından serilerin durağanlık özellikleri CADF birim kök testiyle belirlenmiştir. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi ise Dumitrescu-Hurlin panel nedensellik testi kullanılarak araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, ekonomik politika belirsizliği ile borsa endeksleri arasında tek yönlü bir ilişkiden ziyade çift yönlü ve dinamik bir etkileşim bulunduğunu göstermektedir. Buna göre ekonomi politikalarına ilişkin belirsizlikler pay piyasalarını etkilerken, pay piyasalarında yaşanan dalgalanmalar da ekonomik politika belirsizliği üzerinde etkili olmaktadır. Bu sonuçlar, ekonomik politika belirsizliği ile pay piyasaları arasındaki karşılıklı etkileşimi esas alan reaktif hipotezin geçerli olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Politika Belirsizliği, Borsa Endeksleri, Nedensellik Analizi

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, kadersozcu488@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1863-4182

²Tarsus Üniversitesi, saffetakdag@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9576-6786

**THE DYNAMIC RELATIONSHIP BETWEEN ECONOMIC POLICY UNCERTAINTY AND
EQUITY MARKETS: A PANEL DATA ANALYSIS**

**Kader SÖZCÜ¹
Saffet AKDAĞ²**

ABSTRACT

This study examines the causal relationship between the Economic Policy Uncertainty (EPU) index and stock market indices. The EPU index reflects the level of uncertainty perceived by investors in response to changes in economic policies. In this respect, it is widely regarded as an important indicator for assessing macroeconomic variables such as investment, unemployment, and economic downturns. The analysis is based on monthly data covering the period from January 2010 to December 2023. The dataset comprises EPU indices and stock market indices for 19 countries and economies: Australia, Belgium, Brazil, Canada, Chile, China, France, Germany, Hong Kong, Italy, Japan, Poland, Russia, South Korea, Spain, Sweden, Türkiye, the United Kingdom, and the United States. The empirical analysis begins with an examination of cross-sectional dependence, followed by an assessment of the stationarity properties of the series using the CADF unit root test. The causal relationship between the variables is then investigated through the Dumitrescu–Hurlin panel causality test. The findings indicate a bidirectional and dynamic interaction between economic policy uncertainty and stock market indices, rather than a one-way causal relationship. Accordingly, uncertainty surrounding economic policies affects equity markets, while fluctuations in equity markets also influence the level of economic policy uncertainty. These results support the reactive hypothesis, which emphasizes the reciprocal relationship between economic policy uncertainty and stock market performance.

Keywords: Economic Policy Uncertainty, Stock Market Indices, Causality Analysis

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, kadersozcu488@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1863-4182

²Tarsus Üniversitesi, saffetakdag@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9576-6786

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE DÖNGÜSEL EKONOMİ BAĞLAMINDA DİJİTAL ÜRÜN
PASAPORTU: BİBLİYOMETRİK DEĞERLENDİRME**

Sultan COŞKUN KAYA¹
Dilan ÖZDEMİR²

ÖZET

Bir ürünün üretiminden imhasına kadar geçen tüm yaşam döngüsüne ilişkin bilgilerin kayıt altına alınmasını ifade eden Dijital Ürün Pasaportu (DPP), ürünün menşei, içerdiği malzemeler, onarımı, çevresel etkisi, yeniden kullanım ve geri dönüşüm potansiyeli gibi kritik bilgileri barındıran bir tür veri deposu niteliği taşımaktadır. DPP sayesinde işletmeler, tüketiciler ve kamu kurumları, ürünlere ilişkin güvenilir bilgilere daha şeffaf ve standart bir dijital altyapı üzerinden ulaşabilmektedir. Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında ülkelerin sürdürülebilir ve çevre dostu ekonomik ve çevresel model oluşturma hedefleri DPP'nin oluşturulmasını elzem hale getirirken bu şekilde DPP'nin sürdürülebilir üretim, döngüsel ekonomi ve dijital dönüşüm süreçlerinde giderek daha önemli bir araç haline gelmesi, bu alandaki araştırma eğilimlerinin ortaya konulmasını ve literatürdeki gelişim yönlerinin belirlenmesini önemli kılmaktadır. Bu çalışmada, Web of Science (WoS) veri tabanından 10 Ağustos 2026 tarihinde elde edilen veriler kullanılarak DPP literatürünün genel eğilimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada yalnızca açık erişimli ve makale türündeki, başlık, özet veya anahtar kelimelerinde “digital product passport” ifadesi bulunan çalışmalar değerlendirilmiş ve toplam 145 çalışma incelenmiştir. Bulgular, DPP konusundaki akademik ilginin özellikle son yıllarda hızla arttığını; 2026 yılında yayın sayısının en yüksek düzeye ulaştığını göstermektedir. Ülkelere göre dağılımda Almanya 36 çalışma ile açık ara öne çıkarken, araştırmaların genel olarak Avrupa merkezli bir yoğunlaşma gösterdiği görülmektedir. Araştırma alanları açısından ise çalışmaların en fazla Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknolojisi, Çevre Çalışmaları ve Çevre Bilimleri ile ilişkilendirildiği; bunun yanında Yönetim, İşletme, Malzeme Bilimi, Çevre Mühendisliği ve çeşitli mühendislik alanlarının da literatürde önemli bir yer tuttuğu belirlenmiştir. Bu dağılım, DPP'nin çevresel sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomi odağının yanı sıra yönetsel, teknik ve teknolojik boyutları bulunan çok disiplinli bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir. Anahtar kelime analizi ise çalışmaların özellikle dijital ürün pasaportu, döngüsel ekonomi, sürdürülebilirlik, izlenebilirlik, veri, tedarik zinciri, geri dönüşüm ve dijital teknolojiler etrafında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Genel olarak bulgular, DPP literatürünün sürdürülebilirlik ve dijital dönüşüm ekseninde hızla gelişen ve farklı disiplinleri bir araya getiren bir araştırma alanına dönüştüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Ürün Pasaportu, Döngüsel Ekonomi, Sürdürülebilirlik, İzlenebilirlik, Dijitalleşme, Web of Science, Bibliyometrik Analiz

¹ Kastamonu Üniversitesi, sultancoskun@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9403-3580

² Tarsus Üniversitesi, dilanozdemir@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1390-5162

**THE DIGITAL PRODUCT PASSPORT IN THE CONTEXT OF SUSTAINABILITY AND
THE CIRCULAR ECONOMY: A BIBLIOMETRIC EVALUATION**

**Sultan COŞKUN KAYA¹
Dilan ÖZDEMİR²**

ABSTRACT

The Digital Product Passport (DPP), which refers to the recording of information regarding a product's entire life cycle—from production to disposal—serves as a type of data repository containing critical information such as the product's origin, materials used, repair history, environmental impact, and potential for reuse and recycling. Thanks to the DPP, businesses, consumers, and public institutions can access reliable information about products through a more transparent and standardized digital infrastructure. While the goals of countries to establish sustainable and environmentally friendly economic and environmental models under the European Green Deal have made the creation of the DPP essential, the fact that the DPP is increasingly becoming a crucial tool in sustainable production, the circular economy, and digital transformation processes underscores the importance of identifying research trends in this field and determining the direction of developments in the literature. This study aims to identify the general trends in the DPP literature using data retrieved from the Web of Science (WoS) database on August 10, 2026. The study evaluated only open-access articles that included the phrase “digital product passport” in their title, abstract, or keywords, and a total of 145 studies were examined. The findings indicate that academic interest in the DPP has increased rapidly, particularly in recent years, with the number of publications peaking in 2026. In terms of distribution by country, Germany stands out by a wide margin with 36 studies, while the research generally shows a concentration in Europe. In terms of research fields, the studies were most frequently associated with Green Sustainable Science and Technology, Environmental Studies, and Environmental Sciences; in addition, Management, Business, Materials Science, Environmental Engineering, and various engineering fields were found to occupy a significant place in the literature. This distribution demonstrates that the DPP is a multidisciplinary research field with managerial, technical, and technological dimensions, in addition to its focus on environmental sustainability and the circular economy. Keyword analysis, meanwhile, reveals that the studies are concentrated particularly around the digital product passport, the circular economy, sustainability, traceability, data, the supply chain, recycling, and digital technologies. Overall, the findings indicate that the DPP literature is evolving into a rapidly developing research field centered on sustainability and digital transformation that brings together different disciplines.

Keywords: Digital Product Passport, Circular Economy, Sustainability, Traceability, Digitalization, Web of Science, Bibliometric Analysis

¹ Kastamonu Üniversitesi, sultancoskun@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9403-3580

² Tarsus Üniversitesi, dilanozdemir@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1390-5162

BUSINESS SUSTAINABILITY THROUGH THE APPLICATION OF THE CIRCULAR ECONOMY CONCEPT

Terenteac ALEXANDREEA¹

ABSTRACT

Current global economic transformations are to an increasing extent defined by the pursuit of continuous business expansion and the environmental limits constrained by ecological systems. Against this backdrop, the sustained use of linear economic framework based on production, consumption, and disposal uncovers structural deficiencies that undermine long-term economic sustainable resilience over time. The present study positions the circular economy as a systemic and strategic solution, aimed at aligning economic effectiveness with environmental constraints by promoting optimization, waste minimization, and continual reuse of materials. Based on 2024 European Union data, the analysis provides a comparative evaluation of key sustainability indicators across Romania, Germany, Sweden, and the Netherlands, evidencing marked differences in circular material utilization, recycling performance, and emissions intensity. Developed economies show higher integration of circular economy businesses through policy frameworks and technological upgrading in industry, while less developed countries reflect structural and institutional gaps in this domain. Furthermore, the paper emphasizes the importance of transforming business models at the sectoral level and examines the role of cross-border cooperation through the Moldova case study, where private-sector entities such as Terrecycling S.R.L. support alignment with EU standards. The results indicate that a circular transition necessitates a systemic restructuring, innovation-driven strategies, and coordinated governance to achieve sustainable development outcomes.

Keywords: circular economy, sustainability indicators, resource efficiency, EU environmental policy, waste management.

ICDBME

¹ Terenteac Alexandreea, Academy of Economic Studies of Moldova, Business Administration, terenteac.alexandreea@ase.md,

**ORGANIZATIONAL IDENTITY CHANGE IN AN EMERGING MARKET
CONGLOMERATE: THE CASE OF ANADOLU GROUP**

Zeynep KİREMİTÇİ FAİKOĞLU¹

ABSTRACT

This study examines how organizational identity transforms over time through the interaction of path-dependent strategic decisions and brand portfolio evolution within an emerging market conglomerate. Using Anadolu Group as a historical case, the study traces organizational identity development across three historical phases, from foundation to sustainability-oriented transformation, focusing on diversification, internationalization, portfolio transformation, and sustainability-oriented renewal. The study adopts a qualitative historical case study design based on process tracing and qualitative content analysis. The empirical material comprises two annual reports, one sustainability report, and historical corporate documents and archival materials covering key organizational milestones across the study period. Documents were selected because they reflect distinct phases in the Group's organizational evolution, including corporate consolidation, international integration, and sustainability-oriented transformation. Data were analysed through iterative coding, beginning with descriptive and temporal coding and followed by focused thematic coding of organizational identity, strategic decisions, path-dependent trajectories, brand portfolio development, and sustainability-related narratives. Source triangulation and repeated coding were used to enhance analytical trustworthiness. The analysis further shows that brand portfolios functioned as identity carriers, preserving elements of organizational heritage while incorporating new strategic meanings. The establishment of Anadolu Motor, Adel Kalemcilik, and Anadolu Efes, together with the Group's subsequent diversification across multiple sectors, contributed to the development of sectoral expertise, entrepreneurial orientation, and organizational growth. In particular, the establishment of Anadolu Efes in 1969 contributed to the accumulation of beverage-sector capabilities that later supported the Group's partnership with The Coca-Cola Company and its international expansion. During the subsequent globalization phase, partnerships with Coca-Cola, Isuzu, Kia, and AB InBev expanded the Group's portfolio and strengthened its international orientation, managerial capabilities, and global organizational identity. Following the 2017 corporate restructuring, the Group's diverse business activities and portfolio were increasingly integrated within a unified corporate structure, while sustainability-oriented practices added new meanings related to ethical positioning, stakeholder responsibility, and long-term value creation. These developments indicate that brand portfolio evolution provided a mechanism through which historically embedded characteristics were retained while new strategic meanings were incorporated into the organization's evolving identity.

Keywords: Organizational Identity, Path Dependency, Brand Portfolios, Business History, Conglomerates, Anadolu Group

¹ Türk-Alman Üniversitesi, e258117009@stud.tau.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2509-3525

DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE RESMÎ VE ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA YÖNETİM DENETİM VE FİNANSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sefa SEZER¹

ÖZET

Dijital dönüşüm süreci, eğitim kurumlarının yönetim anlayışını, denetim mekanizmalarını ve finansal sürdürülebilirlik politikalarını yeniden şekillendirmektedir. Bu çalışma, resmî ve özel eğitim kurumlarında dijitalleşmenin yönetim, denetim ve eğitim ekonomisi üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada eğitim kurumlarının dijital yönetim uygulamalarının kurumsal verimlilik, kaynak kullanımı, şeffaflık ve sürdürülebilir kalkınma süreçlerine katkısı değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında eğitim yönetimi, eğitim ekonomisi, dijital liderlik ve kurumsal denetim alanlarında yayımlanan akademik çalışmalar ile ulusal ve uluslararası raporlar doküman incelemesi tekniğiyle analiz edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, dijital dönüşümün eğitim kurumlarında veri temelli yönetim anlayışını güçlendirdiğini, finansal süreçlerin daha şeffaf ve denetlenebilir hâle gelmesine katkı sağladığını göstermektedir. Özellikle özel eğitim kurumlarının finansal sürdürülebilirlik konusunda daha esnek yönetim modelleri geliştirdiği; resmî kurumlarda ise bürokratik denetim süreçlerinin ön plana çıktığı belirlenmiştir. Bunun yanında teknolojik altyapı eksiklikleri ve insan kaynağı yetersizliklerinin kurumsal verimlilik üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğu görülmüştür. Sonuç olarak eğitim kurumlarında dijital liderlik becerilerinin geliştirilmesi, sürdürülebilir finans politikalarının güçlendirilmesi ve etkili denetim mekanizmalarının oluşturulması gerektiği değerlendirilmiştir. Eğitimde yönetim, denetim ve iktisat alanlarının bütüncül bir kalkınma perspektifi içerisinde ele alınmasının eğitim kalitesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Eğitim Yönetimi, Finansal Sürdürülebilirlik, Eğitimde Denetim, Eğitim Ekonomisi

ICDBME

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, sefasezer44@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1394-1830

MANAGEMENT, AUDIT AND FINANCIAL SUSTAINABILITY IN PUBLIC AND PRIVATE EDUCATIONAL INSTITUTIONS DURING THE DIGITAL TRANSFORMATION PROCESS

Sefa SEZER¹

ABSTRACT

The process of digital transformation has significantly reshaped management approaches, supervision mechanisms, and financial sustainability policies within educational institutions. This study aims to examine the effects of digitalization on management, supervision, and educational economics in both public and private educational institutions. The research evaluates the contribution of digital management practices to institutional efficiency, resource utilization, transparency, and sustainable development processes in education. A qualitative research design was employed in the study. Academic studies, institutional reports, and current literature related to educational management, economics of education, digital leadership, and institutional supervision were analyzed through document analysis techniques. The collected data were evaluated using content analysis in order to identify the relationship between digital transformation and institutional sustainability. The findings indicate that digital transformation strengthens data-driven management approaches in educational institutions and contributes to more transparent and accountable financial processes. It was observed that private educational institutions tend to develop more flexible financial sustainability models, whereas public institutions primarily emphasize bureaucratic supervision processes. In addition, insufficient technological infrastructure and limitations in human resource capacity were identified as factors negatively affecting institutional efficiency. As a result, the study emphasizes the necessity of improving digital leadership competencies, strengthening sustainable financial policies, and establishing effective supervision mechanisms in educational institutions. Addressing management, supervision, and economics in education through an integrated development perspective is expected to contribute significantly to institutional quality and sustainable educational development.

Keywords: Education Management, Economics of Education, Digital Transformation, Educational Supervision, Financial Sustainability, Educational Development, Digital Leadership, Educational Policies

ICDBME

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, sefasezer44@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1394-1830

DİJİTAL DÖNÜŞÜM BAĞLAMINDA DİJİTAL LİDERLİK VE ORGANİZASYONEL BAĞLILIK İLİŞKİSİ

Hakan GÜVENER¹

ÖZET

Dijital dönüşüm sürecinin hız kazanmasıyla birlikte örgütlerin teknolojik değişime uyum sağlayabilmeleri, yalnızca dijital teknolojilerin benimsenmesine değil, bu dönüşümü yönlendirebilecek liderlik anlayışına da bağlı hâle gelmiştir. Bu kapsamda dijital liderlik, çalışanların değişime uyumunu destekleyen, iş birliğini güçlendiren ve örgütsel hedeflere yönelimi artıran önemli bir liderlik yaklaşımı olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, dijital liderlik ile organizasyonel bağlılık arasındaki ilişkiyi literatür çerçevesinde incelemek ve bu ilişkiye yönelik kuramsal açıklamalar ile araştırma bulgularını bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmektir. Araştırmada dijital liderliğin organizasyonel bağlılığı destekleyen, önemli bir yönetim yaklaşımı olduğu görülmüştür. Özellikle şeffaf iletişim, çalışanların karar süreçlerine katılımının teşvik edilmesi, güvene dayalı çalışma ortamının oluşturulması, düzenli geri bildirim sağlanması ve psikolojik güçlendirme uygulamalarının çalışanların örgüte yönelik bağlılıklarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bununla birlikte dijital liderliğin organizasyonel bağlılık üzerindeki etkisinin örgütsel yapı, dijital dönüşüm düzeyi ve çalışanların bireysel özellikleri gibi bağlamsal faktörlere bağlı olarak farklılaşabildiği, psikolojik güçlendirme ve çalışan sesi gibi değişkenlerin bu ilişkide aracı rol üstlenebildiği görülmüştür. Ayrıca literatürde ampirik ve özellikle boylamsal çalışmaların sınırlı olması, konuya ilişkin önemli araştırma boşluklarından biri olarak dikkat çekmektedir. Sonuç olarak dijital liderliğin, dijital dönüşüm sürecinde organizasyonel bağlılığın geliştirilmesine katkı sağlayan stratejik bir liderlik yaklaşımı olduğu değerlendirilmektedir. Gelecekte farklı sektörlerde ve örgütsel bağlamlarda gerçekleştirilecek ampirik çalışmaların, dijital liderliğin organizasyonel bağlılığın farklı boyutları üzerindeki etkisini daha kapsamlı biçimde ortaya koyacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital liderlik, Organizasyonel Bağlılık Dijital Dönüşüm.

ICDBME

¹Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, hakan.guvener@ahievran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9159-7708

**THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LEADERSHIP AND ORGANIZATIONAL
COMMITMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION**

Hakan GÜVENER¹

ABSTRACT

As the digital transformation process gains momentum, organizations' ability to adapt to technological change has come to depend not only on the adoption of digital technologies but also on a leadership philosophy capable of steering this transformation. In this context, digital leadership is regarded as a key leadership approach that supports employees' adaptation to change, strengthens collaboration, and enhances alignment with organizational goals. The purpose of this study is to examine the relationship between digital leadership and organizational commitment within the framework of the literature and to evaluate theoretical explanations and research findings regarding this relationship from a holistic perspective. The study found that digital leadership is an important management approach that supports organizational commitment. In particular, it was determined that transparent communication, encouraging employee participation in decision-making processes, creating a trust-based work environment, providing regular feedback, and implementing psychological empowerment practices positively influence employees' commitment to the organization. However, it has been observed that the effect of digital leadership on organizational commitment can vary depending on contextual factors such as organizational structure, level of digital transformation, and employees' individual characteristics; variables such as psychological empowerment and employee voice can play a mediating role in this relationship. Furthermore, the limited number of empirical and, in particular, longitudinal studies in the literature stands out as one of the significant research gaps in this area. In conclusion, digital leadership is considered a strategic leadership approach that contributes to the development of organizational commitment during the digital transformation process. It is anticipated that future empirical studies conducted across various sectors and organizational contexts will provide a more comprehensive understanding of the impact of digital leadership on the different dimensions of organizational commitment.

Keywords: Digital Leadership, Organizational Commitment, Digital Transformation.

ICDBME

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, hakan.guvener@ahievran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9159-7708

MODERN FEATURES OF BRAND MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL MARKETING

Alizamin AMIROV¹

ABSTRACT

This study examines the conceptual transformation of brand management under the conditions of digital marketing. In the contemporary business environment, a brand is no longer limited to a name, logo or communication symbol; rather, it functions as a strategic asset that integrates consumer experience, digital interaction, platform reputation, data-driven decision-making and long-term value creation. The purpose of the study is to identify the key features of brand management in the digital marketing environment and to analyze the relationship between social media, content marketing, artificial intelligence, big data, personalization, customer experience and brand loyalty. The research applies systematic literature review, comparative analysis, analytical generalization and conceptual modelling. The study demonstrates that brand management in digital marketing has shifted from a traditional one-way communication approach to an interactive, data-driven, flexible, social and experience-oriented management system. In the Azerbaijani context, the expansion of internet access and the increasing use of digital infrastructure by enterprises make it necessary for brands to develop more active and systematic digital positioning strategies. The findings may contribute to improving digital brand management practices in emerging economies.

Keywords: Digital Marketing, Brand Management, Social Media, Customer Experience, Artificial Intelligence

ICDBME

¹ Ganja State University, Department of Management and Tourism Studies, alizamin_amirov@mail.ru, ORCID: 0009-0004-6321-875X

ÖZEL HASTANELERİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİNİN WEB SİTELERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

İzzet ERDEM¹

ÖZET

Örgütlerin prestijini artıran ve çevre ile ilişkilerini düzenleyen gönüllü faaliyetlerden biri de kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleridir. Hastaneler de birer sağlık işletmesi olarak zaman zaman sosyal sorumluluk adı altında girişimlerde bulunmakta ve bunları web sitelerinden duyurmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, hastanelerin web sitelerinden elde edilen veriler doğrultusunda kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri ve projelerinin belirlenmesi ve analiz edilmesidir. Bu kapsamda Türkiye’de faaliyet gösteren ve web sitelerinde “sosyal sorumluluk” ya da “kurumsal sosyal sorumluluk” sekmesi bulunan 30 özel hastanenin web sitesi doküman analizi yöntemi ile incelenmiş ve kategorilere ayrılmıştır. Hastaneler Google arama motorunda “özel hastane” ve “sosyal sorumluluk” anahtar kelimeleri ile aranarak tespit edilmiştir. 30 hastane web sitesinden toplamda 164 adet sosyal sorumluluk (projesi) / kurumsal sosyal sorumluluk ile bilgi paylaşımı verisi elde edilmiştir. Veriler daha sonra faaliyet ve ilgi alanlarına göre kategorilere ayrılmış ve; 1) sağlık eğitimi, 2) sağlık hizmeti, 3) kültürel faaliyetler, (4) eğitim ve sanatsal faaliyetler, (5) farkındalık (önemli gün ve haftalar), (6) toplumsal faaliyetler ve (7) diğer başlıkları altında yedi kategoriye ulaşılmıştır. Sağlık eğitimi kategorisinde kanser hastalıkları, hijyen, beslenme, anne sütü beslenmesi ve diş sağlığı eğitim faaliyetleri yer almaktadır. Sağlık hizmeti kategorisinde hastanelerin sağlık hizmetlerine ilişkin faaliyetleri yer almaktadır. Kültürel faaliyetlerde öne çıkan başlıklar; diyabet kampı ve hareket etkinlikleri olmuştur. Eğitim ve sanatsal faaliyetler sergi ve yarışmaların oluşturduğu kategoridir. Farkındalık kategorisi en fazla paylaşım yapılan bölümü oluşturmaktadır. Burada milli günlerin yanı sıra önemli hastalık ve sağlık davranışlarının farkındalık günlerine dikkat çekilen proje ve paylaşımlar öne çıkmaktadır. Toplumsal faaliyetler kategorisinde ise ise kadın, çocuk ve yaşlılara yönelik etkinliklere odaklanılmıştır. Bunların dışında kalan faaliyetler ise diğer kategorisini oluşturmaktadır. Bulgular doğrultusunda; hastanelerin sosyal sorumluluk proje ve faaliyetlerinin çoğunlukla mesaj yayımlamakla eşdeğer tutulduğu görülmüştür. Bu nedenle hastanelerin daha aksiyonel, doğrudan topluma hitap eden ve somut çıktılı sosyal sorumluluk projeleri üretmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Sosyal Sorumluluk, Sosyal Proje

ICDBME

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, izzeterdem42@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1805-1597

**EXAMINATION OF PRIVATE HOSPITALS' CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY
ACTIVITIES THROUGH THEIR WEBSITES**

İzzet ERDEM¹

ABSTRACT

One of the voluntary activities that enhance an organisation's prestige and regulate its relations with the community is corporate social responsibility (CSR) initiatives. As healthcare organisations, hospitals also occasionally undertake initiatives under the banner of social responsibility and publicise these on their websites. The primary aim of this study is to identify and analyse corporate social responsibility activities and projects based on data obtained from hospital websites. Within this scope, the websites of 30 private hospitals operating in Türkiye, which feature a 'social responsibility' or 'corporate social responsibility' section, were examined using document analysis and categorised. The hospitals were identified by searching the Google search engine using the keywords "private hospital" and "social responsibility". A total of 164 pieces of data relating to social responsibility (projects) or corporate social responsibility were obtained from the websites of the 30 hospitals. The data was subsequently categorised according to activities and areas of interest, resulting in seven categories: 1) health education, 2) healthcare services, 3) cultural activities, 4) educational and artistic activities, 5) awareness (significant days and weeks), 6) social activities, and 7) other. The health education category includes educational activities on cancer, hygiene, nutrition, breastfeeding and dental health. The healthcare services category covers activities related to hospital healthcare services. Prominent topics in cultural activities were the diabetes camp and exercise events. The education and artistic activities category comprises exhibitions and competitions. The awareness category constitutes the section with the highest number of posts. Here, projects and posts highlighting national days as well as awareness days for significant diseases and health behaviours stand out. The social activities category, meanwhile, focuses on events targeting women, children and the elderly. Activities not falling into these categories constitute the 'other' category. Based on the findings, it was observed that hospitals' social responsibility projects and activities are largely equated with simply publishing messages. For this reason, it is recommended that hospitals develop social responsibility projects that are more action-oriented, directly address the community and produce tangible outcomes.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Social Responsibility, Social Project

ICDBME

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy University, izzeterdem42@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1805-1597

ÜRETİM SİSTEMLERİNDE LOT BÜYÜKLÜĞÜ VE KAPASİTE DÜZEYLERİNİN AYRIK OLAY SİMÜLASYONU İLE İNCELENMESİ

Yusuf Emin AKKILIÇ¹
Bahar TAŞAR²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, farklı lot büyüklüklerinin yeniden işleme içeren çok aşamalı bir CNC üretim sisteminin operasyonel performansı ve lotla ilişkili maliyetleri üzerindeki etkisini ayrik olay simülasyonu aracılığıyla incelemektir. Bu amaçla torna, CNC tornalama, CNC frezeleme, delme, muayene ve yeniden işleme operasyonlarından oluşan üretim hattı Arena yazılımında modellenmiş ve simülasyon modeli dijital bir karar destek aracı olarak kullanılmıştır. Lot büyüklüğü 5, 10, 20 ve 40 birim olarak değiştirilmiş; ayrıca sistemin kritik kaynağı olan CNC tornalama kapasitesi bir ve iki makine olacak şekilde ele alınarak toplam sekiz senaryo oluşturulmuştur. Her senaryo 80 saatlik simülasyon süresi ve 30 replikasyon altında çalıştırılmıştır. Performans değerlendirmesinde kurulum (setup) sayısı, üretim çıktısı, süreç içi stok (Work-in-Process, WIP), sistemde kalma süresi ve CNC tornalama bekleme süresi dikkate alınmıştır. Sonuçlar, küçük lotların setup sayısını artırmasına rağmen operasyonel performans açısından önemli avantajlar sağlayabildiğini göstermiştir. En yüksek üretim çıktısı (150,13 adet), en düşük WIP (10,49), en düşük toplam sistem süresi (315,04 dakika) ve en düşük CNC tornalama bekleme süresi (23,20 dakika), lot büyüklüğünün 5 ve CNC tornalama kapasitesinin 2 olduğu senaryoda elde edilmiştir. Buna karşılık lot büyüklüğünün artması setup sayısını azaltırken WIP ve sistemde kalma süresinin belirgin biçimde yükselmesine neden olmuştur. Maliyet duyarlılık analizinde ise ekonomik olarak tercih edilen lot büyüklüğünün elde bulundurma maliyetinin düzeyine göre değiştiği belirlenmiştir. Düşük, orta ve yüksek elde bulundurma maliyeti koşullarında sırasıyla 40, 20 ve 10 birimlik lotlar daha avantajlı bulunmuştur. Sonuçlar, simülasyon tabanlı dijital karar desteğinin farklı lot büyüklüğü ve kapasite alternatiflerinin operasyonel ve ekonomik sonuçlarını bütüncül biçimde değerlendirmede etkili bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ayrik Olay Simülasyonu, Lot Büyüklüğü, Üretim Planlama, Operasyonel Performans, Maliyet Duyarlılık Analizi

ICDBME

¹ İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2518107001@std.idu.edu.tr, ORCID: 0009-0003-9411-8519

² İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, bahar.tasar@idu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8004-852X

**INVESTIGATION OF LOT SIZE AND CAPACITY LEVELS IN PRODUCTION SYSTEMS
USING DISCRETE-EVENT SIMULATION**

Yusuf Emin AKKILIÇ¹

Bahar TAŞAR²

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of different lot sizes on the operational performance and lot-related costs of a multi-stage CNC production system with rework by using discrete-event simulation. For this purpose, a production line consisting of lathe turning, CNC turning, CNC milling, drilling, inspection and rework operations was modeled in Arena, and the simulation model was used as a digital decision-support tool. Lot sizes of 5, 10, 20, and 40 units were tested. In addition, CNC turning capacity was set to one and two machines, resulting in eight scenarios in total. Each scenario was run for 80 hours with 30 replications. The performance measures included the number of setups, production output, work-in-process (WIP), total time in the system, and CNC turning waiting time. The results showed that smaller lot sizes increased the number of setups but provided important operational advantages. The highest production output (150.13 units), the lowest WIP (10.49), the lowest total time in the system (315.04 minutes), and the lowest CNC turning waiting time (23.20 minutes) were obtained when the lot size was 5 and CNC turning capacity was 2. On the other hand, increasing the lot size reduced the number of setups but increased WIP and total time in the system. The cost sensitivity analysis showed that the economically preferred lot size changed according to the level of holding cost. Lot sizes of 40, 20, and 10 units were found to be more advantageous under low, medium, and high holding-cost conditions, respectively. Overall, the findings show that simulation-based digital decision support can be an effective tool for evaluating the operational and economic effects of alternative lot-size and capacity decisions.

Keywords: Discrete-Event Simulation, Lot Size, Production Planning, Operational Performance, Cost Sensitivity Analysis

ICDBME

¹ İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2518107001@std.idu.edu.tr , ORCID: 0009-0003-9411-8519

² İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, bahar.tasar@idu.edu.tr , ORCID: 0000-0001-8004-852X

**İŞLETMELERDE ÜRETKEN YAPAY ZEKA ARAÇLARININ ÖRGÜTSEL
BENİMSENMESİ VE ÖRGÜTSEL ÇEVİKLİK ÜZERİNE DİNAMİK YETENEKLER
PERSPEKTİFİNDEN KAVRAMSAL BİR MODEL ÖNERİSİ**

Kübra MERT MAHAN¹

ÖZET

Üretken yapay zekâ teknolojilerindeki hızlı gelişim, bu araçların işletme süreçlerinde kullanımını yaygınlaştırmış ve onları dijital dönüşümün temel bileşenleri haline getirmiştir. Bahsi geçen araçlar; bilgi üretimi, karar alma mekanizmaları, stratejik planlama ve iş süreçlerinin yeniden yapılandırılmasında sundukları imkanlarla işletmeler için sürdürülebilir rekabet avantajının yeni kaynakları olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, işletmeler için kritik olan husus teknolojinin kullanımı değil, üretken yapay zekanın örgütsel süreçlerde içselleştirilerek kurum kültürüne ve operasyonel rutinlere dahil edilmesi, bir başka ifadeyle örgütsel düzeyde benimsenmesidir. Son yıllarda literatürde üretken yapay zekanın örgütsel performans, yenilik ve dijital dönüşüm üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmalar giderek artmaktadır. Ancak, örgütsel benimsemenin işletmelerin çevresel değişimlere uyum sağlama kapasitesi olarak tanımlanan örgütsel çevikliği hangi mekanizmalar aracılığıyla etkilediğini açıklayan teorik çerçeveler sınırlı kalmaktadır. Üretken yapay zekâ araçlarının sürekli öğrenen, uyum sağlayan ve etkileşimli yapısı, işletmelerin çevresel değişimleri algılama, fırsatları değerlendirme ve kaynaklarını yeniden yapılandırma süreçlerine dinamik bir nitelik kazandırmaktadır. Dolayısıyla söz konusu ilişkinin Dinamik Yetenekler Teorisi kapsamında bütüncül bir modelle ele alınması literatürdeki önemli bir kuramsal boşluğu doldurma potansiyeli taşımaktadır. Yukarıdaki tartışmalardan hareketle bu çalışmanın amacı, işletmelerde üretken yapay zekâ araçlarının örgütsel benimsenmesi ile örgütsel çeviklik arasındaki ilişkiyi Dinamik Yetenekler Teorisi çerçevesinde açıklayan kavramsal bir model önermektir. Önerilen modelde, üretken yapay zekâ araçlarının örgütsel düzeyde benimsenmesinin işletmelerin çevresel değişimleri algılama (sensing), fırsatları değerlendirme (seizing) ve kaynaklarını yeniden yapılandırma (reconfiguring) yeteneklerini güçlendirdiği; bu üç dinamik yetenek boyutunun ise örgütsel çevikliğin oluşumunda temel aracı mekanizmalar olarak işlev gördüğü ileri sürülmektedir. Önerilen model doğrultusunda üretken yapay zekanın örgütsel çeviklik üzerindeki etkisinin doğrudan bir ilişkiden ziyade, dinamik yeteneklerin geliştirilmesi yoluyla dolaylı olarak gerçekleştiği savunulmaktadır. Çalışmanın, üretken yapay zekâ teknolojilerinin örgütsel düzeyde değer yaratma sürecini Dinamik Yetenekler Teorisi ile açıklayan bir kavramsal çerçeve sunarak stratejik yönetim ve örgüt teorileri literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca önerilen modelin, farklı sektörlerde gerçekleştirilecek ampirik araştırmalar için kuramsal bir temel oluşturacağı ve yöntemsel/uygulamalı çalışmalara yol göstereceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üretken Yapay Zekâ Araçları, Örgütsel Çeviklik, Dinamik Yetenekler, Örgütsel Benimseme, Çevresel Değişim

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, kubra.mert@erdogan.edu.tr , ORCID: 0000-0003-2684-1812

**A CONCEPTUAL MODEL PROPOSAL FROM A DYNAMIC CAPABILITIES
PERSPECTIVE ON THE ORGANIZATIONAL ADOPTION OF GENERATIVE
ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS AND ORGANIZATIONAL AGILITY**

Kübra MERT MAHAN¹

ABSTRACT

The rapid advancement of generative artificial intelligence (AI) has led to the widespread adoption of these tools in business processes, making them fundamental components of digital transformation. These tools stand out as new sources of sustainable competitive advantage for organizations, offering opportunities in knowledge generation, decision-making mechanisms, strategic planning, and the restructuring of business processes. However, the critical factor for enterprises is not mere technology use, but the organizational adoption of generative AI through its internalization into corporate culture and operational routines. In recent years, research on the effect of generative AI on organizational performance, innovation, and digital transformation has been increasing in literature. However, theoretical frameworks explaining how organizational adoption influences organizational agility, defined as the capacity of organizations to adapt to environmental changes, remain limited. The continuously learning, adaptive, and interactive nature of generative AI provides a dynamic quality to organizations' processes of sensing environmental changes, seizing opportunities, and reconfiguring resources. Thus, addressing this relationship through Dynamic Capabilities Theory offers significant potential to fill a critical theoretical gap. Accordingly, this study aims to propose a conceptual model explaining the relationship between the organizational adoption of generative AI and organizational agility within the Dynamic Capabilities Theory. The proposed model suggests that the adoption of generative AI tools at the organizational level enhances organizations' capabilities to sense environmental changes, seize opportunities, and reconfigure resources. Furthermore, these three dimensions of dynamic capabilities serve as fundamental mediating mechanisms in the development of organizational agility. Consequently, generative AI is argued to influence organizational agility indirectly through dynamic capabilities rather than directly. This study is expected to contribute to the strategic management and organization theory literature by offering an integrated conceptual framework on AI-driven value creation. Furthermore, the proposed model provides a theoretical foundation for future empirical and applied research across various sectors.

Keywords: Generative AI Tools, Organizational Agility, Dynamic Capabilities, Organizational Adoption, Environmental Change

ICDBME

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, kubra.mert@erdogan.edu.tr , ORCID: 0000-0003-2684-1812

DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ÖTESİNDE: AİLE İŞLETMELERİNDE YENİ ARAŞTIRMA GÜNDEMİNİN HARİTALANMASI

Kübra MERT MAHAN¹

ÖZET

Aile işletmeleri; sahiplik yapıları, karar verme sistemleri, kuşaklar arası devamlılık ve sahip oldukları özgün organizasyonel özellikleriyle diğer işletmelerden ayrılmaktadır. Ancak bu farklılık, aile işletmelerinin dijital dönüşüm sürecinin dışında kalmaları anlamına gelmemektedir. Dijital teknolojilerin işletmelere sunduğu yeni fırsatlar doğrultusunda aile işletmeleri de dijital dönüşüm süreçlerine giderek daha fazla dahil olmaktadır. Bu gelişme akademik çalışmalara da yansımış ve son yıllarda aile işletmelerinde dijital dönüşüm konusuna yönelik araştırmaların arttığı görülmüştür. Bununla birlikte, literatürdeki gelişmelerin, öne çıkan temaların ve gelecekteki araştırma yönlerinin güncel ve bütüncül bir çerçevede değerlendirildiği kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, aile işletmelerinde dijital dönüşüm alanında gerçekleştirilen araştırmaları sistematik bir biçimde inceleyerek literatürün gelişimini değerlendirmek, öne çıkan araştırma temalarını ve eğilimlerini belirlemek ve gelecekteki araştırmalar için bir yol haritası sunmaktır. Bu doğrultuda çalışma, PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta Analyses) rehberi doğrultusunda yürütülecektir. 2019-2026 yılları arasında Scopus veri tabanında indekslenen çalışmalar belirlenen anahtar kelimeler kullanılarak taranacaktır. Elde edilen çalışmalar, PRISMA rehberine dayalı olarak belirlenen dahil etme ve dışlama kriterleri doğrultusunda değerlendirilecektir. Seçilen çalışmalar araştırma amaçları, teorik yaklaşımları, kullandıkları yöntemler ve ele aldıkları temel temalar açısından sistematik olarak analiz edilecektir. Bu çalışmanın, aile işletmelerinde dijital dönüşüm literatürünün mevcut durumuna ilişkin bütüncül bir değerlendirme sunması, araştırma gündeminin zaman içerisindeki gelişimini ve öne çıkan temaları ortaya koyması, literatürde görece daha az ele alınan araştırma alanlarını belirlemesi ve gelecekte gerçekleştirilecek ampirik ve kuramsal çalışmalar için yol gösterici bir araştırma gündemi oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile İşletmeleri, Dijital Dönüşüm, Dijitalleşme, Dijital Teknolojiler, Sistematik Literatür İncelemesi

ICDBME

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, kubra.mert@erdogan.edu.tr , ORCID: 0000-0003-2684-1812

**BEYOND DIGITAL TRANSFORMATION: MAPPING THE EMERGING RESEARCH
AGENDA IN FAMILY BUSINESSES**

Kübra MERT MAHAN¹

ABSTRACT

Family businesses differ from other businesses in terms of their ownership structures, decision-making systems, intergenerational continuity, and distinctive organizational characteristics. However, this difference does not mean that family businesses are excluded from the digital transformation process. In line with the new opportunities offered by digital technologies, family businesses are increasingly involved in digital transformation processes. This development has also been reflected in the academic literature, with research on digital transformation in family businesses increasing in recent years. However, there is a need for studies that evaluate developments in the literature, prominent themes, and future research directions within a current and comprehensive framework. Therefore, the aim of this study is to assess the development of the literature by systematically examining research conducted on digital transformation in family businesses, identify prominent research themes and trends, and provide a roadmap for future research. Accordingly, this study will be conducted in accordance with the PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) guidelines. Studies indexed in the Scopus database between 2019 and 2026 will be retrieved using the specified keywords. The identified studies will be evaluated in accordance with the inclusion and exclusion criteria established based on the PRISMA guidelines. The selected studies will be systematically analyzed in terms of their research objectives, theoretical approaches, methods used, and key themes addressed. This study is expected to provide a comprehensive assessment of the current state of the literature on digital transformation in family businesses, highlight the evolution of the research agenda over time and emerging themes, identify research areas that have received relatively limited attention in the literature, and provide a guiding research agenda for future empirical and theoretical studies.

Keywords: Family Businesses, Digital Transformation, Digitalization, Digital Technologies, Systematic Literature Review

ICDBME

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, kubra.mert@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2684-1812

DİJİTAL VİTRİNLERİN TÜKETİM SARMALI: SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ DİDEROT ETKİSİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Sezen BOZYİĞİT¹

ÖZET

Günümüzde bireyler ihtiyaçları dışında da tüketim davranışında bulunmaktadır. İhtiyaç dışı tüketim davranışlarına neden olan unsurlardan bir tanesi de Diderot etkisidir. Diderot etkisi, tüketicinin satın aldığı yeni bir ürün sahip olduğu diğer ürünlerle uyum sağlamadığında, tüketicinin bu uyumsuzluktan rahatsız olması ile başlayıp uyumu yakalamak için zincirleme bir şekilde alışveriş yapması ve böylelikle bir tüketim sarmalı içerisine girmesi sürecini ifade etmektedir.. Diderot etkisini artıran çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerden bir tanesi de sosyal medyadır. Sosyal medya sayesinde tüketiciler fenomenler veya diğer tüketicilerin yaşamlarını görmekte ve onlardan etkilenmektedir. Bu da tüketicilerin daha fazla tüketim davranışında bulunmasına yol açabilmektedir. Hatta sosyal medyada geçirilen zaman arttıkça ve sosyal medya bağımlılığı geliştikçe gereksiz tüketim davranışlarının daha da yoğunlaştığı düşünülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı tüketicilerin sosyal medya bağımlılığının Diderot etkisi üzerindeki etkisini tespit etmektir. Araştırma nicel olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Çukurova bölgesinde ikamet eden 18 yaş ve üstü 262 tüketici oluşturmaktadır. Örnekleme kartopu yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırmada statü, uyum ve bütünlük olmak üzere 3 alt faktör ve toplamda 15 ifadeden oluşan Diderot Etkisi Ölçeği ile 6 ifade tek boyuttan meydana gelen Bergen Sosyal Medya Bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır. Veriler çevrimiçi anket vasıtasıyla toplanmış olup verilere öncelikle doğrulayıcı faktör analizi, sonrasında da hipotezlerin tes edilmesi için regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sosyal medya bağımlılığı Diderot etkisinin ststü, uyum ve bütünlük olmak üzere tüm alt boyutlarını anlamlı ve pozitif olarak etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sosyal Medya Bağımlılığı, Diderot Etkisi

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, sbozyigit@tarsus.edu.tr, ORCID:0000-0002-0951-3588.

THE CONSUMPTION SPIRAL OF DIGITAL STOREFRONTS: THE ROLE OF SOCIAL
MEDIA ADDICTION ON THE DIDEROT EFFECT

Sezen BOZYİĞİT¹

ABSTRACT

In contemporary society, individuals frequently engage in consumption behaviors that extend beyond their core, essential needs. One of the prominent factors driving this non-essential consumption is the Diderot Effect. The Diderot Effect conceptualizes a process that begins when a consumer purchases a new product that is culturally or aesthetically discordant with their existing possessions. Driven by the psychological discomfort of this misalignment, the consumer embarks on a chain reaction of reactive purchases to restore harmony, thereby becoming entrapped in a consumption spiral. Various factors exacerbate the intensity of the Diderot Effect, with social media emerging as a critical digital catalyst. Through these platforms, consumers are continuously exposed to, and subsequently influenced by, the curated lifestyles of social media influencers and peer groups. This persistent exposure significantly amplifies consumption tendencies. Furthermore, it is posited that as screen time escalates and social media addiction develops, irrationally excessive consumption behaviors become more pronounced. Driven by these considerations, the primary objective of this study is to empirically determine the impact of consumers' social media addiction on the Diderot Effect. Adopting a quantitative research design, the study utilizes a sample of 262 consumers aged 18 and older residing in the Çukurova region, reached via snowball sampling. Data collection instruments comprised the 15-item Diderot Effect Scale—which measures three sub-dimensions: status, harmony, and integrity—and the 6-item, unidimensional Bergen Social Media Addiction Scale. The data gathered through the online questionnaire were subjected first to Confirmatory Factor Analysis (CFA) for structural validation, followed by Regression Analysis for hypothesis testing. The empirical findings reveal that social media addiction exerts a statistically significant and positive influence on all three sub-dimensions of the Diderot Effect, namely status, harmony, and integrity."

Keywords: Social Media, Social Media Addiction, Diderot Effect

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, sbozyigit@tarsus.edu.tr, ORCID:0000-0002-0951-3588.

**DİJİTALLEŞME BAĞLAMINDA Z KUŞAĞININ SÜRDÜRÜLEBİLİR PAZARLAMA
UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI**

**Bahar Yağmur ERKAN¹
Mustafa Bilgehan KUTLU²**

ÖZET

Sürdürülebilirlik anlayışının işletmeler ve tüketiciler açısından giderek önem kazanması, pazarlama uygulamalarında çevresel ve toplumsal sorumlulukların daha fazla dikkate alınmasını beraberinde getirmiştir. Dijital teknolojilerin ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşması, işletmelerin sürdürülebilirlik odaklı pazarlama mesajlarını iletme biçimlerini dönüştürmektedir. Dijital ortamları yoğun olarak kullanan Z kuşağının sürdürülebilir pazarlama uygulamalarına yönelik tutumlarının incelenmesi, işletmelerin gelecekteki pazarlama stratejileri açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, Z kuşağının sürdürülebilir pazarlama uygulamalarına yönelik tutumlarını ve dijital pazarlama kanalları aracılığıyla karşılaştıkları sürdürülebilirlik mesajlarını nasıl değerlendirdiklerini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılacak olup 18-29 yaş arasındaki Z kuşağı bireyleriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilecek ve elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle değerlendirilecektir. Çalışmanın Z kuşağının sürdürülebilir pazarlama uygulamalarını değerlendirme biçimine ilişkin nitel bir bakış sunması ve işletmelerin dijital ortamda sürdürülebilirlik odaklı pazarlama iletişimi stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Z Kuşağı, Sürdürülebilir Pazarlama, Dijital Pazarlama, Pazarlamada Dijitalleşme, Sürdürülebilir Tüketim

ICDBME

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilimdalı, Baharygm@gmail.com, ORCID:0009-0003-9417-1651

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, mkutlu@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6081-5154

**GENERATION Z's ATTITUDES TOWARDS SUSTAINABLE MARKETING PRACTICES IN
THE CONTEXT of DIGITALIZATION IN MARKETING**

**Bahar Yağmur ERKAN¹
Mustafa Bilgehan KUTLU²**

ABSTRACT

The increasing importance of sustainability for both businesses and consumers has led to greater consideration of environmental responsibilities in marketing practices. The widespread use of digital technologies and social media platforms is transforming how businesses communicate sustainability-oriented marketing messages. Examining the attitudes of Generation Z, who actively use digital environments, toward sustainable marketing practices is important for the development of future marketing strategies. The aim of this study is to examine the attitudes of Generation Z toward sustainable marketing practices and how they evaluate sustainability messages encountered through digital marketing channels. A qualitative research method will be employed, and semi-structured interviews will be with Generation Z individuals aged 18 to 29. The data obtained will be analyzed using thematic analysis. The study is expected to provide a qualitative perspective on how Generation Z evaluates sustainable marketing practices and to contribute to the development of sustainability-oriented marketing communication strategies for businesses in digital environments.

Keywords: Generation Z, Sustainable Marketing, Digital Marketing, Digitalization in Marketing, Sustainable Consumption

ICDBME

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilimdalı, Baharygm@gmail.com, ORCID:0009-0003-9417-1651

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, mkutlu@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6081-5154

**TİCARET MESLEK LİSELERİNDE BEŞERİ SERMAYE UYUMSUZLUĞU VE ÇOK
PAYDAŞLI SEKTÖREL YÖNETİŞİM**

**Gökçe CAN¹
Ahmet AYTEKİN²**

ÖZET

Bu çalışma, “Ticaret Meslek Lisesi” okullarının iş gücü piyasasına sağladığı beşeri sermaye katkısını ticaret sektöründeki iş gücü açığı ve beceri uyumsuzluğu perspektifinden incelemektedir. Beşeri Sermaye Kuramı (Becker, 1964), Beceri Uyuşmazlığı Teorisi ve Eğitim-İstihdam Modeli temelleri üzerinden ele alınan araştırma “Ticaret meslek liselerine yapılan yatırım, sektörün ihtiyaç duyduğu insanı yetiştirmeye yetiyor mu, yetmiyorsa yapısal nedenleri neler?” sorusuna yanıt aramaktadır. Belgesel tarama ve karşılaştırmalı analiz yöntemleri kullanılan çalışmada ASO, İŞKUR, OECD, UNDP ve MEB, WEF verilerinden faydalanılmıştır. Bulgular, Türkiye’de 15-24 yaş işsizlik oranının (%17,5) OECD ortalamasının (%10,6) oldukça üzerinde olduğu, NEET oranının ise %26,8’e ulaştığı bu dönemde, ticaret sektörünün 2026 yılı ilk çeyreğinde 56.402 açık işle istihdam açığının var olması ticaret liselerinin beşeri sermaye uyumunu incelemeyi de gerekli kılmaktadır. İşverenlerin %79,6’sı mesleki beceri yetersizliğinden, aktif çalışanların çoğunluğu ise kendi alanlarının dışında istihdam edilmekten şikayetçidir. Özellikle Yapay Zeka (AI) destekli otomasyon ile birçok mesleğin dönüşeceği veya ortadan neredeyse kalkacağını öngören WEF verileri dikkate alındığında mesleki eğitimde dijital ve yeşil dönüşümün gerektirdiği yetkinlikler önem arz etmektedir. Ancak Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ve Europass gibi araçlarla entegrasyonun yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Çalışma eğitim-istihdam köprüsünün kamu, akademi ve özel sektörün ortak sorumluluk üstlenerek çok paydaşlı bir yönetim modelinin ihtiyacına, sektör temsilcilerinin eğitim ve istihdam süreçlerinde daha aktif bir rol üstlenmesine, kariyer rehberliğinin geliştirilmesine ve uluslararası yeterlilik çerçevelerine entegrasyonun hızlandırılmasını önermektedir. Bulgular var olan beşeri sermaye potansiyelin, kalkınmış ekonomilerdeki başarılı meslek eğitim modellerine benzer şekilde kamu-özel sektör iş birliği ile geliştirilmesinin Türkiye’nin kalkınma hedeflerinde önemli bir rol oynayabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Beşeri Sermaye, Beceri Uyumsuzluğu, İş Gücü Piyasası, Mesleki Eğitim

ICDBME

¹ Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı, 250712004@samsun.edu.tr,

² Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı, ahmet.aytekin@samsun.edu.tr

HUMAN CAPITAL MISMATCH AND MULTI-STAKEHOLDER SECTORAL GOVERNANCE IN COMMERCIAL VOCATIONAL HIGH SCHOOLS

Gökçe CAN¹
Ahmet AYTEKİN²

ABSTRACT

This study examines the human capital contribution of Commercial Vocational High Schools to the labor market from the perspective of labor shortages and skill mismatches in the trade sector. Grounded in Human Capital Theory (Becker, 1964), Skill Mismatch Theory and The Education-Employment Model, the research seeks to answer the question: “Does the investment in commercial vocational high schools adequately prepare the human resources required by the sector, and if not, what are the structural underlying causes?” Utilizing documentary analysis and comparative analysis methods, the study draws upon data from ASO, İŞKUR, OECD, UNDP, MEB and WEF. Findings reveal that in a period when youth unemployment (ages 15-24) in Türkiye stands at %17.5 - significantly above the OECD average of %10.6- and the Neet rate reaches %26.8 the presence of 56,402 job vacancies in the trade sector in the first quarter of 2026 necessitates an examination of the human capital alignment of commercial high schools. Notably %79,6 of employers report dissatisfaction due to inadequate vocational skills, while the majority active workers report being employed outside their field of study. Furthermore, considering WEF data predicting that AI-driven automation will transform or nearly eliminate numerous occupations, competencies required for digital and green transitions in vocational education become critical. However, integration with international frameworks such as the European Qualifications Framework (EQF) and Europass remains insufficient. The study proposes that the education-employment bridge be supported through a multi-stakeholder governance model with shared responsibility among government, academia and the private sector, along with a more active role for industry representatives in education and employment processes, enhanced career guidance, and accelerated integration into international qualification frameworks. Ultimately, the findings indicate that enhancing existing human capital potential through public-private partnerships — similar to successful vocational education models in developed economies — can play a pivotal role in achieving Türkiye’s national development targets.

Keywords: Human Capital, Skill Mismatch, Labor Market, Vocational Education

ICDBME

¹ Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı, 250712004@samsun.edu.tr,

² Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı, ahmet.aytekin@samsun.edu.tr

TÜRKİYE'DE DİJİTAL SAĞLIKTA STRATEJİK YÖNELİMLER: ULUSAL POLİTİKA BELGELERİ ÜZERİNE BİR DOKÜMAN ANALİZİ

Ash METİN¹

ÖZET

Dijital sağlık, yapay zekâ, büyük veri, tele-sağlık ve sağlık bilgi sistemleri gibi teknolojilerin sağlık hizmetlerine entegrasyonu ile sağlık sistemlerinde önemli bir dönüşüm sürecini beraberinde getirmektedir. Bu dönüşümün sürdürülebilirliği ve etkinliği, teknolojik altyapının yanı sıra ulusal politika ve strateji belgelerinde ortaya konulan yönelimlerle yakından ilişkilidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de dijital sağlığa ilişkin stratejik yönelimleri ulusal politika belgeleri çerçevesinde incelemek ve dijital sağlık politikalarının temel bileşenlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma deseniyle tasarlanmış olup doküman analizi yöntemi kullanılacaktır. Çalışma kapsamında amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen On Birinci Kalkınma Planı (2019–2023), On İkinci Kalkınma Planı (2024–2028), Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (2021–2025), Sağlık Bakanlığı Stratejik Planı (2024–2028) ve Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2024–2028) analiz edilecektir. Belgeler içerik analizi yöntemiyle incelenecek; dijital sağlık, yapay zekâ, sağlık bilgi sistemleri, veri yönetişi, veri güvenliği, dijital dönüşüm, tele-sağlık ve sağlıkta inovasyon temaları doğrultusunda kodlanacaktır. Çalışma sonucunda, Türkiye'nin dijital sağlık politikalarının yalnızca sağlık hizmetlerinin dijitalleştirilmesine odaklanmadığı; aynı zamanda yapay zekâ uygulamalarının yaygınlaştırılması, sağlık verilerinin güvenli yönetimi, dijital altyapının güçlendirilmesi, kurumlar arası veri paylaşımının geliştirilmesi ve siber güvenliğin artırılması gibi çok boyutlu stratejik yönelimler içerdiğinin ortaya konulması beklenmektedir. Ayrıca analiz sonucunda farklı politika belgelerinin dijital sağlığa ilişkin yaklaşımlarının ortaklaştığı ve ayrıştığı alanların belirlenmesiyle, Türkiye'nin dijital sağlık ekosistemine ilişkin bütüncül bir politika görünümü sunulması amaçlanmaktadır. Elde edilecek bulguların, dijital sağlık alanında politika geliştirme süreçlerine ve gelecekte yürütülecek akademik çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Sağlık, Sağlık Politikaları, Yapay Zekâ, Doküman Analizi, Dijital Dönüşüm

ICDBME

¹İsparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, aslimetin@isparta.edu.tr

**STRATEGIC DIRECTIONS IN DIGITAL HEALTH IN TÜRKİYE: A DOCUMENT
ANALYSIS OF NATIONAL POLICY DOCUMENTS**

Ash METİN¹

ABSTRACT

Digital health has become a key driver of transformation in healthcare systems by integrating technologies such as artificial intelligence, big data, telehealth, and health information systems into healthcare delivery. The sustainability and effectiveness of this transformation depend not only on technological infrastructure but also on the strategic directions articulated in national policy and planning documents. This study aims to examine the strategic directions related to digital health in Türkiye by analysing national policy documents and identifying the key components shaping the country's digital health policies. This study is designed as qualitative research employing a document analysis approach. The documents selected through purposive sampling include the Eleventh Development Plan (2019–2023), Twelfth Development Plan (2024–2028), National Artificial Intelligence Strategy (2021–2025), Ministry of Health Strategic Plan (2024–2028), and the National Cyber Security Strategy and Action Plan (2024–2028). The documents will be analysed using qualitative content analysis. The coding framework will focus on themes including digital health, artificial intelligence, health information systems, data governance, data security, digital transformation, telehealth, and healthcare innovation. The study is expected to demonstrate that Türkiye's digital health policies extend beyond the digitalisation of healthcare services and encompass multidimensional strategic directions, including the adoption of artificial intelligence, secure management of health data, strengthening digital infrastructure, enhancing inter-institutional data sharing, and reinforcing cybersecurity. Furthermore, the analysis is expected to reveal both converging and diverging perspectives across national policy documents regarding digital health. By synthesising these findings, the study aims to present a comprehensive overview of Türkiye's digital health policy landscape. The findings are expected to contribute to evidence-informed policymaking and provide a valuable reference for future research in digital health.

Keywords: Digital Health, Health Policy, Artificial Intelligence, Document Analysis, Digital Transformation

ICDBME

¹Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, aslimetin@isparta.edu.tr

TÜKETİCİ SINIZMI İLE KURUMSAL MESAJ GÜVENİLİRLİĞİ ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ: HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA NİCEL BİR ARAŞTIRMA

Ersen Fazıl ÇÖLLÜ¹

ÖZET

Mevcut çalışma, tüketici sinizmi ile kurumsal mesaj güvenilirliği algısı arasındaki ilişkiyi halkla ilişkiler bağlamında incelemektedir. Kesitsel ilişkisel tarama deseninde tasarlanan araştırmada veriler, yapılandırılmış anket formu aracılığıyla yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Kolayda örnekleme yöntemiyle ulaşılan ve kurum/marka mesajlarıyla karşılaştığını belirten 627 katılımcının verisi analiz edilmiştir. Tüketici sinizmi Helm vd. (2015) tarafından geliştirilen ve Bozoklu ve Ermeç (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçekle; kurumsal mesaj güvenilirliği algısı ise Appelman ve Sundar'ın (2016) mesaj güvenilirliği ölçeğinin kurumsal mesaj bağlamına uyarlanmış formuyla ölçülmüştür. Veriler R/RStudio ortamında betimsel istatistikler, güvenilirlik analizleri, doğrulayıcı faktör analizi, korelasyon, regresyon, yapısal eşitlik modellemesi, hiyerarşik regresyon ve duyarlılık analizleriyle incelenmiştir. Bulgular, tüketici sinizminin kurumsal mesaj güvenilirliği algısını negatif yönde ve anlamlı biçimde yordadığını ortaya koymuştur. Basit doğrusal regresyon modelinde tüketici sinizmi, kurumsal mesaj güvenilirliği algısındaki varyansın %21,5'ini açıklamıştır. Yapısal eşitlik modellemesi de aynı yönde anlamlı bir ilişki üretmiş ve gizil değişken düzeyinde açıklanan varyans %30,4 olarak hesaplanmıştır. Genel fırsatçılık ve aldatma davranışı bileşenleri de kurumsal mesaj güvenilirliği algısıyla negatif yönde ilişkili görünmüştür; ancak bu iki bileşen mevcut örnekleme yüksek düzeyde örtüştüğü için bulgular keşifsel ve tamamlayıcı nitelikte değerlendirilmiştir. Araştırma, tüketici sinizmini kurumsal mesajların doğru, sahibi/özgün ve inandırıcı algılanmasını zayıflatan önemli bir tutumsal zemin olarak belirginleştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici sinizmi, kurumsal mesaj güvenilirliği, tüketici davranışı, pazarlama iletişimi, kurumsal iletişim.

ICDBME

¹Selçuk Üniversitesi, efcollu@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5871-4928

**THE RELATIONSHIP BETWEEN CONSUMER CYNICISM AND PERCEIVED
CORPORATE MESSAGE CREDIBILITY: A QUANTITATIVE STUDY IN THE CONTEXT
OF PUBLIC RELATIONS**

Ersen Fazıl ÇÖLLÜ¹

ABSTRACT

This study examines the relationship between consumer cynicism and perceived corporate message credibility in the context of public relations. Designed as a cross-sectional correlational survey, the study collected data through a structured face-to-face questionnaire. The analyses were conducted on data from 627 participants who reported having been exposed to corporate/brand messages. Consumer cynicism was measured using the scale developed by Helm et al. (2015) and adapted into Turkish by Bozoklu and Ermeç (2020), whereas perceived corporate message credibility was measured by adapting Appelman and Sundar's (2016) message credibility scale to the corporate message context. The data were analyzed in R/RStudio using descriptive statistics, reliability analyses, confirmatory factor analysis, correlation analysis, regression analysis, structural equation modeling, hierarchical regression, and sensitivity analyses. The findings showed that consumer cynicism negatively and significantly predicted perceived corporate message credibility. In the simple linear regression model, consumer cynicism explained 21.5% of the variance in perceived corporate message credibility. Structural equation modeling supported the same negative pattern, with 30.4% of the variance explained at the latent variable level. The general opportunism and deceptive behavior dimensions of consumer cynicism were also negatively associated with perceived corporate message credibility; however, because these two dimensions strongly overlapped in the present sample, these findings were interpreted as exploratory and complementary. Overall, the study indicates that consumer cynicism constitutes an important attitudinal basis that weakens the extent to which corporate messages are perceived as accurate, authentic, and believable.

Keywords: Consumer cynicism, corporate message credibility, consumer behavior, marketing communication, corporate communication.

ICDBME

¹ Selçuk Üniversitesi, efcollu@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5871-4928

**YEREL YÖNETİMLERDE ÇEVRESEL MALİYET YÖNETİMİ VE
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: AKDENİZ BÖLGESİ BELEDİYELERİNİN KARŞILAŞTIRMALI
İÇERİK ANALİZİ**

**Ömer ARI¹
Erkan UZUN²**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Akdeniz Bölgesi'ndeki belediyelerin çevresel maliyet yönetimi ve sürdürülebilirlik uygulamalarını karşılaştırmalı içerik analizi yöntemiyle değerlendirmektir. Araştırma kapsamında belediyelerin faaliyet raporları, stratejik planları, iklim ve sürdürülebilirlik odaklı raporları incelenmiş; atık yönetimi, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji, su ve atıksu yönetimi, yeşil alan uygulamaları, karbon emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum temel analiz kategorileri olarak belirlenmiştir. Bulgular, çevresel maliyetlerin belediyelerde büyük ölçüde hizmet, yatırım ve altyapı harcamaları içinde izlenmesine karşın, bu maliyetlerin ayrı ve bütünsel bir çevresel maliyet muhasebesi sistemi altında raporlanmasının sınırlı kaldığını göstermektedir. Antalya ve Mersin'de sera gazı envanteri, sürdürülebilir enerji ve iklim eylem planları ile performans odaklı raporlama daha belirgin iken; Adana'da atık yönetimi, yeşil alan ve enerji tasarrufu stratejik hedeflerle ilişkilendirilmektedir. Hatay ve Kahramanmaraş'ta ise afet sonrası dirençlilik, döngüsel ekonomi, atık altyapısı, yenilenebilir enerji ve karbon azaltım yatırımları öne çıkmaktadır. Diğer bazı belediyelerde verilere ulaşma sıkıntısı yaşanmıştır. Sonuç olarak belediyeler arasında çevresel maliyetlerin tanımlanması, ölçülmesi ve raporlanması bakımından standardizasyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Çevresel Maliyet Yönetimi, Sürdürülebilirlik, Akdeniz Bölgesi Belediyeleri

ICDBME

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Lisans Öğrencisi, omerari01@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-7725-9531

²Tarsus Üniversitesi, Muhasebe ve Vergi, erkanuzun@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9476-8592

**ENVIRONMENTAL COST MANAGEMENT AND SUSTAINABILITY IN LOCAL
GOVERNMENTS: A COMPARATIVE CONTENT ANALYSIS OF MEDITERRANEAN
REGION MUNICIPALITIES**

**Ömer ARI¹
Erkan UZUN²**

ABSTRACT

This study aims to evaluate the environmental cost management and sustainability practices of municipalities in the Mediterranean Region through a comparative content analysis method. Within the scope of the research, municipalities' activity reports, strategic plans, and climate- and sustainability-focused reports were examined; waste management, energy efficiency and renewable energy, water and wastewater management, green space practices, and reduction of carbon emissions and climate change adaptation were identified as the main analysis categories. The findings indicate that although environmental costs in municipalities are largely tracked within service, investment, and infrastructure expenditures, reporting these costs under a separate and integrated environmental cost accounting system remains limited. In Antalya and Mersin, greenhouse gas inventories, sustainable energy and climate action plans, and performance-oriented reporting are more prominent, whereas in Adana, waste management, green space, and energy conservation are associated with strategic targets. In Hatay and Kahramanmaraş, post-disaster resilience, circular economy, waste infrastructure, renewable energy, and carbon reduction investments come to the forefront. For some other municipalities, difficulties were encountered in accessing data. In conclusion, there is a need for standardization among municipalities in terms of defining, measuring, and reporting environmental costs.

Keywords: Local Governments, Environmental Cost Management, Sustainability, Mediterranean Region Municipalities

ICDBME

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Lisans Öğrencisi, omerari01@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-7725-9531

² Tarsus Üniversitesi, Muhasebe ve Vergi, erkanuzun@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9476-8592

**TIBBİ CİHAZ SEKTÖRÜNDE PAYDAŞLAR ARASI MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ:
BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ**

Muhammed Berke İPEKÇİ¹
Fatma AKGÜN²

ÖZET

Tıbbi cihaz sektörü; üreticiler, distribütörler, sağlık kurumları ve sağlık profesyonelleri gibi çok sayıda paydaşın etkileşim içerisinde bulunduğu, sağlık hizmetlerinin kalitesi ve sektörel rekabet açısından stratejik öneme sahip bir yapıya sahiptir. Bu yapı içerisinde paydaşlar arasındaki ilişkilerin etkin biçimde yönetilmesi, müşteri deneyiminin geliştirilmesi ve sürdürülebilir ilişkilerin oluşturulması açısından önem taşımaktadır. Bununla birlikte literatür incelendiğinde müşteri ilişkileri yönetimi çalışmalarının ağırlıklı olarak genel hizmet, sağlık ve ilaç sektörü bağlamında ele alındığı tıbbi cihaz sektörüne özgü çalışmaların ise sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, tıbbi cihaz sektöründe paydaşlar arası müşteri ilişkileri yönetimine ilişkin mevcut uluslararası literatürü inceleyerek alandaki araştırma eğilimlerini ve literatürdeki boşlukları ortaya koymaktır. Bu kapsamda Scopus veri tabanında müşteri ilişkileri yönetimi, müşteri deneyimi ve işletmeler arası ilişkiler gibi ilgili anahtar kelimeler kullanılarak 2000–2026 yılları arasındaki çalışmalar taranmıştır. Tarama sonucunda konu ile ilişkili toplam 53 çalışmaya ulaşılmış; bu çalışmaların 8'inin (%15,1) doğrudan tıbbi cihaz sektöründe müşteri ilişkileri yönetimi ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Bulgular, tıbbi cihaz sektöründe CRM konusunun uluslararası literatürde sınırlı sayıda çalışma ile ele alındığını ve konuya ilişkin araştırmaların geliştirilmesine ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda çalışma, tıbbi cihaz sektöründe paydaşlar arası ilişkilerin yönetimine yönelik araştırmalar için bir literatür temeli oluşturmakta ve Türkiye'de gerçekleştirilecek ampirik çalışmalar açısından araştırma alanlarına ilişkin bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müşteri İlişkileri Yönetimi, Tıbbi Cihaz Sektörü, Paydaş Yönetimi, Müşteri Deneyimi, Literatür İncelemesi

ICDBME

¹Bartın Üniversitesi 22010208023@ogrenci.bartın.edu.tr <https://orcid.org/0009-0001-2643-2747>

²Bartın Üniversitesi fakgun@bartın.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-7380-9463>

**CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT AMONG STAKEHOLDERS IN THE
MEDICAL DEVICE INDUSTRY: A LITERATURE REVIEW**

Muhammed Berke İPEKÇİ¹
Fatma AKGÜN²

ABSTRACT

The medical device industry comprises a complex network of stakeholders, including manufacturers, distributors, healthcare institutions, and healthcare professionals, and is of strategic importance to both the quality of healthcare delivery and industry competitiveness. Within this context, effective management of relationships among stakeholders is essential for enhancing customer experience and fostering sustainable relationships. However, a review of the literature indicates that research on customer relationship management (CRM) has predominantly focused on the general service sector, healthcare, and the pharmaceutical industry, whereas studies specifically addressing the medical device industry remain limited. The aim of this study was to examine the existing international literature on customer relationship management among stakeholders in the medical device industry and to identify prevailing research trends and gaps in the literature. To this end, studies published between 2000 and 2026 were searched in the Scopus database using relevant keywords, including customer relationship management, customer experience, and business-to-business relationships. The search identified a total of 53 relevant studies, of which 8 (15.1%) were found to directly address customer relationship management in the medical device industry. The findings indicate that CRM in the medical device industry has received limited attention in the international literature and that further research is needed to advance knowledge in this area. Accordingly, this study establishes a literature-based foundation for future research on stakeholder relationship management in the medical device industry and provides a framework for identifying potential research areas for empirical studies to be conducted in Türkiye.

Keywords: Customer Relationship Management, Medical Device Industry, Stakeholder Management, Customer Experience, Literature Review

ICDBME

¹Bartın Üniversitesi 22010208023@ogrenci.bartın.edu.tr <https://orcid.org/0009-0001-2643-2747>

²Bartın Üniversitesi fakgun@bartın.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-7380-9463>

DENİZCİLİK SEKTÖRÜNDE YEŞİL AKLAMA VE MAVİ AKLAMA FAALİYETLERİNİN OLASI ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Makbule AYTEKİN¹

ÖZET

Günümüzde artan çevresel düzenlemeler ve değişen paydaş beklentileri, denizcilik işletmelerini sürdürülebilirlik stratejileri geliştirmeye ve bu stratejileri kamuoyuyla paylaşmaya zorlamaktadır. Diğer taraftan, bu stratejilerin bir kısmı gerçek performansı yansıtmamakta ve “yeşil aklama” (greenwashing) ya da “mavi aklama” (bluewashing) olarak nitelendirilen yanıltıcı uygulamalara dönüşmektedir. Bu çalışma, denizcilik sektöründe bu iki aklama türünün olası etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, konuya ilişkin güncel literatür incelemesinin gerçekleştirilmesinin yanı sıra, uluslararası düzenlemeler, sektörel raporlar ve Avrupa Birliği’nin yeşil beyan mevzuatı analiz edilmiştir. Bulgular, denizcilik işletmelerinin özellikle yakıt dönüşümü, emisyon azaltım taahhütleri ve deniz koruma alanlarına ilişkin beyanlarında aklama riski taşıdığını göstermektedir. Bu faaliyetlerin uzun vadede itibar kaybı, finansal yaptırımlar, artan düzenleyici denetim ve paydaş güveninin zedelenmesi gibi ciddi sonuçlar doğurabileceği öngörülmektedir. Çalışma, denizcilik işletmelerinin çevresel ve okyanus koruma iletişimlerinde şeffaflık, doğrulanabilirlik ve bütünlük ilkelerini benimsemeleri gerektiğini göstermektedir. Aksi takdirde mavi aklama ve yeşil aklama faaliyetlerinin uzun vadeli işletme başarısını olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, denizcilik işletmelerinin, mavi aklama ve yeşil aklama riskinden kaçınarak için çevresel iletişimlerinde şeffaflık ve doğrulanabilirliği esas alan sürdürülebilirlik stratejileri benimsemeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Denizcilik İşletmeciliği, Yeşil Aklama, Mavi Aklama, Sürdürülebilirlik, Pazarlama

ICDBME

¹Bağımsız Araştırmacı, makbuleaytekin1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9652-8373

**AN ASSESSMENT OF THE POTENTIAL IMPACTS OF GREENWASHING AND
BLUEWASHING PRACTICES IN THE MARITIME SECTOR**

Makbule AYTEKİN¹

ABSTRACT

Today, increasing environmental regulations and changing stakeholder expectations are compelling maritime companies to develop sustainability strategies and share these strategies with the public. On the other hand, some of these strategies do not reflect actual performance and have turned into misleading practices characterized as ‘greenwashing’ or ‘bluwashing’. This study aims to assess the potential impacts of these two types of washing activities within the maritime sector. As part of the study, a review of the current literature on the subject was conducted, alongside an analysis of international regulations, sectoral reports and the European Union’s green claims legislation. The findings indicate that maritime companies face a risk of greenwashing and bluwashing, particularly in their claims regarding fuel transition, emission reduction commitments and marine protected areas. It is anticipated that these activities could lead to serious long-term consequences, such as loss of reputation, financial penalties, increased regulatory scrutiny and erosion of stakeholder trust. The study demonstrates that maritime companies must adopt the principles of transparency, verifiability and integrity in their environmental and marine conservation communications. Otherwise, it is considered that bluwashing and greenwashing activities will negatively impact long-term business success. In this context, maritime companies must adopt sustainability strategies based on transparency and verifiability in their environmental communications to avoid the risks of bluwashing and greenwashing.

Keywords: Maritime Business, Greenwashing, Bluwashing, Sustainability, Marketing

ICDBME

¹Bağımsız Araştırmacı, makbuleaytekin1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9652-8373

**INSTAGRAM'DAKİ GELENEKSEL, TAMAMLAYICI VE FONKSİYONEL TIP
İÇERİKLERİNE GÜVEN VE MARUZİYETİN SAĞLIK HİZMETİ TALEBİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİ: ISPARTA ÖRNEĞİ**

Kevser SEZER KORUCU¹

ÖZET

Bu çalışma, Instagram'daki geleneksel, tamamlayıcı ve fonksiyonel tıp içeriklerine duyulan güvenin ve bu içeriklere maruziyet sıklığının, Isparta'da yaşayan 18 yaş ve üzeri bireylerin sağlık hizmeti talebiyle ilişkili davranışları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Kesitsel ve nicel desende yürütülen araştırmanın örneklemini 413 birey oluşturmaktadır. Veriler, demografik bilgi formu ile Instagram kullanımı, geleneksel, tamamlayıcı ve fonksiyonel tıp içeriklerine maruziyet ve bu içerikleri hatırlama durumunu değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 20 maddelik soru formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t-testi, ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Katılımcıların %36,1'i Instagram'da geleneksel, tamamlayıcı ve fonksiyonel tıp içeriği hatırladığını belirtmiştir. Hatırlanan içerikler en fazla fitoterapi/bitkisel kürler (%43,6) ile hacamat, sülük ve kupa terapisi (%26,2) kategorilerinde yoğunlaşmıştır. Regresyon modeli, sağlık hizmeti talebiyle ilişkili davranışlardaki varyansın %24,8'ini açıklamış ($F(6,406)=22,31$; $p<0,001$); içeriklere duyulan güven ($\beta=0,432$; $p<0,001$) ve maruziyet sıklığı ($\beta=0,141$; $p=0,002$) bu davranışların anlamlı yordayıcıları olarak belirlenmiştir. Instagram'daki geleneksel, tamamlayıcı ve fonksiyonel tıp içeriklerine duyulan güven ve maruziyet sıklığı, bireylerin sağlık hizmeti talebiyle ilişkili davranışlarını anlamlı biçimde etkilemektedir. Sosyal medyanın sağlık okuryazarlığı ve birinci basamak sağlık hizmetleri üzerindeki dolaylı etkileri dikkate alınmalıdır. Makro düzeyde, bu içeriklerin bilimsel kanıtlara uygunluğunu denetleyen ulusal düzenlemeler güçlendirilmeli; yanıltıcı sağlık içeriklerine yönelik izleme ve yaptırım mekanizmaları geliştirilmeli ve toplumun dijital sağlık okuryazarlığını artırmaya yönelik ulusal politikalar uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel, Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp; Sağlık Hizmeti Talebi; Sağlık Okuryazarlığı; Sosyal Medya.

ICDBME

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, kevserkorucu@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7512-9878

**TRUST IN AND EXPOSURE TO TRADITIONAL, COMPLEMENTARY, AND
FUNCTIONAL MEDICINE CONTENT ON INSTAGRAM: EFFECTS ON DEMAND FOR
HEALTHCARE SERVICES IN ISPARTA**

Kevser SEZER KORUCU¹

ABSTRACT

This study aimed to examine the effects of trust in traditional, complementary, and functional medicine content on Instagram and the frequency of exposure to such content on healthcare-seeking behaviours among individuals aged 18 years and older residing in Isparta, Türkiye. This quantitative cross-sectional study included 413 individuals. Data were collected using a demographic information form and a 20-item questionnaire developed by the researcher to assess Instagram use, exposure to traditional, complementary, and functional medicine content, and recall of such content. Descriptive statistics, independent-samples t-test and multiple linear regression analysis were used to analyse the data. Of the participants, 36.1% reported recalling traditional, complementary, and functional medicine content on Instagram. The most frequently recalled content concerned phytotherapy/herbal remedies (43.6%) and hijama, leech, and cupping therapies (26.2%). The regression model explained 24.8% of the variance in healthcare-seeking behaviours ($F(6,406)=22.31$; $p<0.001$). Trust in the content ($\beta=0.432$; $p<0.001$) and frequency of exposure ($\beta=0.141$; $p=0.002$) were identified as significant predictors of these behaviours. Trust in traditional, complementary, and functional medicine content on Instagram and the frequency of exposure to such content significantly influence individuals' healthcare-seeking behaviours. The indirect effects of social media on health literacy and primary healthcare services should therefore be taken into account. At the macro level, national regulations governing the scientific validity of such content should be strengthened, monitoring and enforcement mechanisms targeting misleading health information should be developed, and national policies aimed at improving digital health literacy should be implemented.

Keywords: traditional, complementary, and functional medicine; healthcare demand; health literacy; social media.

ICDBME

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, kevserkorucu@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7512-9878

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ DİJİTAL DÖNÜŞÜM ALGILARININ İŞ TATMİNİNE ETKİSİ

Ali ÖZBEK¹
Nurgül ERDAL²

ÖZET

Dijital teknolojilerde yaşanan hızlı gelişmeler, işletmelerin faaliyetlerini ve iş yapış şekillerini değiştirmiştir. Bu çalışma muhasebe meslek mensuplarının dijital dönüşüm algılarının iş tatminine olan etkisini araştırmaktadır. Bu amaçla 25/07/2026-15/08/2026 tarihleri arasında Eskişehir ilinde 157 muhasebe meslek mensubu ile yüz yüze anket yöntemiyle veriler toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS 24 istatistik programıyla analiz edilmiştir. Araştırmada betimleyici analizler, normallik testi, geçerlilik, güvenilirlik, korelasyon ve regresyon testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda katılanların 66'sı kadın, 91'i erkek; 77'si evli, 80'i bekar; 17'si yeminli mali müşavir, 95'i serbest muhasebeci mali müşavir ve 45 tanesi serbest muhasebecidir. Veriler normal dağılım göstermektedir. Cronbach alpha değeri 0,926-0,965 arasındadır. Dijital dönüşüm ile genel iş tatmini arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p=,800 >0,05$). Bir başka deyişle dijital dönüşüm algısı genel iş tatminini anlamlı düzeyde etkilememektedir. Dijital dönüşüm ile iş tatmininin dışsal tatmini arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p=,919 >0,05$). Ancak dijital dönüşüm algısının içsel iş tatmini üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır ($\sigma=,000 <0,05$). Çalışmanın muhasebe mesleğinde dijital dönüşüm politikalarının yalnızca teknolojik altyapıya odaklanmaması aynı zamanda muhasebe meslek mensuplarının çalışma deneyimlerini ve mesleki memnuniyetlerini artıracak şekilde tasarlanması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Meslek Mensubu, Dijital Dönüşüm, İş Tatmini, Teknoloji

ICDBME

¹ İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, aozbek@gelisim.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-9183-6513

² Bağımsız araştırmacı, 90nurgulerdal@gmail.com Orcid Id: 0000-0002-2961-3906

**THE IMPACT OF ACCOUNTING PROFESSIONALS' PERCEPTIONS OF DIGITAL
TRANSFORMATION ON JOB SATISFACTION**

Ali ÖZBEK¹
Nurgül ERDAL²

ABSTRACT

Rapid advancements in digital technologies have transformed business operations and the ways in which business is conducted. This study investigates the impact of accounting professionals' perceptions of digital transformation on their job satisfaction. To this end, data were collected via face-to-face surveys from 157 accounting professionals in Eskisehir between July 25, 2026, and August 15, 2026. The collected data were analyzed using the SPSS 24 statistical software. The study employed descriptive analyses, normality tests, validity and reliability tests, as well as correlation and regression analyses. The analysis revealed that the participants consisted of 66 women and 91 men; 77 married and 80 single individuals; and 17 sworn-in certified public accountants, 95 certified public accountants, and 45 independent accountants. The data exhibited a normal distribution, and Cronbach's alpha values ranged between 0.926 and 0.965. No statistically significant relationship was found between digital transformation and general job satisfaction ($p=0.800 > 0.05$); in other words, the perception of digital transformation does not significantly affect general job satisfaction. Similarly, no significant relationship was identified between digital transformation and extrinsic job satisfaction ($p=0.919 > 0.05$). However, the perception of digital transformation was found to have a significant positive effect on intrinsic job satisfaction ($\sigma=0.000 < 0.05$). The study concludes that digital transformation policies within the accounting profession should not focus solely on technological infrastructure but should also be designed to enhance the work experiences and professional satisfaction of accounting professionals.

Keywords: Accounting, Accounting Professional, Digital Transformation, Job Satisfaction, Technology

ICDBME

¹ İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, aozbek@gelisim.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-9183-6513

² Bağımsız araştırmacı, 90nurgulerdal@gmail.com Orcid Id: 0000-0002-2961-3906

**THE IMPACT OF AI-ASSISTED KNOWLEDGE MANAGEMENT ON COMPETITIVE
ADVANTAGE IN INTERNATIONAL TRADE: A CONCEPTUAL REVIEW**

Özel KÖKTAŞ¹

ABSTRACT

This study examines the strategic contributions of integrating artificial intelligence (AI) into knowledge management processes in the field of international trade. As digital transformation accelerates, firms' competitive advantage in global markets increasingly depends on their ability to acquire, process, share, and utilize knowledge for strategic decision-making. The primary purpose of this study is to conceptually evaluate how AI-supported knowledge management enhances firms' competitiveness in international trade. The study adopts a conceptual review methodology, synthesizing recent literature on artificial intelligence, knowledge management, and international trade to develop an integrated analytical framework. The analysis is based on peer-reviewed studies, theoretical models, and contemporary research addressing AI applications in international business. The findings indicate that AI technologies—including big data analytics, machine learning, and natural language processing—strengthen organizational knowledge creation and decision-support capabilities, contributing to export performance, supply chain optimization, market intelligence, and risk management. The discussion highlights that AI-enabled knowledge management should be viewed as a strategic organizational capability rather than merely a technological investment. Consequently, firms seeking sustainable competitiveness in international trade should strengthen their knowledge management infrastructures through AI-driven solutions while aligning digital transformation initiatives with long-term strategic objectives.

Keywords: Knowledge Management, Artificial Intelligence, International Trade, Competitive Advantage, Digital Transformation

ICDBME

¹Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of International Trade, phdozel@gmail.com

TEKNOSTRESİN DİJİTAL ÇALIŞMA YAŞAMINDAKİ KAVRAMSAL EVRİMİ: ÇALIŞAN DENEYİMİ VE ÖRGÜTSEL DİNAMİKLER ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME

Fatma AKGÜN¹

ÖZET

Dijital teknolojilerde yaşanan gelişmeler çalışma süreçlerini ve çalışanların iş yapma biçimlerini önemli ölçüde dönüştürmektedir. Teknolojinin çalışma yaşamına giderek daha fazla dahil olması sağladığı kolaylıkların yanında teknoloji kaynaklı yeni stres biçimlerinin ortaya çıkmasına da neden olmaktadır. Bu kapsamda teknostres kavramı başlangıçta bireyin teknoloji kullanımından kaynaklanan bir stres unsuru olarak ele alınırken günümüzde dijital çalışma ortamları, çalışan deneyimi ve örgütsel süreçlerle ilişkili daha kapsamlı bir olguya dönüşmektedir. Bununla birlikte teknostres araştırmalarının hangi kavramsal eksenlerde geliştiği, dijital çalışma yaşamındaki dönüşümle birlikte hangi temaların öne çıktığı ve araştırma gündeminin zaman içerisinde nasıl değiştiği konusunda kapsamlı bir değerlendirmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, teknostres literatürünün dijital çalışma yaşamı bağlamındaki kavramsal evrimini ve zaman içerisindeki değişimini incelemektir.

Araştırma kapsamında Scopus veri tabanında 2016–2026 yılları arasında yayımlanan İngilizce 109 makalenin incelenmesi planlanmaktadır. Çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılacak ve veriler VOSviewer aracılığıyla analiz edilecektir. Bu doğrultuda anahtar kelime eş-oluşum, ağ ve yoğunluk görselleştirmeleri, zamansal dağılım ve bibliyografik eşleşme analizlerinden yararlanılarak teknostres literatüründeki temel kavramsal kümelerin, kavramlar arasındaki ilişkilerin ve araştırma eğilimlerinin zaman içerisindeki değişiminin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada teknostresin yalnızca bireysel düzeyde ortaya çıkan bir stres unsuru olarak değil dijital çalışma yaşamında çalışan deneyimi ve örgütsel dinamiklerle kesişen gelişen bir araştırma alanı olarak ele alınması hedeflenmektedir. Araştırma sonucunda teknostres literatüründeki kavramsal yapı ve değişimin belirlenmesiyle çalışan refahı, dijital çalışma koşulları ve örgütsel sonuçlar arasındaki ilişkilerin gelecekte nasıl ele alınabileceğine yönelik bir araştırma gündemi oluşturulması beklenmektedir. Bu yönüyle çalışmanın, teknostres alanındaki mevcut eğilimlerin ve araştırma boşluklarının belirlenmesine katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Teknostres, Dijital Çalışma Yaşamı, Çalışan Deneyimi, Örgütsel Dinamikler, Bibliyometrik Analiz

ICDBME

¹ Bartın Üniversitesi, fakgun@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7380-9463

**THE CONCEPTUAL EVOLUTION OF TECHNOSTRESS IN THE DIGITAL
WORKPLACE: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF EMPLOYEE EXPERIENCE AND
ORGANIZATIONAL DYNAMICS**

Fatma AKGÜN¹

ABSTRACT

Developments in digital technologies are significantly transforming work processes and the ways in which employees perform their jobs. The increasing involvement of technology in working life, while providing various conveniences, also leads to the emergence of new forms of technology-related stress. In this context, the concept of technostress was initially considered as a source of stress arising from individuals' use of technology, whereas today it has evolved into a broader phenomenon associated with digital work environments, employee experience, and organizational processes. However, a comprehensive assessment is needed to understand the conceptual dimensions along which technostress research has developed, the themes that have become prominent with the transformation of digital working life, and how the research agenda has changed over time. The aim of this study is to examine the conceptual evolution of the technostress literature and its changes over time in the context of digital working life.

Within the scope of the research, 109 English-language articles published in the Scopus database between 2016 and 2026 are planned to be examined. The bibliometric analysis method will be used, and the data will be analyzed using VOSviewer. Accordingly, keyword co-occurrence, network and density visualizations, temporal distribution, and bibliographic coupling analyses will be employed to examine the main conceptual clusters in the technostress literature, the relationships among concepts, and changes in research trends over time. In the study, technostress is intended to be addressed not only as a stress factor occurring at the individual level but also as an evolving research area intersecting with employee experience and organizational dynamics in digital working life. Based on the research, identifying the conceptual structure and changes in the technostress literature is expected to contribute to developing a research agenda on how the relationships among employee well-being, digital working conditions, and organizational outcomes can be addressed in future research. In this respect, the study is expected to contribute to identifying current trends and research gaps in the field of technostress.

Keywords: Technostress, Digital Working Life, Employee Experience, Organizational Dynamics, Bibliometric Analysis

ICDBME

¹ Bartın Üniversitesi, fakgun@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7380-9463

**KURUMSAL DİJİTAL DAYANIKLILIK: STRATEJİK YÖNETİM AÇISINDAN BİR
DEĞERLENDİRME**

Ömer Faruk ALADAĞ¹

ÖZET

Dijitalleşmenin işletme süreçlerinde yaygınlaşması, kurumların teknoloji bağımlılıklarını artırırken operasyonel kesintiler, veri ihlalleri, siber saldırılar ve üçüncü taraf hizmet sağlayıcılarından kaynaklanan riskleri de stratejik yönetimin gündemine taşımaktadır. Bu çalışma, dijital yönetim bağlamında kurumsal dijital dayanıklılık kavramını incelemeyi ve işletmelerin dijital tehditlere karşı süreklilik sağlayabilmeleri için gerekli yönetsel unsurları kavramsal olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada dijital dayanıklılık; teknolojik sistemlerin korunmasının ötesinde, kurumun kritik faaliyetlerini sürdürebilme, kesintilere uyum sağlayabilme ve olay sonrasında işlevlerini yeniden kurabilme kapasitesi olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede siber risklerin kurumsal risk yönetimine dâhil edilmesi, yönetim kurullarının dijital riskler konusunda gözetim sorumluluğu üstlenmesi, iş sürekliliği planlarının güncellenmesi ve dış teknoloji sağlayıcılarına ilişkin bağımlılıkların izlenmesi temel yönetim alanları olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca bulut hizmetleri, uzaktan çalışma altyapıları ve birbirine bağlı dijital platformların yaygınlaşması, işletmelerin yalnızca kendi bilgi sistemlerini değil, içinde yer aldıkları dijital tedarik ve hizmet ağlarını da dikkate almalarını gerektirmektedir. Düzenli risk değerlendirmeleri, olay müdahale tatbikatları, çalışan farkındalığı ve kritik hizmetlere ilişkin performans göstergelerinin izlenmesi de yönetsel hazırlığın önemli bileşenleri arasında yer almaktadır. Çalışma, dijital dayanıklılığın bilgi teknolojileri biriminin teknik sorumluluğuyla sınırlandırılmaması gerektiğini; strateji, risk yönetimi, insan kaynakları ve kurumsal yönetim süreçleriyle birlikte ele alınmasının daha uygun olduğunu savunmaktadır. Bu yaklaşım, dijital kesintilerin finansal performans, itibar, müşteri ilişkileri ve operasyonel süreklilik üzerindeki sonuçlarının bütüncül biçimde değerlendirilmesine olanak sağlayabilir. Kurum içi sorumlulukların açık biçimde tanımlanması ve dijital risklerin üst yönetim raporlamasına düzenli olarak dâhil edilmesi de bu kapasitenin gelişmesini destekleyebilir. Gelecek araştırmalarda dijital dayanıklılık uygulamalarının işletme performansı, krizlere uyum kapasitesi ve kurumsal sürdürülebilirlik ile ilişkisi farklı sektörler ve işletme ölçekleri üzerinden ampirik olarak incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Yönetim, Dijital Dayanıklılık, Siber Yönetişim, Siber Risk, İş Sürekliliği

ICDBME

¹ İnönü Üniversitesi, omer.aladag@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5176-679X

**CORPORATE DIGITAL RESILIENCE: AN EVALUATION FROM A STRATEGIC
MANAGEMENT PERSPECTIVE**

Ömer Faruk ALADAĞ¹

ABSTRACT

The widespread adoption of digitalization in business processes has increased organizations' dependence on technology while also bringing operational disruptions, data breaches, cyberattacks, and risks arising from third-party service providers to the strategic management agenda. This study aims to examine the concept of corporate digital resilience within the context of digital management and to conceptually evaluate the managerial elements required for organizations to maintain continuity in the face of digital threats. In this study, digital resilience is considered not only as the protection of technological systems, but also as an organization's capacity to sustain critical activities, adapt to disruptions, and restore its functions after an incident. Within this framework, integrating cyber risks into enterprise risk management, ensuring that boards of directors assume oversight responsibility for digital risks, updating business continuity plans, and monitoring dependencies on external technology providers are regarded as key managerial areas. In addition, the increasing use of cloud services, remote working infrastructures, and interconnected digital platforms requires organizations to consider not only their own information systems but also the broader digital supply and service networks in which they operate. Regular risk assessments, incident response exercises, employee awareness, and the monitoring of performance indicators related to critical services are also among the important components of managerial preparedness. The study argues that digital resilience should not be limited to the technical responsibility of information technology departments; rather, it should be addressed together with strategy, risk management, human resources, and corporate governance processes. This approach may enable organizations to evaluate the effects of digital disruptions on financial performance, reputation, customer relations, and operational continuity in a more integrated manner. Clearly defining internal responsibilities and regularly incorporating digital risks into senior management reporting may further support the development of this capacity. Future research may empirically examine the relationship between digital resilience practices and business performance, crisis adaptability, and corporate sustainability across different sectors and firm sizes.

Keywords: Digital Management, Digital Resilience, Cyber Governance, Cyber Risk, Business Continuity

ICDBME

¹ İnönü Üniversitesi, omer.aladag@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5176-679X

DIGITAL CARBON REPORTING AND GREEN SUPPLY CHAINS UNDER EU CBAM AND THE COMPETITIVENESS OF TURKISH EXPORTERS: A CONCEPTUAL ASSESSMENT

Özel KÖKTAŞ¹

ABSTRACT

The European Union's Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), introduced under the European Green Deal, is fundamentally reshaping international trade practices for exporters operating in carbon-intensive industries. As the mechanism enters full implementation, exporting firms are expected not only to reduce carbon emissions throughout their production processes but also to establish transparent, accurate, and digitally traceable carbon reporting systems. Consequently, digital transformation and green supply chain management have become complementary strategic capabilities for maintaining international competitiveness. This study aims to provide a conceptual assessment of the impact of digital carbon reporting systems and green supply chain management practices under the CBAM framework on the competitiveness of Turkish exporting firms. A qualitative research approach is adopted based on document analysis of recent academic literature, European Union regulations, policy documents, and sectoral reports. Furthermore, the relationships among digital carbon reporting infrastructures, carbon footprint measurement systems, artificial intelligence-supported data analytics, and sustainable supply chain practices are evaluated from a strategic management perspective. The study is expected to contribute to the literature by presenting an integrated framework that combines digital transformation and sustainability within the context of CBAM compliance. In addition, it offers strategic recommendations for Turkish exporters seeking to enhance their competitive position in European markets through digital carbon management capabilities and sustainable supply chain practices. The findings are expected to provide valuable implications for business managers, policymakers, and researchers working in the fields of international trade, digital business, and sustainable supply chain management.

Keywords: Knowledge Management, Artificial Intelligence, International Trade, Competitive Advantage, Digital Transformation

ICDBME

¹Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of International Trade, phdozel@gmail.com

YAPAY ZEKA YÖNETİM SİSTEMİ HEDEFLERİNİN AHP YÖNTEMİYLE ÖNCELİKLENDİRİLMESİ

Cemalettin Öcal FİDANBOY¹
Mahsa FİDANBOY²

ÖZET

Gelişen makine öğrenmesi teknolojileriyle birlikte, günümüzde yapay zekaya yönelik uygulamaların sayısı olağanüstü seviyede artmış ve insanoğlunun güncel yaşamını aktif bir şekilde etkilemeye başlamıştır. Yapay zeka konusunda üretim yapan işletmelerin hızla artması, bu işletmelerin belirli aksiyonlar, düzenlemeler ve standartlar ile kontrol altına alınmasını da zorunlu bir hale getirmiştir. Son yıllarda, yapay zekayı üreten veya kullanan işletmelerin, bu konudaki faaliyetlerini düzenlemeyi hedefleyen bazı aksiyonlar ve standartlar ortaya çıkmıştır. Bu aksiyonların ve standartların başında, Avrupa Birliği (AB) tarafından hazırlanmış küresel çaplı yasal bir çerçeve olan yapay zeka yasası (AI Act) ile, ISO/IEC 42001:2023 yapay zeka yönetim sistemi standardı gelmektedir. AI Act, yapay zeka teknolojilerinin geliştirilmesine ve kullanılmasına küresel düzeyde bir bakış açısı getirmeyi hedefleyen ilk ve en kapsamlı düzenlemedir. AI Act, yapay zeka teknolojilerinin geliştirilmesi ve kullanılmasına küresel düzeyde bir bakış açısı getirmeyi amaçlamaktadır. Ülkemizde de kullanılmaya başlayan ISO/IEC 42001:2023 yapay zeka yönetim sistemi standardı ise, yapay zeka üretimi yapan veya kullanan işletmelerin, yapay zeka sistemlerini etik, sorumlu ve şeffaf bir şekilde yönetmesine imkan veren bir standarttır. PUKÖ döngüsü ile şekillendirilen ve ISO/IEC 27001 (Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi), ISO/IEC 27701 (Gizlilik Bilgi Yönetim Sistemi), ISO/IEC 27301 (İş Sürekliliği Yönetim Sistemi) ve ISO 9001 (Kalite Yönetim Sistemi) gibi diğer yönetim sistemi standartlarıyla entegre olabilecek şekilde hazırlanan bu standart, gelişen yapay zeka teknolojilerinin üretimini ve kullanımını sistematik bir şekilde yönetmeyi amaçlamaktadır. Bu bildiride, AI Act ve yapay zeka yönetim sistemi standardı konusunda temel bir bilgilendirme yapılmakta, işletmelerin yapay zeka üretimini ve kullanımını etik, sorumlu, önyargısız ve adaletli bir şekilde sağlaması amacına yönelik hedefler önerilmektedir. Önerilen bu hedefler, uzman bir araştırma grubu tarafından AHP (Analitik Hiyerarşi Prosesi) yöntemiyle önceliklendirilmekte ve araştırma sonucunda elde edilen bulgular, işletmelerin yapay zeka yönetim sistemlerini etkili bir şekilde kurabilmelerine yönelik önerilerle birlikte paylaşılmaktadır. Sonuçların, işletmelerin yapay zeka yönetim sistemi kurarken belirleyecekleri nitel ve nicel hedeflere katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Yönetim Sistemi, İşletme, AHP

¹OSTİM Teknik Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, ocal.fidanboy@ostimteknik.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8963-0778.

²OSTİM Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği. Bölümü mahsa.fidanboy@ostimteknik.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2752-7470.

PRIORITIZATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE MANAGEMENT SYSTEM OBJECTIVES USING THE AHP METHOD

Cemalettin Öcal FİDANBOY¹
Mahsa FİDANBOY²

ABSTRACT

With the advancement of machine learning technologies, the number of artificial intelligence applications has grown exponentially, actively impacting people's daily lives. The rapid proliferation of businesses developing artificial intelligence solutions has made it essential to regulate these enterprises through specific actions, rules, and standards. In recent years, various measures and standards have emerged to regulate the activities of businesses that develop or utilize artificial intelligence. Foremost among these are the AI Act—a global legal framework drafted by the European Union (EU)—and the ISO/IEC 42001:2023 artificial intelligence management system standard. The AI Act represents the first and most comprehensive regulation aiming to establish a global perspective on the development and use of artificial intelligence technologies. Meanwhile, the ISO/IEC 42001:2023 standard—which is also being adopted in our country—enables businesses involved in the production or use of artificial intelligence to manage their AI systems in an ethical, responsible, and transparent manner. Structured around the PDCA (Plan-Do-Check-Act) cycle and designed for integration with other management system standards—such as ISO/IEC 27001 (Information Security Management System), ISO/IEC 27701 (Privacy Information Management System), ISO/IEC 27301 (Business Continuity Management System), and ISO 9001 (Quality Management System)—this standard aims to systematically manage the production and utilization of evolving artificial intelligence technologies. This paper provides an overview of the AI Act and the artificial intelligence management system standard, while proposing objectives aimed at ensuring that businesses develop and utilize artificial intelligence in an ethical, responsible, unbiased, and fair manner. These proposed objectives are prioritized by an expert research group using the AHP method, and the research findings are presented alongside recommendations to assist businesses in effectively establishing artificial intelligence management systems. The results are expected to contribute to the qualitative and quantitative objectives that businesses will define when implementing artificial intelligence management systems.

Keywords: Artificial Intelligence, Management Systems, Business, AHP

ICDBME

¹OSTİM Teknik Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, ocal.fidanboy@ostimteknik.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8963-0778.

²OSTİM Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği. Bölümü mahsa.fidanboy@ostimteknik.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2752-7470.

NÜFUSUN YAŞLANMASI VE PAZARLAMA STRATEJİLERİ: DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜMÜN PAZARLAMA ALANINA YANSIMALARI

Makbule AYTEKİN¹

ÖZET

Bu çalışma, Birleşmiş Milletler Nüfus Beklentileri ve Dünya Bankası Dünya Kalkınma Göstergeleri verilerine dayanarak, 1950'den 2100'e uzanan geniş bir zaman diliminde dünya genelinde, coğrafi bölgeler ve G-20 ülkeleri özelinde demografik dönüşümün ana hatlarını betimsel istatistikler aracılığıyla ortaya koymayı ve bu dönüşümün pazarlama stratejileri üzerindeki yansımalarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, küresel ölçekte nüfus yapısında köklü bir değişim yaşandığını göstermektedir. Artan yaşam beklentisi ve düşen doğurganlık hızlarına paralel olarak, dünya nüfusu giderek yaşlanmaktadır. Bu durum tüketici profillerini, harcama kalıplarını ve pazar dinamiklerini dönüştürmektedir. Bununla birlikte, söz konusu dönüşüm bölgeler ve ülkeler arasında farklı hız ve biçimlerde gerçekleşmektedir. Bu heterojenlik, küresel pazarlara yönelik tek tip stratejilerin yetersiz kalacağını, bunun yerine bölgesel ve ulusal dinamiklere duyarlı yaklaşımların benimsenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Yaşlanan nüfus yapısının hâkim olduğu pazarlarda sağlık, finansal hizmetler, ileri teknoloji, bakım ve deneyim odaklı ürün/hizmetlere yönelik talebin artması beklenmektedir. Öte yandan, genç ve dinamik nüfusa sahip pazarlarda ise eğitim, dijital hizmetler, e-ticaret, mobil teknolojiler ve girişimcilik fırsatları daha belirleyici hale gelmektedir. Bu bağlamda, demografik göstergelerin ekonomik verilerle birlikte ele alınması, farklı pazarların mevcut durumunu ve gelecekteki tüketim eğilimlerini anlamada stratejik bir öneme sahiptir. Araştırma bulguları, demografik dönüşümün pazarlama stratejilerinde köklü değişiklikleri zorunlu kıldığını açıkça göstermektedir. İşletmelerin, uluslararası pazarlama faaliyetlerini tasarlarken demografik gerçeklikleri stratejik karar süreçlerine entegre etmeleri ve bölgesel/ülkesel farklılıkları dikkate almaları gerekmektedir. Nüfusun yaşlanma eğilimi, yalnızca hedef kitle seçimini değil, aynı zamanda ürün geliştirme, fiyatlandırma, dağıtım kanalları ve iletişim stratejilerini de doğrudan etkilemektedir. Değişen tüketici profili ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar, işletmelerin yalnızca pazarlama değil, aynı zamanda Ar-Ge, insan kaynakları ve kurumsal strateji gibi tüm fonksiyonel alanlarda kararlarını yeniden gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pazarlama Stratejileri, Demografik Dönüşüm, Nüfus Yaşlanması, Tüketici Davranışı, G20

ICDBME

¹ Bağımsız Araştırmacı, makbuleaytekin1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9652-8373

**POPULATION AGING AND MARKETING STRATEGIES: IMPACTS OF DEMOGRAPHIC
TRANSFORMATION ON MARKETING**

Makbule AYTEKİN¹

ABSTRACT

This study, based on data from the United Nations Population Prospects and the World Bank's World Development Indicators, aims to outline the main features of demographic change worldwide, as well as for specific G-20 countries, and to assess the implications of this transformation for marketing strategies. The findings indicate that a fundamental shift is taking place in the global population structure. In parallel with rising life expectancy and falling fertility rates, the world's population is ageing. This is transforming consumer profiles, spending patterns and market dynamics. However, this transformation is taking place at different speeds and in different forms across regions and countries. This heterogeneity highlights that one-size-fits-all strategies for global markets will prove inadequate; instead, approaches sensitive to regional and national dynamics must be adopted. In markets characterized by an ageing population, demand is expected to rise for products and services focused on healthcare, financial services, advanced technology, care and experiential offerings. On the other hand, in markets with young and dynamic populations, education, digital services, e-commerce, mobile technologies and entrepreneurial opportunities are becoming more decisive factors. In this context, analyzing demographic indicators alongside economic data holds strategic importance for understanding the current state of different markets and future consumption trends. Research findings clearly demonstrate that demographic change necessitates fundamental shifts in marketing strategies. When designing their international marketing activities, businesses must integrate demographic realities into their strategic decision-making processes and take regional and national differences into account. The trend towards an ageing population directly affects not only the selection of target audiences but also product development, pricing, distribution channels and communication strategies. The changing consumer profile and emerging new needs necessitate that businesses reassess their decisions not only in marketing but also across all functional areas, such as R&D, human resources and corporate strategy.

Keywords: Marketing Strategies, Demographic Change, Ageing Population, Consumer Behavior, G20

ICDBME

¹ Bağımsız Araştırmacı, makbuleaytekin1@gmail.com , ORCID: 0000-0002-9652-8373

**MANAGING VOLUNTEERS TO CREATE SOCIAL VALUE: A VOLUNTEER
MANAGEMENT MODEL FOR SOCIAL ENTERPRISES**

Mahmure Yelda ERDOĞAN¹
Enver AYDOĞAN²

ABSTRACT

This study examines the role of volunteer management in the organizational structure of non-governmental organizations (NGOs) and develops a volunteer management model suited to the structure and priorities of social entrepreneurship. It clarifies prevailing volunteer management approaches, assesses their potential to create social value, and tests their transferability to social enterprises. Adopting a sequential explanatory mixed-methods design, the study integrates qualitative evidence gathered within a Turkish NGO with a quantitative survey of 388 third-sector participants, analyzed through exploratory factor analysis. The findings indicate that NGOs resembling social enterprises employ volunteer management practices that generate social value, and that a five-dimensional program management model (comprising organizational readiness, volunteer recruitment, orientation and training, coaching and support, and recognition and evaluation) is applicable to social entrepreneurship, albeit with refinements. On this basis, the study proposes a comprehensive volunteer management model intended to serve as a practical roadmap for social entrepreneurs seeking to engage and retain volunteers effectively.

Keywords: Volunteer Management, Social Entrepreneurship, Civil Society, Non-Governmental Organizations, Volunteering.

ICDBME

¹ Independent Researcher, myeldaerdogan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4407-4434

² Ankara Hacı Bayram Veli University, enver.aydogan@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7327-7148

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE İŞLETMECİLİK AÇISINDAN TÜRKİYE’DE KOOPERATİFÇİLİĞİN ÖNEMİ

İsa ÇELİKDÖNMEZ¹

ÖZET

Sürdürülebilirlik; canlıların yaşamlarını bugün ve gelecekte tehlikeye sokmadan üretim yapmak, doğal kaynakların ve çevrenin gelecek nesiller için korunması ve insan ihtiyaçlarının düzenli karşılanmasını ifade eden bir kavramdır. Sürdürülebilirlik; insanların doğal kaynakları, ekonomik faaliyetleri ve toplumsal yapıyı sürdürülebilir ve mantıklı bir şekilde yönetmesi için gerekli olan çok yönlü bir olgudur. Sürdürülebilirliğin üç temel unsuru; çevresel sürdürülebilirlik, sosyal sürdürülebilirlik ve ekonomik sürdürülebilirliktir. Kooperatifler, belirli bir topluluğun bir ihtiyacı karşılamak amacıyla iş birliği içerisinde ve gönüllü olarak kurduğu ekonomik ve sosyal yapılardır. Kooperatif, insan ihtiyaçlarının karşılıklı yardımlaşma yoluyla giderilmesini sağlamak ve ortakların çıkarlarını korumak amacıyla oluşturulmuş tüzel bir kuruluştur. Kooperatifçilik; birlikte iş yapma, birlikte çalışma ve iş birliğidir. Kooperatifler; insanların ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle ve en az maliyetle karşılamak amacıyla kurulan tüzel kuruluşlardır. Kooperatifler hem kişilerin tek başlarına yapmaya güçlerinin yetmediği işleri bir araya gelerek yapmalarını sağlar, hem de toplumun çok yönlü olarak kalkınmasına katkıda bulunur. Kooperatifçilik ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişki; hem insanların hem de doğal kaynaklar ve çevrenin korunarak zenginleştirilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışmada Türkiye’deki ekonomik ve sosyal kalkınmada kooperatifçiliğin rolüne, sürdürülebilirlik açısından yeni yaklaşım ve öneriler üzerinden değinilerek; özellikle çevresel sürdürülebilirlik, sosyal sürdürülebilirlik ve ekonomik sürdürülebilirlik başlıkları açısından kooperatiflerle ilgili yapılması gerekenlerden bahsedilmiş; sürdürülebilirlik ve işletmecilik kavramları analiz edilerek Türkiye’de kooperatifçiliğin önemine dair bir takım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, İşletmecilik, Kooperatifçilik

ICDBME

¹ Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, isacelikdonmez34@gmail.com , ORCID: 0009-0009-4930-6688

THE IMPORTANCE OF COOPERATIVES IN TURKEY IN TERMS OF SUSTAINABILITY AND BUSINESS MANAGEMENT

İsa ÇELİKDÖNMEZ¹

ABSTRACT

Sustainability is a concept that encompasses engaging in production without endangering the lives of living beings both now and in the future preserving natural resources and the environment for future generations and meeting human needs in a consistent manner. It is a multifaceted phenomenon essential for the sustainable and rational management of natural resources, economic activities and social structures. The three fundamental pillars of sustainability are environmental sustainability, social sustainability and economic sustainability. Cooperatives are economic and social entities established voluntarily and collaboratively by a specific community to meet a particular need. A cooperative is a legal entity formed to address human needs through mutual assistance and to safeguard the interests of its members. Cooperativism entails conducting business together, working jointly and engaging in cooperation. Cooperatives are legal entities established to meet people's needs at the lowest possible cost through mutual aid, solidarity and collective guarantees. They enable individuals to accomplish tasks collectively that they could not manage on their own, while also contributing to the multifaceted development of society. The relationship between cooperativism and sustainability is of great importance regarding the preservation and enrichment of both people and natural resources and the environment. This study addresses the role of cooperativism in Turkey's economic and social development through new approaches and recommendations regarding sustainability; it outlines necessary actions for cooperatives specifically concerning environmental, social, and economic sustainability and offers proposals on the importance of cooperativism in Turkey based on an analysis of sustainability and business management concepts.

Keywords: Sustainability, Business Management, Cooperativism

ICDBME

¹ Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, isacelikdonmez34@gmail.com , ORCID: 0009-0009-4930-6688

TECHNOLOGICAL READINESS AND PERSONALIZED MARKETING AS DRIVERS OF SME PERFORMANCE IN KOSOVO

Edona DRAGA¹

ABSTRACT

Digital transformation is increasingly shaping the way small and medium-sized enterprises (SMEs) interact with customers and compete in the marketplace. This study aims to examine the effects of four dimensions of Marketing 5.0 adoption—digital technology use, use of Marketing 5.0 tools, technological readiness, and data-based personalization—on SME business performance in Kosovo, with particular emphasis on technological readiness and personalized marketing. A quantitative, cross-sectional research design was applied using data collected through a structured questionnaire from 200 SMEs operating in Kosovo. All construct items were measured on a five-point Likert scale ranging from 1 = strongly disagree to 5 = strongly agree. The independent construct, Marketing 5.0 adoption, comprised four sub-dimensions: digital technology use, use of Marketing 5.0 tools, technological readiness, and data-based personalization. The dependent construct, business performance, comprised four sub-dimensions: sales growth, customer communication, market expansion, and overall business performance. The analysis included descriptive statistics, Cronbach's alpha reliability analysis, Pearson correlation, and multiple linear regression, through which the four Marketing 5.0 dimensions were tested simultaneously as predictors of business performance. Both scales demonstrated high reliability, with Cronbach's $\alpha = .899$ for Marketing 5.0 adoption and $.891$ for business performance. A strong positive relationship was found between Marketing 5.0 adoption and business performance ($r = .791$, $p < .001$), while the regression model explained 62.5% of the variance in SME performance ($R^2 = .625$). Among the predictors, technological readiness showed the strongest contribution, followed by the use of Marketing 5.0 tools and data-based personalization, whereas general digital technology use had a comparatively weaker effect. The findings suggest that SMEs achieve better performance when technological adoption is supported by organizational readiness and personalized, data-driven marketing practices.

Keywords: Marketing 5.0, SMEs, Technological Readiness, Personalized Marketing, Business Performance, Kosovo

ICDBME

¹ University 'Haxhi Zeka', Faculty of Business, edona.draga@unhz.eu, ORCID: 0009-0004-6196-6148

STRATEJİK İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNİN İMALAT İŞLETMELERİNDE İÇ GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ali Şükrü ÇETİNKAYA¹

ÖZET

Stratejik insan kaynakları yönetimi, bireysel performanstan ziyade örgütsel performansa odaklanan ve çalışanları örgütün sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmesinde kritik rol oynayan stratejik bir kaynak olarak gören bir yaklaşımdır. Stratejik insan kaynakları yönetimi, insan kaynakları faaliyetlerinin ilgili tüm iş birimlerine maksimum ticari ve ekonomik değer sağlamasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda stratejik insan kaynakları yönetimi politika ve uygulamaları, çalışanların örgüt içindeki iç girişimcilik niyetlerini ve davranışlarını doğrudan etkilemektedir. Bağımsız girişimcilerde olduğu gibi, fırsat odaklı girişimcilik davranışları sergileyen iç girişimciler, örgüt bünyesindeki önemli fırsat ve zorlukları tespit ederek yenilikçi süreçler geliştirmektedir. Stratejik insan kaynakları yönetimi faaliyetleri çalışanların örgüt çapındaki gelişme ve iyileştirmelere katılımını teşvik ederek özgüvenle fikir paylaşımlarına zemin hazırlamaktadır. Literatürde stratejik insan kaynakları yönetimi uygulamaları ile iç girişimcilik arasındaki ilişkiyi ampirik düzeyde inceleyen araştırmaların sınırlı olması nedeniyle bu çalışmanın ilgili alan yazındaki boşluğu doldurmaya katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Nicel araştırma tasarımına sahip bu çalışmada veriler Konya ili makine imalatı sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde çalışan ve basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 297 katılımcıdan anket tekniğiyle toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel istatistikler, Açıklayıcı Faktör Analizi ve Yapısal Eşitlik Modellemesi kullanılmıştır. Elde edilen ampirik bulgular; stratejik insan kaynakları yönetimi ile çalışanların iç girişimcilik davranışları arasında pozitif, anlamlı ve güçlü bir ilişkinin olduğunu göstermektedir ($R^2 = 0.78$, $p < 0.001$). Çalışmada, geleneksel insan kaynakları faaliyetlerine bütüncül bir perspektif kazandıran ve bu faaliyetleri işletmenin stratejik hedefleriyle entegre eden stratejik insan kaynakları yönetimi uygulamalarının, örgüt içinde çalışanlar için uygun ortamı yaratarak iç girişimcilik niyetlerini artırdığı ve böylece işletmelere rekabet avantajı sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi, İç Girişimcilik, Makine İmalat Sektörü

ICDBME

¹ Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, alisukru@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8815-7165

**THE IMPACT OF STRATEGIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT ON
INTRAPRENEURSHIP IN MANUFACTURING FIRMS**

Ali Şükrü ÇETİNKAYA¹

ABSTRACT

Strategic human resource management is an approach that focuses on organizational performance rather than individual performance and recognizes employees as a strategic resource playing a critical role in achieving sustainable competitive advantage for the organization. Strategic human resource management aims to provide maximum business and economic value of human resource activities to all relevant business units. In this regard, strategic human resource management policies and practices directly influence employees' intrapreneurship intentions and behaviors within the organization. As in the case of independent entrepreneurs, intrapreneurs exhibiting opportunity-oriented entrepreneurial behaviors identify key opportunities and challenges within the organization to develop innovative processes. Strategic human resource management activities foster an environment where employees can share their ideas with confidence by encouraging their participation in organization-wide developments and improvements. Due to the limited number of studies empirically investigating the relationship between strategic human resource management practices and intrapreneurship in the literature, this study is expected to contribute to filling this gap in the relevant body of research. In this study with a quantitative research design, data were collected via survey technique from 297 respondents selected through simple random sampling method, working in machinery manufacturing enterprises operating in Konya province. Descriptive statistics, Exploratory Factor Analysis, and Structural Equation Modeling were utilized in the analysis of the collected data. The empirical findings obtained demonstrate a positive, significant, and strong relationship between strategic human resource management and employees' intrapreneurship behaviors ($R^2 = 0.78$, $p < 0.001$). The study reveals that strategic human resource management practices bring a holistic perspective to traditional human resource activities and integrate these activities with the strategic objectives of the business. Strategic human resource management practices creates a suitable environment for employees within the organization, enhance their intrapreneurship intentions, and thereby provide competitive advantage to enterprises.

Keywords: Strategic Human Resource Management, Intrapreneurship, Machinery Manufacturing Sector

ICDBME

¹ Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, alisukru@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8815-7165

**BİR DÖKÜM İŞLETMESİNDE PROSES FMEA YÖNTEMİYLE RİSKLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE HATA ORANININ AZALTILMASI**

Salih YILMAZ¹
Hasan BÜLBÜL²
Nahit YILMAZ³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, döküm sektöründe faaliyet gösteren orta ölçekli bir işletmede A-1 kodlu rotor parçasının imalat sürecinde ortaya çıkabilecek potansiyel hata türlerini Proses Hata Türleri ve Etkileri Analizi (PFMEA) yöntemiyle değerlendirmek ve öncelikli risk alanlarına yönelik iyileştirme önerileri geliştirmektir. Uygulama kapsamında işletmede imal edilen parçaların sevk ve hata oranları incelenmiş, %16,00 hata oranı ile öne çıkan A-1 kodlu rotor parçası çalışma konusu olarak seçilmiştir. Parçanın döküm ve tornalama operasyonları dikkate alınarak proses akışı oluşturulmuş; hata türleri, hata nedenleri, hata etkileri ve mevcut kontroller tanımlanmıştır. FMEA sonucunda yüzey düzlemsellik uygunsuzluğu 315 RÖS değeriyle en kritik hata türü olarak belirlenmiştir. Bu hata türünün azaltılması amacıyla üç ilerleme miktarı, iki paso düzeyi ve iki kesici uç seçeneğinden oluşan 12 deney grubu karşılaştırılmış; değerlendirmede CMM ölçüm raporlarında yer alan yüzey düzlemsellik değerleri esas alınmıştır. İncelenen deney grupları arasında, genel ortalama düzlemsellik değerine göre 0,15 mm/dev ilerleme, tek paso ve A marka kesici uç kombinasyonu öne çıkmıştır. İyileştirme sonrasında runout/düzlemsellik kaynaklı hata oranı %13,95'ten %4,40'a düşmüş, yaklaşık %68,46 oranında iyileşme sağlanmıştır. Ayrıca kritik hata türüne ait RÖS değeri 315'ten 108'e gerilemiştir. Bulgular, Proses FMEA yönteminin döküm ve talaşlı imalat süreçlerinde risklerin önceliklendirilmesi ve kalite iyileştirme çalışmalarının yönlendirilmesi açısından uygulanabilir bir araç olduğunu göstermektedir. Bulgular; sınırlı deney kapsamı ve istatistiksel anlamlılık ile uzun dönem sürekliliğinin gösterilmemiş olması dikkate alınarak yorumlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: FMEA, PFMEA, risk öncelik sayısı, yüzey düzlemselliği, akıllı üretim

ICDBME

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi SBE, sy3134567@gmail.com, ORCID: 0009-0009-0999-5650

²Necmettin Erbakan Üniversitesi SBF, hbulbul@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8696-1990

³Necmettin Erbakan Üniversitesi SBF, nyilmaz@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4978-8428

**RISK ASSESSMENT AND DEFECT RATE REDUCTION IN A CASTING FACILITY USING
THE PROCESS FMEA METHOD**

Salih YILMAZ¹
Hasan BÜLBÜL²
Nahit YILMAZ³

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate potential failure modes in the manufacturing process of the A-1 coded rotor part at a medium-sized enterprise in the casting sector using the Process Failure Mode and Effects Analysis (PFMEA) method, and to develop improvement recommendations for priority risk areas. As part of the implementation, shipment and defect rates of parts manufactured at the facility were analyzed, and the A-1 coded rotor part—highlighted by a 16.00% defect rate—was selected as the subject of the study. A process flow was established considering the casting and turning operations of the part; failure modes, causes, effects, and existing controls were defined. The FMEA results identified surface flatness non-conformity as the most critical failure mode, with an RPN (Risk Priority Number) of 315. To mitigate this failure mode, 12 experimental groups—comprising combinations of three feed rates, two pass levels, and two cutting insert options—were compared; surface flatness values from CMM measurement reports served as the basis for evaluation. Among the experimental groups analyzed, the lowest average surface flatness values were achieved with the combination of a 0.15 mm/rev feed rate, a single pass, and the "A" brand cutting insert. Following the improvements, the defect rate attributed to runout/flatness dropped from 13.95% to 4.40%, representing an improvement of approximately 68.46%. Additionally, the RPN for the critical failure mode decreased from 315 to 108. The findings demonstrate that the Process FMEA method is a viable tool for prioritizing risks and guiding quality improvement efforts in casting and machining processes. The findings should be interpreted in light of expert-based scoring, the limited experimental scope, and the absence of demonstrated statistical significance and long-term sustainability.

Keywords: FMEA, PFMEA, RPN, surface flatness, smart production

ICDBME

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi SBE, sy3134567@gmail.com, ORCID: 0009-0009-0999-5650

²Necmettin Erbakan Üniversitesi SBF, hbulbul@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8696-1990

³Necmettin Erbakan Üniversitesi SBF, nyilmaz@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4978-8428

**MEDYA OKURYAZARLIĞI DERSİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL
MEDYA KULLANIMI VE FARKINDALIĞINA YANSIMASI: DÖNEM BAŞI-DÖNEM SONU
KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME**

Ahmet ALKAN¹

ÖZET

Bu çalışma, medya okuryazarlığı dersinin üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve medyaya yönelik eleştirel farkındalıkları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, dönem başında ve dönem sonunda aynı öğrenci grubundan (N=33) toplanan iki aşamalı bir veri setine dayanmaktadır. Öğrencilerden bir haftalık ekran süresi verilerini uygulama bazında (sosyal media, eğitim vb.) raporlamaları ve sosyal medyanın hayatlarındaki yerine ilişkin bir metin yazmaları istenmiş; 14 haftalık dersin sonunda aynı bilgiler tekrar istenmiş ve ek olarak dersin kendilerine kattığı değişimi değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen nitel veriler tematik analiz, nicel ekran süresi verileri ise betimsel istatistikler ile değerlendirilmiştir. Dönem başı toplam ekran süresi 1418 saat 13 dakika, dönem sonu toplam ekran süresi: 1315 saat 38 dakika'dır. Dönem sonu ekran kullanım süresi toplamda 102 saat 35 dakika, öğrenci başına ortalama 186 dakika azalmıştır. Öğrencilerin ekran süresi kişi bazında değerlendirildiğinde öğrenciler arasında azalma, artış ve durağan kalma yönünde farklı sonuçlar gözlenmiştir. Buna karşın, öğrencilerin yazılı yansımalarında eleştirel farkındalık artışı tespit edilmiştir: kaynak sorgulama, algoritmik yönlendirme ve reklam manipülasyonunun fark edilmesi, sosyal karşılaştırma bilinci ve “dikkat ekonomisi” gibi kavramların içselleştirilmesi öne çıkan temalar arasındadır. Öğrencilerin önemli bir kısmı, bu bilişsel farkındalığın henüz davranışsal değişikliğe (fiilen azalan ekran süresi) dönüşmediğini kendileri ifade etmiştir; en güçlü davranışsal değişim örnekleri ise öğrencilerin kendi ekran süresi verileriyle doğrudan yüzleştirdiği durumlarda ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, medya okuryazarlığı eğitiminin bilişsel ve davranışsal etkilerinin farklı hız ve derinlikte gerçekleştiğini, derse kendini tanımaya yönelik uygulamalarının dahil edilmesinin davranışsal dönüşümü destekleyebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya okuryazarlığı, sosyal medya kullanımı, dijital bağımlılık farkındalığı

ICDBME

¹Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, ahmetalkan@sdu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-4964-8591

**THE IMPACT OF A MEDIA LITERACY COURSE ON UNIVERSITY STUDENTS' SOCIAL
MEDIA USE AND AWARENESS: A COMPARATIVE STUDY BETWEEN THE
BEGINNING AND END OF THE SEMESTER**

Ahmet ALKAN¹

ABSTRACT

This study aims to examine the effect of a media literacy course on university students' social media usage habits and their critical awareness of the media. The research is based on a two-phase dataset collected from the same group of students (N=33) at the beginning and end of the semester. Students were asked to report their screen time data for one week by app category (social media, education, etc.) and to write an essay on the role of social media in their lives; at the end of the 14-week course, they were asked to provide the same information again and, in addition, to evaluate the changes the course had brought about in them. The qualitative data collected were analyzed using thematic analysis, while the quantitative screen time data were analyzed using descriptive statistics. Total screen time at the beginning of the period was 1,418 hours and 13 minutes, and total screen time at the end of the period was 1,315 hours and 38 minutes. Screen time at the end of the term decreased by a total of 102 hours and 35 minutes, or an average of 186 minutes per student. When screen time was evaluated on an individual basis, varying results were observed among students, including decreases, increases, and no change. Nevertheless, an increase in critical awareness was observed in the students' written reflections: questioning sources, recognizing algorithmic steering and advertising manipulation, awareness of social comparison, and the internalization of concepts such as the "attention economy" were among the prominent themes. A significant portion of the students themselves stated that this cognitive awareness had not yet translated into behavioral change (an actual reduction in screen time); the most pronounced examples of behavioral change emerged in situations where students were directly confronted with their own screen time data. These findings indicate that the cognitive and behavioral effects of media literacy education occur at different rates and depths, and that incorporating self-awareness exercises into the course may support behavioral change.

Keywords: Media literacy, social media use, awareness of digital addiction.

ICDBME

¹Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, ahmetalkan@sdu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-4964-8591

ÇEVİRİM İÇİ ARAŞTIRMADAN FİZİKSEL SATIN ALMAYA: WEBROOMING DAVRANIŞININ NİTEL YÖNTEMLE İNCELENMESİ

Sezen BOZYİĞİT¹

ÖZET

Teknolojinin gelişmesi sayesinde akıllıca alışveriş yapabilmek daha kolay hale gelmiş ve böylelikle son yıllarda tüketicilerin çevrim içi ve çevrim dışı kanalları birbirlerine entegre ederek kullanması yaygınlık kazanmıştır. Tüketicilerin çevrim içi ve çevrim dışı kanalları birlikte kullandığı alışveriş biçimlerinden birisi de webroomingdir. Webroomingde tüketici öncelikle çevrim içi kanallardan ürün hakkında bilgi toplamakta ancak satın alma işlemini fiziksel mağazalardan yapmaktadır. Webrooming tüketiciler için faydalı bir alışveriş biçimi olmasına rağmen, satın alma işleminin fiziksel mağazada tamamlanması nedeniyle sadece çevrim içi kanaldan satış yapan işletmelere zararı olmaktadır. Bu zararı önlemek için de webrooming davranışında bulunanları anlamak, neden ve özellikle hangi ürünlerde bu davranışta bulunduklarını tespit etmek önemlidir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı tüketicilerin webrooming davranışlarını detaylı olarak incelemektir. Derinlemesine görüşme yöntemi ile verilerin toplandığı araştırma kartopu yöntemi ile ulaşılan 18 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların yarısı fiziksel mağazada ürünü deneme ve görme imkanı olduğu, diğerleri de sorun çıktığında doğrudan muhattap bulma, sahte-hatalı ürünle karşılaşmak istememe, kargoda zarar görme ihtimali ve güven sorunu nedeniyle webrooming davranışında bulunduklarını, çoğunlukla elektronik, kıyafet ve ayakkabı gibi ürünlerde webrooming yaptıklarını, bu ürünlerin hassas olması, mağazada deneme imkanının bulunması ve internetten alınan ürünlerin yanıltıcı olabilmesi nedeniyle özellikle bu ürünlerde webroomingi tercih ettiklerini beyan etmişlerdir. Ek olarak katılımcıların çoğunluğu özellikle aksesuar ve mutfak malzemeleri ve gıdayı internetten aldığını dile getirip bunun nedeni olarak da internetteki fiyatların daha uygun olması, çeşit fazlalığı ve promosyon imkanını göstermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu internetten ürün-fiyat karşılaştırması yapmanın kolay olması, karşısında doğrudan muhattap bulması, iade sürecinin kolay olması ve deneme-görme imkanı bulunmasından webroomingin avantajı olarak bahsetmiş, webrooming davranışının çevrim içi perakendecilere zararı olmadığını ifade etmiştir. Son olarak katılımcılar daha uygun fiyatlar, çevrim içi alışverişin güvenilirliğinin ispatlanması, kargo sürecinin sorunsuz olması ve yapay zeka uygulamaları ile tüketicilerin webrooming davranışlarının azaltılabileceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Tüketim, Webrooming, Çevrim içi alışveriş, Çevrim dışı alışveriş

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, sbozyigit@tarsus.edu.tr, ORCID:0000-0002-0951-3588.

**FROM ONLINE RESEARCH TO OFFLINE PURCHASE: A QUALITATIVE
INVESTIGATION OF WEBROOMING BEHAVIOR**

Sezen BOZYİĞİT¹

ABSTRACT

Advancements in technology have made smart shopping easier, leading consumers to increasingly integrate online and offline channels throughout the purchasing process in recent years. One of the shopping behaviors that combines these two channels is webrooming. In webrooming, consumers first search for product information through online channels but complete the purchase in physical stores. Although webrooming provides several benefits for consumers, it may negatively affect retailers that operate exclusively through online channels, as the final purchase is made offline. Therefore, understanding consumers who engage in webrooming, identifying the reasons behind this behavior, and determining the product categories in which it is most prevalent are of considerable importance. Accordingly, the aim of this study is to examine consumers' webrooming behavior in depth. The research employed a qualitative approach, and data were collected through in-depth interviews with 18 participants selected using the snowball sampling method. Content analysis and descriptive analysis were used to analyze the collected data. The findings reveal that approximately half of the participants preferred webrooming because they wanted to see and try the products in physical stores before purchasing. The remaining participants reported engaging in webrooming due to reasons such as the ability to communicate directly with a seller in case of problems, avoiding counterfeit or defective products, concerns about shipping damage, and a lack of trust in online shopping. Participants stated that they most frequently engaged in webrooming when purchasing electronic products, clothing, and footwear, mainly because these products are sensitive in nature, can be tried on or examined in stores, and may not accurately match their online representations. Additionally, most participants indicated that they preferred purchasing accessories, kitchenware, and food products online, citing lower prices, a wider variety of products, and promotional opportunities as the primary reasons. The majority also identified several advantages of webrooming, including the ease of comparing products and prices online, the opportunity to communicate directly with sales personnel, a simpler return process, and the ability to inspect or try products before purchase. Furthermore, most participants believed that webrooming does not significantly harm online retailers. Finally, participants suggested that webrooming behavior could be reduced through more competitive pricing, increased trustworthiness of online shopping platforms, more reliable delivery services, and the integration of artificial intelligence applications into the online shopping experience.

Keywords: Consumer Behavior, Webrooming, Online Shopping, Offline Shopping.

¹Tarsus Üniversitesi, sbozyigit@tarsus.edu.tr, ORCID:0000-0002-0951-3588.

YAPAY ZEKÂ TEMELLİ ULUSLARARASI TİCARET SÜREÇ YÖNETİMİ: CORETRADO ÖRNEĞİ

Ali Şükrü ÇETİNKAYA¹

ÖZET

Uluslararası ticaret süreçleri; mevzuat, gümrük işlemleri, lojistik, ödeme, finansman, belge yönetimi, risk analizi ve farklı ülkelerdeki ticari gerekliliklerin eş zamanlı olarak takip edilmesini gerektiren çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Süreçlerin farklı yazılımlar, belgeler ve manuel uygulamalar üzerinden yürütülmesi, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler açısından bilgiye erişim, koordinasyon, işlem maliyetleri ve hata riski bakımından önemli sorunlar oluşturabilmektedir. Yapay zekâdaki gelişmeler, uluslararası ticaret faaliyetlerinin yalnızca belirli operasyonlarını otomatikleştirmekten ötesinde, ticaret süreçlerinin bütünsel biçimde yönetilmesi için yeni olanaklar sunmaktadır. Nitekim güncel çalışmalar yapay zekânın ticaret maliyetlerini azaltma, gümrük ve mevzuat uyumunu kolaylaştırma, lojistik süreçleri destekleme ve işletmelerin küresel pazarlara erişimini güçlendirme potansiyeline işaret etmektedir. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ temelli bütünsel bir yaklaşımın uluslararası ticaret süreçlerinin yönetiminde nasıl kullanılabileceğini ortaya koymak ve bu yaklaşımı Coretrado örneği üzerinden değerlendirmektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve vaka çalışması yöntemi kullanılmıştır. Coretrado, uluslararası ticaret faaliyetlerinde ihtiyaç duyulan bilgi, süreç takibi, belge yönetimi, operasyonel koordinasyon ve karar destek işlevlerini yapay zekâ temelli bir yapı içerisinde ele alan bir SaaS (hizmet olarak yazılım: Software-as-a-Service) uygulaması olarak incelenmiştir. Çalışmanın temel katkısı, yapay zekânın uluslararası ticarete yalnızca tekil bir otomasyon aracı olarak değil, ticaret süreçlerinin yönetimini destekleyen bütünsel bir karar ve süreç yönetimi yaklaşımı olarak ele alınmasıdır. Bulgular, bu yaklaşımın süreç görünürlüğünün artırılması, bilgiye erişimin kolaylaştırılması, operasyonel koordinasyonun güçlendirilmesi ve karar alma süreçlerinin desteklenmesi açısından önemli bir potansiyel taşıdığını göstermektedir. Çalışma, yapay zekâ ile uluslararası ticaret yönetiminin kesişiminde gelecekte gerçekleştirilecek ampirik araştırmalar için de kavramsal bir zemin sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, uluslararası ticaret süreçleri yönetimi, SaaS, Coretrado

ICDBME

¹ Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, Uluslararası İşletmecilik Anabilim Dalı
alisukru@outlook.com | alisukru@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0001-8815-7165

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE-ENABLED MANAGEMENT OF INTERNATIONAL TRADE
PROCESSES: THE CORETRADO CASE**

Ali Şükrü ÇETİNKAYA¹

ABSTRACT

International trade processes involve a complex set of interrelated activities, including regulatory compliance, customs procedures, logistics, trade finance, payment processes, document management, risk assessment, and the coordination of requirements across different countries. The fragmented use of software systems, documents, and manual practices may create significant challenges for firms, particularly small and medium-sized enterprises, in terms of information access, coordination, transaction costs, and operational errors. Recent developments in artificial intelligence (AI), however, provide new opportunities not only for automating individual trade activities but also for supporting the integrated management of international trade processes. Recent research indicates that AI can contribute to reducing trade costs, facilitating customs and regulatory compliance, improving logistics and supply-chain processes, and expanding firms' access to international markets. The purpose of this study is to examine how an AI-enabled integrated approach can be employed in the management of international trade processes and to evaluate this approach through the case of Coretrado. A qualitative research approach was adopted, and the study was designed as a case study. Coretrado is examined as an AI-enabled Software-as-a-Service (SaaS) application designed to bring together information management, process monitoring, document management, operational coordination, and decision-support functions required in international trade activities. The main contribution of the study is to conceptualize AI not merely as an automation tool for individual trade operations, but as an integrated process and decision-support capability for international trade management. The findings indicate that such an approach has considerable potential to improve process visibility, facilitate access to relevant information, strengthen operational coordination, and support managerial decision-making. The study also provides a conceptual basis for future empirical research at the intersection of artificial intelligence and international trade process management..

Keywords: Artificial intelligence, international trade process management, SaaS, Coretrado

ICDBME

¹ Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, Uluslararası İşletmecilik Anabilim Dalı
alisukru@outlook.com | alisukru@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0001-8815-7165

**PATERNALİST LİDERLİĞİN ÇALIŞAN SESİ ÜZERİNE ETKİSİ: LİDER-ÜYE
ETKİLEŞİMİNİN ARACILIK ROLÜ**

**Naciye YILDIRIM¹
Enver AYDOĞAN²**

ÖZET

Liderler, ana otorite figürleri olarak çalışan davranışlarını etkileme, çalışanların endişelerini dile getirme, önerilerde bulunma ve örgütsel süreçleri iyileştirmede çalışmalarının değerli veya güvenli olup olmadığını belirlemede merkezi rol oynarlar. Literatür çalışanların sesli davranışlarının, hızlı ve şiddetli rekabet altında örgütsel hayatta kalma ve başarı için kritik olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada güçlü disiplin ve otoriteyi, baba şefkati ve ahlaki dürüstlikle birleştiren paternalist liderliğin çalışan sesine olan etkisi incelenmektedir. Ayrıca mevcut ampirik çalışmalar, paternalist liderliğin lider ve astları arasındaki sosyal ilişkilere dayanan lider-üye etkileşimini (LÜE) güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. LÜE de çalışanların ses davranışını belirlemede astlar için en önemli faktörlerden biridir. Yüksek kaliteli LÜ; astların sesli davranışlarda bulunma motivasyonunu artırır, destek ve güven sağlayarak çalışan davranışları üzerinde olumlu bir etki yaratır. Bu kapsamda çalışmanın amacı; paternalist liderliğin çalışan sesi üzerine etkisini incelemek ve lider-üye etkileşiminin bu etkide aracılık rolünün olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırma verileri, Ankara'da gıda sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin 205 çalışanından elde edilmiştir. Araştırma veri seti, SPSS programında analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre paternalist liderliğin çalışan sesi üzerine pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu, lider-üye etkileşiminin bu etkiye aracılık ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: paternalist liderlik, çalışan sesi, lider-üye etkileşimi

ICDBME

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, naciye.y.93@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0010-5107>

²Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, enver.aydogan@hbv.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7327-7148>

**THE EFFECT OF PATERNALISTIC LEADERSHIP ON EMPLOYEE VOICE: THE
MEDIATING ROLE OF LEADER-MEMBER EXCHANGE**

Naciye YILDIRIM¹

Enver AYDOĞAN²

ABSTRACT

Leaders, as primary authority figures, play a central role in influencing employee behavior and in determining whether employees perceive it as valuable and safe to voice their concerns, make suggestions, and contribute to the improvement of organizational processes. The literature indicates that employee voice behavior is critical to organizational survival and success in the face of rapid and intense competition. This study examines the effect of paternalistic leadership, which combines strong discipline and authority with paternal care and moral integrity, on employee voice. In addition, existing empirical studies have demonstrated that paternalistic leadership strengthens leader-member exchange (LMX), which is grounded in the social relationships between leaders and their subordinates. LMX is also one of the most important factors influencing subordinates' voice behavior. High-quality LMX enhances subordinates' motivation to engage in voice behavior and positively influences employee behavior by providing support and fostering trust. Accordingly, the purpose of this study is to examine the effect of paternalistic leadership on employee voice and to determine whether leader-member exchange plays a mediating role in this relationship. The research data were obtained from 205 employees working in a firm operating in the food industry in Ankara. The research dataset was analyzed using SPSS. The findings revealed that paternalistic leadership has a positive and statistically significant effect on employee voice and that leader-member exchange mediates this relationship.

Keywords: paternalist leadership, employee voice, leader-member exchange

ICDBME

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, naciye.y.93@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0010-5107>

²Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, enver.aydogan@hbv.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7327-7148>

**MUHASEBE VE DENETİMDE DİJİTAL SİNYALDEN DOĞRULAMAYA: BENFORD,
SÜREÇ MADENCİLİĞİ VE SÜREKLİ DENETİM**

Cansu ARSLAN¹

ÖZET

Dijital denetim araçları muhasebe verilerinde çok sayıda anomali ve istisna sinyali üretebilmekte; ancak bir sinyal, doğrulanmış bir denetim bulgusuna eşdeğer değildir. Bu çalışma, süreç madenciliği, sürekli denetim ve Benford temelli çalışmalarda ilk sinyal sonrasında kullanılan doğrulama ve takip yaklaşımlarını karşılaştırmaktadır. 2015–2026 dönemini kapsayan yapılandırılmış kanıt haritalamasında OpenAlex Works taramaları, geriye ve ileriye dönük atıf taramasıyla tamamlanmıştır. Muhasebe/denetim bağlamında ilk sinyalin ardından doğrulama, inceleme, önceliklendirme veya geri bildirim raporlayan çalışmalar dahil edilmiş; alan dışı, yalnız algı/anket temelli, izlenebilir takip aşaması bulunmayan ve aynı veri veya vakayı yineleyen yayınlar dışlanmıştır. Nihai örneklem 29 bağımsız çalışmadan oluşmaktadır: süreç madenciliği 7, sürekli denetim 12 ve Benford 10. Önceden tanımlanan veri çıkarma formunda ilk sinyal, doğrulamada kullanılan dayanak, takip/inceleme, önceliklendirme, ulaşılan sonuç düzeyi ve yanlış alarm/iş yükü bilgileri kaydedilmiştir. Bulgular, süreç madenciliğinde denetçi yorumu ve risk temelli önceliklendirmenin; sürekli denetimde istisna yönetimi, insan incelemesi ve dışsal doğrulamanın; Benford çalışmalarında ise ek analiz ve bağlamsal değerlendirmenin daha belirgin olduğunu göstermektedir. Üç alanda da sonuçların gücü kullanılan doğrulama dayanağına bağlıdır; özellikle Benford uyumsuzluğu, ek doğrulama olmaksızın hile kanıtı olarak yorumlanmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Hileleri, Süreç Madenciliği, Sürekli Denetim, Benford Yasası, Doğrulama Zinciri

ICDBME

¹Bağımsız Araştırmacı, Muhasebe ve Finans, cansu.arslan9478@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1740-5146

**DIGITAL SIGNALS AND AUDIT VALIDATION: BENFORD'S LAW, PROCESS MINING,
AND CONTINUOUS AUDITING**

Cansu ARSLAN¹

ABSTRACT

Digital audit tools can generate large volumes of anomaly and exception signals in accounting data; however, a signal is not equivalent to a validated audit finding. This study compares the validation and follow-up approaches used after an initial signal in process-mining, continuous-auditing/monitoring, and Benford-based research. A structured evidence map covering 2015–2026 combined OpenAlex Works searches with backward and forward citation searching. We included accounting/auditing studies that reported validation, investigation, prioritization, or feedback after an initial signal and excluded out-of-scope, perception- or survey-only, no-follow-up, and duplicate publications based on the same data or case. The final sample comprised 29 independent studies: 7 process-mining, 12 continuous-auditing, and 10 Benford studies. Using a prespecified data-extraction form, we recorded the initial signal, the evidence used for validation, follow-up/investigation, prioritization, the highest outcome supported by the source, and false-alarm/review-workload information. The findings indicate that auditor interpretation and risk-based prioritization are more prominent in process-mining studies; exception management, human review, and external corroboration in continuous-auditing studies; and additional analysis and contextual assessment in Benford studies. Across all three streams, the strength of the conclusion depends on the validation evidence used; in particular, Benford nonconformity should not be interpreted as evidence of fraud without further corroboration.

Keywords: Accounting Fraud, Process Mining, Continuous Auditing, Benford's Law, Validation Chain

ICDBME

¹Bağımsız Araştırmacı, Muhasebe ve Finans, cansu.arslan9478@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1740-5146

**MUHASEBE SÜREÇLERİNDE ROBOTİK SÜREÇ OTOMASYONU: OPERASYONEL
SONUÇ İDDİALARI VE ÖLÇÜM TASARIMLARI**

Cansu ARSLAN¹

ÖZET

Robotik süreç otomasyonu (RPA), muhasebe ve finansal işlem süreçlerinde tekrarlayan ve kural tabanlı görevlerin otomasyonunda kullanılmakta; ancak literatürde raporlanan operasyonel kazanımların ölçüm temeli aynı değildir. Bu çalışmanın amacı, RPA'ya atfedilen zaman, hata, maliyet ve iş yükü sonuçlarını, bu sonuçları destekleyen veri kaynakları ve ölçüm tasarımlarıyla birlikte değerlendirmektir. 2015–2026 dönemini kapsayan protokol temelli yapılandırılmış kanıt incelemesinde bibliyografik kapanış, atıf zinciri taraması, tam metin izlenebilirliği ve kanıt kökeni kontrolleri birlikte uygulanmıştır. Uygun sonuç iddiaları kanıt kaynağı, başlangıç ölçümü, karşılaştırmacı ve ölçüm statüsüne göre kodlanmıştır. Bulgular, RPA literatüründe olumlu operasyonel sonuçların baskın olduğunu; ancak doğrudan gözlenen sonuçlarla kuruluş beyanı, görüşme veya süreç tahminine dayanan sonuçların aynı ölçüm desteğine sahip olmadığını göstermektedir. Ayrıca hız ve kapasite kazanımları bütün muhasebe süreçlerinde ve örgütsel bağlamlarda aynı biçimde ortaya çıkmamakta; kazanılan iş yükü kapasitesi çalışan sayısındaki azalmayla otomatik olarak örtüşmemektedir. Sonuç olarak RPA'ya atfedilen kazanımlar, yalnız yönleriyle değil, dayandıkları ölçüm tasarımı ve kanıt kaynağıyla birlikte değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Robotik Süreç Otomasyonu, Muhasebe Süreçleri, Operasyonel Performans, Ölçüm Tasarımı, Dijitalleşme

ICDBME

¹Bağımsız Araştırmacı, Muhasebe ve Finans, cansu.arslan9478@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1740-5146

**ROBOTIC PROCESS AUTOMATION IN ACCOUNTING: OPERATIONAL OUTCOME
CLAIMS AND MEASUREMENT DESIGNS**

Cansu ARSLAN¹

ABSTRACT

Robotic process automation (RPA) is increasingly used to automate repetitive, rule-based tasks in accounting and finance, yet reported operational gains are supported by different forms of evidence and measurement. This study examines time, error, cost, and workload outcomes attributed to RPA together with the measurement designs underlying those claims. We conducted a protocol-based structured evidence review covering 2015–2026, combining bibliographic closure, backward and forward citation screening, full-text traceability, and checks for overlapping organizational or data sources. Eligible outcome claims were coded by evidence source, baseline, comparator, and measurement status. The findings indicate that favorable operational outcomes predominate, but their measurement support varies substantially. Direct task or process measurements are not equivalent to organizational statements, interview-based assessments, or process estimates, and gains in speed or capacity are not uniform across accounting settings. Workload capacity released through automation also does not necessarily imply lower headcount. RPA outcomes should therefore be evaluated together with the measurement design, comparator, and evidence source supporting each claim.

Keywords: Robotic Process Automation, Accounting Processes, Operational Performance, Measurement Design, Digitalization

ICDBME

¹Bağımsız Araştırmacı, Muhasebe ve Finans, cansu.arslan9478@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1740-5146

**ESNEK ÇALIŞMADAN DİJİTAL YORGUNLUĞA: HİBRİT ÇALIŞMADA SÜREKLİ
ERİŞİLEBİLİRLİĞİN ROLÜ**

Duygu KOCAYİĞİT ARKADAŞ¹
Hatice ÇOBAN²

ÖZET

Küreselleşme ve bilgi-iletişim teknolojilerinde yaşanan dinamik dönüşümler, geleneksel organizasyon yapılarını ve iş görme biçimlerini köklü bir değişime zorlamıştır. Özellikle COVID-19 pandemisiyle birlikte stratejik bir zorunluluk olarak iş hayatına giren ve kriz sonrasında da kalıcı bir iş yeri normuna dönüşen hibrit çalışma modeli, modern iş dünyasının en baskın istihdam paradigmalarından biri haline gelmiştir. Bu model organizasyonel esneklik ve özerklik sunarken, resmi mesai saatleri dışında da kurumsal ağırlara bağlı kalma zorunluluğunu ifade eden "sürekli erişilebilirlik" olgusunu tetiklemektedir. Sürekli ulaşılabilir olma beklentisi ise çalışanların zihinsel ve fiziksel kaynaklarını tüketerek "dijital yorgunluk" sendromuna yol açmaktadır. Dolayısıyla, teknolojinin getirdiği verimlilik artışının, dijital yorgunluğun yıkıcı etkileriyle gölgelenmemesi adına bu iki kavram arasındaki nedensel ilişkilerin net bir biçimde ortaya konulması gerekmektedir. Bu temel gerekçelerden hareketle hazırlanan çalışmanın temel amacı; hibrit çalışma modeline tabi beyaz yakalı çalışanlarda, sürekli erişilebilirlik pratiklerinin, dijital yorgunluk düzeyleri üzerindeki etkisini teorik ve ampirik literatür kanıtları ekseninde belirlemektir. Nicel araştırma deseninde tasarlanan çalışmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Denizli ilinde özel sektörde hibrit çalışma düzeninde görev yapan beyaz yakalı çalışanlar oluşturmaktadır. Kolayda ve kartopu örnekleme yöntemleriyle ulaşılan 102 çalışandan elde edilen veriler; Cronbach's Alpha güvenirlik analizi, açımlayıcı faktör analizi, Pearson korelasyonu, basit doğrusal regresyon, bağımsız örneklem t-testi ve One-Way ANOVA testleri ile SPSS paket programında analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, sürekli erişilebilirlik ile dijital yorgunluk arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Regresyon analizi bulgularına göre sürekli erişilebilirlik, dijital yorgunluk üzerindeki toplam varyansın %12,5'ini açıklamakta ve yorgunluk düzeyini artırmaktadır. Gruplar arası farklılık testlerinin sonuçlarına göre ise genç çalışanların (18-28 yaş) ileri yaş grubuna (40-49 yaş) kıyasla daha fazla dijital yorgunluk yaşadığı saptanmıştır. Netice itibarıyla; hibrit çalışma modelinin sunduğu esnekliğin bir uzantısı olarak iş görenlerin iş dışı zamanlarda da sürekli erişilebilir olmaları psikososyal baskıyı artırarak dijital yorgunluk düzeylerini radikal biçimde artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hibrit Çalışma Modeli, Sürekli Erişilebilirlik, Dijital Yorgunluk, Esnek Çalışma.

¹ Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, dkocayigit18@posta.pau.edu.tr, ORCID: 0009-0004-7250-4264

² Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, haticecoban@pau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0295-6896

**FROM FLEXIBLE WORK TO DIGITAL FATIGUE: THE ROLE OF CONSTANT
AVAILABILITY IN HYBRID WORK**

**Duygu KOCAYİĞİT ARKADAŞ¹
Hatice ÇOBAN²**

ABSTRACT

Globalization and dynamic transformations in information technology have forced traditional organizational structures and working methods into a radical change. The hybrid work model, which entered work life during the COVID-19 pandemic and became a permanent workplace norm, is now a dominant employment paradigm. While offering organizational flexibility, this model triggers "extended availability," requiring employees to remain connected to corporate networks beyond official working hours. The expectation of continuous accessibility depletes employees' mental and physical resources, leading to "digital fatigue". To prevent technology-driven productivity from being overshadowed by digital fatigue, establishing the causal link between these concepts is essential. This study aims to determine the impact of extended availability on digital fatigue levels among white-collar employees under a hybrid work model. Designed with a quantitative research framework, the study used a survey tool. The research population consists of private-sector white-collar hybrid employees in Denizli. Data gathered from 102 employees via convenience and snowball sampling were analyzed in SPSS using Cronbach's Alpha, exploratory factor analysis, Pearson correlation, simple linear regression, independent samples t-test, and One-Way ANOVA. Results indicate a statistically significant positive correlation between extended availability and digital fatigue. Regression findings show that extended availability accounts for 12.5% of the total variance in digital fatigue, directly increasing fatigue levels. Demographic analyses revealed that younger employees (aged 18–28) experienced higher levels of digital fatigue than older peers (aged 40–49). In conclusion, continuous off-hours availability as an extension of hybrid work flexibility increases psychosocial pressure, radically escalating employees' digital fatigue.

Keywords: Hybrid Work Model, Extended Availability, Digital Fatigue, Flexible Working.

ICDBME

¹ Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, dkocayigit18@posta.pau.edu.tr, ORCID: 0009-0004-7250-4264

² Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, haticecoban@pau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0295-6896

**BRIDGING MINDS AND MACHINES: COMPUTATIONAL THINKING AS A COGNITIVE
PATHWAY FROM AI AWARENESS TO AI LITERACY**

Erkan DONER¹

ABSTRACT

As artificial intelligence transforms workplace environments at unprecedented speed, understanding how employees develop functional AI competencies has become a pressing challenge for organizational scholars and practitioners. Prior research has examined AI awareness mainly through job insecurity and stress, and AI literacy as a measurable competency construct, but the cognitive bridge connecting how employees perceive AI to how they use and understand it remains theoretically underdeveloped. This study addresses that gap by proposing and testing a framework in which computational thinking mediates the relationship between AI awareness and AI literacy. Drawing on a multidimensional model of computational thinking encompassing creativity, algorithmic thinking, critical thinking, problem solving, and cooperativity, alongside the augmented-depleted AI awareness framework and the Meta AI Literacy Scale, the researcher examines data from 520 white-collar employees across family-owned (n=260) and corporate (n=260) businesses. This dual-sample design enables meaningful cross-context comparison of cognitive and organizational dynamics in human-AI interaction. It is proposed that AI-augmented awareness, reflecting positive perceptions of AI as an enhancer of efficiency and career opportunity, activates and strengthens computational thinking capacities, which cultivate higher-order AI literacy. Conversely, AI-depleted awareness, characterized by concerns over job displacement and ethical threat, suppresses computational thinking engagement, constraining AI literacy development. Computational thinking is thus conceptualized not merely as a technical skill set but as a malleable cognitive resource activated or inhibited by how employees appraise AI in their work environments. This study makes three contributions. First, it introduces computational thinking as an organizationally meaningful mediating mechanism between attitudinal and competency-based AI constructs, extending cognitive frameworks into management scholarship. Second, it advances AI awareness theory beyond its stress-appraisal origins by linking it to downstream learning outcomes. Third, the family-versus-corporate comparison illuminates how organizational context shapes employees' cognitive journeys toward AI literacy, with implications for training design, change management, and human capital strategy.

Keywords: AI Awareness, AI Literacy, Augmented-Depleted Framework, Computational Thinking, Organizational Learning

ICDBME

¹ Istinye University, Management Information Systems, erkandoner@outlook.com

**TBMM'DE ÇOCUK SÖYLEMİ: YASAMA TUTANAKLARININ HESAPLAMALI ANALİZİ
(1996–2026)**

Ahmet YAMAN¹

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) çocukla ilgili konuşmaların hangi bakış açılarıyla ele alındığını ve bu bakış açılarının partiler ile dönemler arasında nasıl farklılaştığını incelemektedir. 1996–2026 yıllarını kapsayan otuz yıllık dönemde TBMM'de yapılan 193.587 konuşma taranmış; çocuk temalı 2.207 konuşma derlemin odağına alınmıştır. Analizde BERTopic konu modellemesi, anlamsal kayma analizi ve anahtar kelime bağlam penceresi olmak üzere üç hesaplamalı yöntem birlikte kullanılmıştır. Bulgular, TBMM'deki çocuk söyleminin beş temel çerçeve etrafında şekillendiğini ortaya koymaktadır: hak, güvenlik, sorun, istismar ve tarihsel çerçeve. Tüm dönemler ve partilerde hak çerçevesi baskın olmakla birlikte, bu çerçevenin içeriği partiler arasında belirgin biçimde farklılaşmaktadır. İktidar partileri çocuk söylemini güvenlik bağlamına taşıırken, muhalefet partileri çocuk işçiliği, yoksulluk ve istismar gibi somut sorunları ön plana çıkarmaktadır. Alt çerçeve analizleri bu ayrışmayı daha da netleştirmektedir. Hak söylemi normatif (uluslararası sözleşmeler, tören dili) ve pratik (hizmet talebi, bütçe) olmak üzere ikiye ayrılmakta; sorun ve istismar çerçeveleri de kendi içinde farklı örüntüler sergilemektedir. Söylemdeki köklü değişimlerin seçim döngüsüyle değil, Gazze krizi ve kurumsal istismar davaları gibi dışsal olaylarla örtüştüğü görülmektedir. Bu bulgular, TBMM'deki çocuk söyleminin yalnızca çocuğu değil, aynı zamanda siyasi güç ilişkilerini de yansıttığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: TBMM, Çocuk Hakları Söylemi, Hesaplamalı Sosyal Bilimler, BERTopic, Çerçeveleme Teorisi

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ahmetyaman@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0002-2359-8653

**CHILD DISCOURSE IN THE TURKISH GRAND NATIONAL ASSEMBLY: A
COMPUTATIONAL ANALYSIS OF PARLIAMENTARY RECORDS (1996–2026)**

Ahmet YAMAN¹

ABSTRACT

This study examines how the Turkish Grand National Assembly (TBMM) frames child-related issues and how these frames vary across political parties and legislative terms. Drawing on 193,587 parliamentary speeches spanning three decades (1996–2026), the study identifies 2,207 child-themed speeches and analyses them using three computational methods: BERTopic topic modelling, semantic drift analysis, and keyword contextual window analysis. The findings reveal that child discourse in the TBMM is organised around five dominant frames: rights, security, problem, abuse, and historical. While the rights frame is dominant across all parties and terms, its content diverges sharply along partisan lines. Governing parties tend to situate child discourse within a security context, whereas opposition parties foreground concrete issues such as child labour, poverty, and abuse. Sub-frame analysis further sharpens this picture. Rights discourse splits into normative (international conventions, ceremonial language) and practical (service demands, budget) variants; the problem and abuse frames likewise reveal distinct partisan patterns. Major discursive shifts coincide not with electoral cycles but with external events such as the Gaza crisis and high-profile institutional abuse cases. These findings demonstrate that child discourse in the TBMM reflects not only attitudes toward children but also broader dynamics of political power.

Keywords: TBMM, Child rights discourse, Computational social sciences, BERTopic, Framing theory

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ahmetyaman@tarsus.edu.tr , ORCID: 0000-0002-2359-8653

YAPAY ZEKÂ HAZIRLIK PERFORMANSLARININ G20 ÜLKELERİ KAPSAMINDA ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

Nuh KELEŞ¹

ÖZET

Yapay zekâ (YZ), ekonomik ve toplumsal yaşamın yanı sıra kamu hizmetleri, üretim, sağlık, eğitim, finans ve savunma gibi birçok alanda dönüşüm sağlayan stratejik bir teknoloji haline gelmiştir. Ülkelerin YZ teknolojilerinden etkin biçimde yararlanabilmeleri; politika vizyonu ve taahhüdü, teknolojik altyapı, veri kapasitesi, insan kaynağı, düzenleyici yapı ve güvenlik gibi çok boyutlu unsurlara bağlıdır. Bu nedenle ülkelerin yapay zekâyâ hazırlık performanslarının çok sayıda kriteri dikkate alan bütüncül yaklaşımlarla değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, G20 ülkelerinin yapay zekâ hazırlık performanslarını çok kriterli karar verme yöntemleriyle karşılaştırmaktır. Çalışmada G20 kapsamında yer alan 19 ülke alternatif olarak değerlendirilmiş ve politika vizyonu, politika taahhüdü, hesaplama kapasitesi, destekleyici teknik altyapı, veri kalitesi, yönetim ilkeleri, düzenleyici uyum, devletin dijital politikası, e-devlet hizmet sunumu, beşerî sermaye, YZ sektörünün olgunluğu, YZ teknolojilerinin yayılımı, toplumsal dönüşüm, emniyet ve güvenlik olmak üzere 14 kriter kullanılmıştır. Kriter ağırlıklarının belirlenmesinde MEREC, WENSLO ve Entropi yöntemleri, alternatiflerin sıralanmasında ise PROMETHEE II yöntemi ve doğrusal tercih fonksiyonu kullanılmıştır. Bulgular, kriter ağırlıklarının kullanılan yönteme göre önemli ölçüde farklılaştığını göstermektedir. YZ sektörünün olgunluğu (C11) MEREC yönteminde %16,8 ile 1., WENSLO ve Entropi yöntemlerinde sırasıyla %27,6 ve %23,2 ile 2. sırada yer almıştır. Hesaplama kapasitesi (C3) ise WENSLO (%29,1) ve Entropi (%26,7) yöntemlerinde 1., MEREC (%13,5) yönteminde 3. sırada bulunmuştur. Bununla birlikte hesaplama kapasitesi, YZ sektörünün olgunluğu, emniyet ve güvenlik ile politika taahhüdü tüm ağırlıklandırma yaklaşımlarında üst sıralarda yer almıştır. PROMETHEE II sonuçlarına göre, üç farklı ağırlıklandırma senaryosunda da ABD, Çin ve Fransa en yüksek performans gösteren ülkeler arasında öne çıkmıştır. Türkiye, PROMETHEE II-MEREC ve PROMETHEE II-Entropi sonuçlarında 17., PROMETHEE II-WENSLO sonuçlarında ise 16. sırada yer almıştır. Elde edilen sonuçlar, YZ hazırlık performansının değerlendirilmesinde kriter ağırlıklandırma yaklaşımının sonuçlar üzerinde etkili olduğunu ve özellikle hesaplama kapasitesi, YZ sektörü olgunluğu, güvenlik ve politika taahhüdünün ülkelerin YZ hazırlığında kritik unsurlar olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, PROMETHEE II, MEREC, WENSLO, Entropi

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, nuhkeles@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6768-728X

**COMPARISON OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE READINESS PERFORMANCES OF G20
COUNTRIES USING MULTI-CRITERIA DECISION-MAKING METHODS**

Nuh KELEŞ¹

ABSTRACT

Artificial intelligence (AI) has become a strategic technology that drives transformation across numerous areas, including economic and social life, public services, manufacturing, healthcare, education, finance, and defense. The ability of countries to effectively benefit from AI technologies depends on various multidimensional factors, including policy vision and commitment, technological infrastructure, data capacity, human capital, regulatory frameworks, and safety and security. Therefore, evaluating countries' AI readiness performances through comprehensive approaches that consider multiple criteria is of considerable importance. The aim of this study is to compare the AI readiness performances of G20 countries using multi-criteria decision-making (MCDM) methods. The study evaluates 19 G20 countries as alternatives based on 14 criteria: policy vision, policy commitment, compute capacity, enabling technical infrastructure, data quality, governance principles, regulatory compliance, government digital policy, e-government delivery, human capital, AI sector maturity, AI technology diffusion, societal transition, and safety and security. The MEREC, WENSLO, and Entropy methods were employed to determine the criterion weights, while the PROMETHEE II method with a linear preference function was used to rank the alternatives. The findings indicate that criterion weights vary considerably depending on the weighting method employed. AI sector maturity (C11) ranked first under the MEREC method with a weight of 16.8%, while it ranked second under the WENSLO and Entropy methods with weights of 27.6% and 23.2%, respectively. Compute capacity (C3) ranked first under both the WENSLO (29.1%) and Entropy (26.7%) methods, whereas it ranked third under MEREC (13.5%). Despite differences in criterion weights and rankings across the three weighting methods, compute capacity, AI sector maturity, safety and security, and policy commitment consistently emerged among the most influential criteria. PROMETHEE II results shows that the United States, China, and France emerged as the highest-performing countries across the different weighting scenarios. Türkiye ranked 17th under both the PROMETHEE II-MEREC and PROMETHEE II-Entropy scenarios, while it ranked 16th under the PROMETHEE II-WENSLO scenario. The findings demonstrate that the criterion weighting approach can significantly influence AI readiness rankings and highlight the critical roles of compute capacity, AI sector maturity, safety and security, and policy commitment in determining countries' AI readiness performance.

Keywords: Artificial intelligence, PROMETHEE II, MEREC, WENSLO, Entropy

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, nuhkeles@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6768-728X

KALKINMA YOLU PROJESİ'NİN JEO-LOJİSTİK RİSK ANALİZİ: İRAN-ABD ÇATIŞMASI BAĞLAMINDA NİTEL BİR DURUM ÇALIŞMASI

Arnisa ŞALCI¹

ÖZET

Bu çalışma, İran-ABD çatışmasının Kalkınma Yolu Projesi üzerindeki jeo-lojistik etkilerini lojistik ana bilim dalı çerçevesinde incelemektedir. Basra Körfezi'ndeki El-Faw Limanı'nı Irak üzerinden Türkiye'ye ve Avrupa bağlantısına ulaştırmayı hedefleyen Kalkınma Yolu Projesi, yalnızca bir ulaştırma altyapısı değil; koridor güvenliği, multimodal taşımacılık, transit performans ve tedarik zinciri dayanıklılığı bakımından stratejik bir lojistik girişim olarak değerlendirilmektedir. Araştırmanın amacı, İran-ABD geriliminin proje üzerindeki doğrudan ve dolaylı risk alanlarını; Irak merkezli güvenlik kırılganlıkları, yaptırım riski, sınır ve gümrük kapasitesi, yatırım güveni ve çok aktörlü lojistik yönetim bağlamında analiz etmektir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla tasarlanmış, bütüncül tekli durum çalışması deseni kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde doküman analizi; verilerin çözümlenmesinde ise tematik içerik analizi uygulanmıştır. Kuramsal çerçeve, neorealizm, tedarik zinciri dayanıklılığı ve jeo-lojistik risk yaklaşımı üzerine kurulmuştur. Ulaşılabilecek beklenen bulgular, Kalkınma Yolu Projesi'nin El-Faw Limanı, demiryolu-karayolu entegrasyonu, Türkiye bağlantısı ve Avrupa erişimi üzerinden multimodal bir koridor kimliği kazandığını göstermektedir. Bununla birlikte İran-ABD çatışmasının projeyi doğrudan belirleyen tek unsur olmadığı; Irak iç güvenliği, milis ağları, yaptırım ortamı, sınır geçişleri ve yatırımcı güveni üzerinden jeo-lojistik baskı alanları ürettiği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak çalışma, Kalkınma Yolu Projesi'nin tedarik zinciri dayanıklılığına katkı potansiyeli taşıdığını; ancak bu potansiyelin koridor güvenliği, operasyonel süreklilik ve çok aktörlü lojistik yönetim kapasitesiyle birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma Yolu Projesi, Jeo-lojistik Risk, Tedarik Zinciri Dayanıklılığı, Koridor Güvenliği, İran-ABD Çatışması

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, 242601064@tarsus.edu.tr , ORCID: 0009-0004-6226-3794

**A GEO-LOGISTICAL RISK ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT ROAD PROJECT: A
QUALITATIVE CASE STUDY IN THE CONTEXT OF THE IRAN-U.S. CONFLICT**

Arnisa ŞALCI¹

ABSTRACT

This study examines the geo-logistical effects of the Iran-US conflict on the Development Road Project within the framework of logistics studies. The Development Road Project, which aims to connect the Al-Faw Port in the Persian Gulf to Türkiye and further to Europe through Iraq, is considered not merely as a transport infrastructure initiative but also as a strategic logistics corridor in terms of corridor security, multimodal transport, transit performance, and supply chain resilience. The aim of the study is to analyze the direct and indirect risk areas associated with the Iran-US tension in relation to the project, particularly through Iraq-centered security vulnerabilities, sanctions risk, border and customs capacity, investor confidence, and multi-actor logistics governance. The research is designed as a qualitative study and adopts a holistic single-case study design. Document analysis is used as the data collection method, while thematic content analysis is employed for data analysis. The theoretical framework is based on neorealism, supply chain resilience, and the geo-logistical risk approach. The expected findings indicate that the Development Road Project has gained a multimodal corridor identity through the Al-Faw Port, rail-road integration, the Türkiye connection, and access to Europe. However, the Iran-US conflict is not considered a single determining factor for the project; rather, it produces geo-logistical pressure areas through Iraq's internal security, militia networks, sanctions environment, border crossings, and investor confidence. In conclusion, the study suggests that the Development Road Project has the potential to contribute to supply chain resilience. Nevertheless, this potential should be evaluated together with corridor security, operational continuity, and the capacity for multi-actor logistics governance.

Keywords: Development Road Project, Geo-logistical Risk, Supply Chain Resilience, Corridor Security, Iran-US Conflict

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, 242601064@tarsus.edu.tr , ORCID: 0009-0004-6226-3794

**YAPAY ZEKA AJANLARININ ULUSLARARASI LOJİSTİKTE YAKINSAMASI:
SİSTEMATİK LİTERATÜR TARAMASI VE BİBLİYOMETRİK ANALİZ**

Mustafa SARIDOĞAN¹
İpek GÜRSOY²

ÖZET

Bu çalışma, yapay zekâ ajanlarının uluslararası lojistik alanındaki yakınsamasını sistematik literatür taraması ve bibliyometrik analiz yöntemleriyle incelemektedir. Otonom karar alma, planlama ve çoklu ajan etkileşimi yeteneklerine sahip yapay zekâ ajanlarının lojistik süreçlerde giderek daha fazla kullanılması, alandaki araştırma eğilimlerinin, temel çalışma konularının ve teknolojik gelişmelerin bütüncül olarak incelenmesini önemli hâle getirmektedir. Araştırma, bibliyometrik profil, tematik kümelenme, uygulama alanları, teknoloji yakınsaması, benimseme engelleri ve gelişmekte olan ekonomiler odağında oluşturulan beş araştırma sorusu doğrultusunda yürütülmüştür. Bu doğrultuda, PRISMA 2020 yönergesi izlenerek Web of Science ve Scopus veri tabanlarında iki aşamalı bir tarama gerçekleştirilmiştir. Geniş kapsamlı pilot taramada 2.520 kayda ulaşılmış, konu odağına göre daraltılan son sorguda ise 783 kayıt elde edilmiştir. Yinelenen kayıtların çıkarılması ile başlık, özet ve tam metin incelemelerinin ardından yük lojistiği ve tedarik zinciri odaklı 136 çalışma bibliyometrik analize alınmıştır. Bunlar arasından gerçek operasyonlara odaklanan 58 çalışma ayrıntılı tematik incelemeye dâhil edilmiştir. VOSviewer ile gerçekleştirilen anahtar kelime eş oluşum analizi, literatürün çoklu ajan sistemleri ve pekiştirmeli öğrenme, ajan tabanlı simülasyon ve lojistik operasyonlar ile yapay zekâ ajanları ve tedarik zinciri süreçleri olmak üzere üç temel tema etrafında toplandığını göstermiştir. Bulgular, yayınların 2022 sonrasında belirgin biçimde arttığını ve 2025 yılında en yüksek düzeye ulaştığını ortaya koymaktadır. Çin'in öncü konumda olduğu alanda çalışmaların ağırlıklı olarak tedarik zinciri, üretim ve sürdürülebilirlik konularında yoğunlaştığı belirlenmiştir. Araştırma odağının klasik çoklu ajan sistemlerinden büyük dil modellerine dayalı yapay zekâ ajanlarına yöneldiği görülmüştür. Çalışmada bu değişimi açıklamak amacıyla katmanlı bir yakınsama mimarisi önerilmiş ve Orta Koridor ile Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi çerçevesinde Türkiye'ye yönelik çıkarımlar sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka Ajanları, Uluslararası Lojistik, Teknoloji Yakınsaması, Sistematik Literatür Taraması, Bibliyometrik Analiz

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı, 254114003@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0001-6851-9322

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gümrük İşletme Bölümü, ipekgursoy@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6409-7177

**CONVERGENCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AGENTS IN INTERNATIONAL
LOGISTICS: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW AND BIBLIOMETRIC ANALYSIS**

**Mustafa SARIDOĞAN¹
İpek GÜRSOY²**

ABSTRACT

This study examines the convergence of artificial intelligence agents within the field of international logistics using systematic literature review and bibliometric analysis methods. The increasing use of artificial intelligence agents with autonomous decision-making, planning, and multi-agent interaction capabilities in logistics processes makes it important to examine research trends, key research topics, and technological developments in the field from a holistic perspective. The research was conducted in line with five research questions focusing on bibliometric profile, thematic clustering, application areas, technological convergence, adoption barriers, and developing economies. Accordingly, a two-stage search was conducted in the Web of Science and Scopus databases following the PRISMA 2020 guidelines. The broad pilot search identified 2,520 records, while the final search, narrowed according to the thematic focus, yielded 783 records. Following the removal of duplicate records and the screening of titles, abstracts, and full texts, 136 studies focusing on freight logistics and supply chains were included in the bibliometric analysis. Of these, 58 studies focusing on real-world operations were included in the detailed thematic analysis. The keyword co-occurrence analysis conducted using VOSviewer showed that the literature clustered around three main themes: multi-agent systems and reinforcement learning, agent-based simulation and logistics operations, and artificial intelligence agents and supply chain processes. The findings indicate that publications increased markedly after 2022 and reached their highest level in 2025. China was identified as the leading country in the field, while studies were found to concentrate primarily on supply chains, manufacturing, and sustainability. The research focus was observed to shift from traditional multi-agent systems toward artificial intelligence agents based on large language models. To explain this shift, the study proposes a layered convergence architecture and presents implications for Türkiye within the framework of the Middle Corridor and the National Artificial Intelligence Strategy.

Keywords: AI Agents, International Logistics, Technological Convergence, Systematic Literature Review, Bibliometric Analysis

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı, 254114003@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0001-6851-9322

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gümrük İşletme Bölümü, ipekgursoy@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6409-7177

TÜRKİYE HAVACILIK SEKTÖRÜNÜN COVID-19 ŞOKUNA KARŞI DAYANIKLILIĞI: UÇAK VE HAVA KARGO TRAFİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

M.Koray ÖNDER¹
Fatih KAPLAN²

ÖZET

COVID-19 salgını, küresel havacılık sektöründe uçuş faaliyetlerini büyük ölçüde sınırlandırırken hava kargo taşımacılığının önemini artırmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de uçak ve hava kargo trafiğinin COVID-19 şokuna karşı dayanıklılığını ve salgın sonrasındaki toparlanma performansını karşılaştırmalı olarak incelemektir. Çalışmada, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2002–2025 dönemine ait yıllık iç hat, dış hat ve toplam uçak ve kargo trafik verileri kullanılmıştır. Dayanıklılık; şok döneminde yaşanan oransal kayıp, salgın öncesi düzeye yeniden ulaşma süresi ve şok sonrasındaki büyüme performansı olmak üzere üç boyutta değerlendirilmiştir. Ayrıca 2019 yılı 100 kabul edilerek uçak ve kargo trafiğine ilişkin toparlanma endeksleri oluşturulmuştur. Bulgular, toplam uçak trafiğinin 2020 yılında bir önceki yıla göre %45,15 azalmasına karşılık hava kargo trafiğindeki azalmanın %10,10 ile sınırlı kaldığını göstermektedir. En yüksek daralma %60,82 ile dış hat uçak trafiğinde gerçekleşirken dış hat kargo trafiği yalnızca %9,56 azalmıştır. Hava kargo trafiği 2019 düzeyini 2021 yılında, toplam uçak trafiği ise 2023 yılında aşmıştır. 2025 yılı itibarıyla uçak trafiği 2019 düzeyinin %23,90, hava kargo trafiği ise %45,36 üzerine çıkmıştır. Sonuçlar, hava kargo taşımacılığının dışsal şoklara karşı uçuş trafiğinden daha dayanıklı bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Hava kargo trafiğinin, salgın döneminde uçak trafiğine kıyasla gösterdiği bu dayanıklılık, e-ticaretin yükselişi ve aşılar, tıbbi maskeler ve tulumlar, ilaçlar ve diğer koruyucu tıbbi ekipmanlar gibi yüksek öncelikli ürünlerin sevkiyatlarının stratejik öneminin kazandığı artan belirginlikle birlikte, hava kargo altyapısının daha da güçlendirilmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Çalışma, hava kargo kapasitesinin geliştirilmesi, taşıma ağlarının çeşitlendirilmesi ve krizlere hazırlıklı bir havacılık sisteminin oluşturulması açısından politika önerileri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Havacılık Dayanıklılığı, Hava Kargo, Uçak Trafiği, COVID-19, Türkiye

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 244114002@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5837-4166

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, fkapan@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7417-1126

**RESILIENCE OF THE TURKISH AVIATION SECTOR TO THE COVID-19 SHOCK: A
COMPARISON OF AIRCRAFT AND AIR CARGO TRAFFIC**

**M.Koray ÖNDER¹
Fatih KAPLAN²**

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic substantially restricted flight operations in the global aviation industry while increasing the importance of air cargo transportation. This study comparatively examines the resilience of aircraft and air cargo traffic in Türkiye to the COVID-19 shock and their post-pandemic recovery performance. The analysis uses annual domestic, international, and total aircraft and cargo traffic data published by the General Directorate of State Airports Authority for the 2002–2025 period. Resilience is evaluated across three dimensions: the proportional loss experienced during the shock, the time required to regain the pre-pandemic level, and post-shock growth performance. Recovery indices are also constructed by setting the 2019 traffic level equal to 100. The findings show that total aircraft traffic decreased by 45.15% in 2020 compared with the previous year, whereas the decline in air cargo traffic was limited to 10.10%. The largest contraction occurred in international aircraft traffic, which declined by 60.82%, while international cargo traffic decreased by only 9.56%. Air cargo traffic exceeded its 2019 level in 2021, whereas total aircraft traffic returned above its pre-pandemic level in 2023. By 2025, aircraft traffic was 23.90% above its 2019 level, while air cargo traffic was 45.36% higher. The results demonstrate that air cargo transportation exhibited greater resilience to the external shock than aircraft traffic. The resilience exhibited by air cargo traffic compared to aircraft traffic during the pandemic period, together with the rise of e-commerce and the growing prominence gained by the strategic significance of shipments of high-priority products such as vaccines, medical masks and coveralls, medicines, and other protective medical equipment, reveals the necessity of further strengthening air cargo infrastructure. The study provides policy recommendations for developing air cargo capacity, diversifying transport networks, and establishing an aviation system that is better prepared for future crises.

Keywords: Aviation Resilience, Air Cargo, Aircraft Traffic, COVID-19, Türkiye

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 244114002@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5837-4166

² Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, fkaplan@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7417-1126

TARİFE OYUNLARI ÜZERİNDEN GÜMRÜK POLİTİKALARI: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ, ÇİN VE TÜRKİYE ARASINDA ÜÇ TARAFLI BİR OYUN TEORİK MODEL

Kayhan ÇELİK¹

ÖZET

Küresel ticaret sisteminde korumacı politikaların yeniden güç kazanması, gümrük tarifelerinin dış ticareti düzenleyen geleneksel işlevinin ötesine geçmesine neden olmaktadır. Gümrük tarifeleri artık ülkelerin birbirlerinin dış ticaret politikalarına karşılık vermek ve ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla başvurdukları önemli bir araç haline gelmiştir. Özellikle 2018 yılında belirginleşen Amerika Birleşik Devletleri-Çin tarife savaşı, karşılıklı adımların ticaret politikalarındaki rolünü açıkça ortaya koymuş, 2025 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin uygulamaya koyduğu yeni düzenlemeler ise bu korumacı eğilimi küresel ölçekte pekiştirmiştir. Mevcut çalışmalar büyük ölçüde iki ülke arasındaki rekabete odaklanırken, sürecin küresel ticaret sistemine taraf üçüncü ülkeler üzerindeki etkileri ve ilgili ülkelerin karşı karşıya olduğu kurumsal kısıtlar yeterince ele alınmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki tarife rekabetini Türkiye'yi üçüncü aktör olarak içeren üç taraflı bir oyun teorik model çerçevesinde incelemektir. Çalışmada Gibbons'ın oyun teorisi yaklaşımından hareketle geliştirilen iki ülkeli tarife oyunu Türkiye'yi de kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki tarife kararları, tarafların birbirlerine verdikleri tepkiler çerçevesinde dinamik bir yapı içinde ele alınırken Türkiye, dış ticaret politikasını belirlerken karşı karşıya olduğu kurumsal ve hukuki kısıtlar nedeniyle farklı bir konumda değerlendirilmektedir. Model, Türkiye'nin sahip olduğu belirli politika araçlarını ve küresel ticaret sistemindeki konumunu dikkate alarak Amerika Birleşik Devletleri-Çin rekabetine verebileceği olası tepkileri kapsamaktadır. Çalışma, klasik iki taraflı tarife oyununu üç taraflı bir yapıya taşıyarak, Türkiye'nin kurumsal ve hukuki kısıtlar altındaki stratejik konumunu ve sahip olduğu politika alanını teorik bir çerçevede ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarife Oyunları, Gümrük Politikaları, Ticaret Savaşları, Oyun Teorisi

ICDBME

¹Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü, K.Celik5@ticaret.gov.tr, ORCID: 0000-0002-9609-7702

**TRADE POLICY THROUGH TARIFF GAMES: A THREE-COUNTRY GAME-THEORETIC
MODEL OF THE UNITED STATES, CHINA AND TÜRKİYE**

Kayhan ÇELİK¹

ABSTRACT

The resurgence of protectionist policies in the global trading system has caused tariffs to extend beyond their traditional function of regulating foreign trade. Tariffs have increasingly become an important instrument through which countries respond to each other's trade policies and seek to protect their economic interests. The United States - China tariff war, which intensified in 2018, clearly demonstrated the role of reciprocal tariff measures in trade policy, while the new measures introduced by the United States in 2025 further reinforced this protectionist trend at the global level. Existing studies have largely focused on the rivalry between the two countries, while the effects of this process on third countries integrated into the global trading system and the institutional constraints they face have received comparatively limited attention. This study examines the tariff competition between the United States and China within a three-country game-theoretic model that incorporates Türkiye as a third actor. Building on Gibbons game-theoretic approach, a two-country tariff game is extended to include Türkiye. Tariff decisions between the United States and China are considered within a dynamic structure shaped by their reciprocal responses, while Türkiye is positioned differently due to the institutional and legal constraints it faces in determining its foreign trade policy. The model also considers Türkiye's potential responses to United States-China tariff competition by taking into account its available policy instruments and its position within the global trading system. By extending the conventional two-country tariff game to a three-country structure, the study aims to theoretically examine Türkiye's strategic position and policy space under institutional and legal constraints.

Keywords: Tariff Games, Trade Policies, Trade Wars, Game Theory

ICDBME

¹Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü, K.Celik5@ticaret.gov.tr, ORCID: 0000-0002-9609-7702

**GÜMRÜK İŞLEMLERİNDE KULLANILAN DİJİTAL TEKNOLOJİLER: DOKÜMAN
ANALİZİ VE BETİMSSEL İSTATİSTİKLERLE KÜRESEL VE ULUSAL BİR
DEĞERLENDİRME**

**Bensu NARİN¹
Beyhan BELLER DİKMEN²**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, gümrük idarelerinde yürütülen işlemlerde kullanılan dijital teknolojileri önce küresel ölçekte kavramsal ve sayısal olarak ele almak, ardından bu teknolojilerin Türkiye'deki uygulamalarını ve yaygınlığını güncel verilerle ortaya koymaktır. Çalışma betimsel desende tasarlanmış; veriler doküman analizi tekniğiyle elde edilmiş ve kurumsal kaynaklardan derlenen nicel göstergeler betimsel istatistiklerle çözümlenmiştir. Bu kapsamda akademik literatürün yanı sıra Birleşmiş Milletler (BM), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), OECD, Dünya Gümrük Örgütü (WTO) ve T.C Ticaret Bakanlığı'nın güncel rapor ve istatistiklerinden yararlanılmıştır. Her teknoloji önce küresel çerçevesiyle, ardından Türkiye uygulamasıyla karşılaştırmalı biçimde sunulmuştur. Bulgular, dijital gümrük uygulamalarının hem küresel ölçekte (Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'nın yüksek onay oranı; yapay zekâ, blok zinciri ve bulut bilişimin öne çıkması) hem de Türkiye'de (BİLGE, Tek Pencere Sistemi, Kağıtsız Gümrük Projesi ve Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü) giderek derinleştiğini göstermektedir. Türkiye özelinde elektronik ortama aktarılan gümrük hizmeti sayısı 2021-2025 döneminde 19'dan 29'a, YYS sahibi firma sayısı ise 591'den 785'e yükselmiştir. Bekleme sürelerine ilişkin bulgular ise dijitalleşmenin etkisinin işlem yönüne göre farklılaştığını ortaya koymaktadır: ihracatta süreler düşük ve istikrarlı seyrederken, ithalatta özellikle deniz limanlarında belirgin bir artış gözlenmiştir. Bu artış, dijital altyapının yetersizliğinden çok büyüyen işlem hacmi, kapasite kısıtları ve risk temelli denetimlerin yoğunluğuyla ilişkilendirilmektedir. Sonuç olarak dijital teknolojiler; işlem sürelerinin kısaltılması, kâğıt kullanımının azaltılması, şeffaflık ve güvenliğin artırılması ile ticaretin kolaylaştırılması açısından önemli katkılar sunmakta; ancak bu katkıların ulusal düzeyde gerçekleşmesi, teknolojilerin birbirini tamamlayan bir ekosistem olarak ele alınmasına ve operasyonel kapasiteye bağlı görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital gümrük, gümrük teknolojileri, ticaretin kolaylaştırılması

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, bensunarin@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-6423-6818

² Tarsus Üniversitesi, beyhanbeller@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2260-6321

**DIGITAL TECHNOLOGIES USED IN CUSTOMS OPERATIONS: A GLOBAL AND
NATIONAL ASSESSMENT THROUGH DOCUMENT ANALYSIS AND DESCRIPTIVE
STATISTICS**

**Bensu NARİN¹
Beyhan BELLER DİKMEN²**

ABSTRACT

This study aims to examine the digital technologies used in customs administration operations, first conceptually and quantitatively at the global level, and then to present their applications and prevalence in Türkiye on the basis of current data. The study adopts a descriptive design; data were gathered through the document analysis technique, and the quantitative indicators compiled from institutional sources were analysed using descriptive statistics. In addition to the academic literature, it draws on current reports and statistics from the United Nations (UN), the World Trade Organization (WTO), the OECD, the World Customs Organization (WCO) and the Ministry of Trade of the Republic of Türkiye, presenting each technology first within its global framework and then through its implementation in Türkiye. The findings show that digital customs practices are steadily deepening both globally reflected in the high ratification rate of the Trade Facilitation Agreement and the prominence of artificial intelligence, blockchain, and cloud computing and in Türkiye, through the BİLGE system, the Single Window System, the Paperless Customs Project, and the Authorised Economic Operator status. In Türkiye, the number of customs services transferred to the electronic environment rose from 19 to 29 between 2021 and 2025, while the number of AEO-status firms increased from 591 to 785. Findings on clearance times, however, reveal that the effect of digitalisation varies by process direction: export times remained low and stable, whereas import times rose markedly, particularly at seaports. This increase is associated less with inadequate digital infrastructure than with growing transaction volumes, capacity constraints, and the intensity of risk-based controls. Overall, digital technologies make notable contributions to shortening processing times, reducing paper use, enhancing transparency and security, and facilitating trade; yet realising these gains nationally appears to depend on treating the technologies as a complementary ecosystem and on operational capacity.

Keywords: Digital customs, customs technologies, trade facilitation

ICDBME

¹Tarsus Üniversitesi, bensunarın@tarsus.edu.tr, ORCID: 0009-0005-6423-6818

²Tarsus Üniversitesi, beyhanbeller@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2260-6321

AFET YÖNETİMİNDE LOJİSTİK FAALİYETLERİN ÖNEMİ

Kadir Can ŞENEL¹

ÖZET

Beklenmedik bir zamanda meydana gelen afetler insanların hayatında önemli sosyal ve ekonomik kayıplara yol açabilmekte, can ve mal kaybı ile sonuçlanabilmektedir. Afetten sonra hayatta kalan insanlar için de büyük bir mücadelenin verildiği bu dönemler, dünya genelinde ve ülkemizde hem maddi hem de manevi olarak uzun süreli etkiler bırakan sonuçlar doğurabilmektedir. Afetlerin tamamen önlenmesi her zaman mümkün olmamakla birlikte, etkilerinin azaltılması ve ortaya çıkabilecek zararların en aza indirilmesi mümkündür. Bu doğrultuda afet öncesi, afet anı ve afet sonrası süreçlerde ortaya çıkabilecek ihtiyaçları kapsayan etkin bir afet yönetimi planlamasına ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışma merkezinde ele alınan lojistik faaliyetlerin rolü afet yönetiminde dinamik bir yapının oluşması için oldukça önemlidir. Oluşturulacak etkin bir lojistik planlama acil ihtiyaçlara zamanında cevap verebilmek adına hayati bir konudur. Literatürde afet lojistiği olarak ele alınan kavram afetzedelerin ihtiyaç duydukları mal, hizmet ve ekipmanları zamanında, uygun yerde karşılayabilmek adına ürünlerin tedarik edildiği veya depolandığı noktalardan tüketiciye ulaşana kadar olan tüm planlama, depolama, nakliye ve dağıtım faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu bağlamda lojistik merkezlerinin konumu, kapasitesi ve sahip olduğu imkanlar, afet bölgesine hızlı ve etkin bir şekilde ulaşılabilmesi bakımından önem arz etmektedir. Bu çalışmada afetlerle mücadelede lojistik faaliyetlerin önemi, lojistik kapasite ve olanakların mevcut durumu ile Türkiye’de afet planlaması kapsamında yer alan lojistik birimlerin örgütsel yapısı ele alınmıştır. Çalışmanın yöntemi olarak nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda doküman analizi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmanın konusu ve amacı minvalinde ilgili ulusal ve uluslararası literatür incelenmiştir. Veri kaynağı olarak akademik çalışmaların yanı sıra, afet yönetimi ve lojistik alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar tarafından yayımlanan rapor, stratejik plan ve diğer resmi dokümanlardan yararlanılmıştır. Çalışma afet yönetiminde lojistik faaliyetlerin etkinliğinin geliştirilmesine ve bu konu kapsamında yapılacak olan çalışmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Planlama, Lojistik Faaliyetler

ICDBME

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye, kadircan.senel@mail.ohu.edu.tr , 0009-0005-2380-2350

THE IMPORTANCE OF LOGISTICS IN DISASTER MANAGEMENT

Kadir Can ŞENEL¹

ABSTRACT

Disasters that occur unexpectedly can cause significant social and economic losses, including loss of life and property. The periods following disasters, during which survivors face considerable challenges, may have long-lasting material and emotional consequences both worldwide and in Türkiye. Although it is not always possible to prevent disasters entirely, their impacts can be mitigated and potential losses minimized. In this regard, effective disaster management planning is needed to address the requirements that may arise before, during, and after a disaster. Logistics activities play a crucial role in establishing an effective and coordinated structure for disaster management. Effective logistics planning is essential for meeting urgent needs in a timely and appropriate manner. As discussed in the literature, disaster logistics encompasses the planning, procurement, storage, transportation, and distribution processes required to ensure that the goods, services, and equipment needed by disaster-affected populations are provided at the right time and in the right place. In this context, the location, capacity, and resources of logistics centers are of critical importance for ensuring rapid and effective access to disaster-affected areas. This study examines the importance of logistics activities in disaster response, the current state of logistics capacity and resources, and the organizational structure of logistics units within the framework of disaster planning in Türkiye. A qualitative research approach based on document analysis was adopted. In this context, relevant national and international literature was reviewed in accordance with the subject and purpose of the study. In addition to academic articles and graduate theses, reports, strategic plans, and other official documents published by institutions and organizations operating in the fields of disaster management and logistics were used as data sources. The data obtained from these documents were evaluated in relation to disaster logistics, logistics activities, logistics capacity, logistics support centers, and organizational structure. The study aims to contribute to improving the effectiveness of logistics activities in disaster management and to future research in this field.

Keywords: Disasters, Disaster Management, Planning, Logistics Operations.

ICDBME

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye, kadircan.senel@mail.ohu.edu.tr , 0009-0005-2380-2350

**DENİZ TAŞIMACILIĞINDA YEŞİL DÖNÜŞÜM VE YEŞİL LİMAN ENTEGRASYONU:
HAT İŞLETMELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİLERİ ÜZERİNE BİR İÇERİK
ANALİZİ**

**Can Adnan TAYLAN¹
Erdem AKKAN²**

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, deniz taşımacılığında yeşil dönüşüm dinamiklerini ve yeşil liman entegrasyonunu hat işletmelerinin sürdürülebilirlik stratejileri doğrultusunda çok boyutlu olarak incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseninin benimsendiği çalışmada, ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren dört büyük konteyner hat işletmesinin karar verici yöneticileriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen metinsel veriler, MAXQDA nitel analiz programı aracılığıyla içerik analizine tabi tutularak tematik çerçevede değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, armatör ve hat işletmelerinin çevresel sürdürülebilirlik konusundaki dönüşüm motivasyonlarının kurumsal gönüllülükten ziyade IMO'nun CII, EEXI ve net sıfır karbon regülasyonları gibi yasal zorunluluklara dayandığını göstermektedir. Alternatif yakıt stratejilerinde işletmelerin tek bir kaynağa bağımlı kalmayıp metanol yatırımları ve biyoyakıt harmanlama gibi uygulamaları içeren çoklu yakıt (multi-fuel) yaklaşımını benimsedikleri belirlenmiştir. Limanların yeşil lojistik zincirinin ayrılmaz bir parçası olduğu tespit edilmekle birlikte, limanlar arası çevresel standart ve raporlama farklılıklarının hat işletmeleri için ciddi bir operasyonel iş yükü oluşturduğu saptanmıştır. Ayrıca limanlardaki operasyonel bekleme sürelerinin gemilerin karbon yoğunluğu (CII) skorlarını olumsuz etkileyerek dekarbonizasyon cezası riskini artırdığı ortaya konmuştur. Sonuç olarak, denizcilikte sürdürülebilirliğin sağlanması yalnızca alternatif yakıt yatırımlarıyla sınırlı kalmamakta; kıyı elektrifikasyonu (OPS) altyapısının yaygınlaştırılması, eşzamanlı operasyon (SIMOPS) esnekliği, rota optimizasyonu ve akıllı terminal çözümleri gibi dijital ve operasyonel uygulamaların entegrasyonunu zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Dönüşüm, Yeşil Liman, Deniz Taşımacılığı, Dekarbonizasyon, Sürdürülebilirlik Stratejileri

ICDBME

¹ Mersin Üniversitesi, cataylan@gmail.com, 0009-0009-2369-1522

² Mersin Üniversitesi, eakkan@mersin.edu.tr, 0000-0001-5684-5676

**GREEN TRANSFORMATION AND GREEN PORT INTEGRATION IN MARITIME
TRANSPORT: A CONTENT ANALYSIS OF SUSTAINABILITY STRATEGIES OF LINE
OPERATORS**

**Can Adnan TAYLAN¹
Erdem AKKAN²**

ABSTRACT

The main objective of this research is to examine the dynamics of green transformation in maritime transport and green port integration in a multi-dimensional way, in line with the sustainability strategies of shipping lines. Adopting a phenomenological design from qualitative research methods, the study involved semi-structured interviews with decision-making managers of four major container shipping lines operating at national and international levels. The obtained textual data were subjected to content analysis using the MAXQDA qualitative analysis program and evaluated within a thematic framework. The research findings show that the motivations of shipowners and shipping lines regarding environmental sustainability transformation are based more on legal obligations such as IMO's CII, EEXI, and net-zero carbon regulations than on corporate volunteerism. It was determined that in alternative fuel strategies, companies are adopting a multi-fuel approach that includes applications such as methanol investments and biofuel blending, rather than relying on a single source. While ports were identified as an integral part of the green logistics chain, it was found that differences in environmental standards and reporting between ports constitute a significant operational workload for shipping lines. Furthermore, it has been shown that operational waiting times in ports negatively affect ships' carbon intensity (CII) scores, increasing the risk of decarbonization penalties. In conclusion, achieving sustainability in maritime transport is not limited solely to alternative fuel investments; it necessitates the integration of digital and operational applications such as the expansion of shore electrification (OPS) infrastructure, simultaneous operation (SIMOPS) flexibility, route optimization, and smart terminal solutions.

Keywords: Green Transformation, Green Port, Maritime Transport, Decarbonization, Sustainability Strategies

ICDBME

¹ Mersin Üniversitesi, cataylan@gmail.com, 0009-0009-2369-1522

² Mersin Üniversitesi, eakkan@mersin.edu.tr, 0000-0001-5684-5676

DİJİTAL İŞLETME YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE YAPAY ZEKÂ KAYGISI: İŞ GÜVENCESİZLİĞİ, İŞ STRESİ VE DİJİTAL YETKİNLİK İLİŞKİSİ

Fadime SEZER¹
Alev YILDIRIM²
Songül KAHVECİ³

ÖZET

Dijital dönüşümün işletme süreçlerine giderek daha fazla entegre olması, yapay zekâ (YZ) ve otomasyon teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırırken, bu dönüşümün insan kaynağı yönetimi ve örgütsel davranış üzerindeki yansımalarını dijital işletme yönetimi açısından önemli bir araştırma konusu hâline getirmektedir. Özellikle lojistik sektöründe YZ destekli depo yönetimi, envanter optimizasyonu, rota planlama ve akıllı taşımacılık uygulamalarının yaygınlaşması, çalışanların teknolojik dönüşüme ilişkin algı ve değerlendirmelerinin işletme yönetimi açısından ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, lojistik sektöründe çalışanların YZ kaygısı ile iş güvencesizliği, iş stresi ve dijital yetkinlik algısı arasındaki ilişkileri incelemek ve söz konusu değişkenlerin YZ kaygısının açıklanmasındaki rolünü ortaya koymaktır. Araştırmanın verileri, lojistik sektörde görev yapan 220 çalışandan anket tekniği aracılığıyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, normallik ve güvenilirlik analizleri, Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular, YZ kaygısının iş güvencesizliği ve iş stresi ile pozitif yönde ve yüksek düzeyde ilişkili olduğunu; dijital yetkinlik algısı ile ise negatif yönde ve anlamlı bir ilişki gösterdiğini ortaya koymuştur. Çoklu regresyon analizi sonucunda iş güvencesizliği ve iş stresinin YZ kaygısını anlamlı düzeyde açıkladığı ve bu değişkenlerin birlikte modelin açıklama gücüne önemli katkı sağladığı belirlenmiştir. Buna karşılık, dijital yetkinlik algısının çok değişkenli model içerisinde bağımsız ve anlamlı bir katkı sunmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, lojistik işletmelerinde YZ temelli dijital dönüşümün yalnızca teknolojik altyapı ve süreçlerin geliştirilmesiyle sınırlı tutulmaması; çalışanların istihdam güvencesi algısını ve iş stresini gözetken, dijital dönüşüme uyumlarını destekleyen bütüncül insan kaynağı yönetimi politikalarıyla birlikte ele alınması gerektiğine işaret etmektedir. Araştırma, YZ odaklı dijital dönüşümün çalışan boyutunu lojistik sektörü bağlamında inceleyerek dijital işletme yönetimi literatürüne ampirik bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Yapay Zekâ Kaygısı, İş Güvencesizliği, İş Stresi, Dijital Yetkinlik

ICDBME

¹ Bağımsız araştırmacı, phd.fsezer@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1236-7689

² Bağımsız araştırmacı, yildirimalev381@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2949-5903

³ Bağımsız araştırmacı, Songulkahveci@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2526-059X

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE ANXIETY IN THE LOGISTICS SECTOR FROM A
DIGITAL BUSINESS MANAGEMENT PERSPECTIVE: THE RELATIONSHIP BETWEEN
JOB INSECURITY, JOB STRESS AND DIGITAL COMPETENCE**

**Fadime SEZER¹
Alev YILDIRIM²
Songül KAHVECİ³**

ABSTRACT

The increasing integration of digital transformation into business processes and the widespread adoption of artificial intelligence (AI) and automation technologies have made their implications for human resource management and organizational behavior an important issue in digital business management. In the logistics sector, the growing use of AI-supported warehouse management, inventory optimization, route planning, and smart transportation applications highlights the need to examine employees' responses to technological transformation. This study aims to examine the relationships between AI anxiety and job insecurity, job stress, and perceived digital competence among logistics employees, and to assess the contribution of these variables to explaining AI anxiety. Data were collected through a survey of 220 employees working in the logistics sector. Descriptive statistics, normality and reliability analyses, Pearson correlation analysis, and multiple linear regression analysis were employed. The findings revealed that AI anxiety was positively and strongly associated with job insecurity and job stress, whereas it was negatively and significantly associated with perceived digital competence. Multiple regression analysis indicated that job insecurity and job stress significantly explained AI anxiety and contributed substantially to the explanatory power of the model. In contrast, perceived digital competence did not make an independent and statistically significant contribution to the multivariate model. These findings suggest that AI-driven digital transformation in logistics companies should not be approached solely through technological infrastructure and process development. Rather, digital transformation strategies should be accompanied by comprehensive human resource management practices that address employees' perceptions of job security and work-related stress and support their adaptation to technological change. By examining the employee dimension of AI-driven digital transformation in the logistics sector, this study contributes empirical evidence to digital business management literature.

Keywords: Logistics, Artificial Intelligence Anxiety, Job Insecurity, Job Stress, Digital Competence

ICDBME

¹ Bağımsız araştırmacı, phd.fsezer@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1236-7689

² Bağımsız araştırmacı, yildirimalev381@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2949-5903

³ Bağımsız araştırmacı, Songulkahveci@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2526-059X

LOJİSTİKTE NESNELERİN İNTERNETİ UYGULAMALARI

Ata KAHVECİ¹
Mustafa Egemen TANER²

ÖZET

Nesnelerin İnterneti (Internet of Things – IoT), fiziksel nesnelerin sensörler, iletişim ağları ve veri odaklı sistemler aracılığıyla birbirine bağlanmasını sağlayarak lojistik ve tedarik zinciri yönetiminde dijital dönüşümün temel kolaylaştırıcılarından biri olarak ortaya çıkmıştır. IoT, lojistik operasyonların gerçek zamanlı olarak izlenmesini, takip edilmesini ve koordine edilmesini mümkün kılmakta, böylece tedarik zincirleri genelinde izlenebilirliğin ve operasyonel verimliliğin artırılmasına katkı sağlamaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, lojistik alanındaki IoT uygulamalarına ilişkin mevcut bilgi birikimini sentezlemek ve özellikle temel uygulama alanlarını, teknolojik mimarilerini ve mevcut araştırma boşluklarını belirlemektir. Bununla birlikte çalışma, IoT'nin karar alma süreçlerine nasıl katkı sağladığını ve akıllı lojistik sistemlerine geçişi nasıl desteklediğini ortaya koymayı da amaçlamaktadır. Çalışmada, Scopus, Web of Science, Science Direct, Emerald ve Google Scholar başta olmak üzere önemli akademik veri tabanlarında bulunan ilgili çalışmaların belirlenmesi amacıyla nitel bir yöntem benimsenmiştir. Bulgular, IoT uygulamalarının ürünlerin konumu, durumu ve çevresel koşullarına ilişkin gerçek zamanlı veriler sağlayarak operasyonel şeffaflığı önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Özellikle soğuk zincirlerde sensör tabanlı izleme sistemlerinin, otomatik iklim kontrolü aracılığıyla bozulma oranlarını %40'a kadar azaltma potansiyeline sahip olduğu ortaya konulmuştur. Depo ortamlarında ise IoT destekli otomasyonun, iş gücü maliyetlerini eş zamanlı olarak azaltırken sipariş toplama doğruluğunu ve işlem hacmini %25'in üzerinde artırdığı belirlenmiştir. Ayrıca IoT destekli öngörücü bakım uygulamalarının, araç bakım maliyetlerini %30'a kadar azaltarak filo kullanım oranlarının daha yüksek seviyelere ulaşmasını sağlayabildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra, IoT'nin yapay zekâ ve blokzincir gibi gelişmekte olan teknolojilerle bütünleştirilmesi; esnek, uyarlanabilir ve izlenebilir lojistik sistemlerinin geliştirilmesini desteklemektedir. Bu faydalarına rağmen, siber güvenlik tehditleri ve evrensel veri standartlarının eksikliği, IoT'nin geniş ölçekli benimsenmesinin önündeki temel engeller olarak literatürde öne çıkmaktadır. Çalışma, IoT ve lojistik olmak üzere iki önemli alandaki Türkçe mevcut bilgi birikimini genişleterek hem akademik literatüre hem de uygulamaya katkı sağlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma; akıllı, veri odaklı ve sürdürülebilir lojistik sistemlerinin geliştirilmesine yönelik bir temel niteliği sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nesnelerin İnterneti, Lojistik, Endüstri 4.0

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Dış Ticaret Bölümü, atakahveci@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2010-614X

² Tarsus Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, metaner@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0374-4788

INTERNET OF THINGS APPLICATIONS IN LOGISTICS

Ata KAHVECİ¹
Mustafa Egemen TANER²

ABSTRACT

The Internet of Things (IoT) has emerged as a key enabler of digital transformation in logistics and supply chain management by connecting physical objects through sensors, communication networks, and data-driven systems. IoT facilitates real-time monitoring, tracking, and coordination of logistics operations, thereby improving traceability and operational efficiency across supply chains. The primary aim of this study is to synthesize the existing body of knowledge on IoT applications in logistics, with a focus on identifying key application areas, technological architectures, and research gaps. In particular, the study also seeks to explore how IoT contributes to decision-making processes and the transition toward smart logistics systems. This study adopts a qualitative method to collect the relevant studies from major databases including Scopus, Web of Science, Science Direct, Emerald, and Google Scholar. The findings suggest that IoT applications significantly enhance operational transparency by providing real-time data on the location, condition, and environmental status of goods. Specifically, sensor-based monitoring in cold chains has demonstrated the capacity to reduce spoilage rates by up to 40% through automated climate control. In warehouse environments, IoT-driven automation has been found to improve picking accuracy and throughput by over 25% while simultaneously reducing labor costs. Moreover, IoT-enabled predictive maintenance can mitigate vehicle maintenance costs up to 30%, ensuring higher fleet utilization. Furthermore, the integration of IoT with emerging technologies such as artificial intelligence and blockchain supports the development of flexible, adaptive, and traceable logistics systems. Despite these benefits, the literature identifies cybersecurity threats and the lack of universal data standards as persistent barriers to large-scale adoption. The study contributes to both academia and practice by extending the current knowledge in Turkish in two important areas as IoT and logistics. In this regard, study presents a foundation for the development of intelligent, data-driven, and sustainable logistics systems.

Keywords: Internet of Things, Logistics, Industry 4.0

ICDBME

¹ Tarsus Üniversitesi, Dış Ticaret Bölümü, atakahveci@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2010-614X

² Tarsus Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, metaner@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0374-4788

KOBİ'LERDE TEDARİK ZİNCİRİ DAYANIKLILIĞINI GÜÇLENDİREN KRİTERLERİN BULANIK PIPRECIA YÖNTEMİYLE ÖNCELİKLENDİRİLMESİ

Halil İbrahim YAZGAN¹

ÖZET

Küresel salgınlar, jeopolitik gerilimler, doğal afetler ve tedarik kesintileri, sınırlı finansal, teknolojik ve yönetsel kaynaklara sahip küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri daha kırılgan hâle getirebilmektedir. Bu araştırmanın amacı, KOBİ'lerde tedarik zinciri dayanıklılığını güçlendiren kriterlerin uzman görüşleri doğrultusunda ağırlıklandırılması ve önceliklendirilmesidir. Literatür taraması sonucunda risklere hazırlık, tedarikçi çeşitlendirmesi, bilgi paylaşımı, esneklik, görünürlük, finansal dayanıklılık, iş birliği, çeviklik, yedek kaynaklar ve dijitalleşme olmak üzere on kriter belirlenmiştir. Veriler; tedarik zinciri, lojistik, satın alma, üretim ve planlama ile risk yönetimi alanlarında deneyimli dokuz uzmandan çevrim içi değerlendirme formuyla toplanmıştır. Uzmanların ileri ve geri yönlü ardışık karşılaştırmaları üçgensel bulanık sayılara dönüştürülmüş, değerlendirmeler geometrik ortalamayla birleştirilmiş ve kriter ağırlıkları Bulanık PIPRECIA yöntemiyle hesaplanmıştır. İleri ve ters yönlü hesaplardan elde edilen durulaştırılmış ağırlıkların ortalaması alınarak nihai değerler normalize edilmiştir. Bulgulara göre Yedek Kaynaklar (%14,82) ilk, Dijitalleşme (%14,51) ikinci sırada yer almıştır. Bu kriterleri Çeviklik (%12,27), Finansal Dayanıklılık (%12,13) ve İş Birliği (%10,68) izlemiştir. En düşük göreceli ağırlıklar Risklere Hazırlık (%5,84), Bilgi Paylaşımı (%6,22) ve Tedarikçi Çeşitlendirmesi (%6,80) için hesaplanmıştır. İleri ve geri sonuçların yüksek düzeyde uyumlu olması (Spearman $\rho=0,964$; Pearson $r=0,982$), sıralamanın yönsele tutarlılığını desteklemektedir. Yedek kaynaklar ile dijitalleşmenin öne çıkması, literatürdeki iki tamamlayıcı dayanıklılık mekanizmasını yansıtmaktadır: yedek kaynaklar kesintilerin etkisini emen tampon ve ikame kapasitesi sağlarken, dijitalleşme görünürlük, koordinasyon ve hızlı karar vermeyi güçlendirmektedir. Çeviklik ve finansal dayanıklılığın bunları izlemesi, dayanıklılığın hazırlık yanında kesinti sırasında uyarlanma ve sonrasında toparlanma kapasitesini de içerdiği yaklaşımıyla örtüşmektedir. Risklere Hazırlığın düşük göreceli ağırlığı, önemsizliğe değil, uzmanların somut operasyonel ve finansal kabiliyetlere daha fazla öncelik vermesine işaret etmektedir. Bununla birlikte bulgular dokuz kişilik uzman grubunun değerlendirmeleriyle sınırlıdır ve tüm KOBİ'lere doğrudan genellenmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Tedarik zinciri dayanıklılığı, KOBİ, Bulanık PIPRECIA.

ICDBME

¹Düzce Üniversitesi, Akçakoca Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ibrahimyazgan@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8614-6582.

**PRIORITIZATION OF CRITERIA STRENGTHENING SUPPLY CHAIN RESILIENCE IN
SMEs USING THE FUZZY PIPRECIA METHOD**

Halil İbrahim YAZGAN¹

ABSTRACT

Global pandemics, geopolitical tensions, natural disasters, and supply disruptions may increase the vulnerability of small and medium-sized enterprises with limited financial, technological, and managerial resources. This study aims to weight and prioritize the criteria that strengthen supply chain resilience in SMEs based on expert judgments. A literature review identified ten criteria: risk preparedness, supplier diversification, information sharing, flexibility, visibility, financial resilience, collaboration, agility, backup resources, and digitalization. Data were collected through an online evaluation form from nine experts experienced in supply chains, logistics, procurement, production and planning, and risk management. The experts' forward and reverse sequential comparisons were converted into triangular fuzzy numbers, aggregated using the geometric mean, and analysed through Fuzzy PIPRECIA. The defuzzified weights obtained from the forward and inverse calculations were averaged and normalized. Backup Resources ranked first (14.82%), followed closely by Digitalization (14.51%), Agility (12.27%), Financial Resilience (12.13%), and Collaboration (10.68%). The lowest relative weights were obtained for Risk Preparedness (5.84%), Information Sharing (6.22%), and Supplier Diversification (6.80%). The strong agreement between the forward and reverse results (Spearman $\rho=0.964$; Pearson $r=0.982$) supports the directional consistency of the ranking. The prominence of backup resources and digitalization reflects two complementary mechanisms discussed in the resilience literature: backup resources provide buffers and substitution capacity, whereas digitalization strengthens visibility, coordination, and rapid decision-making. The subsequent positions of agility and financial resilience support the view that resilience encompasses adaptation during disruptions and recovery afterwards, in addition to preparedness. The lower relative weight of risk preparedness does not indicate unimportance but suggests that experts prioritized operational and financial capabilities. Nevertheless, the findings are limited to the judgments of nine experts and should not be directly generalized to all SMEs.

Keywords: Supply chain resilience, SMEs, Fuzzy PIPRECIA

ICDBME

¹Düzce Üniversitesi, Akçakoca Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, ibrahimyazgan@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8614-6582.

**TEDARİK ZİNCİRİ RİSK ÖNCELİKLERİ TEDARİK KADEMEMLERİ ARASINDA
FARKLILAŞIR MI? TÜRK OTOMOTİV TEDARİK ZİNCİRİNDE ENTEGRE FUZZY
BWM-FUZZY TOPSIS TEMELLİ BİR ANALİZ**

**Kayhan ÇELİK¹
Göknil ÇELİK²**

ÖZET

Küresel ölçekte yaşanan salgınlar, jeopolitik gerilimler, doğal afetler, ekonomik dalgalanmalar ve ticaret akışlarında meydana gelen kesintiler otomotiv tedarik zincirlerinin kırılganlığını önemli ölçüde artırmıştır. İlgili gelişmeler hammadde ve kritik bileşen tedariklerinde, üretim ve lojistik süreçlerinde önemli aksaklıklara yol açmıştır. Dolayısıyla tedarik zinciri risklerinin sistematik olarak analiz edilmesi ve önceliklendirilmesi stratejik bir gereklilik haline gelmiştir. Literatürde tedarik zinciri riskleri kapsamlı biçimde ele alınmasına rağmen, risk önceliklerinin farklı tedarik kademeleri (OEM, Tier 1 ve Tier 2/3) açısından karşılaştırıldığı çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı, Türk otomotiv sektöründe tedarik zinciri risklerinin OEM (ana sanayi), Tier 1 (birinci kademe tedarikçi) ve Tier 2/3 (ikinci ve üçüncü kademe tedarikçi) kademelerinde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek ve her kademeye özgü risk önceliklerini belirlemektir. İlgili literatür kapsamlı biçimde incelenmiş, otomotiv sektörüne özgü tedarik zinciri riskleri sekiz ana risk kategorisi ve yirmi yedi alt risk faktörü altında tasnif edilmiştir. Araştırma verileri, Türkiye’de otomotiv tedarik zincirinin OEM, Tier 1 ve Tier 2/3 kademelerinde görev yapan uzmanlardan anket yoluyla elde edilmiştir. Risk faktörlerinin göreceli ağırlıkları Fuzzy Best–Worst Method (Fuzzy BWM) ile hesaplanmış, elde edilen ağırlıklar Fuzzy TOPSIS yöntemine entegre edilerek her tedarik kademesine özgü risk öncelikleri belirlenmiştir. Bulgular, tedarik zinciri risk önceliklerinin OEM, Tier 1 ve Tier 2/3 tedarik kademeleri arasında farklılaştığını ortaya koymakta ve risk yönetimi stratejilerinin tedarik zincirinin tüm kademeleri için tek tip bir yaklaşımla değil kademeye özgü öncelikler dikkate alınarak geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu durum otomotiv tedarik zincirinde risklerin kademe bazında değerlendirilmesinin önemini vurgulamakta ve risk önceliklendirme süreçlerinde tedarik kademelerinin kendine özgü özelliklerinin dikkate alınması gerektiğine işaret etmektedir. Çalışmanın, tedarik zinciri risklerinin kademe bazında değerlendirilmesine katkı sağlaması ve risk önceliklendirme süreçlerine analitik bir değerlendirme çerçevesi kazandırması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tedarik Zinciri Riskleri, Tedarik Zinciri Kademeleri, Otomotiv Tedarik Zinciri, Fuzzy BWM, Fuzzy TOPSIS

ICDBME

¹Ticaret Bakanlığı, K.Celik5@ticaret.gov.tr, ORCID: 0000-0002-9609-7702

²Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, goknil_celik@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2608-2924

**DO SUPPLY CHAIN RISK PRIORITIES DIFFER ACROSS SUPPLY CHAIN TIERS? AN
INTEGRATED FUZZY BWM–FUZZY TOPSIS ANALYSIS OF THE TURKISH
AUTOMOTIVE SUPPLY CHAIN**

**Kayhan ÇELİK¹
Göknil ÇELİK²**

ABSTRACT

Global pandemics, geopolitical tensions, natural disasters, economic fluctuations, and disruptions in trade flows have significantly increased the vulnerability of automotive supply chains. These developments have disrupted the supply of raw materials and critical components, as well as production and logistics processes. Consequently, the systematic analysis and prioritization of supply chain risks have become a strategic necessity. Although supply chain risks have been widely addressed in the literature, studies comparing risk priorities across different supply chain tiers (OEM, Tier 1, and Tier 2/3) remain limited. This study aims to examine whether supply chain risks differ across the OEM (Original Equipment Manufacturer), Tier 1 (first-tier suppliers), and Tier 2/3 (second- and third-tier suppliers) tiers in the Turkish automotive industry and to identify tier-specific risk priorities. A comprehensive literature review was conducted, and automotive supply chain risks were classified into eight main risk categories and twenty-seven sub-risk factors. Research data were collected through questionnaire surveys administered to experts working in the OEM, Tier 1, and Tier 2/3 tiers of the Turkish automotive supply chain. The relative weights of the risk factors were calculated using the Fuzzy Best–Worst Method (Fuzzy BWM), and the resulting weights were integrated into the Fuzzy TOPSIS method to determine tier-specific risk priorities. The findings indicate that supply chain risk priorities differ across the OEM, Tier 1, and Tier 2/3 tiers and suggest that risk management strategies should consider tier-specific priorities rather than adopting a one-size-fits-all approach. The study highlights the importance of evaluating supply chain risks from a tier-based perspective and is expected to contribute to the literature by providing an analytical framework for supply chain risk prioritization.

Keywords: Supply Chain Risks, Supply Chain Tiers, Automotive Supply Chain, Fuzzy BWM, Fuzzy TOPSIS

ICDBME

¹Ticaret Bakanlığı, K.Celik5@ticaret.gov.tr, ORCID: 0000-0002-9609-7702

²Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, goknil_celik@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2608-2924

**LAST-MILE DELIVERY IN E-COMMERCE: A COMPARATIVE CASE ANALYSIS OF
CUSTOMER EXPERIENCE AND BRAND LOYALTY**

Kübra Göksu KÖSTEPEN ÖZBEK¹

ABSTRACT

The rapid expansion of e-commerce has increased the importance of last-mile delivery as a key component of the post-purchase experience. Although last-mile logistics has traditionally been examined from the perspectives of cost, routing, infrastructure, and operational efficiency, its implications for customer experience and loyalty have become increasingly relevant. This study examines the last-mile delivery practices of selected global and Turkish e-commerce companies through a comparative case analysis. Amazon and Alibaba are analyzed as global cases, while Trendyol, Getir, and Hepsiburada represent the Turkish e-commerce market. The comparison focuses on delivery speed, fulfillment and warehouse structure, technology use, delivery flexibility, and customer-oriented practices. The analysis is based on secondary data obtained from academic studies, company websites, press releases, and other publicly available corporate sources. The findings indicate that the selected companies employ different configurations of last-mile delivery while pursuing similar objectives related to convenience, responsiveness, and service quality. Amazon emphasizes proximity-based fulfillment, automation, and dedicated delivery capabilities, whereas Alibaba relies more heavily on network coordination, smart logistics infrastructure, and data-driven integration through the Cainiao Network. Among the Turkish cases, Trendyol combines marketplace operations with a dedicated delivery network, Getir adopts an ultra-fast urban delivery model supported by micro-warehousing, and Hepsiburada places greater emphasis on integrated logistics services and delivery flexibility. The comparison also suggests that delivery speed alone is not sufficient to explain the quality of the last-mile experience. Reliability, accurate execution, transparent communication, flexible delivery options, and effective return processes also emerge as important dimensions of the customer experience. Delivery disruptions, including delays, damaged products, inaccurate information, and difficulties in return processes, may weaken customer evaluations and loyalty-related outcomes. Overall, the study highlights the need to evaluate last-mile delivery not only as an operational function but also as a customer-oriented process that can contribute to trust, satisfaction, repurchase intentions, and longer-term customer relationships.

Keywords: Last-mile Delivery, E-commerce, Customer Experience, Consumer Expectations, Business Models

ICDBME

¹ Manisa Celal Bayar University, Kırkağaç Vocational School, kubra.kostepen@cbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9092-8616

**BRICS VE OECD ÜLKELERİNİN DİJİTAL REKABET GÜCÜ PERFORMANSININ
MEREC-MARCOS YAKLAŞIMIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Gül ALIŞAR KAYAR¹
Mehmet Sami SÜYGÜN²

ÖZET

Dijital teknolojiler, üretimden kamu hizmetlerine kadar birçok alanı dönüştürerek ülkelerin rekabet gücünün belirleyici bir bileşeni hâline gelmiştir. Ekonomik açıdan farklı iki blok olan OECD ve BRICS ülkeleri, dijital dönüşüm performansı bakımından kendi içlerinde de belirgin farklar gösterebilmektedir. Bu çalışma, iki bloğa ait ülkeleri dijital rekabet gücü açısından ortak bir ölçekte sıralamayı ve karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Veri kaynağı olarak IMD Dünya Dijital Rekabet Gücü Sıralaması 2025 raporu kullanılmıştır. Rapor kapsamındaki 7 BRICS ve 36 OECD ülkesi (toplam 43 ülke) alternatif; Bilgi, Teknoloji ve Geleceğe Hazırlık faktörleri ise kriter olarak alınmıştır. Kriter ağırlıkları MEREC, ülke sıralaması ise MARCOS yöntemiyle hesaplanmıştır. Her iki yöntem de yalnızca karar matrisindeki veriyi kullandığından, uzman görüşüne veya öznel değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır. MEREC sonuçlarına göre en yüksek ağırlığa sahip kriter Teknoloji faktörüdür; bunu sırasıyla Bilgi ve Geleceğe Hazırlık faktörleri izlemektedir. MARCOS sıralamasında ilk üç ülke ABD, İsviçre ve Danimarka olmuştur. BRICS bloğundan yalnızca Birleşik Arap Emirlikleri (7.) ve Çin (10.) ilk ona girebilmiş; Hindistan, Endonezya, Brezilya ve Güney Afrika 36–39. sıralarda yer almıştır. Buna karşılık Slovakya, Kolombiya, Meksika ve Türkiye gibi bazı OECD ülkeleri söz konusu BRICS ülkelerinin de gerisinde kalmış, Türkiye ise 43 ülke arasında son sırada yer almıştır. Bu sonuçlar, blok üyeliğinin dijital performansı tek başına açıklamadığını ve her iki grup için de geniş bir performans aralığı bulunduğunu göstermektedir. Çalışma, ülkelerin güçlü ve zayıf yönlerini kriter bazında görmeye imkân veren karşılaştırmalı bir değerlendirme sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital rekabet gücü, MEREC, MARCOS, BRICS, OECD

ICDBME

¹ Toros Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, gul.alisar@toros.edu.tr, ORCID: 0009-0009-1675-6877

² Tarsus Üniversitesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, samisuygun@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3928-7438

**ASSESSMENT OF THE DIGITAL COMPETITIVENESS PERFORMANCE OF BRICS AND
OECD COUNTRIES USING THE MEREC-MARCOS APPROACH**

**Gül ALIŞAR KAYAR¹
Mehmet Sami SÜYGÜN²**

ABSTRACT

Digital technologies have transformed many areas, from manufacturing to public services, and have become a decisive component of a country's competitiveness. Even within the OECD and BRICS countries, which are economically distinct blocs, there are significant differences in their digital transformation performance. This study aims to rank and compare countries from both blocs on a common scale in terms of digital competitiveness. The IMD World Digital Competitiveness Ranking 2025 report was used as the data source. The 7 BRICS and 36 OECD countries (a total of 43 countries) included in the report were used as alternatives; Information, Technology, and Future Readiness factors were used as criteria. Criterion weights were calculated using the MEREC method, and country rankings were calculated using the MARCOS method. Since both methods only use the data in the decision matrix, expert opinion or subjective evaluation was not required. According to the MEREC results, the Technology factor has the highest weight, followed by the Information and Future Readiness factors. In the MARCOS ranking, the top three countries were the USA, Switzerland, and Denmark. Only the United Arab Emirates (7th) and China (10th) from the BRICS bloc managed to enter the top ten; India, Indonesia, Brazil, and South Africa ranked 36–39th. In contrast, some OECD countries, such as Slovakia, Colombia, Mexico, and Turkey, lagged even behind the BRICS countries, with Turkey ranking last among the 43 countries. These results show that bloc membership alone does not explain digital performance and that there is a wide range of performance within both groups. The study offers a comparative assessment that enables countries to identify their strengths and weaknesses against specific criteria.

Keywords: Digital competitiveness, MEREC, MARCOS, BRICS, OECD

ICDBME

¹ Toros Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, gul.alisar@toros.edu.tr, ORCID: 0009-0009-1675-6877

² Tarsus Üniversitesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, samisuygun@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3928-7438

**IMPACT OF DIGITAL BUSINESS STRATEGY ON SUPPLY CHAIN PERFORMANCE:
THE MEDIATING EFFECT OF SUPPLY CHAIN COLLABORATION IN THE
MOROCCAN AGRI-FOOD INDUSTRY**

**Halima BEDDOUZ¹
Gül Esin DELİPINAR²**

ABSTRACT

Digital business strategy reflects the extent to which digital technologies are embedded in a firm's strategic orientation, processes, and value-creation activities. While digital technologies are assumed to enhance supply chain performance, this effect may operate through firms' ability to collaborate with suppliers, customers, and other partners. This study seeks to determine whether digital business strategy affects supply chain performance and to investigate supply chain collaboration as a mediator in the Moroccan Agri-food industry. It addresses the limited empirical evidence on this relationship in developing-economy agri-food supply chains. Managerial capability and operational capabilities conceptualize digital business strategy. The collaborative nature of the supply chain spans several areas, encompassing seven dimensions: information sharing, goal congruence, decision synchronization, incentive alignment, resource sharing, collaborative communication, and joint knowledge creation. A structured questionnaire will be used in quantitative research and distributed to managers involved in supply chain management, procurement, operations, and digital strategy at selected Moroccan agri-food firms. The researchers will analyze the data obtained using IBM SPSS Statistics, employing descriptive statistics, reliability analysis, correlation and regression analyses, and confirmatory factor analysis CFA will be conducted using IBM SPSS AMOS. To assess the impact of mediation via supply chain collaboration, Hayes' PROCESS Macro Model 4, with 5,000 bootstrap resamples, will be used. The research is expected to provide empirical evidence on how digital business strategy improves supply chain performance through enhanced collaborative capabilities in Morocco's agri-food sector.

Keywords: Agri-Food Industry; Supply Chain Collaboration; Digital Business Strategy; Morocco; Supply Chain Performance.

ICDBME

¹ Altınbaş University, 233701170@ogr.altinbas.edu.tr, ORCID: 0009-0009-7158-5804

² Altınbaş University, gul.delipinar@altinbas.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5402-708X

SÜRDÜRÜLEBİLİR LOJİSTİKTE YENİ TEKNOLOJİLER: YAPAY ZEKÂ, AKILLI VE YEŞİL LOJİSTİK UYGULAMALARININ BÜTÜNCÜL DEĞERLENDİRMESİ

Eda Nur GÖZ¹
Ahmet AYTEKİN²

ÖZET

Küreselleşme, teknolojik dönüşüm ve e-ticaretteki hızlı büyüme, uluslararası ticaretteki sınırları neredeyse ortadan kaldırırken, işletmeler arasındaki rekabeti hiç olmadığı kadar sertleşmiştir. Günümüzde hem üretim hem de hizmet süreçlerinin dijitalleşmesi, işletmeler için artık bir tercihten ziyade kaçınılmaz bir uyum sürecine dönüşmüştür. İşletmeler açısından tüketici beklentilerindeki hızlı değişimler, pandemi veya ticaret savaşları gibi dönemsel krizler ve bölgesel çatışmaların yarattığı belirsizlikler de göz önüne alındığında, mevcut pazarda ayakta kalmak oldukça zorlaşmaktadır. Madalyonun diğer tarafında ise derinleşen çevresel tahribat ve buna bağlı olarak öne çıkan sürdürülebilirlik baskısı durmaktadır. Bu derece yüksek belirsizlik ve rekabet ortamında ayakta kalmak isteyen işletmeler, çevresel sorumluluklarını yerine getirmek, maliyetleri dizginlemek ve müşteri taleplerine anında yanıt verebilmek adına yeşil lojistik, akıllı lojistik ve yapay zekâ çözümlerini süreçlerine dâhil etmek zorundadır. Bu çalışmanın temel amacı, lojistik sektöründeki teknolojik gelişmeler ile sürdürülebilirlik odaklı dönüşümün etkilerini, yapay zekâ, akıllı sistemler ve yeşil lojistik ekseninde bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymaktır. Mevcut literatüre bakıldığında, söz konusu teknolojilerin genellikle tek tek ele alındığı, bunların sürdürülebilir dönüşüme olan toplam etkisini bir bütün halinde inceleyen çalışmaların ise oldukça kısıtlı kaldığı dikkat çekmektedir. Araştırma sonuçları, lojistik operasyonlara entegre edilen akıllı teknolojilerin ve yapay zekânın verimlilik, hız ve güvenlik parametrelerini güçlendirerek maliyet avantajı yarattığını ve küresel ölçekte rekabet gücünü artırdığını göstermektedir. Öte yandan yakalanan bu başarı, yalnızca teknik altyapının yenilenmesiyle sınırlı değildir. Süreç, doğrudan insan kaynağının rolünü de dönüştürmektedir. Dolayısıyla çalışanların bu yeni nesil teknolojileri kabullenmesi, adaptasyon süreçlerinin doğru yönetilmesi ve gerekli yetkinliklerle donatılmaları, lojistikteki dijital ve sürdürülebilir dönüşümün başarısında belirleyici bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Lojistik, Akıllı Lojistik, Yapay Zeka, Sürdürülebilirlik, Dijital Dönüşüm

ICDBME

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

²Doç. Dr., Uluslararası Ticaret İşletmecilik Bölümü, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Samsun Üniversitesi, Samsun, Türkiye, ahmet.aytekin@samsun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1536-7097.

NEW TECHNOLOGIES IN SUSTAINABLE LOGISTICS: A HOLISTIC OVERVIEW OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE, SMART, AND GREEN LOGISTICS APPLICATIONS

Eda Nur GÖZ¹
Ahmet AYTEKİN²

ABSTRACT

Globalization, technological transformation, and the rapid growth of e-commerce have virtually eliminated barriers to international trade, while competition among businesses has intensified more than ever before. Today, the digitization of both production and service processes has become an inevitable adaptation process for businesses rather than a mere option. From a business perspective, staying afloat in the current market has become increasingly difficult, especially when considering rapid shifts in consumer expectations, uncertainties caused by periodic crises such as the pandemic or trade wars, and regional conflicts. On the other hand, there is the issue of deepening environmental degradation and the resulting pressure to prioritize sustainability. Businesses seeking to survive in this environment of high uncertainty and intense competition must integrate green logistics, smart logistics, and artificial intelligence solutions into their processes to fulfill their environmental responsibilities, control costs, and respond instantly to customer demands. The primary objective of this study is to present the effects of technological advancements in the logistics sector and sustainability-focused transformation from a holistic perspective centered on artificial intelligence, smart systems, and green logistics. A review of the existing literature reveals that while these technologies are generally addressed individually, studies that examine their combined impact on sustainable transformation as a whole remain quite limited. Research findings indicate that smart technologies and artificial intelligence integrated into logistics operations create cost advantages by enhancing efficiency, speed, and safety parameters, thereby increasing global competitiveness. On the other hand, this success is not limited to the modernization of technical infrastructure alone. The process is also directly transforming the role of the workforce. Consequently, employees' acceptance of these new-generation technologies, the proper management of adaptation processes, and equipping them with the necessary skills play a decisive role in the success of digital and sustainable transformation in logistics.

Keywords: Green Logistics, Smart Logistics, Artificial Intelligence, Sustainability, Digital Transformation

ICDBME

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

²Doç. Dr., Uluslararası Ticaret İşletmecilik Bölümü, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Samsun Üniversitesi, Samsun, Türkiye, ahmet.aytekin@samsun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1536-7097.

**SOLVING AIRCRAFT LANDING SCHEDULING PROBLEMS
USING A HYBRID GENETIC ALGORITHM–ARTIFICIAL BEE COLONY APPROACH**

Yakup Çelikbilek¹

ABSTRACT

Aircraft Landing Scheduling (ALS) is a challenging combinatorial optimization problem that aims to determine feasible and efficient landing sequences and landing times while satisfying aircraft-specific operational constraints. As the number of aircraft increases, the problem becomes substantially more complex due to the expansion of the search space and the difficulty of obtaining high-quality solutions within reasonable computational times. This study proposes a Hybrid Heuristic Algorithm (HHA) that integrates Genetic Algorithm (GA) and Artificial Bee Colony (ABC) Algorithm to effectively address large-scale ALS problems. In the proposed approach, GA is employed as the primary population-based search mechanism to provide global exploration of the solution space and generate diverse candidate landing sequences. The promising solutions generated by GA are subsequently refined through an embedded ABC algorithm, which enhances local exploitation by iteratively improving candidate solutions through employed bee, onlooker bee, and scout bee phases. This hybridization combines the strong global exploration capability of GA with the adaptive search and exploitation mechanisms of ABC, thereby providing a balanced exploration–exploitation strategy. The proposed HHA is evaluated using standard ALS benchmark instances covering different problem sizes, including large-scale instances with up to 500 aircraft. Its performance is assessed based on objective function values and computational efficiency, and the obtained solutions are compared with those reported in the existing literature. The experimental results demonstrate that the proposed GA–ABC hybrid approach successfully produces high-quality and competitive landing schedules for ALS benchmark instances. In particular, the obtained solution quality is comparable to, and competitive with, the best-performing approaches reported in the literature, while maintaining reasonable computational requirements. These findings demonstrate that the integration of GA and ABC provides an effective and flexible hybrid heuristic framework for solving aircraft landing scheduling problems.

Keywords: Aircraft Landing Scheduling, Genetic Algorithm, Artificial Bee Colony Algorithm, Hybrid Heuristic Algorithm.

ICDBME

¹ Department of Computer Science, Faculty of Science, Istanbul University, yakup.celikbilek@istanbul.edu.tr

**ICDBME-2026 6. Uluslararası Dijital İşletme,
Yönetim ve Ekonomi Kongresi,
25-26 Eylül 2026 Özet Bildiriler Kitapçığı**

Editör:

Prof. Dr. Egemen İPEK